

„Szent kincs a gyermek teste-lelke,
Szeretni kell azt melegen.
És fölnevelni féltő gonddal,
Hogy tiszta, jó, erős legyen.”
(Szemplér Ferenc)

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye Szakmai program

Misszió

A gyermekvédelmi szakellátás missziója a gyermekek jogainak érvényesülése érdekében a védelem biztosítása a gyermekek számára a fejlődésüket akadályozó vagy hátráltató veszélyek ellen, családot helyettesítő ellátás biztosítása számukra, továbbá a családi kapcsolatok támogatása és megerősítése, amelyek gyermekek mielőbbi hazakerülését szolgálják.

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye missziója

- ❖ emberi és gyermeki jogok tisztelete
- ❖ személyiség feltétlen tisztelete
- ❖ egyénközpontúság
- ❖ sikeres társadalmi integráció
- ❖ biztonság
- ❖ előítélet-mentesség
- ❖ otthonosság
- ❖ az egyén sajátos szükségleteihez, állapotához alkalmazkodó, több szinten differenciált, bővülő szolgáltatások
- ❖ választhatóság
- ❖ önállóság
- ❖ nyitottság és rugalmasság
- ❖ szakmai felkészültség
- ❖ innováció
- ❖ elérhetőség
- ❖ jól differenciált külső, belső kapcsolatrendszer

Tartalomjegyzék

I.	Bevezető	1
II.	Az intézmény neve, székhelye, szervezeti egységei, telephelyei	4
II.1.	Az Intézmény Székhelye/Telephelyei:.....	5
II.2.	Szervezeti egységek bemutatása	7
II.2.1.	Gyermekotthonok	7
II.2.2.	Lakásotthon- hálózatok.....	8
III.	Az ellátandó terület és célcsoport jellemzői.....	12
III.1.	Gyermekotthonok	18
III.2.	Lakásotthon-hálózatok.....	30
III.2.1.	Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye I. számú Lakásotthon-hálózat ...	33
III.2.2.	Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye II. számú Lakásotthon-hálózat ..	36
III.2.3.	Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye III. számú Lakásotthon-hálózat.	40
III.2.4.	Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye IV. számú Lakásotthon-hálózat	43
IV.	A szolgáltatás céljának, feladatának, alapelveinek bemutatása	44
IV.1.	Gyermekotthoni, lakásotthoni ellátás célja, feladatai, alapelvei	44
IV.2.	A különleges lakásotthoni nevelési célja, feladatai, alapelvei	48
IV.3.	A speciális csoport nevelési célja, feladatai, alapelvei.....	50
IV.4.	Utógondozói lakásotthonban, Külső férőhelyen nyújtott ellátás, és az utógondozás célja, feladatai, alapelvei	52
I.	Az együttműködés és önrendelkezés elvei (a partnerség alapjai)	54
II.	A támogatás módszertani elvei ((a hatékonyság alapjai)	55
III.	Környezeti és minőségi elvek (a folyamatos fejlődés alapjai).....	55
IV.5.	Nyújtott szolgáltatás módszereinek leírása gyermekotthoni csoportokban, lakásotthonokban, utógondozói lakásotthonban és külső férőhelyeken.....	566
IV.6.	A szakmai egység továbbfejlesztésének eljárásai	61
IV.7.	Intézményen belüli és más intézményekkel való együttműködés, kapcsolatrendszer.....	62
V.	A feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége, - a gondozási-nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja.....	67
V.1.	Gyermekotthonokban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja.....	72
V.2.	Külső férőhelyek, utógondozó otthon feladatellátása, szakmai tartalma, módja, köre, rendszeressége.....	80
V.3.	A gyermekotthon speciális csoportjaiban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja	89
V.4.	Lakásotthonokban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja.....	100

	Az átmeneti gondozás megszüntetése, illetve megszűnése esetén a gyermeket a szülőjének (törvényes képviselőjének) vagy a gyámhivatal határozatában megjelölt személynek lehet átadni.....	108
V.5.	Különleges lakásotthonban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja	108
VI.	Az ellátás igénybe vételének módja.....	112
VI.1.	Intézkedés protokollja nevelésbe vétel esetén:	112
VI.2.	A csoportok belső életének megszervezése.....	116
VI.3.	A gyermek távozása:.....	119
VI.4.	Speciális szükséglet esetén gondozási hely váltásánál:.....	120
VI.5.	Intézkedés protokollja távozás esetén	122
VI.6.	Fiatal felnőtt távozása az otthonból:	123
VI.7.	Utógondozói ellátás igénybevételének módja gyermekotthoni csoportban és lakásotthonokban	123
VI.8.	A gyermekotthon speciális csoportjaiban történő ellátás igénybevételének módja.....	127
VI.9.	Ellátás igénybe vételének módja utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyeken.....	132
VI.10.	Dokumentálás az ellátás időtartama alatt gyermekotthonokban, lakásotthonokban, utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyen	142
VII.	Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja	149
VIII.	Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok	149
VIII.1.	Együttdöntési jog.....	156
VIII.2.	A munkáltató véleménykérelmi kötelezettsége	156
VIII.3.	Tartózkodás a sztrájktól.....	156
IX.	A közalkalmazotti szabályzat.....	156
X.	A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái.....	156
X.1.	A minőségbiztosítás elemei	156
X.2.	Rendszeres szakmai továbbképzések	157
X.3.	Szakmai folyóiratok:.....	158
X.4.	Esetmegbeszélések	158
X.5.	Szupervízió	158
X.6.	Hatékonyság vizsgálatok, ellenőrzési feladatok:.....	159
X.7.	Vezetői ellenőrzés dokumentálása:.....	159
X.8.	Szakmai egység szintű értekezlet.....	160
X.9.	Valamennyi gyermekekkel foglalkozó munkatárs szakmai feladatai	160
X.10.	Általános elvárások:	161
X.11.	Szakma etikai szempontok	162
X.12.	Titoktartási kötelezettség.....	162
XI.	Záró rendelkezések	163
XI.1.	SZAKMAI PROGRAM MELLÉKLETEI:.....	164

I. Bevezető

A gyermek- és ifjúságvédelem azt a tevékenységrendszert, jogszabályrendszert és intézményrendszert jelenti, amelynek célja a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségük megelőzése és megszüntetése, valamint azoknak a gyermekeknek a helyettesítő védelme és otthont nyújtó ellátása, akik hatósági intézkedés következtében kikerülnek vér szerinti családjukból, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátása, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermekek teljes körű ellátása.

A Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye és jogelődjei 2011. július 01. napjától látják el a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott, a hiányzó szülői gondoskodás pótlását, a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedését segítő állami feladatokat.

A szolgáltatás célja:

Az intézmény célja, hogy biztosítsa a gyermek alapvető jogát a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez.

Az intézmény valamennyi szervezeti egységének feladata, hogy a családjából bármely okból kikerült gyermek biztonságát, korához, szükségleteihez igazodó gondozását, nevelését, egészséges személyiségfejlődését biztosítsa, a kapcsolattartással a gyermek és szülője közötti érzelmi kötéléket fenntartsa, erősítse, elősegítse a vérszerinti családba történő visszagondozást, és ha ez nem lehetséges a gyermek örökbeadását.

Az utógondozói ellátást is biztosító telephelyek a gyermekvédelmi szakellátásból kikerült, létfenntartását önállóan biztosítani nem tudó, munkát kereső, munkát vállaló fiatal felnőtteknek, illetve a tanulói, hallgatói, felnőttképzési jogviszonyban állóknak, valamint azoknak, akik szociális bentlakásos intézménybe felvételüket várják utógondozást, és szükség szerinti ellátást biztosítanak.

A gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított utógondozói ellátásáért 2025. szeptember 1. napjától a fiatal felnőttnek térítési díjat nem kell fizetnie.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, mint fenntartó – Gyvt. 147. § (7) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján – 2025. szeptember 1. napjától nem állapít meg intézményi térítési díjat az utógondozói ellátásért, valamint az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gyermekének átmeneti gondozásáért. Ezáltal személyi térítési díj nem kerül megállapításra.

Szolgáltatások:

A gyermekvédelmi szakellátás keretében az ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermek számára biztosítani kell az otthont nyújtó ellátást, a szakellátást egyéb okból igénylő gyermeknek a teljes körű ellátást, valamint a fiatal felnőtt utógondozói ellátását.

A teljes körű ellátás keretében a gondozott gyermeknek lakhatást, a jogszabályi előírásoknak, egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő étkezést, ruházattal való ellátást biztosít. Az iskolai oktatásban, szakképzésben résztvevő, felsőfokú tanulmányokat folytató gondozottak számára a tankönyveket, tanszereket, egyéb iskolai felszereléseket, tandíjat, iskolába járással kapcsolatos költségeket biztosítani kell. A szabadidő hasznos eltöltése érdekében gondoskodik a kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközökről.

A gondozási, nevelési tevékenység célja, hogy a gyermekek testileg, érzelmiileg, értelmileg, erkölcsileg koruknak és képességeiknek megfelelően fejlődjenek, személyiségük kibontakozzék, képessé váljanak a saját családjukba való visszailleszkedésre, az egyes gondozási színterekbe, illetve az örökbefogadói családba történő beilleszkedésre, vagy az önálló életvitelre.

Ahhoz, hogy egy gyermek harmonikus személyiséggé váljon, nélkülözhetetlen a veleszületett adottságokon túl, a szülői szeretet, a személyre szabott gondoskodás. Sajnos vannak, voltak, és lesznek is olyan gyermekek, akinek az ilyen irányú szükségleteinek kielégítése nem történhet meg a saját családjukban.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy a hozzánk kerülő gyermekek, fiatal felnőttek nálunk megtalálják az otthon melegét mindaddig, míg arra szükségük van. Nagyon fontos, hogy a gondozási helyeken töltött idő alatt, lehetőségeinkhez képest a legtöbb odafigyelést és szeretetet nyújtsunk számukra.

A segítő szakma egyik fontos aspektusa az a képesség, hogy egyfelől kezelni és tolerálni tudja a stresszt, a bizonytalanságot és a konfliktusokat, másfelől képes megérteni és elfogadni az ambivalens élethelyzeteket.

E dokumentum a Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye (továbbiakban: Intézmény) szakmai egységeinek nevelési alapidokumentuma, amely tartalmazza a szervezeti egységekben folyó szakmai munka célját, alapelveit, módszereit, és a feladatellátás differenciált tartalmát.

A Szakmai Programot, a gyermekvédelmi szakellátást megalapozó jogszabályok különösen:

- a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről 1991. évi LXIV. törvény,

- Magyarország Alaptörvénye
- Magyarország mindenkor hatályos központi költségvetéséről szóló törvénye
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Kjt.)
- a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.),
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI törvény,
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény,
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény,
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.),
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény,
- a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény,
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.),
- a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet,
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről 415/2015. (XII.23.) Korm. rendelet,
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet,
- a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet,
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet,

- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (továbbiakban: Szakmai rendelet),
- a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet,
- a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet (továbbiakban: 9/2000. SZCSM rendelet),
- az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 25/2009. (XI. 13.) SZMM rendelet,
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI.13) Korm. rendelet,
- a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról szóló 170/2011. (VIII.24.) Korm. rendelet,
- a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII.29) Korm. rendelet,
- a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X.18) EMMI rendelet,
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény,
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet

A Szakmai Program a Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye Szervezeti és Működési Szabályzatával összhangban készült.

Egyéb iránymutatás:

- Szociális Munka Etikai Kódexe
- A Zala Megyei Gyermekvédelmi Központ etikai szabályzata és az etikai vétségek kivizsgálására vonatkozó szabályzata
- FICE (Nevelő Otthonok Nemzetközi Szövetsége) Magyarországi Egyesületének Etikai Kódexe
- Etikai kódex pedagógusoknak

II. Az intézmény neve, székhelye, szervezeti egységei, telephelyei

Intézmény neve: Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye
Székhelye: 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út. 35.
Telefon: +36 92 596 001
E-mail: gyvk@szgyfzala.hu
Honlap: www.zmgyvk.hu

II.1. Az Intézmény Székhelye/Telephelyei:

Székhely/Telephely elnevezése, címe	Engedélyezett férőhelyszám
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye székhelyen működő Gyermekotthon Zalaegerszeg 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út 35.	48
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye Úrhajós Gyermekotthon Nagykanizsa 8800 Nagykanizsa, Úrhajós utca 6.	42
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye I. számú Lakásotthon-hálózat Rozmaring Lakásotthon Nagyrécse 8756 Nagyrécse, Haladás utca 68.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye I. számú Lakásotthon-hálózat Bodza Lakásotthon Zalaszentlászló 8788 Zalaszentlászló, Hunyadi János út 76.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye I. számú Lakásotthon-hálózat Berkenye Lakásotthon Zalaszentgrót 8790 Zalaszentgrót, Templom tér 3.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye II. számú Lakásotthon-hálózat Vízililiom Lakásotthon Lenti 8960 Lenti, Kinizsi utca 32.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye II. számú Lakásotthon-hálózat Gesztenye Lakásotthon Lenti 8960 Lenti, Béke utca 67.	12
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye II. számú Lakásotthon-hálózat Kóris Lakásotthon Lenti 8960 Lenti, Béke utca 71.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye II. számú Lakásotthon-hálózat Szederinda Lakásotthon Lenti 8960 Lenti, Boglárka utca 4.	8

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye II. számú Lakásotthon-hálózat Boglárka Lakásotthon Lenti 8960 Lenti, Boglárka utca 22.	8
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye III. számú Lakásotthon-hálózat Akácfa Lakásotthon Letenye 8868 Letenye, Akácfa utca 31.	12
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye III. számú Lakásotthon-hálózat Zafír Lakásotthon Letenye 8868 Letenye, Pozsonyi utca 12.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye III. számú Lakásotthon-hálózat Erdeifenyő Lakásotthon Letenye 8868 Letenye, Fenyő utca 13.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye III. számú Lakásotthon-hálózat Ezüstfenyő Lakásotthon Letenye 8868 Letenye, Fenyő utca 13.	10
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye IV. számú Utógondozói -hálózat Babér Lakásotthon Zalaszentlászló 8788 Zalaszentlászló, Rákóczi Ferenc 44.	12
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye IV. számú Utógondozói-hálózat Malomkő Külső Férőhely Zalaegerszeg 8900 Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 103. II/8.	4
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye IV. számú Utógondozói-hálózat Kikerics Külső Férőhely Zalaegerszeg 8900 Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 103. III/11.	4
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye IV. számú Utógondozói-hálózat Kockásliliom Külső Férőhely Zalaegerszeg 8900 Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 105. III/9.	4
Összesen:	234

II.2. Szervezeti egységek bemutatása

II.2.1. Gyermekotthonok

Székhely:

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye
székhelyen működő Gyermekotthon Zalaegerszeg

Címe: 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út. 35.

helyrajzi száma: 4983/22

Nyújtott szolgáltatás: otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás,
utógondozás

Két csoportban integrált ellátást nyújt normál és különleges ellátási szükségletű gyermekek, illetve utógondozói ellátást, utógondozást biztosít fiatal felnőttek részére, négy csoportban különleges ellátást nyújt 3 éven aluli gyermekek részére. A 6. integrált csoport 2-2 férőhelyen alkalmas a gondozásban lévő kiskorú szülő, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gyermekével történő együttes befogadásra.

E-mail címe: gyvk.gyermekotthon.zalaegerszeg@szgyfzala.hu

Telefonszám: 92/596-001, 92/596-002

A szolgáltató tevékenység megkezdésének az időpontja: 1998.11.19.

Férőhely száma: 48 férőhely

Telephely neve:

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye **Úrhajós Gyermekotthon Nagykanizsa**

Címe: 8800 Nagykanizsa, Úrhajós utca 6.

helyrajzi száma: 360/65

Nyújtott szolgáltatás: otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás,
utógondozás, utógondozói ellátott fiatal felnőtt
gyermekének átmeneti gondozása

A gyermekotthon 3 csoportban integrált ellátást nyújt normál és különleges szükségletű gyermekek részére.

1 csoportban speciális ellátást nyújt speciális és kettős szükségletű gyermekeket részére.

A 2. integrált csoport speciális ellátási szükségletű gyermeket is fogad.

A 3. integrált csoportban 4-4 férőhelyen alkalmas anya gyermekével történő elhelyezésre. (utógondozói ellátott fiatal felnőtt gyermekének átmeneti gondozása.)

E-mail címe: gyvk.gyermekotthon.nagykanizsa@szgyfzala.hu
Telefonszám: 93/519-922, 93/519-923
A szolgáltató tevékenység megkezdésének az időpontja: 1998.11.19.

Férőhely száma: 42 férőhely
Ellátási területe: Zala vármegye közigazgatási területe

II.2.2. Lakásotthon- hálózatok

I. számú Lakásotthon- hálózat 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út 35.

Telephely neve	Telephely címe, helyrajzi száma	Férőhely száma
I.számú Lakásotthon-hálózat Rozmaring Lakásotthon Nagyrecse	8756 Nagyrecse, Haladás utca 68. hrs.: 300/20	10
I.számú Lakásotthon-hálózat Bodza Lakásotthon Zalaszentlászló	8788 Zalaszentlászló, Hunyadi János út. 76. hrs.: 1300/10	10
I.számú Lakásotthon-hálózat Berkenye Lakásotthon Zalaszentgrót	8790 Zalaszentgrót, Templom tér 3. hrs.: 265	10

Nyújtott szolgáltatás: otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás,
utógondozás
Otthont nyújtó ellátás - Különleges lakásotthon
Utógondozás- Különleges lakásotthon
Utógondozói ellátás - Különleges lakásotthon

2 lakásotthon integrált ellátást nyújt normál és különleges ellátási szükségletű gyermekek részére, illetve utógondozói ellátást, utógondozást biztosít fiatal felnőttek részére.

1 lakásotthon különleges ellátást nyújt tartósan beteg, vagy enyhén fogyatékos gyermekek, illetve utógondozói ellátást, utógondozást biztosít fiatal felnőttek részére.

E-mail címe: gyvk.lakasotthon1@szgyfzala.hu
Telefonszám 92/596-001/23. mellék

A szolgáltató tevékenység megkezdésének az időpontja:

- Nagyrécse, Haladás utca 68. sz. alatti lakásotthon
1998.11.30.
- Zalaszentlászló, Hunyadi János út 76. szám alatti lakásotthon:
1998.11.30.
- Zalaszentgrót, Templom tér 3. szám alatti lakásotthon:
1999.09.18.

Férőhely száma: 30 férőhely

Ellátási területe: Zala vármegye közigazgatási területe

II. számú Lakásotthon-hálózat

8960 Lenti, Kinizsi utca 34.

Telephely neve	Telephely címe	Férőhely száma
II.számú Lakásotthon-hálózat Gesztenye Lakásotthon Lenti	8960 Lenti, Béke utca 67. hrsz.: 531/27	12
II.számú Lakásotthon-hálózat Szederinda Lakásotthon Lenti	8960 Lenti, Boglárka utca 4. hrsz.: 1507	8
II.számú Lakásotthon-hálózat Boglárka Lakásotthon Lenti	8960 Lenti, Boglárka utca 22. hrsz.: 1517	8
II.számú Lakásotthon-hálózat Kőrös Lakásotthon Lenti	8960 Lenti, Béke utca 71. hrsz.: 525/3	10
II.számú Lakásotthon-hálózat Vízililimom Lakásotthon Lenti	8960 Lenti, Kinizsi utca 32. hrsz.: 36/13	10

Nyújtott szolgáltatás: otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás, utógondozás
A hálózat 4 lakásotthona integrált ellátást nyújt normál és különleges ellátási szükségletű gyermekek,, illetve utógondozói ellátást, utógondozást biztosít fiatal felnőttek részére.

A Kőrös Lakásotthon különleges ellátást nyújt tartósan beteg, vagy enyhén fogyatékos gyermekek, illetve utógondozói ellátást, utógondozást biztosít fiatal felnőttek részére.

E-mail címe: gyvk.lakasotthon4@szgyfzala.hu

Telefonszám: 92/315-071

A szolgáltató tevékenység megkezdésének az időpontja:

- Lenti, Béke utca 67. sz. alatti lakásotthon: 2000.05.25.
- Lenti, Béke utca 71. sz. alatti lakásotthon: 2001.10.25.
- Lenti, Boglárka utca 4. sz. alatti lakásotthon: 2001.09.19.
- Lenti, Boglárka utca 22. sz. alatti lakásotthon: 2001.09.19.
- Lenti, Kinizsi utca 34. sz. alatti lakásotthon: 1998.11.30.

Férőhely száma: 48 férőhely
Ellátási területe: Zala vármegye közigazgatási területe

III. számú Lakásotthon-hálózat

8868 Letenye Akácfa utca 31.

Telephely neve	Telephely címe	Férőhely száma
III. számú Lakásotthon-hálózat Erdeifenyő Lakásotthon Letenye	8868 Letenye, Fenyő utca 13. hrsz.: 1304	10
III. számú Lakásotthon-hálózat Ezüstfenyő Lakásotthon Letenye	8868 Letenye, Fenyő utca 13. hrsz.: 1304	10
III. számú Lakásotthon-hálózat Akácfa Lakásotthon Letenye	8868 Letenye, Akácfa utca 31. hrsz.: 218/1	12
III. számú Lakásotthon-hálózat Zafir Lakásotthon Letenye	8868 Letenye, Pozsonyi utca 12. hrsz.: 8	10

Nyújtott szolgáltatás: otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás,
utógondozás

A hálózat lakásotthonai integrált ellátást nyújtanak normál és különleges ellátási szükségletű gyermekek részére, illetve utógondozói ellátást, utógondozást biztosít fiatal felnőttek részére

E-mail címe: gyvk.lakasotthon3@szgyfzala.hu
Telefonszám 93/343-666

A szolgáltató tevékenység megkezdésének az időpontja:

- Letenye Fenyő utca 13. szám alatti lakásotthon: 2000.01.01.
- Letenye Akácfa utca 31. sz. alatti lakásotthon: 1998.11.30.
- Letenye Pozsonyi utca 12. sz. alatti lakásotthon: 1999.05.18.

Férőhely száma: 42 férőhely
Ellátási területe: Zala vármegye közigazgatási területe

IV. számú Utógondozói-hálózat

8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út 35.

Telephely neve	Telephely címe, helyrajzi száma	Férőhely száma
----------------	---------------------------------	----------------

IV. számú Lakásotthon-hálózat Babér Lakásotthon Zalaszentlászló	8788 Zalaszentlászló, Rákóczi Ferenc utca 44. hrs.: 459/16	12
IV. számú Lakásotthon-hálózat Malomkő Külső Férőhely Zalaegerszeg	8900 Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 103. II/8.	4
IV. számú Lakásotthon-hálózat Kikerics Külső Férőhely Zalaegerszeg	8900 Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 103. III/11.	4
IV. számú Lakásotthon-hálózat Kockásliliom Külső Férőhely Zalaegerszeg	8900 Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 105. III/9.	4

Nyújtott szolgáltatás: utógondozó otthon,
utógondozói ellátás - utógondozó lakásotthon,
utógondozás – utógondozó lakásotthon,
külső férőhelyen biztosított utógondozói ellátás:
utógondozó otthon által működtetett külső férőhelyek.

1 lakásotthon kizárólag utógondozói ellátást nyújt fiatal felnőttek részére.

3 külső férőhely utógondozói ellátást nyújt fiatal felnőttek részére.

E-mail címe: gyvk.utogondozas@szgyfzala.hu
Telefonszám 92/596-001/23. mellék

A szolgáltató tevékenység megkezdésének az időpontja:

- Zalaszentlászló, Rákóczi Ferenc utca 44. szám alatti lakásotthon:
1998.11.30.
- Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 103. II/8. számú külső férőhely:
2014.11.26.
- Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 103. III/11. számú külső férőhely:
2014.11.26.
- Zalaegerszeg, Kinizsi Pál utca 105. III/9. számú külső férőhely:
2014.11.26.

Férőhely száma: 24 férőhely
Ellátási területe: Zala vármegye közigazgatási területe

III. Az ellátandó terület és célcsoport jellemzői

Az ellátandó terület

Zala vármegyében a Gyermekvédelmi Központ keretein belül kettő gyermekotthon működik, Zalaegerszegen, a Landorhegyi út 35. szám, Nagykanizsán az Úrhajós utca 6. szám alatt.

Az Úrhajós Gyermekotthonban egy csoport áll rendelkezésre a speciális szükséglettel rendelkező, vármegyében élő gyermekek elhelyezésére, a székhelyen működő Gyermekotthonban pedig négy csoport fogadja a kora miatt különleges ellátási szükségletű gyermekeket.

A három lakásotthon-hálózat a vármegye öt településén, Nagyrécsén, Lentiben, Letenyén, Zalaszentgróton, Zalaszentlászlón – összesen 13 lakásotthonban fogadja a gondozott gyermekeket, fiatal felnőtteket.

Egy utógondozói egység, valamint 3 lakás külső férőhelyként működik utógondozói ellátásban részesülők számára.

Célcsoport jellemzői:

Zala vármegyében, a szakellátásban részesülők száma megközelíti a 400 főt. Ebből mintegy 90% a kiskorúak aránya és 10% az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek aránya.

Intézményünk telephelyein 234 fő az engedélyezett férőhelyek száma.

A szakellátás különböző szinterein - lakásotthonokban, gyermekotthonokban - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat javaslata alapján, a gyámhatóság beutaló határozatában megjelölt gondozási helyen, 0-25 éves, illetve 30 éves korig élnek gyermekek, illetőleg fiatal felnőttek. A gyermekek összetétele mind életkorban, nemből, testi és mentális állapotban, valamint szocializációs szint szerint is nagyon különböző fejlettséget mutat.

A lakásotthonokban, gyermekotthonokban 0-18 éves korig biztosított a teljes körű ellátás.

0-3 éves korosztály

Minél fiatalabb egy gyermek, minél hosszabb időre válik el egy kisgyermek az édesanyjától, családjától, annál nagyobb a veszélye annak, hogy fejlődése törést szenved. A gyermek természetes, társadalmi környezete a család, mely, ha jól működik, biztosítja a gyermek egészséges személyiségfejlődésének.

Ebben a korban alakul ki a kötődés képessége. Az újszülött, csecsemő teljesen gondozójára utalt, hiszen létének biztosítása tőle függ. 0-3 éves korban alakul ki az alapvető viselkedésmintázat, az érzelmi, értelmi fejlődés meghatározó szakasza ez. Ezen okok miatt tartjuk fontosnak a csecsemők anyával való elhelyezését, az általuk nyújtott szeretet építő erejét. Ebben a korban különösen fontos a csecsemő és vérszerinti szülője közötti kapcsolat erősítése, támogatása, a későbbi sikeres hazagondozás érdekében. Ha ekkor a szülő a csecsemője által nem tanulja meg, nem éli meg a szülői mivoltát, és nem alakul ki közöttük egy erős érzelmi kapocs, akkor a hazagondozás a későbbi életkorban sem lehet sikeres.

3 -11 év korosztály

Erre az életkorra különösen jellemző, hogy a gyermek szocializációs közege bővül, kiszélesedik, a gyermek elkezd óvodába, iskolába járni. A gondozási helyekre történő beilleszkedés sok segítséget igényel. Megjelennek a gyermek életében a kortárs csoportok.

Folyamatosan utánnal, játékos gyakorlással, együttes élményhátter kialakításával alakul ki a szabálytudat. Megtanulja azokat a viselkedésmintákat, amelyeket a társas együttlét során alkalmazni szükséges.

Jellemző, hogy a beutalt gyermekek nem rendelkeznek azokkal a viselkedési mintákkal, amelyek az adott életkorban elvárhatóak volnának. Alapismereteik hiányosak, de előfordul, hogy a praktikus ismereteik életkorukat meghaladják. A személyi higiénia terén komoly elmaradással bírnak. Megfigyelhető, hogy nem tudják elfoglalni magukat, nem tanulnak meg játszani, elmélyült tevékenységre képtelenek. Érzelmi bizonytalanság jellemző.

Kamaszkorúak

A serdülőkre nagyfokú identitáskeresés, nyugtalanság, a világhoz való viszony szélsőséges formái jellemzőek (passzivitás vagy bandázás). Hangulataik csapongóak, cselekedeteik gyakran kiszámíthatatlanok, az érzelmi és a viselkedéskontrolljuk alacsony színvonalú. Ebben a korban megjelenő problémáik az autoritáskriszis, teljesítménygátlás, beilleszkedési zavar, az identitás integrálódásának elmaradása, a deviáns, olykor antiszociális viselkedés. Mindezek miatt meg kell értenünk, hogy miért van ez, és ha megértettük, megfelelő formájú és tartalmú korrekciós neveléssel kell segítenünk a gondozottainkat.

A kamaszkor identitáskeresése, esetleges deviáns magatartásformák megjelenése, szexuális szabadosság, a hormonális hatás, a szexuális érés folyamata megint egy újfajta bizonytalan helyzetet jelent számukra, ami ismét a világban történő eligazodást, helykeresést nehezíti meg. A fiatalkori terhesség újfajta megközelítést igényel a gondozási helytől. Mivel ezek a serdülők érettek ugyan egy terhesség kihordására és a gyermek szülésére, pszichésen azonban nagyon sok támogatást igényelnek. Segíteni kell őket az anyaság elfogadásában, abban, hogy örömét lelje a gyermekében és ráébredjen szülői felelősségére.

A függőségek kezelésére is nagy hangsúlyt kell fektetni. A dohányzás elterjedt a kamaszok körében. A prevenció, valamint az edukáció kiemelt feladat.

A dizájnér drogok elterjedése új kihívás elé állítja a gyermekvédelmi szakellátó rendszert. A rendőrséggel való jól együttműködő, személyes kapcsolat elősegíti a megelőzést, valamint a korai felismerést.

Utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek

A gyermekotthonokban, lakásotthonokban, utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyeken, gyámhatóság által elrendelt utógondozói ellátás keretében szükség szerinti ellátást biztosítunk fiatal felnőttek számára.

Az utógondozói ellátás keretében a szakmai segítségnyújtás célja, hogy a fiatal felnőtt nappali tagozatos tanulmányai befejezéséig, tanulmányokat nem folytató munkaképes fiatal felnőtt esetében a folyamatos megélhetést biztosító munkavégzés, és önálló lakhatás megteremtéséig, szükség esetén a szociális szakellátás keretében szakellátást végző bentlakásos intézménybe történő felvételéig a gyermekvédelmi törvényben meghatározott életkorig, megállapodáson, és az intézmény szükség szerinti ellátás mértékéről szóló mindenkor hatályos szabályzatának rendelkezésein alapuló ellátásban részesüljön.

Természetesen a sikeres társadalmi integrációt számos tényező befolyásolhatja, befolyásoló tényezők lehetnek a fiatal felnőtt egyéni készségei, képességei, szocializációs szintje, meglévő belső és külső erőforrásai, személyes kapcsolati hálójának kiterjedtsége, a természetes támaszok (család, barátok) segítségének igénybevételi lehetősége, iskolai végzettsége vagy munkaerő-piaci pozíciója, lakhatási feltételei, általában az igénybe vehető támogatások (mesterséges támaszok) kiépültsége, elérhetősége.

A fiatal felnőttek szocializációja (kötődés, kudarcátírás, érzelmi élet, társas viszonyok, partnerkapcsolatok, szabadidő eltöltése, ellátásra szocializáltság) sok esetben problémákat vet fel. A kudarcátírás alacsony szintje vagy hiánya megnehezíti beilleszkedésüket akár lakóközösségükbe, akár munkahelyük kollektívájába. Kötődési és érzelmi életük problémái a társas kapcsolatok, a családalapítás során is jelentkezhetnek. A fiatal felnőttek sokszor aluliskolázottak. A cél az, hogy lehetőség szerint legalább középfokú képesítéssel, szakmával rendelkezzen, mivel ez megkönnyíti a munkába állását. A munkába állás nehézsége is hátráltatja önálló életvitelük kialakítását, mivel jelentős azok száma, akik nem rendelkeznek állandó munkahellyel, s így jövedelemmel sem. Ennek oka általában a nem megfelelő iskolázottság, a lakhelyükön és közelében lévő munkahelyek korlátozott száma, a védő/ védett munkahelyek hiánya.

A lakáshoz jutás is komoly nehézségekbe ütközik, amelyben az otthonteremtési támogatás igénylése, felhasználása nyújthat segítséget. A pénzkezelés szintén sok problémát okoz a nagykorúság elérése után.

Az utógondozói ellátás keretében segítséget kell nyújtani a fiatal felnőttek részére azon feltételek megteremtéséhez, amelyek a képességeiknek megfelelő iskolai végzettség megszerzéséhez, önálló életük megkezdéséhez, megélhetésük biztosításához szükségesek, illetve segítséget kell nyújtani az egészségi- és személyiségállapotuk alapján indokolt szociális szakellátás eléréséhez segítségnyújtás alapja a fiatal felnőttel kötött megállapodás, mely magában foglalja az ellátást elrendelő gyámhivatali határozatban rögzített feltételeket. Az utógondozói ellátás az ellátás igénybevételének helyszínétől függetlenül - lakásotthon, gyermekotthon, utógondozói lakásotthon, külső férőhely- a lakhatási lehetőség biztosítása mellett a fiatal felnőtt aktuális élethelyzetéből adódó szükségleteihez igazodó ellátást biztosít.

Ideiglenes gondozással érintett gyermek

A Gyvt. 46. § (1) bekezdése szerint „A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt”.

Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek

Ideiglenes hatályú elhelyezésre akkor kerül sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága, a gyermeket ideiglenesen – amennyiben szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása – az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására kijelölt gyermekotthonban helyezi el.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés a gyermek egész viselkedését meghatározza. Segíteni kell a családjuktól való elszakadás traumáját feldolgozni. Sokkal több támogatást igényelnek, több egyéni foglalkozást. Családjukon kívül gyakran baráti, iskolai környezetüktől is távol kerülnek. Lehetőség szerint ugyanabba az iskolába kell járattatni és nagyon fontos a gyermeket tájékoztatni az életkorának megfelelően a vele kapcsolatban történekekről.

A Gyvt. 76/B. §-a alapján „a rendőrség az emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek védelmében

a) a családjában nevelkedő gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezi az emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek ideiglenes befogadására kijelölt speciális gyermekotthonban, vagy

b) az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermeket az emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek ideiglenes befogadására kijelölt speciális gyermekotthonba szállítja, és azonnal végrehajtható döntéséről értesíti a gyámhatóságot.”

Speciális ellátási szükségletű gyermek

A gyermek speciális ellátási szükséglettel gyámhivatali határozatban kerül megállapításra, a gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleményének mérlegelése alapján.

Speciális ellátást kell biztosítani a súlyos pszichés tüneteket mutató, a súlyos disszociális tüneteket mutató, a pszichoaktív szert használó gyermek számára.

Az utóbbi időben nőtt a speciális szükségletű gyermekek száma. Előfordul, hogy a gondozási helyekre speciális szükséglet határán álló, esetenként kettős szükségletű gyermekek kerülnek. Ugyanígy előfordul az is, hogy a gyermek a nevelése során kezd küzdeni a fenti problémákkal.

Ezek a gyermekek egészen másfajta gondoskodást igényelnek, és a kezelésükbe be kell vonni több külső intézményt is (pl.: drogambulancia, mentálhigiénés központ, rendőrség stb.).

Esetükben már nem csak szocializálásról van szó, hanem reszocializációról, valamint rehabilitációról és rehabilitációról. A speciális szükséglettel bíró gyermek bizonytalan, kicsúszik lába alól a talaj, nincsenek kapaszkodói, viselkedése, magatartása felhívó jellegű, együttműködést alig vagy egyáltalán nem mutat.

Különleges ellátási szükségletű gyermek

Különleges szükségletű gyermekek körébe a tartósan beteg, a fogyatékos, továbbá 3 év alatti gyermekek tartoznak. A 3 év alatti gyermek a gyermekvédelmi szakellátásban minden esetben – egészségügyi, pszichés állapottól függetlenül – különleges szükségletűnek minősül.

A fogyatékos, tartós betegség miatti különleges ellátást a megyei pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága, illetve szakorvosa vizsgálja, amely a gyámhivatali határozatban kerül megállapításra a gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleménye alapján.

Tartósan beteg, súlyosan fogyatékos az a 18 évesnél fiatalabb gyermek, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, melyet szakorvos állapít meg, az 5/2003. (II.19.) ESzCsM rendelet 3. melléklete szerint. Fogyatékos személy az, aki érzékszervi – így különösen látás, hallás –, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációban számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A különleges szükségletű gyermekek egyénre szabott gondozást, nevelést igényelnek mind a lakóotthoni közösségbe integráltan, mind a különleges lakóotthonban. Fokozottan érvényesül az egyéni különbség figyelembevételének az elve.

A különleges ellátásba kerülők egy adott, megszüntethetetlen állapotban (fogyatékoság) vagy egy életkorban (0-3 évesek) illetve egy a pedagógiától független állapotban (tartós betegség) vannak, így folyamatos a megsegítési igényük, de alapvetően nem krízisterápiára, közvetlen intervencióra van szükség. A különleges ellátottak számára egy folyamatos, sajátos, az állapotukhoz köthető, szakszerű ellátást kell biztosítani. Erre alkalmas (és nélkülözhetetlen) fogyatékosoknál a gyógypedagógus, illetve fejlesztő pedagógus. A szakember hivatott segíteni a gondozási helyet a gyermek egyéni fejlesztésében, gondozásában, illetve a beilleszkedésben.

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megállapító komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni. Tartós betegség esetén fokozott figyelmet kell fordítani az egészségügyi-orvosi ellátás elérhetőségére, szükség esetén a helyi egészségügyi ellátórendszer bevonásával.

Kettős ellátási szükségletű gyermek

Kettős szükségletről akkor beszélhetünk, ha a gyermek egyszerre különleges szükségletet mutat, mivel tartósan beteg, illetve fogyatékosággal él, másrészt speciális szükségletet, mivel súlyos magatartási problémákkal, pszichés tünetekkel küzd, illetve pszichoaktív szerhasználó. Különleges és speciális ellátást együttesen kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek, azaz a kettős szükségletű gyermek számára.

Vérszerinti családok

A vér szerinti családra, amelyből a gyermekek érkeznek, leggyakrabban a hibás szülői szerepek, a kialakulatlan felelősség vállalás, a szegénység, az együttműködés hiánya, az életvezetési problémák, a peremhelyzetre sodródás, krízishelyzet, kilátástalanság a jövőt illetően, a gyermekek elhanyagolása, depriváltság a jellemző.

III.1. Gyermekotthonok

A gyermekotthon otthont nyújtó ellátást biztosít az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermekek számára, utógondozói ellátást nyújt a fiatal felnőtt részére.. A gyermekotthon szükség szerint befogadja az ideiglenes gondozást igénylő gyermeket, a tartós betegsége, illetve fogyatékosága miatt ellátást igénylő, első életévét be nem töltött gyermeket, azon nevelésbe vett gyermeket, aki gondozási helyéről önkényesen eltávozott, nevelésbe vett gyermek saját gyermekét, valamint az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet, illetve annak gyermekét.

*A **tizenkét év alatti gyermek** otthont nyújtó ellátását, nevelőszülőnél kell biztosítani, kivéve, ha a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos, a testvéreket nem lehet együttesen a nevelőszülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges a gyermekotthoni elhelyezés biztosítása. A tizenkét év alatti gyermek befogadó szülőnél történő elhelyezésétől akkor is lehet eltekinteni, ha a gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, más törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.*

A gyermekotthonba érkező gyermekeknek fájdalmas múlt van a hátuk mögött és a jövőjükre is bizonytalanság nehezedik. Ezért nem csak abban kell segítséget kapniuk, hogy az elválás fájdalmán túljussanak, hanem a kezdetektől fogva koruknak megfelelő, gazdag gyermekéletet kell nyújtani számukra.

Gyermekotthon általános jellemzői:

- ❖ teljes körű ellátást biztosít, azaz a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését segíti elő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetésről, ruházattal való ellátásról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról gondoskodik,
- ❖ a gyermek számára a korához, állapotához és szükségleteihez igazodó gondozást, nevelést, valamint oktatáshoz, szakképzéshez, foglalkoztatáshoz történő hozzájutást biztosít, Részt vesz a gyermek sikeres szocializációjának kialakításában,
- ❖ a gyermek gondozását és nevelését egyéni gondozási – nevelési terv alapján végzi,
- ❖ a kora (0-3 éves) és állapota miatt (tartós beteg, fogyatékkal élő) sajátos szükséglettel bíró gyermekek számára különleges ellátást biztosít. Ebben az esetben együttműködik a gyermek korai fejlesztését és gondozását, vagy fejlesztő nevelését ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel,
- ❖ elősegíti a gyermek és családja kapcsolattartását, a kapcsolat elmélyülését és fenntartását,
- ❖ elősegíti, hogy minden gyermek sorsa véglegesen és megnyugtatóan rendeződjék vér szerinti családjába való visszahelyezéssel, vagy ha erre nincs lehetőség, örökbefogadásával vagy nevelőcsaládba helyezésével,
- ❖ a gyermek sorsrendezésének érdekében együttműködik a gyámhivatalokkal, gyermekjóléti szolgálatokkal, gyermekvédelmi

szakszolgálatokkal, a település oktatási, kulturális, egészségügyi intézményeivel,

- ❖ a gyermekvédelmi szakellátásban nagykorúságát elérő fiatal felnőttek számára igény esetén utógondozói ellátás keretében szükség szerinti ellátást biztosít,
- ❖ a gyermekotthonokban dolgozó szakemberek szakértelmükkel, építő jellegű, észrevételeikkel, meglátásaikkal, javaslataikkal segítik a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekek érdekeinek, jogainak minél magasabb szinten történő megvalósulását,
- ❖ elősegíti a gyermekotthonok szakembereinek továbbképzését.

A gyermekotthonnak alkalmassá kell tennie a gyermekeket, legkésőbb az utógondozói ellátásban élő fiatal felnőtteket az önálló életvezetésre. A nagykorúságuk elérésekor az életükben, ellátásukban bekövetkező változásokra már gyermekkortól kezdődően fokozatosan kell felkészíteni a gyermekeket. Az utógondozói ellátás keretében nyújtott szükség szerinti ellátás már nem teljes körű ellátást jelent számukra, és ez a változás a felnőtté váló gyermektől a saját sorsa rendezésében tudatosságot, felelősségvállalást követel, amelyet már gyermekkorban tudatosítani kell.

A gyermekotthonokban utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt számára meg kell teremteni a gyermekotthoni csoport működésének keretein belül a háztartásvezetés, önellátás minél teljesebb körű gyakorlásának lehetőségét.

A gyermekotthon szakembereinek, a nagykorúsága elérése felé közeledő gyermeket, az önellátásra való képességeinek ismeretében kell segítenie, támogatnia, a jövőjére vonatkozó elképzelései kialakításában és megvalósításában. Az önellátásra kevésbé képes, vagy vérszerinti rokonok nyújtotta támasz nélkül álló, felnőtté váló gyermek, gyermekvédelmi szakellátásban való megtartása kiemelt fontosságú mindaddig, amíg a felelős, önálló életvezetés képességei nem alakulnak ki nála.

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye székhelyen működő Gyermekotthon Zalaegerszeg

Férőhelyeinek száma: 48 fő, négy csoportban életkora miatt különleges, kettő csoportban integrált ellátást biztosít normál és különleges ellátási szükségletű gyermekek számára. A 48 férőhelyből a gondozásban lévő kiskorú szülőnek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttnek gyermekével legfeljebb 2-2 férőhelyen, tehát összesen 4 férőhelyen nyújt ellátást.

1. csoport különleges csoport

Kizárólag különleges ellátási szükségletű gyermekeket ellátó csoport. Életkoruk miatt különleges ellátási szükségletű gyermekek kerülnek elhelyezésre, 0-3 éves korig. A gyermekek között fogyatékos és részterületen fejlődési elmaradást mutató gyermekek is elhelyezésre kerülhetnek 6 férőhelyen.

A csoportba elsősorban az 1 éven felüli (típegő) gyermekek kerülnek elhelyezésre.

A csoporton belül egy csoportszobában biztosított az alvás, játszás, étkezés, a csoportszobával egybenyíló fürdőszoba rendelkezésre áll, levegőztetés céljára terasz biztosított, valamint játszásra alkalmas kertterülettel rendelkezik a csoport.

2. csoport különleges csoport

Kizárólag különleges szükségletű gyermekeket ellátó csoport. Életkoruk miatt különleges ellátási szükségletű gyermekek kerülnek elhelyezésre, 0-3 éves korig. A gyermekek között fogyatékos és részterületen fejlődési elmaradást mutató gyermekek is elhelyezésre kerülhetnek 6 férőhelyen.

A csoportba elsősorban az 1 éven aluli (újszülött, csecsemő) gyermekek kerülnek elhelyezésre.

A csoporton belül egy csoportszobában biztosított az alvás, játszás, étkezés, a csoportszobával egybenyíló fürdőszoba rendelkezésre áll, levegőztetés céljára terasz biztosított, valamint játszásra alkalmas kertterülettel rendelkezik a csoport.

Egy külön helyiség rendelkezésre áll arra az esetre, ha fertőző megbetegedés lép fel a kisgyermekek körében és elkülönítésük szükséges.

3. csoport különleges csoport

Kizárólag különleges szükségletű gyermekeket ellátó csoport. Életkoruk miatt különleges ellátási szükségletű gyermekek kerülnek elhelyezésre, 0-3 éves korig 8 férőhelyen.

A csoportba elsősorban az 1 éven felüli (tipegő) gyermekek kerülnek elhelyezésre.

A csoport két helyiségből álló lakótér. Megtalálható egy csoportszoba, amely alvásra, játszásra és étkezésre szolgál, valamint ezzel egybenyíló fürdőszoba. A másik helyiség fejlesztő foglalkozásokra, fertőző megbetegedés esetén elkülönítésre szolgál.

4. csoport különleges csoport

Kizárólag különleges szükségletű gyermekeket ellátó csoport. Életkoruk miatt különleges ellátási szükségletű gyermekek kerülnek elhelyezésre, 0-3 éves korig. A gyermekek között fogyatékos és részterületen fejlődési elmaradást mutató gyermekek is elhelyezésre kerülhetnek 6 férőhelyen.

A csoportba elsősorban az 1 éven aluli (újszülött, csecsemő) gyermekek kerülnek elhelyezésre.

A csoport egy helyiségből álló lakótér. A csoportszoba alvásra, játszásra és étkezésre szolgál, valamint a babafürdető is itt került kialakításra.

A gyermekek naponta részesülnek a fejlesztőpedagógus által biztosított, a szakértői javaslatban is megfogalmazott, szükséges fejlesztő foglalkozásokban.

5. csoport integrált csoport

Integrált csoport, amely normál, továbbá tartós betegség, illetve fogyatékoság miatt különleges ellátási szükségletű gyermekeket fogad 3 éves kortól 18 éves korig

nemenként és életkorilag vegyesen, a testvérkapcsolatokat, illetve egyéni szükségleteket figyelembe véve. A csoport 10 férőhelyes.

Az integrált csoportban elsősorban az életkora miatt különleges csoportban elhelyezett csecsemők testvéreik elhelyezése valósul meg a testvérkapcsolat biztosítása érdekében.

A csoport működését meghatározzák a kamaszok magatartási problémái és az iskolával szemben időnként jelentkező elutasítás. A tanulói jogviszonnal nem rendelkező gyermekeknek törekvés megfelelő munkalehetőség megtalálása. Fontos feladat, hogy felzárkóztassák azokat a gyerekeket, akik hátrányos helyzetből, rossz életkörülmények közül érkeznek a gyermekotthonba, szocializációjuk, normaviláguk jelentősen eltér az iskola által elvárttól.

A gondozási helyekre történő beilleszkedés sok segítséget igényel.

Négy hálósobából, nappaliból, konyha-étkezőből és nemenkénti fürdőszobából áll.

6. csoport integrált csoport

Integrált csoport, amely normál, továbbá tartós betegség, illetve fogyatékoság miatt különleges ellátási szükségletű gyermekeket fogad elsősorban 3 éves kortól 14 éves korig nemenként és életkorilag vegyesen, a testvérkapcsolatokat, illetve egyéni szükségleteket figyelembe véve.

Az integrált csoportban elsősorban az életkora miatt különleges csoportban elhelyezett csecsemők testvéreik elhelyezése valósul meg a testvérkapcsolat biztosítása érdekében.

Továbbá külön bejáratú lakrész tartozik a csoporthoz, külön vizesblokkal, ahová nevelésbe vett leányanyát gyermekével, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gyermekével történő befogadása valósulhat meg.

A csoport 12 férőhelyes.

A gyermek szocializációs közege kiszélesedik az óvodakezdéssel. A gondozási helyekre történő beilleszkedés sok segítséget igényel. Jellemző, hogy a beutalt gyermekek nem rendelkeznek azokkal a viselkedési mintákkal, amelyek az adott életkorban elvárhatóak volnának. Alapismereteik hiányosak, de előfordul, hogy praktikus ismereteik életkorukat meghaladják. A személyi higiénia terén komoly elmaradással bírnak. Érzelmi bizonytalanság jellemzi őket.

Folyamatosan utánnézéssel, játékos gyakorlással, együttes élményháttér kialakításával alakul ki a szabálytudat. Megtanulja azokat a viselkedésmintákat, amelyeket a társas együttlét során alkalmazni szükséges.

Megfigyelhető, hogy nem tudják elfoglalni magukat, nem tanulnak meg játszani, elmélyült tevékenységre képtelenek. Érzelmi bizonytalanság jellemző.

Az önálló lakótérben három hálósoba mellett egy nappaliként és étkezőként funkcionáló helyiség áll a gyermekek rendelkezésére.

A csoporton belül baba-mama részleg került kialakításra 2-2 férőhelyen.

Gyakran, azok a tizenévesek kerülnek ilyen helyzetbe, akiknek a várandósságot megelőző életkörülményei már magukban hordozták a veszélyeztető faktorokat. Az érintett lányok maguk is a szakellátásban élnek. Az anyák újszülött gyermekükkel

közösen élhetnek egy csoportban, ezzel lehetőséget kapnak az érzelmi és fizikai kötődés kialakulásához és megerősödéséhez, felnövekedésük és önállósodásuk támogatásához. Mindez segíti őket abban, hogy a későbbiekben a saját életüket maguk irányíthassák, és gyermeküket önállóan neveljék.

A lakrész két hálósobából, valamint egy wc-zuhanyzót magába foglaló közös fürdőszobából áll.

A gyermekotthon egyéni sajátosságai

- ❖ Gyermekotthonban 0-18 év közötti gyermekek, valamint utógondozói ellátás esetén 18-25, illetve 30 év közötti fiatal felnőttek élnek. A nagy életkori különbségek, valamint a különféle szükségletű gyermekek, fiatal felnőttek életének megszervezése, gondozása, nevelése sokrétű feladatellátást igényel.
- ❖ A gyermekotthonban kerülnek elhelyezésre azon kiskorú gondozottak, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek, akik gyermeket várnak, vagy gyermekük született. Az ő esetükben az anya- gyermek együttes elhelyezése, az anya – gyermek kapcsolat kialakítása, elmélyítése, a gyermek gondozásával, nevelésével kapcsolatos feladatok megtanítása, és az önálló életük elindítása jelent nagy kihívást. Az együttes elhelyezés során a fiatal anyák felkészülnek arra, hogy a kikerülésük után egyedül is el tudják látni szülői feladataikat.
- ❖ A gyermekotthonban ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekeket is fogadunk. Az ő gondozásuk-nevelésük során más jellegű szükségletek is jelentkeznek, ami abból adódik, hogy sorsuk rendezése még folyamatban van.
- ❖ A gyermekotthon a 0-3 éves korosztály elhelyezését négy csoportban biztosítja
- ❖ A gyermekotthon a város intézményeivel szoros kapcsolatban áll. A gyermekek számára igyekszünk megnyitni a külvilágot, megismertetni velük a szoros és tágabb környezetet. Nagyobb rendezvényeinkre lehetőség szerint hívunk más, családban nevelkedő gyermekeket, felnőtteket és családokat.

Gyermekotthonunk elhelyezkedése, települési környezete

Intézményünk Zalaegerszeg, Landerhegyi városrészében, egy lakótelep közepén található.

A gyermekotthon az 1950-es évek elején először 100 férőhelyes bölcsődeként, később hosszú ideig csecsemőotthonként működött. Jelenlegi formájában, 1998. november 19. napja óta fogadja az ideiglenes hatállyal elhelyezett és nevelésbe vett gyermekeket, fiatal anyákat és gyermekeiket. Főként a kisdédgondozásban- és nevelésben nagy múlttal rendelkezünk.

A gyermekotthoni elhelyezés, épületre, felszerelésre és berendezésre vonatkozó normáit az épület adottságaihoz mérten a jogszabálynak megfelelően alakítottuk ki. Intézményünkben más jellegű elhelyezési és tárgyi feltételek biztosítása szükséges a

0-3 éves, illetve az idősebb korosztályok számára. Figyelemmel kell lenni arra, hogy az egyes csoportok életkor és nem szerint vegyes összetételűek legyenek, valamint a testvéreket csak különösen indokolt esetben lehet különválasztani egymástól.

Gyermekotthonunkban négy csoport szolgálja a 0-3 éves korú gyermekek elhelyezését, mely 8, vagy 6 gyermek elhelyezésére alkalmas. Egy integrált csoportban lehetőség van nevelésbe vett leányanya gyermekével, vagy utógondozotti ellátásban részesülő fiatal felnőtt anya gyermekével történő elhelyezésére. A legfontosabb elvünk az otthonosság érzésének megteremtése, ezért különös gondot fordítunk a szobák díszítésére, az esztétikus, szép környezet megteremtésére. Másik fontos elvünk, hogy olyan legyen a berendezés, a csoport kialakítása, hogy a gyermekek az aktivitási igényük és önállósági törekvéseik megvalósítása közben ne hozhassák magukat veszélybe.

Intézményünk épülete magán hordozza egyrészt a sajátos domborzati viszonyokhoz való alkalmazkodásnak, az alapításkori funkcióknak, valamint az építési időszak építészeti stílusjegyeinek sajátosságait. Mindezek összessége a gyermekotthoni funkcióknak kevéssé megfelelő épületegységet eredményez, mely a mindennapok során olykor nehézséget okoz.

A gyermekotthonban hat csoport kialakítására került sor. Az integrált csoportokban három, illetve négy hálószoba, közös helyiség, egy, illetve két fürdőszoba, WC, valamint konyha-étkező biztosított, azonban főzésre nincs lehetőség. Az életkora miatt különleges csoportokban egy-egy helyiség áll rendelkezésre, itt alszanak és játszanak is egyben, a fürdő-WC szintén egy légtéren belül található. Az egyik különleges csoportban a csoportszobához egy előtér is tartozik, amely szintén játszóhelyiségként funkcionál, valamint fertőző megbetegedés esetén az elkülönítés ezáltal biztosítható. Még egy különleges csoportban rendelkezésre áll egy külön helyiség, amely szintén az elkülönítés lehetőségét biztosítja megbetegedés esetén.

A felső szinten három, az alsó szinten kettő csoport található, az ételek szállítását lift segíti. Minden csoporthoz tartozik fedett terasz és füves udvar is, egymástól szintenként elszeparálva. A legalsó szinten tornaszoba került kialakításra, ahol rendszeres sportfoglalkozások zajlanak. Ezen túlmenően a fejlesztő foglalkozások színtere is. Rendelkezésre áll egy terápiás szoba, ahol a fejlesztőpedagógus, illetve a pszichológus egyénileg tud foglalkozást tartani a gyermeknek. Külön orvosi szoba lett kialakítva az orvosi vizsgálatok, az oltások lebonyolítására. A csoportokban főzésre ugyan nincsen lehetőség, ám a tálalókonyha szomszédságában kialakított, jól felszerelt tankonyha segíti a nevelőmunkát.

Kapcsolattartáshoz, 3 külön helyiséggel rendelkezik a telephely.

A gyermekotthonunk a lakóegységeken kívül a következő helyiségeket tartalmazza:

- ❖ Terápiás szoba, ez egy játékokkal, fejlesztő eszközökkel ellátott helyiség, melyben a gyermekek egyéni fejlesztése, pszichológiai megsegítése, egyéni terápiája biztosított.

- ❖ Kapcsolattartó helyiség
- ❖ Sportszoba az egészséges életmód jegyében
- ❖ Tálalókonyha, tejkonyha, hozzá tartozó raktárak, mosogatók
- ❖ Mosoda
- ❖ Orvosi szoba
- ❖ Irodahelyiségek
- ❖ Tankonyha

Személyi feltételek

A gyermekotthon szakmai létszám és minimum normáit a Szakmai rendelet és mellékletei tartalmazzák.

A szakdolgozók szakmai felkészültsége, munkához való hozzáállása, személyisége a gyermekotthonban folyó szakmai munka alapját képezi.

A személyi feltételek biztosításakor külön figyelmet kell fordítani a személyi állandóság, stabilitás kérdés körére is, hiszen a gyermek egészséges személyiség fejlődésének egyik alapja, hogy hosszútávon ugyanaz a nevelő, gondozó foglalkozzon vele.

1. táblázat: Gyermekotthon Zalaegerszeg szakmai munkakörei

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye székhelyen működő Gyermekotthon Zalaegerszeg (48 fő ellátott) 2 integrált és 4 különleges csoport
szakmai vezető (gyermekotthon vezető)
gyermekvédelmi ügyintéző/növendékügyi előadó
pszichológus/pszichológiai tanácsadó
fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus/nevelő
1. csoport (különleges csoport)
nevelő/csoportvezető nevelő
kisgyermeknevelő
éjszakás kisgyermeknevelő
gazdasági nővér
tejkonyha vezető
2. csoport (különleges csoport)
nevelő/ csoportvezető nevelő
kisgyermeknevelő
éjszakás kisgyermeknevelő
gazdasági nővér
tejkonyha vezető
3.csoport (különleges csoport)
nevelő/ szakmai vezető helyettes nevelő
kisgyermeknevelő

éjszakás kisgyermeknevelő
gazdasági nővér
tejkonyha vezető
4. csoport (különleges csoport)
nevelő/ csoportvezető nevelő
kisgyermeknevelő
éjszakás kisgyermeknevelő
gazdasági nővér
tejkonyha vezető
5. csoport (integrált csoport)
nevelő/ csoportvezető nevelő
gyermekfelügyelő
gyermekvédelmi asszisztens
6. csoport (integrált csoport, baba-mama csoport)
nevelő/csoportvezető nevelő
gyermekfelügyelő (ebből 1 fő szakképzett csecsemő- és kisgyermek gondozó)
gyermekvédelmi asszisztens

Megbízási szerződéssel ellátott feladatok:
gyermekorvos (különleges csoportokra)
pszichológus

Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye Űrhajós Gyermekotthon Nagykanizsa

Az Űrhajós Gyermekotthon férőhelyeinek száma 42 fő, 1 csoportban **speciális**, 3 csoportban **integrált** ellátást biztosít. A 42 férőhelyből a gondozásban lévő kiskorú szülőnek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttnek gyermekével legfeljebb 4-4 férőhelyen, tehát összesen 8 férőhelyen nyújtunk ellátást. Gyermekotthonunk gyermekek/ fiatal felnőttek ellátását 3 csoportban integráltan, valamint a speciális szükségletű gyermekek elhelyezését 1 csoportban biztosítja.

Az integrált csoportokra jellemző a korcsoportok szerinti összetétel is, mivel a különböző életkorú gyermekek fejlődési foka, sajátossága eltérő, más szükségletei, igényei vannak egy kamasz közösségnek, egy óvoda, illetve kisiskolás korosztálynak. A napirend kialakításában, valamint a programok megszervezésében mindez nagy jelentőséggel bír, így lehetőség nyílik a gyerekek egyéni szükségleteinek kielégítésére, igényeinek megfelelő fejlesztésre. A testvérek a lehetőségekhez mérten egy csoportban kerülnek elhelyezésre, de amennyiben ez a gyermek érdekeivel ellentétes, akkor lehetőség nyílik a napi szintű kapcsolattartásra.

1. csoport

Integrált csoport, amely normál, továbbá tartós betegség, illetve fogyatékoság miatt különleges ellátási szükségletű gyermekeket fogad elsősorban 6 éves kortól 18 éves korig, nemenként és életkorilag vegyesen, a testvérkapcsolatokat, illetve egyéni szükségleteket figyelembe véve. A csoport 12 fő elhelyezésére alkalmas.

A széles életkori határok lehetővé teszik a családi minták beépülését azáltal, hogy a kisebb gyermekek a nagyobbak példamutatása által szocializálódnak, a nagyobbak pedig képességeikhez mértén rész vesznek a mindennapi élet szervezésében, csoportgazdálkodásban. A csoportban élő gyermekek a városban található egyházi iskolába járnak, az értelmi fogyatékosággal élő iskoláskorú gyermekek a Szivárvány Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben folytatják tanulmányaikat. Fontos feladat, hogy felzárkóztathassuk azokat a gyerekeket, akik hátrányos helyzetből, rossz életkörülmények közül érkeznek hozzánk, szocializációjuk, normaviláguk jelentősen eltér az iskola által elvárttól. A csoport működését meghatározzák a kamaszok magatartási problémái és az iskolával szemben időnként jelentkező elutasító viszonyulás. Arra törekszünk, hogy a tanulói jogviszonnyal nem rendelkező gyermekeknek megfelelő munkalehetőséget találjunk.

A csoport számára önálló lakótér biztosított, három hálószobából, nappaliból, konyha- étkezőből, nemenkénti fürdőből (az egyik akadálymentesített) áll.

2. csoport

Integrált csoport, amely normál, illetve tartós betegség, fogyatékoság miatt különleges ellátási szükségletű, valamint speciális ellátási szükségletű gyermekeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtteket fogad elsősorban 12 éves kortól 25 illetve 30 éves korig, nemenként és életkorilag vegyesen, a testvérkapcsolatokat, illetve egyéni szükségleteket figyelembe véve. A csoport 12 fő elhelyezésére alkalmas.

A széles életkori határok lehetővé teszik a családi minták beépülését azáltal, hogy a kisebb gyermekek a nagyobbak példamutatása által szocializálódnak, a nagyobbak pedig képességeikhez mértén rész vesznek a mindennapi élet szervezésében, csoportgazdálkodásban. A csoportban élő gyermekek a városban található egyházi iskolába járnak, az értelmi fogyatékosággal élő iskolások a Szivárvány Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben folytatják tanulmányaikat. A csoport működését meghatározzák a kamaszok magatartási problémái és az iskolával szemben időnként jelentkező elutasító viszonyulás. Az oktatási rendszerből kikerült fiatalok a HÍD program keretein belül folytathatják tanulmányaikat. Arra törekszünk, hogy a tanulói jogviszonnyal nem rendelkező gyermekeknek megfelelő munkalehetőséget találjunk.

A csoport számára önálló lakótér biztosított, három hálószobából, nappaliból, konyha- étkezőből, nemenkénti fürdőből áll.

3. csoport

Integrált csoport, amely normál, illetve tartós betegség, fogyatékoság miatt különleges ellátási szükségletű gyermekeket, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet fogad gyermekével.

A csoport 10 férőhelyes, amelyből 4-4 férőhelyen nevelésbe vett leányanyát gyermekével, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet gyermekével fogad. A fennmaradó férőhelyeken 6 éven aluli gyermekek, valamint a 3 éven aluli ideiglenes hatállyal beutalt gyermekek elhelyezése valósul meg.

Gyakran, azok a tizenévesek kerülnek ilyen helyzetbe, akiknek a várandósságot megelőző életkörülményei már magukban hordozták a veszélyeztető faktorokat. Az érintett lányok maguk is a szakellátásban élnek. Az anyák újszülött gyermekükkel közösen élhetnek egy csoportban, ezzel lehetőséget kapnak az érzelmi és fizikai kötődés kialakulásához és megerősödéséhez, felnövekedésük és önállósodásuk támogatásához. Mindez segíti őket abban, hogy a későbbiekben a saját életüket maguk irányíthassák, és gyermeküket önállóan neveljék.

A csoport három hálósobából, nappaliból, konyha- étkezőből és nemenkénti fürdőszobából áll.

4. csoport

Gyermekotthon speciális csoportja, amely speciális és kettős ellátási szükségletű gyermekeket fogad 12 éves kortól (különösen indokolt esetben 10 éves kortól) 18 éves korig.

A csoport 8 férőhelyes.

Jellemzően a speciális szükségletű gyermekek két évet töltenek el a gondozási helyükön. A csoport működését meghatározzák a kamaszok magatartási problémái és az iskolával szemben jelentkező elutasító viszonyulás. A deviáns magatartás meghatározza a szabályokhoz és a társadalmi normákhoz való hozzáállást is. A nevelés eszközeivel próbáljuk elérni azt, hogy tanulmányaikat folytassák. A tankötelezettség iskolába járással vagy magántanulóként teljesíthető. Fontos feladatunk, hogy felzárkóztassuk azokat a gyerekeket, akik hátrányos helyzetből, rossz életkörülmények közül érkeznek hozzánk, szocializációjuk, normaviláguk jelentősen eltér az iskola által elvárttól.

A csoport négy hálósobából, nappaliból, konyha- étkezőből, két fürdőszobából, egy biztonsági elkülönítőből, látogatói szobából áll.

A speciális szükségletű fiatalok főbb jellemzői:

- ❖ Viselkedési zavarok
- ❖ Bűnelkövetés
- ❖ Csökkent teljesítmény
- ❖ Fokozott szorongás
- ❖ Önértékelési zavarok
- ❖ Iskolai lemaradás
- ❖ Szocializációs elmaradások
- ❖ Az általánostól eltérő érték és normarendszer

- ❖ Pszichoaktív szerek alkalmi használata
- ❖ Kapcsolatok hiánya, kapcsolati zavarok
- ❖ Agresszió
- ❖ Súlyos pszichiátriai, gyógypedagógiai kórképek

A gyermekotthonunk egyéni sajátosságai

- ❖ Gyermekotthonunkban 0-18 év közötti ideiglenes hatállyal elhelyezett és nevelésbe vett gyermekek, valamint utógondozói ellátás esetén 18-25, illetve 30 év közötti fiatal felnőttek élnek. A nagy életkori különbségek, valamint a különféle szükségletű (normál, különleges, speciális) gyermekek, fiatalok életének megszervezése, gondozása, nevelése sokrétű feladatellátást igényel.
- ❖ A gyermekotthonunkban kerülnek elhelyezésre azon kiskorú gondozottak, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek, akik gyermeket várnak, vagy gyermekük született. Az ő esetükben az anya- gyermek együttes elhelyezése, az anya – gyermek kapcsolat kialakítása, elmélyítése, a gyermek gondozásával, nevelésével kapcsolatos feladatok megtanítása, és az önálló életük elindítása jelent nagy kihívást. Az együttes elhelyezés során a fiatal anyák felkészülnek arra, hogy a kikerülésük után egyedül is el tudják látni szülői feladataikat.
- ❖ A gyermekotthonunkba ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekeket is fogadunk. Az ő gondozásuk-nevelésük során más jellegű szükségletek is jelentkeznek, ami abból adódik, hogy sorsuk rendezése még folyamatban van.
- ❖ A gyermekotthon speciális csoportja a speciális szükséglet biztosításához előírt személyi és tárgyi feltételekkel látja el a többségében súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő speciális szükségletű gyermekeket.
- ❖ Gyermekotthonunk a város intézményeivel szoros kapcsolatban áll.

Gyermekotthonunk elhelyezkedése, települési környezete

Gyermekotthonunk Nagykanizsa külvárosi részében, kertvárosi negyedben helyezkedik el, csendes, nyugodt, zöld övezetben. A gyermekotthon közelében található autóbuszállomás lehetővé teszi a város egyéb pontjainak gyorsabb elérését, valamint szükség esetén intézményünk saját gépkocsiját vesszük igénybe. A város lehetőséget ad a helyi szükségletek kielégítésére a külső szolgáltatások igénybevételére. (óvoda, iskola, nevelési tanácsadók, stb.) A gyermekotthon környezetében élők elfogadták az intézményt.

A gyermekotthoni elhelyezés, épületre, felszerelésre és berendezésre vonatkozó normáit az Szakmai rendelet és mellékletei tartalmazzák. Ennek alapján intézményünkben más jellegű elhelyezési és tárgyi feltételek biztosítása szükséges a 0-3 éves, illetve az idősebb korosztályok számára. A gyermekek fogadására korcsoportonkénti elhelyezés keretében nyílik lehetőség. Három csoport 3 szobából, valamint nappali, konyha, étkező, valamint mellékhelyiségekből áll nemek szerint megosztva.

A legfontosabb elvünk az otthonosság érzésének megteremtése, ezért különös gondot fordítunk a szobák díszítésére, az esztétikus, szép környezet megteremtésére. Másik fontos elvünk, hogy olyan legyen a berendezés, a csoport kialakítása, hogy a gyermekek az aktivitási igényük és önállósági törekvéseik megvalósítása közben ne hozhassák magukat veszélybe.

Az épületet udvar veszi körül, mely csoportonként elszeparált, fákkal, növényekkel betelepített, lehetőséget biztosít szabadidős, sport és mozgásos tevékenységekhez. Az udvar egy részén sportpálya, valamint önkéntes munkával egy - hántolt akácfa elemekből épített – természet közeli játszóudvar került kialakításra, mely elősegíti a gyermekek egészséges életmódjának kialakítását. A gyermekotthon szomszédságában egy nagyobb játszótér is található.

A speciális csoport 8 férőhelyes, melyben kor és létszám tekintetében fiúk elhelyezésére van lehetőség. Mind a lakószobák, mind a nappali berendezése során törekedtünk a családi légkör kialakítására, melyek a fiatalok és velük foglalkozó felnőttek igényeit kielégítik.

A térbeni lehetőségek messzemenően biztosítják 8 gyermek ez irányú szükségleteit, tágas szociális terek egészítik ki az egyes hálószobákat.

Mind az egyéni, mind a közösségi terek megfelelő lehetőséget biztosítanak az együttlétre és az elvonulásra.

A gyermekotthonunk a csoportokon kívül a következő helyiségeket tartalmazza:

- ❖ 3 db látogatószoza,
- ❖ 1 db fejlesztő és pszichológus szoba.
- ❖ 1 db sportszoza,
- ❖ sószoza,
- ❖ konyha, tejkonyha, hozzá tartozó raktárak, mosogatók,
- ❖ mosoda,
- ❖ irodahelyiségek.

Személyi feltételek

A gyermekotthon szakmai létszám és minimum normáit a Szakmai rendelet mellékletei tartalmazzák. A szakdolgozók szakmai felkészültsége, munkához való hozzáállása, személyisége a gyermekotthonban folyó szakmai munka alapját képezik.

A személyi feltételek biztosításakor külön figyelmet kell fordítani a személyi állandóság, stabilitás kérdés körére is, hiszen a gyermek egészséges személyiség fejlődésének egyik alapja, hogy hosszútávon ugyanaz a nevelő, gondozó foglalkozzon vele.

2. táblázat: Úrhajós Gyermekotthon Nagykanizsa szakmai munkakörei

Úrhajós Gyermekotthon Nagykanizsa (42 fő ellátott) 3 integrált, 1 speciális csoport	
szakmai vezető (gyermekotthon vezető)	
gyermekvédelmi ügyintéző/növendékügyi előadó	
pszichológus/pszichológiai tanácsadó	
fejlesztő pedagógus/gyógypedagógus/nevelő	
1. csoport (integrált csoport)	
nevelő/csoportvezető nevelő	
gyermekfelügyelő	
gyermekvédelmi asszisztens	
2. csoport (integrált csoport)	
nevelő/csoportvezető nevelő	
gyermekfelügyelő	
gyermekvédelmi asszisztens	
3. csoport (integrált csoport, baba-mama csoport)	
nevelő/ csoportvezető nevelő	
gyermekfelügyelő (ebből: 1 fő szakképzett csecsemő- és kisgyermek gondozó)	
gyermekvédelmi asszisztens	
4. csoport (speciális csoport)	
nevelő/csoportvezető nevelő/szakmai vezető helyettes nevelő	
gyermekfelügyelő	
gyermekvédelmi asszisztens	
Megbízási szerződéssel ellátott feladatok	
gyermekorvos (fenntartói döntés alapján)	
pszichiáter (fenntartói döntés alapján)	
pszichológus	

III.2. Lakásotthon-hálózatok

A lakásotthon olyan gyermekotthon, ahol önálló lakásban vagy családi házban történik a gondozott gyermek, fiatal felnőtt elhelyezése. A lakásotthonban legfeljebb 12 gondozott gyermek és fiatal felnőtt helyezhető el. A 12 fős lakásotthonban egyidejűleg legfeljebb 1 fő kettős szükségletű, 1 fő speciális szükségletű vagy 4 fő különleges szükségletű gyermek nevelése történhet. Ettől kizárólag az érintett gyermekek érdekében lehet eltérni. Kettős szükségletű, speciális szükségletű,

különleges szükségletű gyermek elhelyezése esetén a csoport létszáma csökkenthető.

A különleges lakásotthon a különleges szükségletű gyermekek (tartósan beteg, enyhe és középsúlyos fogyatékos) teljes körű ellátását biztosítja. A különleges lakásotthonban legfeljebb 10 gondozott gyermek, fiatal felnőtt helyezhető el, ugyanakkor egy csoportban legfeljebb 8 tartósan beteg, vagy 8 középsúlyosan fogyatékos vagy 10 enyhén fogyatékos gyermek helyezhető el. A 8 vagy 10 fős lakásotthonban egyidejűleg legfeljebb 1 fő kettős szükségletű gyermek nevelése történhet. Ettől kizárólag az érintett gyermekek érdekében lehet eltérni.

Lakásotthonaink általános jellemzői:

- ❖ megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos gyermekintézmény, amely a gondozott gyermek számára alaptevékenységként biztosítja az otthont nyújtó ellátást a gyámhivatal által jóváhagyott egyéni elhelyezési terv és az általa készített egyéni gondozási – nevelési terv szerint, a fiatal felnőtt számára pedig utógondozói ellátás keretében szükség szerinti ellátást biztosít,
- ❖ teljes körű ellátást biztosít, azaz a gyermek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetésről, ruházattal történő ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról gondoskodik,
- ❖ a gyermek számára a korához, állapotához és szükségleteihez igazodó gondozást, nevelést, illetve oktatásához, foglalkoztatáshoz való hozzájutást biztosít,
- ❖ a lakókörnyezetbe szervesen illeszkedik, kis létszámú és a családi nevelésre, kisközösségekre épül, valamint az önálló életvitelre készít fel,
- ❖ önálló családi házként működik, a befogadó település szerkezetébe illeszkedve. Ennek az a funkciója, hogy a családjukból kiemelt gyermekek és fiatal felnőttek továbbra is gyakorolhassák a mindennapi természetes társadalmi kapcsolatokat,
- ❖ az építészeti kialakításnak és a berendezés kiválasztásának célja, hogy a gondozott gyermekek és fiatal felnőttek áttekinthető, a családi otthonhoz hasonlóan berendezett, általuk is alakítható otthonos és biztonságot sugárzó környezetben éljenek,
- ❖ széles korhatárú és heterogén összetételű közösség. Lakásotthonaikban elsősorban 3-18 év közötti gyermekek, valamint 18-25 év, illetve 30 év közötti fiatal felnőttek élnek,
- ❖ a lakásotthonban dolgozó felnőttek elsősorban szakemberek, akik a személyiségükkel dolgoznak. Különböző életkorú és nemű felnőttek is a gondjaikra bízott gyermekek/fiatalok segítségére vannak, a család pótló ellátásban modellt nyújtanak,

- ❖ a családi életre nevelésen kívül a gondozott gyermekek és fiatal felnőttek támogató közösségét biztosítja, és szükség szerint teljesíti az egyéni korrekciós nevelésük feladatait,
- ❖ az önálló életvitelre nevelés folyamatos, fontos célkitűzés, a gondozást-nevelést a szakmai team által elkészített gondozási-nevelési terv alapján biztosítja, az ott nevelkedő gyermekek és fiatal felnőttek életkori szükségleteihez, a felmerülő általános és egyedi igényekhez alkalmazkodva,
- ❖ a családi kapcsolatok ápolása, segítése érdekében elősegíti a gyermek és családja kapcsolattartását, a kapcsolat elmélyülését és fenntartását,
- ❖ a különleges ellátást igénylő gyermekek számára biztosítja a szükségletüknek megfelelő különleges ellátást,
- ❖ a gyermekek sorsának rendezése érdekében együttműködik a gyámhivatalokkal, gyermekjóléti szolgálatokkal, gyermekvédelmi szakszolgálatokkal, a település egészségügyi, oktatási, kulturális intézményeivel, munkaügyi kirendeltségekkel,
- ❖ a hatályos jogszabály alapján gyámi feladatokat a gyermekvédelmi gyám látja el, akit az illetékes gyámhivatal erre kijelöl,
- ❖ a szakemberek szakértelmükkel, építő jellegű észrevételeikkel, meglátásaikkal, javaslataikkal segítik rájuk bízott gyermekek érdekeinek, jogainak minél magasabb szinten történő megvalósulását.

A szakembereknek alkalmassá kell tennie a gyermekeket, legkésőbb az utógondozói ellátásban élő fiatal felnőtteket az önálló életvezetésre. A nagykorúságuk elérésekor az életükben, ellátásukban bekövetkező változásokra már gyermekkortól kezdődően fokozatosan kell felkészíteni a gyermekeket. Az utógondozói ellátás keretében nyújtott szükség szerinti ellátás már nem teljes körű ellátást jelent számukra, és ez a változás a felnőtté váló gyermektől a saját sorsa rendezésében tudatosságot, felelősségvállalást követel, amelyet már gyermekkorban tudatosítani kell.

A lakásotthonokban utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt számára, meg kell teremteni a háztartásvezetés, önellátás minél teljesebb körű gyakorlásának lehetőségét, amely a család modelljéhez közelebb álló lakásotthonokban jobban biztosított.

A lakásotthonok szakembereinek, a nagykorúság elérése felé közeledő gyermeket, az önellátásra való képességeinek ismeretében kell segítenie, támogatnia, a jövőjére vonatkozó elképzelései kialakításában és megvalósításában. Az önellátásra kevésbé képes, vagy vérszerinti rokonok nyújtotta támasz nélkül álló, felnőtté váló gyermek lakásotthonokban való megtartása kiemelt fontosságú - mindaddig, amíg a felelős, önálló életvezetéshez szükséges képességei nem alakulnak ki.

III.2.1. Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye I. számú Lakásotthon-hálózat

A lakásotthonaink önálló családi házakban működnek, külön bejárattal, külön elkerített udvar résszel rendelkeznek. Az épületeket a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek ellátási feltételeinek megfelelően alakítottuk ki, a szakmai jogszabályok figyelembe vételével. Az épületek az állam tulajdonát képezik és az intézmény használatában vannak. Megfelelnek a közegészségügyi, egészségügyi követelményeknek, valamint a tűzvédelmi, és egyéb jogszabályi előírásoknak. Az integrált lakásotthonok normál és különleges ellátási szükségletű gyermekeket fogadnak be.

Rozmaring Lakásotthon Nagyrécse (8756 Nagyrécse, Haladás u. 68.) bemutatása

A lakásotthonban legfeljebb 10 gyermek otthont nyújtó ellátása biztosítható, családi házban, családi körülmények között.

A gyermekek korösszetétele 3-18-év között van, valamint igény esetén utógondozói ellátás keretében szükség szerinti ellátás is biztosítható 25, illetve 30 éves korig. Lakásotthon teljes körű ellátást biztosít, azaz a gyermek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetésről, ruházattal történő ellátásról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról gondoskodnak, illetve az intézmény szükség szerinti ellátás módjáról, mértékéről rendelkező szabályzata szerint nyújt ellátást az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtteknek.

Cél, hogy a gyermekek képességeiknek megfelelően fejlődjenek, képessé váljanak a vér szerinti családjukba való visszaillesztésre, vagy nevelőszülői, illetve örökbefogadó családba történő beillesztésre, a fiatal felnőttek az önálló életvitelre. A lakásotthon a lakókörnyezetbe szervesen illeszkedik, kis létszámú és a családi nevelésre, kisközösségekre épül, valamint az önálló életvitelre készít fel. Önálló családi házként működik, a befogadó település szerkezetébe illeszkedve. Ennek az a funkciója, hogy a családjukból kiemelt gyermekek és fiatal felnőttek továbbra is gyakorolhassák a mindennapi természetes társadalmi kapcsolatokat.

A lakásotthon a gyermek gondozását nevelését gondozási-nevelési terv alapján biztosítja. Elősegíti a gyermek és családja kapcsolattartását, a kapcsolat elmélyülését és fenntartását. A normál, különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermekek számára integráltan biztosítják a szükségleteknek megfelelő ellátást, a megfelelő iskolatípus kiválasztásával, valamint pszichológus és fejlesztő pedagógus segítségének igénybevételével.

Együttműködik a település egészségügyi, oktatási, kulturális intézményeivel, munkaügyi kirendeltségekkel stb., és velük szoros kapcsolatot alakít ki. Gyermekek szükségleteinek, igényeinek megfelelő iskolatípushoz való hozzájutást elősegíti és biztosítja.

A lakásotthoni elhelyezés épület, felszerelés, és berendezés normái a Szakmai rendeletnek megfelelően állnak rendelkezésre.

A Rozmaring Lakásotthon 173 m²-n biztosítja a gyermekek, fiatalok elhelyezését. A terek tágasak, alkalmasak a gyermekek gondozására, nevelésére. A lakásotthon 4 hálósobából, közös nappali szobából, konyha/étkezőből, valamint 2 fürdőszobából és 3 WC helyiségből, raktárakból, nevelői szobából áll. Az otthon a mindennapi életvitelhez szükséges bútorokkal, berendezési tárgyakkal, eszközökkel felszerelt. Az épület körül udvar áll rendelkezésre. Az udvar praktikus, a hétköznapi életben fellelhető funkciókat is betölthet Pl.: veteményes, komposztálási folyamatok, a gyümölcsös gondozásának lehetősége.

A Bodza Lakásotthon Zalaszentlászló 10 férőhelyen otthont nyújtó ellátást biztosít tartós beteg, vagy enyhén fogyatékos különleges ellátási szükségletű gyermekek részére, illetve fiatal felnőttek esetében szükség szerinti ellátást nyújt.

A lakásotthon összetétele: nem és életkor szerint vegyes összetételű.

Általános iskolába, majd készségfejlesztő speciális szakiskolába - Zalaszentgrótra eltérő tantervű intézménybe - járnak. A 8. osztály elvégzése után takarító, valamint parkápoló végzettséget szerezhetnek.

Iskolába történő eljutásuk támogató szolgáltatás által biztosított szállító igénybevételelél valósul meg.

A lakásotthon udvara tágas. Számos gyümölcsfát telepítettünk, melynek gondozásában a gyermekek szívesen kiveszik a részüket.

A településen található óvoda, sportpálya, közösségi ház, amelyben könyvtár, illetve internet használat érhető el. Lehetőség van a falusi lovas gazdák állatainak megtekintésére, esetleges gondozásba való bekapcsolódásba.

A közelben található a kehidakustányi gyógy- és strandfürdő, ezen kívül közel van a Balaton, melyet nyáron gyakran felkereshet a gondozási hely. A bevásárlásokat, ügyeik intézését általában a közeli Zalaszentgróton végzik a nevelők.

A lakásotthon falusias környezetben épült, udvara alkalmas nagyobb konyhakert kialakítására, szabadtéri szabadidős játékokra, közös szabadtéri sütésekre, pihenésre. A ház alsó szintjén amerikai konyhás nappali, mosókonyha, nevelői iroda található. Itt található még külön fiú- és lányfürdő, valamint mellékhelyiség.

Berkenye Lakásotthon Zalaszentgrót (8790 Zalaszentgrót, Templom tér 3.)

A Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye I. számú Lakásotthon hálózatán belül, Zalaszentgrót város területén, Templom tér 3. szám alatt működő integrált lakásotthon maximum 10 fő számára biztosít otthont nyújtó, teljes körű ellátást, illetve fiatal felnőttek esetében szükség szerinti ellátást.

A lakásotthon összetétele nem és életkor szerint vegyes összetételű.

Az ingatlan a barokk stílusban épült Szent Imre Templom tövében, a műemlék jellegű Batthyány Kastély szomszédságában található.

A lakásotthon belső elrendezésére jellemző, hogy az alsó szinten nappali, konyha-étkező, valamint fürdő, mellékhelyiség, egy nevelői szoba található. Az emeletre falépcsőkön lehet felmenni, ahol barátságos lakószobák tanulószoba, valamint fürdőszoba található.

Mosási lehetőség a lakásotthonban biztosított. Az épületben külön bejáratú helyiség alkalmas kapcsolattartásra, valamint egyéni beszélgetések, fejlesztések biztosítására.

Továbbá az udvarról nyíló különálló helyiség a gyermekek ellátásával, nevelésével összefüggő eszközök tárolásra alkalmas.

A lakásotthon kisméretű, beépített udvarral rendelkezik, zöld növényzet csupán egy 2x2 m²-es fából készült magaságysban található.

Zalaszentgrót tömegközlekedéssel könnyen megközelíthető, a közeli településekre, városokba történő eljutás nem jelent problémát. A kisvárosi elhelyezkedés akár iskolalátogatás, akár munkavállalás szempontjából előnyösebb lehetőséget biztosít helyben vagy a jobb közlekedési lehetőségek révén.

A város ligetes része a lakásotthon előtt helyezkedik el, a város játszótereire, a Zala-partra, a környékbeli településrészekre (Kisszentgrót, Aranyod, Csáford) - jó idő esetén kirándulások, túrák szervezhetők. A kisvárosban található futballpálya, sportcsarnok, művelődési központ, könyvtár, valamint termálfürdő, ahová szívesen tesznek látogatást a gondozottak különféle rendezvényekre.

Személyi feltételek

A lakásotthon dolgozóinak kiválasztásánál, beosztásánál figyelembe vettük, hogy az eltérő személyiségű munkatársak egymás munkáját kiegészítve, legyenek képesek a Szakmai Program és az egészséges nevelési szellem kialakítására, következetes betartatására.

3. táblázat: I.sz. Lakásotthon-hálózat munkakörei

I. számú Lakásotthon- hálózat (46 fő ellátott)
szakmai vezető
gyermekvédelmi ügyintéző/növendékügyi előadó
pszichológus/pszichológiai tanácsadó
fejlesztő pedagógus/gyógypedagógus/nevelő
Rozmaring Lakásotthon Nagyrécse (10 fő ellátott)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Bodza Lakásotthon Zalaszentlászló (10 fő ellátott)

nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Berkenye Lakásotthon Zalaszentgrót (10 fő)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő

III.2.2. Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye II. számú Lakásotthon-hálózat

A hálózatban működő lakásotthonok zöme önálló családi házban található, ez alól kivétel a Kőrös Lakásotthon Lenti, amely a Móricz Zsigmond EGYMI épületéről leválasztva, külön bejárattal, külön elkerített udvar résszel rendelkezik.

A hálózatban működő öt lakásotthonból négy lakásotthon integrált ellátást nyújt a gyámhivatal által beutalt, normál, illetve különleges ellátási szükségletű gyermekek részére, egy lakásotthon különleges ellátást nyújt tartósan beteg, valamint enyhén fogyatékos gyermekek részére.

Az épületek építészeti megoldásai a lakásotthonba való bejutásnál lehetővé teszik az akadálymentes közlekedést.

A csoportok összetétele nem és életkor szerint vegyes.

Az elhelyezett gyermekek között nagyobb létszámban vannak a normál szükségletű gyermekek, de van tanulásban akadályozott, enyhe fokban értelmi fogyatékos, közép súlyos értelmi fogyatékos, magatartászavarral, és több pszichiátriai problémával küzdő gyermek is. Tapasztalat az, hogy a bekerült gyermekek egyre idősebb korban és egyre rosszabb pszichés állapotban érkeznek az otthonokba.

A városban a gondozott gyermekek képességeiknek, igényeiknek megfelelő oktatási intézmények rendelkezésre állnak. Többen járnak eltérő tantervű általános iskolába, vagy a város normál általános iskoláiba, szakiskoláiba, esetleg kollégiumi elhelyezéssel Zalaegerszeg, Nagykanizsa középiskoláiba. Amennyiben a szakellátott gyermek továbbtanulási szándéka a városon kívülre esik, részére megszervezzük, biztosítjuk az iskolába járás feltételeit, vagy a kollégiumi férőhely kérelmezését. Az értelmi fogyatékosággal bíró gyermekek a helyi Móricz Zsigmond EGYMI általános iskolájában részesülnek gyógypedagógiai megsegítésben, fejlesztésben. A gondozottak egészségügyi alapellátását a lakóhelyen működő gyermek- és háziorvos látja el.

A lakásotthonok mozgási és sportolási lehetőséget tudnak biztosítani az épülethez tartozó nagy udvaron. A városban működnek sportegyesületek - labdarúgás szakosztály, úszás, íjászat -, ahol a tehetséges gyermekek sportolhatnak. Az oktatási intézményekben pedig szakköri foglalkozások keretében támogatják a tehetséges,

vagy csak egyszerűen sportolni vágyó tanulókat. A közelben lévő erdőben, tavakhoz, kiránduló helyekhez gyalogtúrákat, kerékpártúrákat lehet szervezni.

Az épületeket kerítés veszi körül kerítéssel körül határolt udvar van, amely fákkal, növényekkel betelepített. Az udvar egy részén konyhakert található, a gyerekek itt gyakorolhatják a kertművelést, valamint elsajátíthatják az évszakonként elvégzendő kerti munkákat. Ismereteket kapnak arról, hogy a megtermelt zöldségeket milyen módon lehet befőzni, savanyítani, tartósítani. A lakásotthonok dolgozói folyamatosan törekednek arra, hogy a gyermekek környezete esztétikailag is kellemes látványt nyújtson.

Gesztenye Lakásotthon Lenti (8960 Lenti, Béke utca 67.) bemutatása

A lakásotthon maximum 12 fő számára biztosít integráltan otthont nyújtó, teljes körű ellátást, illetve fiatal felnőttek esetében szükség szerinti ellátást. Az otthon jól megközelíthető, a városközponttól néhány száz méterre helyezkedik el. Bútorzata és berendezési, felszerelési tárgyai az egészséges életmód kialakításához szükséges körülmények biztosítottak a gyermekek, fiatalok életkori sajátosságainak megfelelően.

A gyermekek/fiatal felnőttek elhelyezésére 6 szobában van lehetőség. A szobák otthonossá tétele felnőtt segítségével, de a gondozott gyermekek/fiatal felnőttek igényeinek figyelembevételével történik. Két fürdő és négy WC található az épületben. Az emeleti, tágas nappaliban van lehetőség tanulásra, valamint szabadidős tevékenységre is. Átlagos felszereltségű konyhában biztosított az ételek elkészítése. A konyhával egy légtérben található étkezőben egyszerre több mint 10 személy étkeztetése valósítható meg. A földszinti nappali szabadidős tevékenységek, ünnepek lebonyolításának és a csoportos foglalkozásoknak a helyszíne. Felszereltsége átlagos. A lakásotthon otthonossá tételében a lakók nagy részt vállalnak. Ötleik megvalósításához segítséget nyújt a gondozó személyzet.

Kőrís Lakásotthon Lenti (8960 Lenti, Béke utca 71.) bemutatása

A lakásotthonban legfeljebb 10 fő számára biztosítható otthont nyújtó, teljes körű ellátás különleges ellátási szükségletű gyermekek részére, illetve fiatal felnőttek esetében szükség szerinti ellátás.

A lakásotthon jól megközelíthető, a városközponttól néhány száz méterre helyezkedik el. Az épület akadálymentes, bútorzata és berendezési, felszerelési tárgyaival az egészséges életmód kialakításához szükséges körülmények biztosítottak a gyermekek, fiatalok életkori sajátosságainak megfelelően.

A lakásotthon a régi iskolaépület földszintjén, leválasztással kialakított lakás, amely nagy alapterülettel és udvarésszel rendelkezik, így alkalmas a gondozottak nyugodt életterének a kialakítására. A lakásotthon berendezése korszerű, minden igényt kielégítő.

A lakásotthonon négy hálósobából (2 leány, 2 fiú), egy nappaliból, egy konyha-étkező helyiségből, külön fürdő és WC, valamint mosóhelyiségből áll. A lakás otthonossá tétele a felnőtt dolgozók segítségével, a gyermekek igényeinek megfelelően történik. A szobákban minden gondozott számára íróasztal, zárható szekrény áll rendelkezésre.

A nappali szabadidős tevékenységek, ünnepek lebonyolításának és a csoportos-családias foglalkozások helyszíne. Felszerelése átlagos, melynek bővítése folyamatosan történik. A konyha és étkező felszereltsége megfelelő.

A nyári szünetben elengedhetetlen, hogy szabadtéri játékok segítségével biztosítsuk a gyermekek számára a kellő mennyiségű mozgást, a szabadidő hasznos eltöltését. A kisebbek labdajátékokkal, homokozással, játszótéri játékokon tölthetik el idejüket, a nagyobbaknak különböző sportszerek állnak rendelkezésre mozgásigényük megvalósítására, mint asztalitenisz, kosárlabda palánk, valamint egyéb játékok. A szabadban való tartózkodáshoz, kikapcsolódáshoz kerti bútorok állnak rendelkezésre.

Szederinda Lakásotthon Lenti (8960 Lenti, Boglárka utca 4.), valamint a Boglárka Lakásotthon Lenti (8960 Lenti, Boglárka utca 22.) bemutatása

A lakásotthonok 8 fő számára biztosítanak otthont nyújtó, teljes körű ellátást, illetve fiatal felnőttek esetében szükség szerinti ellátást.

A lakásotthonok zöldövezetben, jól megközelíthető helyen, a városközponttól kb. 1 kilométerre helyezkednek el. Bútorzatuk és berendezési, felszerelési tárgyaik az egészséges életmód kialakításhoz szükséges körülmények biztosítottak a gyermekek, fiatalok életkori sajátosságainak megfelelően.

A lakásotthonok épületenként négy hálósobából, egy nappaliból, egy tanulószobából, egy konyha-étkező helyiségből, egy kapcsolattartó helyiségből, két fürdő és WC, valamint mosóhelyiségből állnak. A gondozási helyek otthonossá tétele a felnőtt dolgozók segítségével, a gyermekek igényeinek megfelelően történik folyamatosan. A lakásotthonok berendezése korszerű, minden igényt kielégítő. A szobákban minden gondozott számára íróasztal, zárható szekrény áll rendelkezésre. A nappali, kapcsolattartó helyiség szabadidős tevékenységek, ünnepek lebonyolításának és a csoportos foglalkozásoknak a helyszíne.

Vízililiom Lakásotthon Lenti (8960 Lenti, Kinizsi utca 32.) bemutatása

A lakásotthon legfeljebb 10 fő elhelyezését, otthont nyújtó ellátását, utógondozói ellátás keretében szükség szerinti ellátását biztosítja.

A lakásotthon jól megközelíthető, a városközponttól néhány száz méterre helyezkedik el. A lakóegység bútorzata és berendezési, felszerelési tárgyai megfelelőek, valamint az egészséges életmód kialakításhoz szükséges körülmények biztosítottak a gyermekek, fiatalok életkori sajátosságainak megfelelően.

A lakásotthon tágas, egy nappaliból, egy konyha-étkező helyiségből, több mellékhelyiségből, valamint mosóhelyiségből áll. Az emeleten 3 db 3 személyes, és 1 db 2 személyes szoba és 2 fürdő, WC található. Az épület földszintje

akadálymentesített. Az épületben nevelői szoba, a hálózat irodája, mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdó és WC is megtalálható. A szobákban minden gondozott számára íróasztal, zárható szekrény áll rendelkezésre. A gondozási hely otthonossá tétele a felnőtt dolgozók segítségével, a lakók igényeinek megfelelően történik. A nappali szabadidős tevékenységek, ünnepek lebonyolításának és a csoportos-családias foglalkozások helyszíne.

A nyári szünetben elengedhetetlen, hogy szabadtéri játékok segítségével biztosítsuk a gyermekek számára a kellő mennyiségű mozgást, a szabadidő hasznos eltöltését. A kisebbek labdajátékokkal, homokozással, játszótéri játékokon tölthetik el idejüket, a nagyobbaknak különböző sportszerek állnak rendelkezésre mozgásigényük megvalósítására, mint asztalitenisz, valamint egyéb játékok. A szabadban való tartózkodáshoz, kikapcsolódáshoz kerti bútorok biztosítottak. A lakásotthon közvetlen környezetében van a Lenti TE focipályája, ahol a gyermekek, egyesületi tagság keretében futballozhatnak.

Nyári időszakban a szabadidő hasznos eltöltésére, ping-pong asztal, műanyag asztal és székek, hintaágy, labdák, egyéb játékok állnak rendelkezésükre.

Személyi feltételek

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás formáinak szakmai létszám irányszámai és létszámminimum normáit a Szakmai rendelet tartalmazza.

4. táblázat: A II. számú Lakásotthon-hálózat szakmai munkakörei

II. sz. Lakásotthon-hálózat (48 fő ellátott)
szakmai vezető
gyermekvédelmi ügyintéző/növendékügyi előadó
pszichológus/pszichológiai tanácsadó
fejlesztő pedagógus/gyógypedagógus/nevelő
Vízililiom Lakásotthon Lenti (10 fő ellátott)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Gesztenye Lakásotthon Lenti (12 fő ellátott)
nevelő /lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Kőris Lakásotthon Lenti (10 fő ellátott) – Különleges Lakásotthon
nevelő /lakásotthon vezető nevelő

gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Szederinda Lakásotthon Lenti (8 fő ellátott)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Boglárka Lakásotthon Lenti (8 fő ellátott)
nevelő /lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Megbízási szerződéssel ellátott feladatok
pszichológus

III.2.3. Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye III. számú Lakásotthon-hálózat

Az Akácfa és Zafir Lakásotthonok Letenyén önálló családi házakban működnek, az Erdeifenyő és Ezüsfenyő Lakásotthonok külön bejáratú, a két lakásotthont magába foglaló egybe épült családi ház. Valamennyi gondozási hely integrált ellátást biztosít az ideiglenes hatállyal elhelyezett, illetve nevelésbe vett gyermekek részére, és utógondozói ellátást nyújt fiatal felnőttek részére. Az integrált ellátást nyújt a normál, valamint a különleges ellátási szükségletű gyermekek részére. Az épületeket, a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek ellátási feltételeinek megfelelően alakítottuk ki.

A városban a gyermekek képességeinek, igényeinek megfelelő alapfokú oktatási intézmények rendelkezésre állnak. Közülük több gyermek jár Letenye város normál általános iskolájába - ahol integrált oktatás is folyik -, többen szakiskolai képzésben vesznek részt Nagykanizsa, Zalaegerszeg középiskoláiban, kollégiumi elhelyezéssel. A nem tanköteles korú, de nevelésbe vett gyermekek pedig felnőttképzésben tanulnak. Az enyhe értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott gyermekek részére, a Móricz Zsigmond EGYMI általános és szakiskolája, gyógypedagógusai, fejlesztő pedagógusai biztosítják a gyógypedagógiai ellátást, megsegítést. A pszichés megsegítést igénylő gyermekek ellátása, gyógyszeres kezelése és kontrollvizsgálata folyamatosan biztosított. A gyermekek egészségügyi ellátását Letenye város gyermekorvosa látja el. Szakorvosi ellátásra Nagykanizsán van lehetőség.

Az épületek körül gondozott, tágas udvar áll rendelkezésre. Lehetőség van konyhakerti növények termesztésére is.

A lakásotthonokban nagy hagyományai vannak a konyhakerti termények tartósításának és hasznosításának.

Az iskolákban, szakköri foglalkozások keretében támogatják a tehetséges, vagy csak egyszerűen sportolni vágyó gyermekeket. A közelben lévő erdőben, tavakhoz, kiránduló helyekhez gyalogtúrákat, kerékpártúrákat lehet szervezni.

A Lakásotthon-hálózat szoros kapcsolatot alakított ki a Letenyéért Közéleti Egyesülettel. Ennek az együttműködésnek a keretén belül a gyermekek részt vesznek az Egyesület által szervezett, ünnepkörökhöz kötődő programokon, (advent, farsang, húsvét, gyermeknap, mikulás stb.) valamint hagyományosan, együttesen látogatják a zalaegerszegi színház bérletes előadásait az őszi színházi évadban.

Akácfa Lakásotthon Letenye (8868 Letenye, Akácfa utca 31.) bemutatása

A lakásotthon összetétele nem és életkor szerint vegyes összetételű. Normál intellektusú gyermekek mellett tanulásban akadályozott, enyhe fokban értelmi fogyatékos, magatartászavaros, és több pszichés problémával küzdő gyermek is elhelyezésre került a gondozási helyen.

A ház alapterülete 272 m². 4 hálószoba, nappali, konyha, fürdő, WC helységek, nevelői szoba, raktár, mosóhelység szolgálják a gyermekek kényelmes elhelyezését. A lakószobák világosak, színes falakkal és a gyermekek korának, igényeinek megfelelően dekorált. A több ágyas hálószobák kialakításánál figyelembe vettük a gyermekek, fiatal felnőttek közötti kapcsolatok jellegét, és lehetőséget biztosítunk az egyéni változtatási kérdések megvalósításához. Az ablakok függönyökkel, redőnnyel és szúnyoghálóval ellátottak. A ház emeletén helyezkednek el a hálószobák és a vizesblokkok. Az épület földszintjén a konyha-nappali, mosókonyha, illemhelyek, raktár, ügyeleti szoba és a hálózat központja is itt található. A berendezés egyszerű és praktikus. A szakemberek törekvése, hogy a lakásotthonban élő gyermekek bekapcsolódjanak a mikrokörnyezet dekorálásába és egyéni szféra kialakításába. Személyre szabottság érződjön a miliőben és valósuljon meg a tárgyak és eszközök használatában is, mindenkinek legyen a szobán belül egy kis „sarka”, ami csak az övé.

Erdeifenyő Lakásotthon és Ezüstoffenyő Lakásotthon Letenye (8868 Letenye, Fenyő utca 13.) bemutatása

Letenye település szerkezetébe illeszkedve helyezkedik el, nagy családi házban, ikerház megoldással a Fenyő út 13. szám alatt működő két lakásotthon. Az otthon jól megközelíthető helyen, a városközponttól kb. 100 méterre található. Az épület építészeti megoldásai lehetővé tették a két lakásotthon kialakítását 10-10 férőhellyel. Az összetétel széles korhatáron mozog 3-25 évesig. Az elhelyezési szükséglet szempontjából van normál státuszú, különleges nevelési igényű és felnőtt korú ellátott is.

A lakásotthonok épületenként 3 hálószobából, egy nappali - étkezőből, két fürdőből, két WC, valamint egy mosóhelyiségből és két kamrából állnak. A lakásotthonok otthonossá tétele a felnőtt dolgozók segítségével, a gyermekek, fiatal felnőttek igényeinek megfelelően történik folyamatosan. A lakásotthonok berendezései korszerűek, a gyermekek igényeit kielégítőek. A szobákban íróasztalok, zárható

szekrények állnak rendelkezésre. A bútorzat, berendezések, felszerelési tárgyak a napi életvitelhez szükséges körülmények megfelelnek a gyermekek, fiatalok életkorának, lehetővé téve az egészséges életmód kialakítását.

Zafír Lakásotthon Letenye (8868 Letenye, Pozsonyi utca 12.) bemutatása

A lakásotthon jól megközelíthető, a városközponttól néhány száz méterre helyezkedik el. Maximum 10 fő számára biztosít otthont nyújtó, teljes körű ellátást, illetve fiatal felnőttek esetében szükség szerinti ellátást. A lakásotthonban elhelyezett normál intellektusú gyermek mellett magatartászavaros, pszichés problémával/pszichiátriai betegséggel küzdő és halmozottan fogyatékos gyermek és fiatal felnőtt is elhelyezésre került a gondozási helyen.

A lakásotthon három hálósobából egy nappaliból, egy konyha-étkező helyiségből, két kamrából, külön fürdő és WC, valamint mosóhelyiségből áll. A lakás otthonossá tétele a felnőtt dolgozók segítségével, a lakók igényeinek megfelelően történik. A szobákban minden gondozott számára íróasztal, zárható szekrény áll rendelkezésre. A lakásotthon bútorzata és berendezési, felszerelési tárgyai megfelelőek, valamint az egészséges életmód kialakításhoz szükséges körülmények biztosítottak a gyermekek, fiatalok életkori sajátosságainak megfelelően. A konyha és étkező felszereltsége megfelelő.

Személyi feltételek

A gyermekotthon szakmai létszám és minimum normáit a Szakmai rendelet és mellékletei tartalmazzák.

A szakdolgozók szakmai felkészültsége, munkához való hozzáállása, személyisége a gyermekotthonban folyó szakmai munka alapját képezi.

5. táblázat: A III. számú Lakásotthon-hálózat szakmai munkakörei

III. számú Lakásotthon-hálózat (42 fő ellátott)
szakmai vezető
gyermekvédelmi ügyintéző/növendékügyi előadó
pszichológus/pszichológiai tanácsadó
fejlesztő pedagógus/gyógypedagógus/nevelő
Akácfa Lakásotthon Letenye (12 fő ellátott)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Zafír Lakásotthon Letenye (10 fő ellátott)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens

gyermekfelügyelő
Erdeifenyő Lakásotthon Letenye (10 fő ellátott)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő
Ezüstfenyő Lakásotthon Letenye (10 fő ellátott)
nevelő/lakásotthon vezető nevelő
gyermekvédelmi asszisztens
gyermekfelügyelő

III.2.4. Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye IV. számú Lakásotthon-hálózat

Babér Lakásotthon Zalaszentlászló (8788 Zalaszentlászló, Rákóczi u. 44.)

A Babér Lakásotthon Zalaszentlászló gondozási hely a lakókörnyezet szerves része, a Bodza Lakásotthon Zalaszentlászló közelében helyezkedik el, az épület kialakítása a Bodza Lakásotthonnal megegyezik.

A Lakásotthon 12 férőhelyen biztosít elhelyezést, utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek részére, négy hálószobában és a hozzá tartozó közös helyiségek - nappali szoba, konyha/étkező, fürdőszoba, WC, tároló - használatával.

E színtér elsősorban azon fiatalok számára biztosít ellátást, akik az életvezetésükben rendszeresen és nagyobb mértékben igényelnek támogatást, azonban a normál lakásotthonban férőhely hiányában elhelyezésük nem biztosítható. A helyes életvezetésük kialakításában, a készségeik fejlesztésében a mindennapokban - az utógondozás feladatait is elvégző - nevelő, illetőleg a gyermekvédelmi asszisztens segíti őket.

A fiataloknak lehetőségük van - a Házi rendben foglaltak szerint - a lakóterük alakítására.

Napirendjüket – a kötelességeik maradéktalan teljesítése mellett – önmaguk határozzák meg.

Az utógondozó lakásotthon Zala vármegye területéről, a gyermekotthonokból, lakásotthonokból, nevelőszülőktől, illetve a társintézményekből fogad be – kizárólag – utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtteket.

Sokan közülük többszörösen élik meg a talajvesztettség, az érzelmi elbizonytalanodás állapotát. Az egészségi állapotuk, a státuszuk, a kötődéseik - az életkoruktól elvárhatóhoz viszonyított- alkalmazkodási és kapcsolatteremtő készségeik, a szociális kompetenciájuk (érzelmi, viselkedésbeli jellemzők), a motiváltságuk meglétét tekintve a közösség rendkívül heterogén összetételű.

Az önálló életvitelhez, egzisztenciához szükséges lehetőségeik (munka, lakás) egyre inkább beszűkülnek. A fiatal felnőttek közül sokan hosszú időt töltöttek el gyermekvédelmi gondoskodásban (intézményi függőség veszélye), vagy 14 éves koruk után kerültek gondozásba, jellemzően magatartási, beilleszkedési zavarokkal, idegrendszeri problémákkal, devianciákkal küzdve.

A fiatal felnőttek iskolázottságának a szintje, a megszerzett képesítés gyakran nem teszi lehetővé a munkaerőpiacon való érvényesülésüket. A probléma megoldási módszereik hiányosak, könnyen befolyásolhatóak, "sodorhatóak". A társadalommal szemben gyakran irreális igényeket támasztanak az önmagukért való tenni akarás nélkül, ami - a környezettel való konfliktusok eredőjeként - az eredményes társadalmi integrációjukat gátolja.

A lakásotthon falusias környezetben található, udvara tágas, alkalmas nagyobb konyhakert kialakítására, szabadidős programokra, szabadtéri sütésekre, pihenésre. Számos gyümölcsfát telepítettünk, melynek gondozásában a fiatal felnőttek szívesen kiveszik a részüket.

A településen található óvoda, sportpálya, közösségi ház, amelyben könyvtár, illetve internet használat érhető el. Lehetőség van a falusi lovas gazdák állatainak megtekintésére, esetleges gondozásba való bekapcsolódásba.

A lakásotthonban lehetőség van programok szervezésére, kirándulásokra. A közelben található a kehidakustányi gyógy- és strandfürdő, ezen kívül közel van a Balaton, melyet nyáron gyakran felkereshetnek. A bevásárlásokra, ügyintézésre a közeli Zalaszentgróton van lehetőség.

A ház alsó szintjén amerikai konyhas nappali, mosókonyha, nevelői irodák találhatóak.

Itt található még külön fiú- és lányfürdő, valamint mellékhelyiség.

IV. A szolgáltatás céljának, feladatának, alapelveinek bemutatása

IV.1. Gyermekotthoni, lakásotthoni ellátás célja, feladatai, alapelvei

Célja:

A Gyvt. 52.§-a alapján: *„A gyermekvédelmi szakellátás keretében kell biztosítani az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.”*

A Szakmai rendelet 83. § (1) bekezdése erről rendelkezik, hogy *„A gondozás, nevelés célja, hogy a gondozott gyermek testileg, értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg korának és képességeinek megfelelően fejlődjék, személyisége a lehető legteljesebb módon kibontakozzék, és képessé váljon a vérszerinti családjába való visszailleszkedésre, vagy nevelőszülői, illetve örökbefogadó családba történő beilleszkedésre vagy az önálló életvitelre. E cél érdekében a gondozását, nevelését, ellátását végző személyek kötelesek együttműködni egymással, valamint mindazon intézményekkel, amelyek a gondozott gyermekkel foglalkoznak.”*

Célunk, hogy *önálló életre képes*, magának és családjának egzisztenciáját megteremteni tudó, saját és mások értékeivel tisztában levő, mások érdekeit és értekeit tisztelő, a társadalom által támasztott követelményeknek megfelelő, a társadalom által követelt magatartási viselkedési szabályokat, betartó embert neveljünk.

Célunk továbbá, az ellátási területünkön működő gondozási helyek dolgozóiból és a munkájukat segítő szakemberekből olyan kollektíva megteremtése, mely képes a változó szükségletekhez alkalmazkodva, minden életkorú és szükségletű gyermek, jogszabályoknak és szakmai alapelveknek megfelelő, magas színvonalú teljes körű, otthont nyújtó ellátására.

E munka alapja, a körültekintő kiválasztás, az egységes szakmai szemlélet a nevelők és a segítők feladatkörében, azok mindenre kiterjedő folyamatos és egységes kontrollja, az ellátásban érintettek fokozott mentálhigiénés védelme (ideértve a rendszeres közösségi, szabadidős programokat) és a folyamatos, szükségletekre kidolgozott, magas szintű továbbképzése.

Funkciója, feladata:

A Szakmai rendelet 109. § (1) bekezdése kimondja, hogy *„A gyermekotthon megszakítás nélküli munkarend szerint működő, bentlakásos gyermekintézmény, amely a gondozott gyermek számára alaptevékenységként biztosítja az otthont nyújtó ellátást a gyámhivatal által jóváhagyott egyéni elhelyezési terv és az általa készített egyéni gondozási-nevelési terv szerint, illetve a fiatal felnőtt számára utógondozást, utógondozói ellátást biztosít, szükség esetén külső férőhelyeket működtet, a gyámhatóság döntése alapján biztosítja a Gyvt. 87. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti egyes gyámi feladatok tekintetében a gondozott gyermek törvényes képviseletét.”* A gyermekvédelmi gyám mellett a gyámhatóság egyes, e törvényben meghatározott gyámi feladatok ellátására gyámként kirendelheti a gyermekotthont, feltéve, hogy a fenntartója hozzájárulásával a gyermekotthon a gyámságot vállalja. A gyermekotthon nevében az egyes gyámi feladatokat a gyermekotthon vezetője vagy az általa kijelölt, szakmai munkakörben foglalkoztatott személy láthatja el, aki személyében megfelel a gyámmal szemben a Ptk.-ban támasztott követelményeknek. A gyermekvédelmi gyámnak a gyermekotthonnak a Gyvt. 87. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti feladatok ellátására gyámként történő kirendelésére irányuló megkeresését követően a gyermekotthon haladéktalanul a fenntartó hozzájárulását kéri a gyámi feladatok ellátásához. A fenntartó hozzájárulását és a gyermekotthon egyes gyámi feladatok ellátására vonatkozó vállalását a gyermekotthon a megkereséstől számított 15 napon belül megküldi a gyermekvédelmi gyámnak.

Integrált, különleges, valamint speciális ellátás keretében biztosítja a gondozott gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkezését, ruhával való ellátását, mentálhigiénés és egészségügyi ellátását, kapcsolattartását, szabadidejének hasznos eltöltését, gondozását, nevelését, lakhatását.

A Gyvt. 53. § (2) bekezdése szerint az otthont nyújtó ellátás keretében *különleges ellátást* kell biztosítani a tartósan beteg, a fogyatékos, a három év alatti gyermek számára; *speciális ellátást* kell biztosítani a súlyos személyiségfejlődési, érzelmi élet- és impulzuskontroll-zavarokkal küzdő, a súlyos pszichés tüneteket mutató gyermek, a súlyos disszociális tüneteket mutató gyermek, pszichoaktív szert használó gyermek, az emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek számára; *különleges és speciális ellátást együttesen* kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek (a továbbiakban: kettős szükségletű gyermek) számára.

Különleges ellátást, az emberi méltóságot szem előtt tartó, képességükhöz igazodó, és azokat a lehető legteljesebb mértékben kibontakoztató gondozást, nevelést, rehabilitációt, rehabilitációt biztosít a tartósan beteg, illetve fogyatékos gyermekek részére.

A gyermekotthon *különleges* csoportja feladatkörébe tartozik a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekről való gondoskodás, szocializáció, rehabilitáció és rehabilitáció, továbbá a *kettős szükségletű* gyermek esetében a reszocializáció is a szakmai rendelet 128/A. § (1) bekezdése szerint.

Speciális ellátást nyújt a speciális ellátási igényű gyermekeknek. Optimális nevelési feltételeket teremt a speciális és kettős szükségletű gyermekek korához, neméhez és aktuális szükségleteihez igazodva, képzéshez való hozzájutást, szervezett, irányított szabadidős lehetőségeket, szocializációt, reszocializációt, rehabilitációt és rehabilitációt biztosít, amelynek végső célja a társadalomba való sikeres beilleszkedésük segítése. A speciális feladatot az itt nevelkedő gyermekek sérült személyiségállapota és az ehhez rendelt pedagógiai munka sajátossága adja.

A szakmai egység értesíti az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Zala Vármegyei (továbbiakban: OGYSZ) munkatársait - a krízist elszenvedett gyermek - áldozattá válásáról.

Az utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára a befogadását vállaló gyermekotthon, külső férőhely működtetője, vagy lakásotthon szükség szerinti ellátást nyújt, amelynek keretében az intézmény szükség szerinti ellátásra vonatkozó szabályzatának megfelelően biztosítja az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét, a tisztálkodási, mosási lehetőséget, az étkezést vagy a főzési lehetőséget és az ahhoz szükséges alapanyagot, a ruházatot, az elsősegélyhez szükséges felszereléseket, a személyre szóló pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés támogatást és segítségnyújtást.

A 25. életévét betöltött hallgatói jogviszonyban álló, rászoruló fiatal felnőttek utógondozói ellátását biztosítjuk, a tanulmányaik befejezésének esélyét növelve ezáltal.

A nevelőmunka intézményi szintű alapelvei

A nevelés metodikai alapelvei három csoportba sorolhatók:

1. Az alapfeladatok megvalósításának metodikai alapelvei:

- ❖ Az otthonosság megteremtésének elve
- ❖ A közösségi támogatás által való nevelés elve
- ❖ Az egyéni különbség figyelembevételének elve
- ❖ A demokratizmus elve,
- ❖ A nyitottság elve

2. A gyermekekkel kapcsolatos teendők metodikai alapelvei:

- A korrekciós nevelés elve
- A kommunikációs és kapcsolat-készség fejlesztésének elve
- A motivációk fejlesztésének elve,
- Az alkotás, ön-megvalósítás kibontakoztatásának elve
- A nevelési szolgáltatások, közé tartozik a tanulás segítése is

3. A nevelő szervezet folyamatos továbbfejlesztésének alapelvei:

- ❖ A működés feltételei fejlesztésének elve
- ❖ A csoportfolyamatok nyomon követésének elve
- ❖ Az egyes gyermekek nevelési körülményei fejlesztésének elve

A dolgozókkal és magatartásukkal szemben tanúsított elvárások:

- ❖ érett és jól differenciált személyiségek legyenek;
- ❖ elengedhetetlen a jó humorérzék;
- ❖ a kreativitás;
- ❖ a jó problémamegoldó képesség;
- ❖ a magas toleranciaküszöb;
- ❖ az empátia;
- ❖ a hitelesség;
- ❖ az elfogadás képessége;
- ❖ a következetes viselkedés;
- ❖ a pozitív modellnyújtás;
- ❖ készség az önképzésre;
- ❖ megfelelő kommunikációs képesség;
- ❖ bizalom és szeretet a gyermek iránt.

A szakmai egységekben dolgozók rendelkeznek alapvető pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi ismeretekkel, jártasságokkal, készségekkel. Magas fokú empátia és tolerancia jellemzi őket. Tisztában vannak a gyermekvédelmi törvény előírásaival és a hozzá kapcsolódó törvényi rendelkezésekkel, kompetencia határaikkal. Kellő optimizmussal tekintenek feladatuk elé, bíznak a gyermekek nevelhetőségében. Személyiségük megóvása érdekében nyitottak a mentálhigiénés továbbképzésekkel szemben. Emberi értékeik, viselkedésük, életvitelük modellértékű kell, hogy legyen neveltjeik számára.

IV.2. A különleges lakásotthoni nevelési célja, feladatai, alapelvei

Célja:

A lakásotthon különleges ellátást biztosított tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermekek, illetve fiatal felnőttek részére. A nevelésbe vett enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek otthon nyújtó, teljes körű ellátása, valamint kérelemre utógondozói ellátás keretében szükség szerinti ellátás biztosítása.

A gyermekek és fiatal felnőttek képességeik függvényében ismerjék meg sajátítsák el és alkalmazzák az együttélés, a társas érintkezés alapvető szabályait, magatartási szokásokat, önellátást.

A képességeikhez mért alapműveltség elsajátításával készüljenek fel, váljanak alkalmassá a segített felnőttkori életre.

A gondozásunkban levő gyermekek, fiatal felnőttek életkörülményeinek normalizálása, közelítése a természetes családban élő társaikéhoz. Hasonló körülmények között, hasonló módon, hasonló térbeli és időbeli struktúrákban, hasonló tiszteletben, bánásmódban részesülve.

A hasonló életmód és bánásmód egyrészt személyiségük, személyes igényeik és kívánságaik messzemenő figyelembevételét jelenti, másrészt elvárásokat is: az egyéni lehetőségekhez képest a lehető legnagyobb önállóságot, részvételt saját maguk ellátásában, környezetük alakításában és rendben, tartásában.

A gondozottak harmonikus érzelmi életének biztosítása, testi-lelki egészségük megőrzése.

A különleges lakásotthoni nevelés feladatai

A nevelés feladatai a lakásotthonban a gyermek, fiatal felnőtt fejlődésének segítésére és a családi nevelés funkcióinak pótlására irányulnak.

A gondozásba vétel okozta változás nehézségein való átsegítés, a hospitalizációs ártalmak csökkentése, a beilleszkedés segítése.

Környezeti nevelés feladatai:

- ❖ Az otthonosság megteremtése elfogadó, családias, szeretetteljes és empátikus légkör biztosítása, valamint a szülői szerepek pótlása által.
- ❖ Barátságos, esztétikus lakókörnyezet kialakítása, ezáltal biztonság- és komfortérzet fokozása.
- ❖ A közvetlen lakókörnyezetben a jószomszédi kapcsolatok kialakítása
- ❖ Az anyagi és érzelmi védettség biztosítása.
- ❖ Differenciálás, egyéni fejlettségi szintnek és egyéni szükségleteknek, igényeknek megfelelő nevelés.
- ❖ A mindennapi élethez szükséges praktikus ismeretek gyarapítása.

Közösségi nevelés feladatai:

- ❖ Az együttműködés és tolerancia hangsúlyozása.
- ❖ Az egymásra utaltság, a saját élethelyzet elfogadásának hangsúlyozása.

- ❖ Közösségépítés.

A szociális magatartás fejlesztése:

- ❖ A társadalomban elfogadott normák szerinti életmód és életritmus kialakítása és gyakoroltatása.
- ❖ Idegenekkel való magatartás megtanulása, lehetőség szerint gyakoroltatása.
- ❖ A pozitív minta biztosításával egészséges életmódra nevelés, egészségmegőrzés és egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- ❖ A gyermekek meglévő családi kapcsolatainak erősítése, ápolása. Ez magában foglalja a család, a hozzátartozó látogatását az otthonban, és a gyermek hazalátogatásait. Felkészítés a lakásotthon elhagyása utáni életre.

A különleges lakásotthoni nevelés alapelvei

A különleges lakásotthoni nevelés alapelveit három csoportba soroltuk.

a.) Az alapfeladatok megvalósításának módszertani alapelvei

- ❖ a gondozottak iránti felelősség, bizalom, következetesség és szeretet elve
- ❖ a sajátos nevelési igény és életkori sajátosságok figyelembe vételének elve
- ❖ az otthonosság megteremtésének elve
- ❖ a közösségi támogatás által való nevelés elve
- ❖ a demokratizmus és humanizmus elve
- ❖ az újra, a fejlődési lehetőségekre való nyitottság elve

b.) A gyermekekkel kapcsolatos teendők módszertani alapelvei

- ❖ a gyermekkor tiszteletének elve
- ❖ a korrekciós nevelés elve
- ❖ a kommunikációs- és kapcsolatkézség fejlesztésének elve
- ❖ az alkotás, az önmegvalósítás kibontakoztatásának elve
- ❖ a játék, a tanulás és a munka integrációjának elve
- ❖ elemi- és erkölcsi fejlődés egységének és egyenértékűségének elve

c.) A nevelő szervezet folyamatos továbbfejlesztésének alapelvei

- ❖ a lakásotthon működési feltételei fejlesztésének elve
- ❖ a csoportfolyamatok nyomon követésének elve
- ❖ az egyes gyermekek nevelési körülményei fejlesztésének elve
- ❖ a következetes nevelés folyamatosságának elve

További irányelvek:

- ❖ gyermekközpontú szemlélet
- ❖ a gyermekek személyiségének tiszteletben tartása
- ❖ alapvető erkölcsi és együttélési normák betartása
- ❖ példamutatás az önmaga és mások tiszteletére, egész viselkedésére vonatkozóan
- ❖ a gyermek egyéniségét, személyiségét pozitív irányban megerősíteni: a jót erősítjük benne, a kevésbé jót jóra fordítjuk

- ❖ a gondozásunkban lévő gyermeket megerősíteni abban, hogy képes a fejlődésre - önbizalmának erősítése, dicséret révén
- ❖ egyéni igényeknek megfelelően teret adni a gyermeknek érzelmei, elvárásai kifejezésére: ehhez természetes eszköz lehet a zene, rajz, mozgás, humor
- ❖ nemzeti, etnikai azonosságtudat tiszteletben tartása
- ❖ biztonságos, stabil, következetes emocionális környezetet teremtünk, mely a folyamatos oltalom és támogatás melletti önálló cselekvés elősegítését jelenti

IV.3. A speciális csoport nevelési célja, feladatai, alapelvei

Célja:

Szükséglet közeli, differenciált ellátás biztosítása. Önálló életkezdésre és a társadalmi integráció céljából önmegvalósításra, felelősségvállalásra való felkészítés. Választhatóság, otthonosság, tervszerűség, fokozatosság, biztonság, kiszámíthatóság biztosítása.

Hatékony problémakezelésre való felkészítés.

Minőségi munkavégzés, az intézmény dolgozóinak erkölcsi és anyagi megbecsülése, optimális munkafeltételeinek megteremtése.

A szolgáltatást igénybevevők szükséglete szerinti feltételrendszer, az otthonot nyújtó ellátás magas színvonalú biztosítása.

Kiszámíthatóan működő rugalmas struktúrájú rendszer kialakítása, a szükségletek jobb kielégítése, elégedett igénybevevő.

Eredményes társadalmi szocializáció.

Következmények

Kiszámíthatóan működő rendszer, motiváltság, közösségbe történő beilleszkedés hatékonysága, tolerancia, empátia, kötelességtudat kialakulása.

Alapelvek:

Otthonosság elve:

A gyermekotthoni csoport berendezése, dekorálása a családi otthonhoz hasonló. A környezet a gyermek által is átalakítható, otthonosságot, biztonságot nyújtó. Mindennapi életgyakorlatok terápiája révén az otthonban élő gyermekkel közösen végzett udvarrendezés, udvartakarítás, az otthon helységeinek tisztántartása, esztétikusabbá tétele.

Fokozatosság elve:

A gondozási feladatokba való bevonás, egyéni megbízatások, felelősség, az önállóság kialakítása ennek alapján történik analitikus terápia felhasználásával, hogy mely időben, milyen módon lehetne bevonni feladatokba az ellátott gyerekeket.

Egyéni különbség:

Figyelembe vesszük a gondozottak korát, különböző szintű mentális és egészségi állapotát, s ehhez alakítjuk az egyéni bánásmódot, pszichológus szakember segítségével, szakvéleményével, esetmegbeszélésekkel, szupervízió felhasználásával.

Demokratizmus elve:

A közösséget érintő kérdésekben mindenki mondja el a véleményét, a döntések meghozatalában közös álláspontot alakítunk ki. Megteremtjük a diákönkormányzat és az érdekképviselői fórum működési feltételeinek megteremtésével és szükség szerint „anonim véleménydoboz” kihelyezésével.

Nyitottság elve:

Kis létszámú otthonunk belső kapcsolatrendszerére már-már családiasnak nevezhető. Minden gyermeknek van legalább egy nevelővel bizalmas kapcsolata. Ez a személyes kapcsolat lehetővé teszi, hogy a gyermekek problémájukat bátran megosszák valamelyik nevelővel.

Kommunikációs és kapcsolatteremtő készség fejlesztésének elve:

- ❖ A gyermekotthon speciális csoportjaiban mind nemből, mind korban homogén a gyermekek összetétele. A különböző életkorú gyermekek, fiatalok együttélése során fejlődik kapcsolatteremtő készségük, kapcsolati kultúrájuk. A kommunikációs készség fejlesztését nem csak a verbalitásra, hanem a metakommunikációs jelek észlelésére, elsajátítására, használatára alapozzuk.
- ❖ A nevelők az alkalmazandó terápia részeként úgynevezett kommunikációs tréninget vezetnek, illetve drámapedagógiai foglalkozások keretében különböző szituációs játékokat játszanak el.

Motiváció fejlesztésének elve:

A gyermekek motivációjának fejlődése az értelmi képességeik kibontakozásával párhuzamosan történik. Életük során az elérendő célok egyre szélesebb köre jelenik meg, legtöbbször szociális jellegű célszituációk. Lényeges, hogy a közösségi értékek motiváló erejét kialakítsuk a gyermekekben.

Az alkotás, önmegvalósítás elve:

Az önálló életre nevelés kis állomásai, amikor egyéni megbízatásokat teljesítenek, önállóan vásárolnak, bekapcsolódnak a napi munkafolyamatok elvégzésébe, és eljutnak az önállóság szintjére. Feladatunk, hogy minél több természetes gyakorlati teret és lehetőséget teremtsünk számukra. A különböző terápiás színtereken önálló feladatok elvégztetése, közös értékelése, az önbizalom növelése, erősítése (pl.: uzsonna elkészítése egyedül a társak részére, növénygondozás a növényterápia részeként stb.)

A speciális csoport működési feltételei fejlesztésének elve:

Az otthon dolgozói szakmai továbbképzéseken, tanfolyamokon vesznek részt, hiszen fontos szempont a nevelők személyiségének karbantartása, a szakmai ismeretek bővítése, szakmai tudatosság, egységes nevelői stílus kialakítása. A tárgyi feltételeket saját erőből is, a szakmaiság figyelembe vételével folyamatosan bővítjük, javítjuk.

Csoport folyamatok nyomon követésének elve:

A Speciális csoportban élő gyermekek, fiatal felnőttek társas viszonyait, külső kapcsolatok alakulását, a külső kapcsolat belső kapcsolatokra gyakorolt hatását figyelemmel kísérjük.

IV.4. Utógondozói lakásotthonban, Külső férőhelyen nyújtott ellátás, és az utógondozás célja, feladatai, alapelvei

Célok:

- a 25. életévét betöltött hallgatói jogviszonyban álló, rászoruló fiatal felnőtteknek utógondozói ellátás biztosítása, tanulmányaik befejezéséhez esélynövelés megteremtése.
- a pozitív kimenet biztosítása érdekében széles körű információkkal való rendelkezés az oktatási, munkaerő-piaci és lakáshelyzetéről, a fiatal felnőttek ellátásába bevonható önkormányzati, egyházi és civil intézményekről, pályázati lehetőségekről,
- a szülőkkel, a családdal való kapcsolat erősítése,
- érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése: feltétel nélküli elfogadás, a következetesség, a problémákra való rugalmas, gyors reagálás,
- az önálló egzisztenciateremtés megalapozása, hogy a fiatal felnőtt sorsa minél rövidebb időn belül rendeződjön, vagy a családjába történő visszatéréssel, vagy az önálló életvitele kialakításával.

Feladatok:

- Az utógondozói ellátás iránti kérelem benyújtásának lehetőségéről tájékoztatás, segítség a gyermek kérelmének benyújtásánál.
- A fiatal felkészítése az addigi elhelyezése megszüntetésére, a számára legmegfelelőbb szolgáltatást nyújtó szintér igénybevételére jól időzített és előkészített befogadás, együttműködési megállapodás, reális célok kitűzése,
- Az önálló életvitelre való felkészítésük: praktikus, intellektuális és szociális képességeik fejlesztése, amelynek eredményeként a fiatal felnőttek a társadalom elfogadott, hasznos tagjaivá válnak,

- rendszerszintű ellátásról való leválásnak fokozatosan kell megtörténnie, a kilépés fokozatossága, hogy a fiatalnak legyen ideje felkészülni az önállóságra.
- a fiatal felnőttek alapvető szükségleteinek (élelmezés, lakhatás) és egyéni igényeinek (tanulás, korrepetálás, munkahelyhez segítség) kielégítése,
- magas színvonalú, kiszámítható, a fiatal felnőttek szükségleteihez igazodó, számukra a legjobb és leoptimálisabb esélyt nyújtó utógondozói ellátás, utógondozás biztosítása, a jogaik maradéktalan érvényesülése mellett, az intézmény szükség szerinti ellátásra vonatkozó szabályzatával összhangban,
- a szakmai szereplők felkészültségének javítása, megfelelő eljárások és módszerek ismerete, szakmai műhely továbbképzések, estmegbeszélések segítő szakemberek (pszichológus) bevonása,
- a gyermekvédelmi intézmények, társintézmények közötti kapcsolat elmélyítése, szakmai együttműködés,
- a szakmai munkához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása, a munkakörülmények javítása.

Rövid távú célok:

- a fiatal felnőttek igényei figyelembevételével történő egyéni bánásmód, a személyre szabott törődés, a differenciált, egyénre szabott fejlesztés megvalósítása. (Egyéni feladatvállalások-értékelések)
- a fokozatos önállósodást megalapozó kötelezettségek, teendők rögzítése a Megállapodásban, és az Utógondozói tervben, a vállalások teljesítésének rendszeres értékelése, korrekciója.

Hosszú távú (stratégiai) célok:

- a fiatal felnőtteknek az önálló életvitelre, a társadalmi együttélés tipikus viszonyaira való felkészítése, a társadalmi hátrányok csökkentése,
- rugalmas, az intézményben átjárhatóságot biztosító utógondozói ellátást biztosító rendszer működtetése,
- a szolgáltatást igénybevevők szükségletei szerinti, jogszabályi előírásoknak megfelelő feltételrendszer, színvonalas ellátás biztosítása.

A fenti célok eléréséhez az utógondozói lakásotthon és külső férőhelyek nevelőjének az alábbi feladatokat kell megvalósítania:

- ❖ a fiatal felnőttek szükségleteinek figyelemmel kísérése, a fiatal felnőtt szükségleteinek megfelelő ellátáshoz való hozzásegítése,

- ❖ a családi környezetbe való visszailleszkedésük, önálló életük megkezdésének a segítése,
- ❖ a fiatalok felnőttek lakáshoz jutásának, a tanulásának, az elhelyezkedésének, képességeinek, végzettségnek megfelelő támogatása,
- ❖ olyan gondolkodási stratégiák, személyes minták elsajátíttatása, bemutatása, amelyek segítségével a társadalmi integrálódásuk, önálló életvitelük sikeres és eredményes lesz,
- ❖ a pszicho-szociális tényezők, a kapcsolatteremtés és fenntartás, az egészséges önbizalom, önérvényesítés képességének, a személyes felelősségtudatnak az erősítése,
- ❖ az elő-takarékosság, a takarékoskodás követelményének érvényesítése, a gazdálkodással, a pénzkezeléssel kapcsolatos felelősségteljes döntések segítése,
- ❖ a napi életgyakorlatra nevelés, az önkiszolgáló tevékenység fejlesztése,
- ❖ a minél magasabb, versenyképes tudás, szakismeret megszerzésére való ösztönzés,
- ❖ a fiatal felnőttek támogatása a munkába álláskor, a tartós munkaviszony létesítésekor, a munkahely megtartásában,
- ❖ a partnerkapcsolati és egyéb konfliktusok megoldásának a segítése, a problémakezelés megfelelő technikáinak megismertetése, a probléma megoldó készségek fejlesztése,
- ❖ a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása,
- ❖ a családjukba visszatérni nem kívánó utógondozottaknak az önálló lakhatás megoldásának segítése. Az otthonteremtési támogatás felhasználásán túl az alapítványok, egyéb támogatók nyújtotta lehetőségek felkutatása, kiaknázása,
- ❖ rendszeres esetmegbeszéléseken a történetek értékelése és szakszerű feldolgozása, a várható következményekre való felkészülés.

Az utógondozói ellátás alapelvei

Az utógondozói ellátás sikere a **fiatal felnőtt aktív részvételén** és a támogató környezet biztosításán múlik. Alapelveink a következők:

I. Az együttműködés és önrendelkezés elvei (a partnerség alapjai)

Ezek az elvek biztosítják az önkéntességen és a kölcsönös tiszteleten alapuló munkát.

- **Önkéntesség és közös célmeghatározás:** A szolgáltatás önkéntes igénybevétele megköveteli, hogy a utógondozói terv alapja a fiatal felnőtt által **közösen megfogalmazott és vállalt, reális célok** legyenek. Ez erősíti a **felelősségvállalást** és az **önrendelkezést**.

- **Tisztelet és elfogadás:** A fiatal felnőtt **személyi szabadságjogainak** feltétel nélküli tiszteletben tartása és a **feltétel nélküli elfogadás** megteremtése.
- **Demokratikus részvétel:** A fiatal felnőtt **minden esetben részt vesz** az ellátás tartalmának, a megállapodás és a terv alakításában.
- **Legkisebb beavatkozás elve:** Csak a feltétlenül szükséges mértékű, **korrekciós nevelés** történik, teret engedve az **alkotás** és az **önmegvalósítás** kiteljesedésének.

II. A támogatás módszertani elvei ((a hatékonyság alapjai)

Ezek az elvek a támogató munka szakmai minőségét és a felkészítés módját határozzák meg.

- **Tervszerűség és fokozatosság:** az ellátás **biztonságos** és **kiszámítható** keretek között zajlik, biztosítva a **stabilitás** és **flexibilitás** közötti egyensúlyt. A felkészítés **tervszerűen** építi fel az önállóságot.
- **Szükséglet közeli differenciálás és átjárhatóság:** **szükséglet közeli** és **differenciált** szolgáltatást nyújtunk (egyéni bánásmód), figyelembe véve az egyéni adottságokat. A szolgáltatások **egymásra épülnek (átjárhatóság)**, segítve a teljes körű önálló életkezdést.
- **Készségfejlesztés és problémakezelés:** célzott fejlesztés a **kommunikációs** és **kapcsolatteremtő készségek**, **valamint a motiváció** terén. Hatékony **problémakezelési technikák** átadása.
- **Munka- és közösség centrikusság:** a szakmai tevékenység fókuszában a minél sikeresebb **társadalmi integráció**, **munkába állás** és az **önálló életkezdés** áll, melyet a **közösségi támogatás** egészít ki.
- **Nyitottság és rugalmasság:** a szakmai munka nyitott, rugalmas hozzáállást igényel a változó élethelyzetek kezeléséhez.

III. Környezeti és minőségi elvek (a folyamatos fejlődés alapjai)

Ezek az elvek a fizikai környezet és a szakmai munka minőségét érintik.

- **Otthonosság és választhatóság:** az elhelyezés során biztosítani kell a **választhatóságot** és az **otthonosság** megteremtését a lakásotthonban vagy külső férőhelyen.
- **Folyamatos fejlesztés és minőségbiztosítás:** a lakások működésének és a fiatalok nevelési körülményeinek folyamatos fejlesztése a **minőségbiztosítási elv** érvényesítésével.

IV.5. Nyújtott szolgáltatás módszereinek leírása gyermekotthoni csoportokban, lakásotthonokban, utógondozói lakásotthonban és külső férőhelyeken

Alapfeladatainkat az alábbi módszerekkel kívánjuk megvalósítani:

- ❖ A nyílt, őszinte biztonságot sugárzó légkör megteremtése;
- ❖ Anyagi és erkölcsi biztonság nyújtása;
- ❖ Maximális és folyamatos figyelem a neveltekre és igényeikre;
- ❖ Az egyéni, szükség szerinti segítség nyújtás módszerének alkalmazása;
- ❖ Folyamatos kommunikáció és kapcsolattartás a gyermekekkel, fiatal felnőttekkel, dolgozókkal, szülőkkel, társintézményekkel.

A gyermekekkel kapcsolatos teendők főbb módszerei:

Csak olyan nevelési célt tűzhetünk ki, amelynek tevékenységi feltételei adottak. A nevelő munka színvonalát a tevékenységi körök bővítésével, valamint tartalmi továbbfejlesztésével lehet biztosítani.

A szakmai egység valamennyi dolgozójának és gondozott lakójának egymáshoz való viszonya a személyiség tiszteletére épül. Elvárja a kölcsönös tapintatot, udvariasságot, megértést és ésszerű határokig a toleranciát.

A gyermekek jogairól és kötelezettségükről folyamatos tájékoztatást kapnak. Ezt egyéni és csoportos beszélgetések formájában, vitalehetőségek biztosításával oldjuk meg. Szükség esetén előadásokkal valósítjuk meg a felvilágosítást.

Neveltjeink elé tiszta, világos, teljesíthető elvárásokat tűzünk, ezek megvalósítását ellenőrizzük. Esetenként a kislépésekben való haladást követjük. A kiemelkedő teljesítményt, helyes viselkedést, magatartást jutalmazunk. Az értékelési módszerek közül elsősorban a verbális eszközökkel élünk: egyéni és társak előtti dicséret.

A szakmai egységek mindennapi életét úgy szervezzük, alakítjuk, hogy az a gyermek életkorának, általános fejlettségének, és az együttélés szükségszerűségéből eredő követelményeknek is megfeleljen:

- ❖ a felkelés, lefekvés, étkezések idejének megválasztását a Házirendben rugalmasan kezeljük, figyelembe véve az iskolai elfoglaltságokat és a gyermek életkorát;
- ❖ szükséges mértékű fizikai ellátást, érdekes, hasznos, tartalmas időtöltést kínálunk;
- ❖ segítjük a családdal, ismerősökkel való kapcsolattartást;
- ❖ kimenőt, hosszabb eltávozási lehetőséget kínálunk;
- ❖ következetesen törekszünk a Házirend betartására és betartatására;
- ❖ bevonjuk gyermekeinket a ház körüli és a házimunkába.

A szakmai egységekben élők erkölcsi érzelmi fejlődését csak úgy tudjuk biztosítani, ha a konfliktusokat, problémákat kellő határozottsággal, de következetesen és indulatok nélkül kezeljük.

A gondozás-nevelés során a gyermek emberi méltóságát minden munkatársnak a legszélsőségesebb esetekben is tiszteletben kell tartania, - ennek megfelelően **TILOS a gyermeket:**

- ❖ megütni, egyéb módon bántalmazni;
- ❖ megfélemlíteni;
- ❖ sértő kifejezésekkel illetni;
- ❖ indulatosan, durván szólítani - ellátni;
- ❖ megszégyeníteni;
- ❖ büntudatát szándékosan erősíteni;
- ❖ büntetésből bezárni, holmijától megfosztani.

A gyermekek általános állapotának, hangulatának, kapcsolatainak, tartózkodási helyének folyamatos nyomon követése, a gyermekkel való rendszeres beszélgetés sok olyan információt kínál, mely előre jelezheti, hogy mely konfliktus helyzetből adódhat probléma. Nagy hangsúlyt kell fektetnünk a prevencióra, olyan bizalmas, nyitott légkört kell a csoportokban teremtenünk, amellyel megelőzhetjük a komolyabb konfliktusok kialakulását. Helytelen, egészséget károsító viselkedés esetén alkalmazzuk a korlátozást és a tiltást. A korlátozás nem lehet büntető jellegű, csak addig tarthat, míg annak oka fennáll.

Jutalmazás-büntetés

A szakmai egységekben folyamatosan és rendszeresen fejleszteni kell a gondozott gyermekek és fiatal felnőttek értékelés iránti érzékenységet. Ennek alapja a Házirendben megfogalmazott magatartási szabályok, hiszen erre építve lehet meghatározni, milyen teljesítmény érdemel jutalmat és milyen tevékenység következménye a büntetés. A csoportokban élők túlnyomó része önértékelési zavarban szenved. Életük előző szakaszában elszenvedett kudarcélmények sorozata miatt negatívan értékelik önmagukat, teljesítményüket, negatív énkép alakul ki önmagukról. Ezért nagyon fontos, hogy minden mozzanat, aprócska teljesítmény felé pozitív megerősítéssel forduljunk. Így érhetjük el, hogy egyre nagyobb és nagyobb teljesítményre legyenek képesek, és az eredeti negatív énképből kibillenve pozitív önértékelés alakuljon ki náluk.

Az általános, társadalmilag elfogadott szabályokon kívül mind a jutalmazást, mind a büntetést önmagukhoz, saját személyiségi állapotukhoz kell igazítani. A jutalmazásnak és a büntetésnek következetesnek kell lennie. Törekedni kell, hogy érzékennyé váljanak a nonverbális megerősítésre, vagy elmarasztalásra.

A jutalmazásnál törekedni kell arra, hogy a jutalmazások gyakoribbak legyenek, mint az elmarasztalások.

Büntetés

A büntetés nem lehet öncélú, megszégyenítő, emberi méltóságot sértő, önbizalmat romboló. A gyakori büntetés, szorongást kelt. Lényeges szempont, hogy időben ne váljon el a cselekménytől, ne legyen se túl erős, se túl gyenge, következetes legyen minden felnőtt részéről (ugyan az a cselekmény ugyan azzal a következménnyel járjon).

A felelősségre vonás előtt mindig kerüljön sor az elkövetett hiba egyszerű megállapítására, a büntetés után pedig segítő célzatú terápiás beszélgetésre, így tudatosan bennük a cselekmény súlya és következménye.

A fegyelmezés eszközzrendszere:

Fontos, hogy a szabályok megszegéséért kapott *büntetés*, amely *helyett* inkább a *fegyelmezés* szót kellene használni, mindig magában hordozza a javítás lehetőségét is. A Házirendben részletesen vannak kidolgozva a fegyelmezés egyes formái a különböző magatartási szabályok megszegésekor.

Tanulást segítő módszerek

- ❖ **kislépésekben való haladás:** az európai követelményeknek megfelelően kis lépésekben való haladást, mindenki számára a saját életkorának és képességének megfelelő alapokat kell biztosítani;
- ❖ **differenciált fejlesztés:** egyénre szabott léptékben, önmagukhoz, képességeikhez, adottságaikhoz mért fejlesztés;
- ❖ **felzárkóztatás:** a tanulásban hiányzás, betegség, vagy képességhiány által bekövetkezett lemaradás pótlása;
- ❖ **tantárgyi korrekció:** keretében a nevelő útmutatásával kapnak segítséget a tananyag elsajátításához;
- ❖ **korrepetálás:** bármely okból bekövetkezett lemaradás rendszeres és módszeres pótlása;
- ❖ **egyéni segítségnyújtás:** személyre szabott segítség a képességzavarokkal, illetve más okból a tanulásban lemaradt tanulóknak, online oktatás esetén támogatás az önálló tanulás megvalósulásában;
- ❖ **tehetség gondozás:** időben felfedezni a fiatalokban azokat a tulajdonságokat, amelyek kiemelkedőek valamilyen képességüket illetően (sport, manuális képességek stb.). Ezt követi a megszokott értelemben vett tehetséggondozás, amikor is ezekkel a gyerekekkel külön elkezdünk foglalkozni annak érdekében, hogy a képességeikben rejlő lehetőségek ne vesszenek el.

A gyermekotthoni/lakásotthoni nevelés fő módszerei, alapelvei

Követelmények és tilalmak

Nevelni annyit jelent, mint elvárni. A nevelés, fejlődés során, egyre nagyobb elvárást támasztunk a gondozott felé. Elvárásainknak hatása van a teljesítményre. Sok minden akadályozhatja abban, hogy elvárásainkat teljesítse. Elvárásaink általános viselkedési szabályok, melyek konkrét felszólítások és tilalmak formájában fogalmazódnak meg. Annak a kívánságát teljesíti, akinek a szeretetére, elismerésére vágyik. Fontos, hogy az elvárás ne haladja meg a teherbíró képességét, és a felnőtt vegye őt komolyan. Ériük el a megelőző emlékeztetés és nyugtázó figyelem

alkalmazásával, hogy elvárásainkat lehetőleg önként és szívesen teljesítse. Elvárásainkat egyszerűen, egyértelműen fogalmazzuk meg.

Helyes szokások kialakítása

A szokások ismétlődés hatására alakulnak ki, egy idő után elmaradásuk hiányérzetet kelt. A sokszor, apróbb részletekig azonos módon megismételt cselekvéskor automatizálódik. Azon dolgozunk, hogy elősegítsük a jó szokások kialakulását. A helyes szokások kialakulása csak tudatos, tervszerűen összehangolt munka eredményeképpen valósulhat meg (napirend, egységes technika). Segíteni kell az egyéni szokások kialakulását is. Ápolni kell az egyéni szokásbeli megnyilvánulásokat, amelyek elősegítik az egyéni arculatának kialakulását, így megakadályozhatjuk, hogy elszemélytelenedjen. Az újonnan került gyermek egyéni szokásait, amennyiben azok nem zavarják a közösséget, nem szabad lefaragni, segítsük, hogy ezeket megtarthassa.

Meggyőzés és magyarázat

Ahhoz, hogy önálló, öntudatos embereket neveljünk szükséges, hogy a gyermek kiskorától kezdve szokjon hozzá, tudja és értse, hogy mit miért várunk el tőle, és hogy tudják, hogy mi történik velük és körülöttük. Már csecsemőkortól kezdve fontos, hogy mindent, ami a gyermekekkel történik, vagy történni fog, amit megkívánunk tőle, kérünk vagy tiltunk, magyarázzuk meg neki.

Magyarázzunk meg minden eseményt, változást a gyermek vagy csoport életében. Evvel elősegítjük, hogy a gyermek figyelni fog ránk. A gyermek kérdéseire mindig válaszoljunk. Magyarázatunk legyen mindig igaz, még „kíméletből” se vezessük félre a gyermeket.

Elismerés és dicséret

A nevelők elismerése és dicsérete jó érzéssel tölti el a gyermeket/ fiatal felnőtteket. Igyekeznek megismételni azt, ami elismerést váltott ki. Mivel jellemző, hogy nincs önálló értékrendszerük, nem tudják önállóan megítélni a cselekedeteiket, tehát különösen fontos ez.

Csoportban gyakran van meg a veszélye annak, hogy csak a kirívót, a problémát vesszük észre. Ügyelnünk kell arra, hogy mindenki, minden nap többször is kapjon elismerést. Az elismerés kifejezéséhez nincs szükség nagy szavakra, vagy ajándéokra, jutalomra. Ez csak erősíti, hogy csak akkor viselkednek megfelelően, ha jutalommal párosul. Ne dicsérjük mechanikusan, egyszerű eszközökkel fejezzük ki elégedettségünket. A jó nevelő, gondozó észreveszi, megtalálja azt, amit el lehet ismerni, meg lehet dicsérni és nem mulasztja el az alkalmat, hogy csoportjában mindenki többször is elismerést kapjon.

Az utógondozói ellátottakkal kapcsolatos teendők főbb módszerei:

Az utógondozói ellátás biztosítása során fontos, hogy a szakember az alábbi módszerek alkalmazásával végezze feladatát:

- ❖ segítség nyújtás a fiatal felnőttek az önálló életvitel kialakításában, lehetőséget teremtve az önellátás, háztartásvezetés, pénzkezelés lakásotthonban, gyermekotthoni csoportban való gyakorlására,
- ❖ támogatás nyújtása személyes kapcsolatainak ápolásában, új kapcsolatok kialakításában,
- ❖ segítség nyújtás versenyképes szakma kiválasztásában és elvégzésében,
- ❖ segítség nyújtás a munkahely kiválasztásában, a munkába állásban,
- ❖ segítség nyújtás a szociális problémái megoldásában,
- ❖ tanácsadás életvezetési, és konfliktus helyzetekben,
- ❖ a fiatal felnőtt saját problémamegoldó repertoárjának kialakításában való segítségnyújtás,
- ❖ a fiatal felnőtt számára igénybe vehető központi és helyi önkormányzati szociális ellátások, lakhatása megvalósítását támogató szolgáltatások, pályázati lehetőségek felkutatása, a hozzáférésükhöz való segítség,
- ❖ kapcsolattartási lehetőség biztosítása a személyes és egyéb problémák megbeszélésre,
- ❖ segítség nyújtás az otthonteremtési támogatás iránti kérelem elkészítéséhez és a támogatás ésszerű felhasználásához.

Mindezen feladatok ellátásához az alábbi készségek, kompetenciák szükségesek:

- ❖ saját előítéletek kezelése, nem ítéli el a fiatal felnőttet múltja miatt, biztosítja az újrakezdés lehetőségét,
- ❖ partnerség kialakítása a fiatal felnőttel, ennek megjelenítése a kommunikációban és a hétköznapi cselekvések terén (Helytelen az ún. eltartói szerepkör és a moralizálás hangoztatása, hiszen a fiatal felnőtt egyrészt önjogú, másrészt gyermekvédelmi gondozási háttere okán joga van az ellátás igénybe vételéhez.),
- ❖ szabad, önálló döntések támogatása,
- ❖ háttérben maradás képessége (A fiatal felnőtt dönt, hagyni kell, hogy megéltje a saját életét, döntéseinek következményeit.),
- ❖ időhagyás a döntések meghozatalára,
- ❖ empátia, értő hozzáállás,
- ❖ külső kapcsolatok ápolásának segítése,
- ❖ segítő szolgáltatások elérésében, igénybevételének megszervezésében való segítségnyújtás (alapelv az utógondozói ellátásban, hogy “a fiatal felnőtt kimenjen a házból”, szemben jellemzően a nagykorúság előtti “szolgáltatás bejőjön a házba” filozófiával. Azaz cél a lehetőségek, külső programok elérésében való segítségnyújtás, ezzel kapcsolatos információátadás),
- ❖ segítségnyújtás a fiatal felnőtt problémáinak megoldásában,
- ❖ konfliktushelyzetek megoldása,
- ❖ frusztrációtűrő-képesség,

- ❖ kívül maradás képessége (elvárás, hogy a szakemberek képesek legyenek a munkahelytől és a kliensek problémáitól elhatárolódni, az ellátást nem szabad érzelmi síkon működtetni, ehhez fontos, hogy a munkavállaló saját hobbyval, speciális érdeklődési körrel, az ellátáson kívüli feltöltődési lehetőségekkel rendelkezzen, “a munka nem a dolgozó élete”),
- ❖ szakmai önismeret, szakmai tudatosság,
- ❖ generális megoldások egyénivé alakítása (a kliens egyediségében való kezelése, saját szakmai eszköztárnak megfelelő lehetőség kiválasztása az adott esetvitelben),
- ❖ adekvát szakmai válaszadás a kliens / klienscsoport problémáira,
- ❖ közös nyelv kialakítása a fiatal felnőttel (értő figyelem, kliens szintjén, helyzetfüggő módon a fiatal felnőtt nyelvén történő kommunikáció).

IV.6. A szakmai egység továbbfejlesztésének eljárásai

- ❖ Folyamatos mentálhigiénés és szociális területen történő továbbképzések a felnőttek számára
- ❖ A Gyermekönkormányzat és Érdekképviseleti Fórum hatékony működtetése
- ❖ A demokratikus joggyakorlás lehetőségeinek kiszélesítése

A szakmai egységben igénybe vett és alkalmazott személyiségkorrekciós módszerek

A „lakásotthoni/gyermekotthoni lét”, az állandóan mások által szabályozott és másoktól függő életforma már önmagában pszichés zavarokat okozhat. Ezen ártalmak megelőzése céljából a gyermekek/ fiatal felnőttek részére a lehetséges legnagyobb önállóságot kell biztosítani.

A személyes életterületet, személyes holmit, tiszteletben kell tartani (takarítás kapcsán is csak szükség szerint, a jelenlétükben lehet a szekrénybe, fiókba nyúlni.), a gyermekek napirendjét úgy kell szervezni, hogy legyen napi 1-2 óra, amit teljesen sajátjuknak érezhetnek, amivel maguk rendelkezhetnek. A nevelés, mint feladat nem különül el a gondozás egészétől, hanem a napi tanulás, házimunka, sport, játék, kulturális programok keretein belül jelenik meg. Az érzelmi milió megteremtésében, kialakításában a lakásotthon dolgozóinak jelentős szerepe van.

A nevelés nem merülhet ki a gondozás, foglalkoztatás globális megszervezésében, a társadalmi érintkezési, viselkedési szabályok ismeretében, vagy az erről való rendszeres beszélgetésben. A gondozottak napi tevékenységet úgy kell szervezni, hogy a kulturált viselkedést, erkölcsi szabályokat gyakorolhassák, életük részévé váljanak.

Fontos, hogy a gyermek/ fiatal felnőtt napjait ne érezze unalmasnak, hiábavalónak, - ennek érdekében ösztönözni kell, hogy önmagukat ellássák, tevékenykedjenek a ház körül, szórakozzanak, tanuljon vagy dolgozzon. A gondozó-nevelő személyek

feladata annak biztosítása, hogy minden gondozott gyermek/fiatal felnőtt az általános állapotának, képességeinek megfelelő, legmagasabb szintű lehetőségek között választhasson, és valóban válasszon magának elfoglaltságot. Az együtt töltött idő, a közösségben kialakult, kialakított szokásrendszer, jó és rossz emlékek hosszú távon meghatározóak a gyermek számára.

A gondozott gyermeket/fiatal felnőttet, úgy kell nevelni, hogy származásával kapcsolatos pozitív identitása megmaradjon. Meg kell ismertetni a gyermekekkel/fiatal felnőttekkel a kulturális hagyományait, kiemelni a pozitív ismérveket, szokásokat. (gyermekszeretet, családok összetartása, jó kereskedelmi készség, muzikalitás stb.)

Kiemelten fontos terület a vérszerinti családba való visszakerülésre, a kapcsolattartásra való felkészítés, a látogatásokkal kapcsolatosan felmerült kérdések, problémák feldolgozása, önálló életre felkészítés. Azok a gyermekek, akik már régebben kerültek ki családjukból, és akikkel szüleik, rokonaik csak ritkán vagy rosszabb esetben egyáltalán nem tartottak rendszeres kapcsolatot, sokszor szoronganak, vagy túlzott elvárásaik vannak a találkozással kapcsolatban. Az előzetes terápiás célzatú beszélgetések feloldhatják a belső feszültségeket. A találkozás esetleges elmaradása után keletkezett negatív érzéseket is fel kell dolgoztatni a gyermekekkel, lehetőleg úgy, hogy ne keletkezzen ellenérzés a szülő irányában. A sikeres találkozás után az élmények megosztása sem maradhat el.

Az önállóságra nevelés, az önálló élet megkezdésére való felkészítés a nevelési folyamat egészében jelen kell, hogy legyen. Beszélni kell a vágyakról, reális lehetőségekről, segíteni a lehetőségek közötti megfelelő választásban. A szakmai egység az önálló életkezdés előkészületeiben és az utógondozói ellátásban biztos hátteret nyújt a fiatal felnőtt számára.

Amennyiben a személyisége olyan zavarokat vagy torzulásokat mutat, melyek más szakember bevonását igénylik pszichológushoz, illetve ifjúsági pszichiáterhez fordulhat, rendszeres, terápiás segítséget kérhet.

Az utógondozás egyik legfontosabb célja az önálló életre nevelés és az ehhez kapcsolódó készségek elsajátítása. Cél továbbá, hogy a fiatalok képesek legyenek önálló életvitel kialakítására. A fiatalok pozitív énképének kialakítása és megerősítése, az esetleges hozott negatív minták korrigálása, a társadalomba való integrálódás érdekében.

IV.7. Intézményen belüli és más intézményekkel való együttműködés, kapcsolatrendszer

A lakásotthon-hálózatok, gyermekotthonok a gyermekvédelmi ellátórendszer részeként működnek.

Feladataik ellátása érdekében folyamatos és szervezetszerű kapcsolatot tartanak fenn:

- ❖ a fenntartóval,
- ❖ a kormányhivatalokkal,
- ❖ a gyermekjogi képviselővel,

- ❖ az Érdekképviselői Fórummal,
- ❖ az intézmény valamennyi szakmai egységével,
- ❖ a járási hivatalok gyámügyi osztályaival,
- ❖ a járási hivatalok hatósági osztályaival,
- ❖ az állami foglalkoztatási szervvel,
- ❖ Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Zala Vármegye intézménnyel,
- ❖ nevelőszülői hálózattal,
- ❖ a települési önkormányzatokkal,
- ❖ a gyermekjóléti alapellátás intézményeivel,
- ❖ a szociális intézményekkel,
- ❖ a gondozott gyermekek és fiatalok oktatási intézményeivel,
- ❖ a gondozásba bevont egyéb szolgálatokkal: pedagógiai szakszolgálatokkal, nevelési tanácsadókkal, támogató szolgálatokkal, igazságügyi szolgálattal
- ❖ a befogadó településeken működő egyesületekkel, alapítványokkal, civil szervezetekkel
- ❖ a szociális szakma egyesületeivel, szervezeteivel (LOSZE, FICE stb.)
- ❖ az egészségügyi alap és szakellátás intézményeivel: gyermekorvosi, szakorvosi rendelőkkel, kórházzal, foglalkozás- egészségügyi orvossal, mentálhigiénés központtal, védőnői hálózattal
- ❖ a rendvédelmi szervekkel, bírósággal, ügyészséggel, hivatásos pártfogókkal
- ❖ a szociális foglalkoztatókkal, védett munkahelyek működtetőivel
- ❖ az ellátást biztosításában közreműködő szervezetekkel, vállalkozásokkal
- ❖ társadalombiztosító szervekkel,
- ❖ Magyar Államkincstárral,
- ❖ a kulturális intézményekkel,
- ❖ a gondozott gyermekek, fiatalok hozzátartozóival,
- ❖ a befogadó település intézményeivel,
- ❖ továbbá mindazon eseti kapcsolatokkal, amely a gyermek érdekeit szolgálja.

Az intézmény dolgozói törekednek arra is, hogy munkájához támogatókat nyerjen meg olyan magánszemélyek, gazdasági társulások köréből, akik segíteni tudják az otthonokban folyó gondozó-nevelő munkát, és javítani a működés feltételeit. Ezek érdekében kapcsolatot kell létesíteni a munkaerő-szolgálatokkal az egyházakkal, a kisebbségi érdekképviselőkkel, cigány kisebbségi önkormányzattal és a városok különböző intézményeivel is. A kapcsolatok azonban nem veszélyeztethetik az alapfeladatok ellátását, nem sérthetik a gondozott gyermekek, fiatalok és a munkatársak jogait.

Az együttműködés módja: a folyamatos információcsere, a rendszeres tapasztalatcserek, esetmegbeszélések.

Családokkal való kapcsolattartás

A gyermekvédelmi szakellátás során elő kell segíteni, hogy a kapcsolattartásra jogosult szülő a gyermekkel kapcsolatot tartson fenn, feltéve, hogy a szülő nem áll a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére elkövetett cselekmény miatt ideiglenes megelőző távollattartás vagy megelőző távollattartás, továbbá a büntetőeljárásban elrendelhető távollattartás kényszerintézkedés hatálya alatt, vagy a gyermek súlyos bántalmazása miatt nem szüneteltették a szülő kapcsolattartási jogának gyakorlását.

A gyermekvédelmi szakellátásban lévő gyermek és szülője vagy más kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója közötti kapcsolattartás formái:

- a) folyamatos és időszakos kapcsolattartás a gyermek tartózkodási helyén történő meglátogatásával, illetve a gyermek elvitelének jogával és visszaadásának kötelezettségével, vagy felügyelt kapcsolattartás keretében, és
- b) levelezés, elektronikus levelezés, telefonkapcsolat, ajándékozás, csomagküldés.

A gyámhatóság a kapcsolattartásról a gyermek vér szerinti családjával, testvéreivel való kapcsolat fenntartása, a gyermek vér szerinti családjába való visszakerülésének elősegítése érdekében dönt. A kapcsolattartás formájának és gyakoriságának elbírálása során a gyámhatóság mérlegeli a gyermekvédelmi szakellátás igénybevételének okát, valamint a kapcsolattartásra jogosult magatartását és körülményeit.

A gyámhatóság által elrendelt felügyelt kapcsolattartás esetén a kapcsolattartást szabályozó jogszabályokban meghatározottak szerint, a gyámhatóság határozatában meghatározott helyszínen és szakember felügyelete mellett kerül sor a kapcsolattartásra.

Az ideiglenes hatállyal lakásotthonban elhelyezett, továbbá a nevelésbe vett gyermekkel történő kapcsolattartásról a gyámhatóság hivatalból dönt. A gyermek legfeljebb két napra történő eltávozását és két napnál hosszabb időtartamú szabadságát a gyermekvédelmi gyám engedélyezi, ha arra a gyámhatóság döntésében felhatalmazta. A gyermekvédelmi gyám jelzi a gyámhatóságnak, ha a kapcsolattartás végrehajtása során a kapcsolattartásra jogosult és a gyermek vagy a kapcsolattartásra jogosult és a gyermek gondozási helyét biztosító személy, intézmény között vita keletkezik.

A kapcsolattartással összefüggő, a gyermek számára biztosított, teljes körű ellátás által nem fedezett költségeket a kapcsolattartásra jogosult viseli. A települési önkormányzat települési támogatás formájában nyújthat segítséget a kapcsolattartásra jogosult számára a kapcsolattartással összefüggő költségek viseléséhez, különösen az utazási költségekhez, illetve a kapcsolattartásra jogosult otthonában történő kapcsolattartás esetén a gyermek ellátásának költségeihez. Az OGYSZ a kapcsolattartást szabályozó jogszabályokban meghatározottak szerint nyújt segítséget és támogatást a kapcsolattartás megvalósításához.

A gyermek vérszerinti kapcsolatainak ápolásában fontos szerepe van a szakemberek együttműködésének.

A gondozási hely valamennyi munkatársa partneri viszony kialakítására törekszik az Elhelyezési javaslat és egyéni elhelyezési tervben megjelölt szülővel/szülőkkel, kapcsolattartásra jogosult személyekkel.

A gyermekvédelmi gyám, a nevelő támogatja a gyermeket abban, hogy ápolja rokoni kapcsolatait, a testvérek közötti kapcsolattartást.

Ha a szülő nem jelentkezik a szokásos módon és időben, a gyermekvédelmi gyám az okokat mielőbb felderíti, és ezeket a gyermekkel megismerteti.

A gyermeknek szüleivel, rokonaival való kapcsolattartásának formáját, rendszerességét, időtartamát, helyszínét naprakészen tartják nyilván a gondozási helyek a szakmai rendeletben előírt nyomtatványon.

A gyermekvédelmi gyám indokolt esetben javaslatot tesz a gyámhivatal felé a gyermek és családja közötti kapcsolattartás formájának, helyszínének és időtartamának megváltoztatására.

A család és a gyermek gondozásában érintett szakemberek a szülő-gyermek kapcsolat alakulását és minőségét rendszeresen értékelik.

Ha a gyermekvédelmi gyám és a hozzátartozó (elsősorban szülő, nagyszülő, szülő testvére, nagyszülő testvére) között vita merül fel a kapcsolattartás kérdésében, a gyermekvédelmi gyám felkéri a gyámhivatalt a döntéshozatalra.

Folyamatos kapcsolattartás szabályai

A nevelésbe vett gyermek kapcsolattartásra feljogosított szülője jogosult és köteles a gyermeke gondozását ellátó személyekkel, intézményekkel, a gyermekvédelmi gyámmal - a nevelés érdekében - együttműködni, gyermekével - törvényben meghatározott módon - kapcsolatot tartani.

A nevelésbe vett gyermek szülője - a gyámhatóság eltérő rendelkezése hiányában – köteles minden tőle elvárhatót megtenni gyermeke családba történő visszahelyezéséért, tiszteletben tartani az intézményben dolgozó személyeket, valamint köteles betartani az intézmény Házirendjét.

Ha a szülő, hozzátartozó a gyermek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését veszélyeztető állapotban (pl.: alkoholos, drogos befolyásoltság) érkezik, vagy fertőző beteg, a gyermekét nem látogathatja. Ezekben az esetekben a látogatás haladéktalanul megszakítható. A helyzetet a kapcsolattartást felügyelő dolgozó rögzíti, és haladéktalanul jelzi a gyermekvédelmi gyámnak, aki kezdeményezi a gyámhivatali intézkedést. A látogatás pótlására a szakmai vezetővel történt egyeztetés után vagy a lakásotthon látogatási rendjében lehetőség van.

Látogatási idő: hétköznap 16,30-18,30, hétvégén 14,00-18,00.

Látogatásra a nappaliban, a kapcsolattartó helyiségekben csak a gyámhivatal által meghatározott keretek között kerülhet sor (személyek, idő, forma, pl. négy szemközt vagy felügyelt formában). Ettől eltérni csak a gyermekvédelmi gyámmal előzetesen egyeztetve és írásban engedélyezve lehet. Látogatásra a gyermekvédelmi gyámmal történt egyeztetés után az intézményen kívül is van mód (amennyiben erre a gyámhivatali határozat lehetőséget nyújt).

A gyermekvédelmi gyám, a gyámhivatali határozattal összhangban alkalmanként eltávozást engedélyezhet (legfeljebb 2 napra, vagy annál hosszabb időre). **Az eltávozás megkezdése előtt a kapcsolattartó személy köteles aláírni az eltávozási nyilatkozatot, amely rögzíti a visszahozatal pontos időpontját és helyét. A visszahozatal elmulasztása esetén a gondozási hely azonnal megteszi a rendőrségi bejelentést és jelzi a gyámhivatal felé.**

Időszakos kapcsolattartás

Az időszakos kapcsolattartás magában foglalja a gyermekkel a tanítási szünetek és a többnapos ünnepek időszakában való huzamos együttlétet a gyámhivatal által engedélyezett időben, helyen és hozzátartozónál.

Amennyiben a szabadság alatt a gyermek 30 napot meghaladóan tartózkodik a szülő háztartásában, a családi pótlékot, iskoláztatási támogatást a szülő az intézményvezetőtől igényelheti.

A gyermek ellátása, felügyelete ilyenkor a gondozást, nevelést időszakosan ellátó szülő felelőssége és kötelessége. **A szülő köteles haladéktalanul tájékoztatni a gyermekvédelmi gyámot a gyermek egészségi állapotában bekövetkezett változásról vagy sérülésről.**

A hozzátartozó köteles a gyermekért a megjelölt időpontban megjelenni, és őt a megadott időben visszavinni a gondozási helyre. **A megbeszélte időponttól való eltérés csak előzetes egyeztetés és írásos engedély esetén megengedett**

A kapcsolattartás általános szabályai

A gondozott gyermeket a kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója a gyámhivatal, illetve a bíróság döntésének megfelelően látogathatja a gondozás helyszínén.

A kapcsolattartás megvalósulásáról a gondozási hely a szakmai rendelet szerinti kapcsolattartási naplót vezeti.

A látogatás alkalmával gondoskodni kell arról, hogy a gondozott gyermek és a hozzátartozó találkozására, valamint a látogatás alatti együttlétre kulturált formában és zavartalan körülmények között kerüljön sor. **A kapcsolattartás ideje alatt szigorúan tilos a gyermek érzelmi zsarolása, illetve a intézményi dolgozók előtt történő becsmérése, bírálata.** A kapcsolattartásra jogosult hozzátartozó kérelmére - kivéve, ha az ő tekintetében a gyámhivatal felügyelt kapcsolattartást rendelt el - az egy napra történő eltávozás és a két napnál nem hosszabb időtartamú szabadság alkalmankénti időpontját és módját a lakásotthonnal történt előzetes megállapodás határozza meg a gyermek érdekének és a kapcsolattartásra jogosult lehetőségeinek figyelembevételével.

A gyermeklátogatásra-, illetve visszakíséréséről indokolt esetben a gondozási hely gondoskodik.

A gyermek számára a kapcsolattartáshoz szükséges lehetőségeket (postai költség, telefonálási lehetőség) a gondozási hely az alábbiak szerint biztosítja:

- ❖ a gyermekek a nevelői irodában lévő telefonról hívhatják hozzátartozóikat, heti egy alkalommal az intézmény költségvetésének terhére, a gyermekeket

hétköznap este 20 óráig és hétvégén egész nap a lakásotthonok telefonszámain kereshetik, sürgős esetben, más időpontban is,

- ❖ a gyermekek leveleiket a szakmai vezetőnek adhatják le, ezeket naponta postára adjuk, kimenő esetén, a postán is feladhatják,
- ❖ a gyermekek igény szerint kapnak felbélyegzett borítékot a hozzátartozóiknak írt leveleik esetében,
- ❖ a gyermekek leveleiket naponta gyermekfelügyelőiktől kézhez kapják,
- ❖ a gyerekek állapota (olvasás-, írásnehézségei) esetenként indokolja, hogy levélírásban, a kapott levél olvasásában segítséget kapjanak nevelőiktől, ilyen esetekben a nevelőkre a titoktartási kötelezettség vonatkozik,
- ❖ ajándékot, csomagot a gyermek hozzátartozójától átvehet (de az nem tartalmazhat könnyen romló élelmiszert, szeszesitalt, dohányárut, kábítószer, veszélyes eszközöket), tárolásához gyermekfelügyelője segítségét kérheti, **a behozott tárgyak tárolása, használata az intézmény Háziarendjének megfelelően, a gyermekfelügyelő segítségével történik. Az ajándékok tartalmát ellenőrizni kell**
- ❖ a gyámhivatal által meghatározott kapcsolattartási időn kívül a rokonok, barátok bármikor meglátogathatják a gyermeket, feltéve, hogy a látogatást előre bejelentették, és nem zavarják a napirendjét. **A látogatás bejelentése legalább 24 órával előre szükséges, a gyermekvédelmi gyámmal történt egyeztetés után.**

Amennyiben a szülő vagy hozzátartozó ismételten és/vagy súlyosan megszegi a kapcsolattartás szabályait, a gyermekvédelmi gyám javaslatot tehet a gyámhivatalnak a kapcsolattartás szigorítására, felügyelet alá helyezésére, ideiglenes felfüggesztésére vagy megszüntetésére. Súlyos szabályszegés esetén (pl.: kábítószer bevitele, bántalmazás) a gyám azonnali intézkedést tesz a rendőrség és a gyámhivatal felé.

V. A feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége, - a gondozási-nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja

Esetkezelő szolgáltatások az otthon nyújtó ellátásban

A családtól való elszakadás és az otthonba kerülés megértését, az ezzel járó veszteség feldolgozását feltétlen empátiával és elfogadással kell kezelnünk.

A gondozásba vett gyermekek sokszor többszörös veszteséget éltek át. „Elvesztették” szüleiket, otthonukat, bizalmukat a felnőttekben. Segítenünk kell abban, hogy a veszteségeiket feldolgozzák, helyzetüket megértsék, hogy bizalmuk helyreálljon a felnőtt világgal szemben. Meg kell tanítanunk őket arra, hogyan dolgozzák fel fájdalmukat. Ennek érdekében olyan bizalmas, otthonos, szeretetteljes légkört kell kialakítanunk, amely biztosítja testi-lelki fejlődésükhöz a szükséges

nyugalmat és az állandóságérzést. Terápiás célú beszélgetések keretében átbeszélhetjük azokat a problémákat, amelyek számukra lelki konfliktusokat okoztak.

Nagy hangsúlyt helyezünk a pozitív énkép, önértékelés kialakítására, hiszen az a gyerek, aki folyamatosan negatívan értékeli önmagát, nem lesz képes feladatok végzésére, akadályok leküzdésére, önbizalomhiány jellemzi majd, ami későbbi életére is kihat.

Nagyon fontos, hogy kötődés alakuljon ki a gondozott gyermek és az őt gondozó felnőttek között.

Ennek érdekében a dolgozók igyekeznek megérteni, és lehetőségük, meggyőződésük, valamint a gyerek szükségletei szerint teljesíteni a gyerek igényeit. Segítenek a gyerekeknek kifejezni az érzelmeiket és kimutatják, hogy megértik azokat. Pihenést és a korának megfelelő szórakozást biztosítanak a gyermek számára. Nagy gondot fordítanak arra, hogy a gyerekek elégedettek legyenek önmagukkal. Segítenek, hogy a gyerekek megfelelő viselkedésmintákat sajátítsanak el, amelyek megkönnyítik a társadalmi együttélést. Olyan képességek elsajátításában, fejlesztésében segítik a gyereket, amelyre büszkék lehetnek. Olyan légkört teremtenek, amelyben a gyerek akkor is érzi a feltétlen elfogadást, ha helytelenül cselekszik, erősítik benne, hogy őt magát elfogadják, csak cselekedetét nem.

Segítségnyújtás, lelki támogatás biztosítása

A hirtelen előforduló lelki problémáknál elsősorban a nevelő tud segíteni. Az ő kompetenciája azonban egy nagyobb volumenű problémánál véget ér, ekkor feltétlenül szakember segítségét kell igénybe venni. Ilyenkor az intézmény pszichológusaitól, illetve a Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusától tudunk ellátást kérni. Külső segítséget elsősorban a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház Mentálhigiénés Központjának gyermekpszichiáterétől, és pszichológusaitól, munkatársaitól kapunk, járóbeteg szakellátás keretei között. Krízis helyzetbe került gyermekek esetében a Vadaskert Gyermekek és Ifjúságpszichiátriai Kórház és Szakambulancia munkatársaitól kérünk segítséget a gyermek állapotának rendezéséhez. Ehhez azonban elengedhetetlen a gyermek önkéntes részvétele.

Fontos az „újonnan bekerültekkel” való egyéni bánásmód. A kis létszámú csoportok képesek megelőzni a fizikai és lelki bántalmazásokat a társak részéről. Az átláthatóságuk, kis létszámuk, más nevelési módszereik teszik ezt lehetővé. Sajnos, a legújabb tapasztalataink szerint, vannak olyan csoportok, ahol több speciális szükségletű, magas életkorban bekerült, személyiségében súlyosan sérült gyermek együttesen van elhelyezve, így a csoport összetételéből fakadóan nehéz, de nem lehetetlen, a nyugodt, belsőleges légkör megteremtése.

Minden esetben kellően felkészítjük a gyermekeket az újabb ellátott érkezésére. Arra is figyelünk, hogy hasonló adottságú, vagy hasonló természettel rendelkező, és korban odaillő gyermekek kerüljenek lehetőség szerint szobatársaknak. Az újonnan érkezettnek nyitottan jellemezzük önmagunkat és mindennapi életünket.

Folyamatos tájékoztatás, ismeretnyújtás

A gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy minden őket érintő kérdésben informálva legyenek, hiszen az ő életükről van szó. Az információ átadásának az életkoruknak, mentális állapotuknak megfelelőnek kell lennie, mert semmiben sem lehetnek hátrányosabb helyzetben, mint a családban növekvő társaik.

Egyéni és csoportos megbeszélések

Mindkettőnek nagy jelentősége van. Az egyéni beszélgetések segítenek a nevelésben és a lelki egyensúly fenntartásában. A csoportmegbeszélések rávilágíthatnak a sérelmekre is, a jó dolgokra is, amik példaértékűvé válhatnak. Egyik megbeszélés sincs időben behatárolva. Amikor az igény erre felmerül, azonnal megtaláljuk a módját annak, hogy megvalósítsuk.

Viták, vitafórumok

Mindenkinek jogában áll véleményének hangot adni, amit az elképzelések összeegyeztetésével, irányított vitaórával oldunk meg. Nagyobb szabású vitafórumra a gyermek-önkormányzati és az érdekképviseleti fórum ülésein belül van lehetőség.

Felvilágosító előadások

Ennek több fajtáját alkalmazzuk. Ilyenek a társkapcsolatok témaköréből adódó felvilágosító beszélgetések, melyeket évenkénti egy-egy alkalommal, külső előadóval oldunk meg. Téma a szexualitás, fogamzásgátlás, a családtervezés egészséges feltételei.

Ezen kívül szintén visszatérő téma az AIDS és veszélyei, a drogok káros hatásai, az alkohol ártalmi.

A rendőrség részéről előadást hallgathatnak fiataljaink a bűnüldözés, internet veszélyei, a függővé válás témakörében.

Nagy gondot fordítunk a megbeszéléseink alkalmával, hogy az aktuális dolgokkal, problémákkal foglalkozzunk. Tiszta, világos, teljesíthető elvárásokat tűzünk ki célul. Fontos, hogy mindegyik növendékünk tisztában legyen azzal az elvárással, aminek eleget kell tennie. Ezek a célok és feladatok már az egyéni gondozási-nevelési tervben megfogalmazódnak.

A napi életgyakorlat célszerű megszervezése (életkori sajátosságok figyelembe vételével). Ez a feladat teljesítése értelemszerűen adódik a világos és teljesíthető elvárásokból. Egy 10 év körüli gyermektől elvárható feladatok merőben mások, mint egy 16-17 éves feladatai. Ezt még befolyásolja a gyermek szellemi képessége, terhelhetősége, szocializációs szintje.

Hatékony konfliktuskezelés

Nagyon fontos dolog, hiszen 8-12 fő együttéléséről van szó. A súrlódási felület igen szerteágazó, és a konfliktuskezelés hatékonysága teszi zökkenő mentesebbé a napokat. Itt kiemelkedő a nevelő, a gondozó személyisége, empátikus képessége, toleranciája, frusztrálhatósági szintjének határa, szeretetteljes, elfogadó magatartása, szakmaszeretete, egészséges humorérzéke, demokratikus irányítása.

A kompromisszumok keresése mindenki számára elfogadható megoldást jelenthet hosszú távon. A konfliktusok hatékony és azonnali kezelése megkönnyíti a napi életet.

Az esetkezelő szolgáltatásaink segítséget nyújtanak az egyes események feldolgozásában. Fontos az elfogadó, biztonságot sugárzó beszélgetés, hogy közeledésünk hiteles, elfogadó, nyitott, toleráns és empátikus legyen. A korlátok, amiket közösen kijelölünk, érezzék mindannyian, hogy nem korlátozni akar, hanem védeni. Mindenképpen biztosítanunk kell arról, hogy nem akarjuk a családjától elszakítani, ápolhatja igénye szerint kapcsolatait. Biztosítjuk arról, hogy problémáihoz segítséget keresünk, a jövőjét közösen tervezzük meg az átmeneti időszakra.

Rekreációs szolgáltatások

Rendkívüli szerepe van a gondozásban, nevelésben a rekreációs tevékenységnek, hiszen ezek alkalmával a gyerekek megtanulhatják, hogy milyen fontos az ember fizikai és szellemi erejének megújulása a fáradtság, az érzelmi megterhelés, a fizikai és szellemi erők kimerülése után. Ezen tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a gyerekek új élmények, kihívások, tapasztalatok iránti szükségleteit, s ennek megfelelően alakítjuk életterületüket. Törekszünk arra, hogy olyan tárgyi feltételeket teremtsünk, amelyek során a hétköznapi szűkre szabott szabadidejében is megtalálják az értelmes, hasznos tevékenységeket biztosító tárgyakat, berendezéseket, sporteszközöket, vagy esetleg a nyugalmat, pihenést biztosító helyiségeket.

A gyermekek intézményen kívüli életét a csoport nevelője, gondozója szervezi meg. Ennek keretében:

- ❖ egyéni séták rendszeres biztosítása a csoport nevelőjével, gondozójával
- ❖ közös kirándulások szervezése a csoportnak,
- ❖ kulturális rendezvények - mozi, bábszínház, színház, koncertlátogatás-megszervezése egyénileg és csoportosan történik.

A tanév során az iskolai elfoglaltság mellett többnyire hétvégén van a gyermekeknek hosszabb szabadideje. A gyermekek rendelkezésére álló szabadidő a napirenden belül van meghatározva. Ennek kitöltésére a gyermek számára alternatívákat kell biztosítani, ami az életkorához, érdeklődési köréhez egyéni igényeihez igazodik. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szabadidő felhasználása ne legyen mindig irányított, hanem legyen a gyermeknek olyan ideje, amivel ő rendelkezik, és a kedve szerint töltheti el.

A szabadidő közös eltöltése a programok biztosításával szinte észrevétlenül ad lehetőséget, a gyermek nevelésére, személyiség fejlődésére.

Szabadidős programjaink jó alapul szolgálnak a közösséggé váláshoz. A hétköznapi, a hétvégi, illetve a szünidei szabadidő hasznos eltöltése céljából szervezett programjaink maximálisan kell, hogy illeszkedjenek az itt élő gyermekek igényeihez. Az otthonhoz tartozó kert és udvar lehetőséget biztosít a szabadidő tartalmas és értelmes eltöltéséhez, a kert munkák évszakhoz kötött elvégzéséhez, a fizikai munkához. A kertben gyümölcsfákat, illetve díszcserjéket ültetünk, virágokat, konyhakerti kultúrát nevelünk, tűzrakó helyet alakítunk ki szalonnasütéshez, bográcsozáshoz. Fiataljainkkal együtt rendszeresen nyírjuk a fűvet az épületekhez tartozó udvaron, a kert kultúrnövényekkel nem beültetett részében.

Társasjátékok, sport- és egyéb játékeszközök: labdák, tollas felszerelés, kerékpárok, gördeszka, görkorcsolya nyújtanak hasznos időtöltést a gyerekeknek. Lehetőséget biztosítunk az udvaron a sportolásra, kispályás labdarúgásra, asztalitenisz játékok versenyszerű megrendezésére.

Minden gyermek számára lehetőséget adunk, hogy a városi és iskolai könyvtár folyamatos látogatója, használója legyen.

Ösztönözzük őket, hogy a tanév elején felvállalt szakkörökön, tehetséggondozó, valamint sport foglalkozásokon az év végéig kitartóan, folyamatosan vegyenek részt, és biztosítjuk ezen tevékenységekhez szükséges felszerelést.

Rendszeresen szervezünk kulturális, szórakoztató- és sportprogramokat: kerékpáros kirándulásokat, természetjáró túrákat, mozi látogatást és a közeli városokba utazásokat.

Az egyéni sportolási és egyéb szabadidős tevékenységet, szándékot is támogatjuk: rendszeres futás, úszás, strandolás, kerékpározás, íjászat, foci, kézműves tevékenységeken való részvétel.

A városi rendezvényeket folyamatosan látogatjuk, az intézmény képviselőjében a gyermekek esetenként aktív szereplőként is részt vesznek.

Az otthonokhoz tartozó kert és udvar lehetőséget biztosít a kert munkák évszakhoz kötött elvégzéséhez, a fizikai munkához.

Ünnepek

Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a gyermek életében a mindennapok mellett az ünnepek is szerepet kapjanak. Megünnepeljük a gyermek születésnapját, névnapját, ballagását és a közös ünnepeket (karácsony, húsvét) is. A nemzeti,- vallási ünnepek is az ünnepkör részét képezik.

Az ünnepek megszervezése a nevelő feladata. Az ünnepi hangulat megteremtésébe be kell vonni a gyermekeket. Az ünnepeken kapott egyéni ajándékok a gyermek személyes holmiját képezik.

A születésnapjára minden gyermek tortát és ajándékot kap . Lehetőséget kell adni, hogy erre az ünnepre a gyermek azt hívjon meg, akit szeretne. Az ünnepeket

meghitten a csoportban/lakásotthonban kell ünnepelni, és minden ünnepet lehetőleg a napján.

V.1. Gyermekotthonokban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja

A nevelés-gondozás során biztosítjuk:

- ❖ gondozott gyermek környezetének állandóságát,
- ❖ a gondozott gyermek személyes tárgyainak elhelyezését,
- ❖ azt, hogy a gondozott gyermekről évente legalább egy alkalommal fénykép készüljön.

Táplálkozás:

A gondozott gyermek számára naponta az életkorának megfelelő legalább ötszöri, egy alkalommal meleg, az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő étkezést kell biztosítani. Az egészségi állapota miatt speciális élelmezésre utalt gyermek megfelelő diétáját biztosítjuk.

Ahhoz, hogy a gyermek szocializációja megfelelően alakuljon, azon túl, hogy biztosítjuk számára a megfelelő és minőségi táplálékot, többre van szükség. A gyermeket meg kell tanítani a kulturált étkezésre.

0-3 éves korú gyermek étkezése

A táplálásnak, étkeztetésnek nem csak a gyermek testi fejlődésében van jelentősége, hanem kapcsolatai alakulásaiban is. Annak ellenére, hogy az etetés közben a legkevésbé látványos a csecsemő és a felnőtt közötti kapcsolat, - mert a gyermek az étkezéssel van elfoglalva- annak jellegét erősen befolyásolja mindaz, ami kettőjük között történik. A felnőttnek mindig módot kell adni arra, hogy a gyermek viselkedésével befolyásolja, hogy milyen tempóban, miből mennyit eszik, mikor akarja abbahagyni. Így a gyermek nem csak passzív részese, a táplálék befogadásának, hanem aktív részese az étkezésnek, azzal, amit az étkezés öröme biztosít számára. A csecsemőket mindaddig ölbe véve kell táplálni, amíg nem érettek arra, hogy etetőszékben, illetve asztalnál ülve egyenek. Az újszülöttet cumisüvegből kell táplálni, és az elválasztás ugyanolyan fokozatosan történik, mint a mellről leválasztás esetén. A különböző etetési eszközök (pohár, kanál) alkalmazásakor figyelembe kell venni a gyermek sajátosságait, igényeit.

A bekerült gyermek étkeztetésekor törekedni kell a megszokott táplálási módon való táplálásra.

3 év feletti gyermek étkezése

A gyermekotthonban központi étlap készül, melyet az élelmezésvezető készít el. A gyermekotthoni csoportoknak lehetősége van arra, hogy a nevelők, gyermekvédelmi asszisztensek és gyermekfelügyelők segítségével és felügyeletével az étlapon

szereplő ételeket elkészítsék. Erre főleg hétvégén és ünnepek idején van mód. Az ételek elkészítése során az intézmény szakdolgozói az alapanyagokkal és azok felhasználási módjával megismertetik a gyermekeket. Lehetőségük van, hogy a városi zöldséges piacon megismerkedjenek az évszakoknak megfelelő idény zöldségekkel, gyümölcsökkel.

Minden csoportban próbálunk arra törekedni, hogy a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően, minél nagyobb részben kivegyék a részüket az étel elkészítésben, az étkezés körüli teendők végzésében (terítés, mosogatás stb.). A gyermekotthonokban törekedni kell arra, hogy minél több információhoz jussanak az egészséges táplálkozással kapcsolatban.

Ruházkodás

A gyermek számára biztosítani kell, hogy mindig ízléses, évszaknak megfelelő ruhatárral rendelkezzen, ruházata legyen tiszta és rendezett. A teljes körű ellátás évenként 6 váltás fehérnemű, 3 váltás hálóruhát, továbbá az évszaknak megfelelő 2 váltás hétköznapi (otthoni, utcai) felsőruhát és cipőt, valamint alkalmi és sportruházatot kell biztosítani.

A ruházat tisztításáról, javításáról az ellátást nyújtó gondoskodik, amelybe olyan mértékben vonja be a gondozott gyermeket, amely életkorának megfelelően tőle elvárható. Az ellátást nyújtó a gondozott gyermek szükségletei, valamint a ruházat elhasználódása szerint gondoskodik a ruházat beszerzéséről, illetve cseréjéről.

0- 3 év közötti gyermek ruháztatása, öltöztetése

A 3 év alatti gyermek kiszolgáltatott a felnőttnek a felnőtt viselkedésén keresztül alakul ki ízlése, tanulja meg az ízléses ruházat fontosságát. Ezért fontos, hogy a felnőtt érezze feladatának, hogy a csoportokban élő gyermekek csinosan, szépen legyenek öltöztetve, ruhájuk legyen gondozott, tiszta, tanulják meg, hogy a saját ruhájukra vigyázni kell.

A gyermeket meg kell tanítani arra, hogy tudjon különbséget tenni az alkalmi és utcai viselet között, hogy mikor, és miért hordunk ünneplő ruhát. Minden gyermekeknek legyen megfelelő ünneplő, alkalmi ruhája.

3 év feletti gyermek ruháztatása

A gyermek az életkorának megfelelően saját ruhatárát alakítja. Tisztázni kell a gyermekekkel az alkalmi, az utcai és az otthoni ruha viselésének íratlan szabályait, hogy mikor, miért, milyen ruhát hordunk. Minden gyermekeknek legyen megfelelő ünneplő, alkalmi és hétköznapi ruhakészlete. A ruházattal való ellátás során a ruhák vásárlásánál, kiválasztásánál a gyermek is legyen jelen. A nevelő feladata, hogy a gyermekkel együtt történjen a vásárlás. A gyermekek ruháikat külön szekrényben tárolják, elkülönítetten. A gondozó feladat, hogy segítse és ellenőrizze a ruhák tárolását, épségét, tisztán tartását.

A 14 év feletti gyermek a ruha tisztításában, mosásában már aktív résztvevő, a segítséget biztosítani kell számára. A csoportok rendelkeznek mosógéppel, így lehetőség van arra, hogy a gyermeket az ilyen jellegű tevékenységbe bevonják. A csoportban lévő nevelő gyermekvédelmi asszisztens, gyermekfelügyelő, segítséget nyújt a gyermeknek abban, hogy a ruházatát megfelelően kezelje (mosás, teregetés, vasalás, varrás). Kontrollálja a tisztítás munkafolyamatait a balesetveszély elkerülése érdekében. Folyamatosan ellenőrzi és segítséget nyújt szükség esetén abban, hogy a gyermekek szekrénye, holmija rendezett, áttekinthető legyen.

Higiénia

A gyermek személyi higiéniája a gondozás – nevelés során alakul ki. Ennek a kialakulását egész újszülött kortól kell megkezdeni. A rendszeres napi tisztálkodás fontosságára a gondozó tanítja meg a gyermeket azáltal, hogy biztosítja ennek lehetőségét, és rendszeresen ellenőrzi ennek teljesülését. Nagyon fontos a gyermekotthoni dolgozó személyes példamutatása.

A gyermeket az életkorának megfelelően, napi szinten, napszaknak megfelelően be kell vonni a környezeti higiénié fenntartásába, saját szobájának és tágabb környezetének tisztán és rendben tartásába is. A gyermek életkori sajátosságait és egyéni képességeit figyelembe véve, meg kell tanítani a gyermekotthon rendjének és tisztaságának kialakítására, a közösségi helyiségek és az udvar rendbetételére (seprés, felmosás, avar gereblyezés, hulladék összeszedés stb.). A mindennapi rutinba be kell építeni a reggeli pl.: iskolába, óvodába indulás előtti rendrakást, esti takarítást. Ehhez a szakszemélyzet folyamatos kontrollja elengedhetetlen. A csoportban lévő szakemberek felhívják a gyermekek figyelmét a biztonság betartására, baleset elkerülésére. Fontos a vegyszerek zárt helyen történő tárolása.

A személyi higiénia biztosításaként a mindennapos tisztálkodáshoz, testápoláshoz szükséges tisztálkodási és testápolási szerekhez, valamint textíliához, 3 váltás ágyneműhöz, a csecsemők és kisgyermek ellátásához szükséges anyagokhoz, eszközökhöz való hozzájutást a működtető biztosítja.

Zsebpénz

A szakmai rendeletnek megfelelően intézményünkben is a 3 év feletti gyermekek a meghatározott mértékű zsebpénzt kapják. A gyermek után járó zsebpénzt a szakmai vezető igényli meg a gazdasági irodától. A zsebpénz felhasználásról a gyermek dönt, az összeget tetszés szerinti részletekben veheti fel, amelyet zsebpénznnyilvántartó kartonon vezetünk. Ezen a gyermek, aláírásával igazolja a pénz átvételét. A nevelője azonban segítheti a zsebpénz beosztását, felhasználását. A fejlesztő felkészítésre kötelezett, valamint a 3-6 éves korú gondozott gyermek részére a zsebpénz nem kerül kifizetésre, de biztosítani kell a személyre szóló felhasználást. A személyre szóló felhasználást a nevelő, egy - gyermek nevére nyitott- füzetben tételesen dokumentálja a felhasználás sorrendjében. A megvásárolt dolgokról blokkot mellékel, amelyre ráírja a vásárlás tartalmát, ha az másképp nem azonosítható. A

zsebpénz rendeltetésszerű felhasználását a gyermek gyámja, valamint a szakmai egység vezetője szűrőpróbaszerűen ellenőrizheti

A gyermek viselkedése, iskolai előmenetele, szorgalma vagy egyéb nagyobb teljesítmény alapján a nevelője javaslatára jutalom zsebpénzben részesülhet, melynek összegét a bizonylat nélkül felhasználható keretből lehet biztosítani, a csoportgazdálkodási szabályzatban leírtak szerint, így szolgáltathatja a jutalmazás eszközét is.

Egészségügyi ellátás

Gyermekotthonban megbízási szerződéssel, illetve vállalkozói tevékenység keretében gyermekorvos végez szolgáltatást. A gyermekotthonok orvosának feladata, minden gyermek egészségének megóvása, egészséges életmódjának biztosítása, a beteg gyermek terápiájának biztosítása. Az orvos feladata, minden gyermek egészségügyi törzslapjának vezetése. Az orvos észleli a gyermek fejlődését nehezítő tényezőket (érzékszervi fogyatékoságukat, fejlődési rendellenességeket, anyagcsere megbetegedéseket stb.) és gondoskodik a megfelelő ellátásukról, korrekációjukról (szemüveg, hallókészülék, diéta stb.). Az orvos feladata a megbetegedett gyermek vizsgálata, ellátása, betegségük követése és írásban rögzítése felgyógyulásáig, s szükség esetén a gyermek kórházba történő beutalása.

A gyermek gyógyszert csak az orvos utasítására kaphat, az előírt adagban. A telephelyeinken gondozási helyenként, valamint gyermekotthoni csoportonként gyógyszerfelelős került kijelölésre (lakásotthonvezető nevelő, csoportvezető nevelő által), amely feladat a munkaköri leírásban rögzítésre került. A gyógyszerek előkészítését a nevelő végzi, és a csoport gondozója adja a gyermeknek. A rendelt gyógyszereket a gyermek egészségügyi lapján nyilvántartjuk. Amennyiben gyógyszercsere történik, az orvost haladéktalanul értesíteni kell, és a gyógyszercsere tényét jegyzőkönyvbe dokumentálni szükséges. A jegyzőkönyvet a gyermekvédelmi asszisztens készíti el. Ez tartalmazza a felismerés idejét, okát, ki kapta a nem neki rendelt gyógyszert, mikor milyen dózisban milyen tüneteket tapasztaltak, milyen beavatkozás történt, mikor értesítették az orvost és egyéb jelentős körülményeket.

Amennyiben a gyermeket orvosi vizsgálatra, kórházba kell vinni, azt lehetőleg a csoport gondozója teszi. A gyermeket a vizsgálatra, kórházi felvételre a nevelője készíti fel.

Amennyiben a gyermek, kórházi kezelésre szorul, vagy egészségében más lényeges változás állt be, a nevelő jelzésére a gyermekvédelmi ügyintéző haladéktalanul írásban értesíti a gyermek gyermekvédelmi gyámját. Fekvőbeteg gyógyintézeti kezelést igénylő gyermek esetén a csoport nevelője megszervezi, hogy a gyermeket naponta a csoport gondozói meglátogassák a kórházban, illetve, ha a kórház távol van, telefonon kapcsolatot tartsanak vele. Amennyiben az egészségügyi intézmény igényli, biztosítjuk a gyermek folyamatos felügyeletét.

Oktatási, nevelési tevékenység

Kívánatos cél, hogy az otthonban élő 3 évesnél idősebb gyermek a megszokott környezetéből területi óvodába járva, ismerkedjenek meg az attól esetleg eltérő nevelői elvárásokkal, és illeszkedjenek be a családban élő kortársaik közösségébe. Annak érdekében, hogy az óvodás gyermekek közé jobban beilleszkedjenek a gyermekek, szükséges, hogy egy óvodai csoportba 2-2 gyermektől több ne kerüljön a gyermekotthonból.

A gyermekeket az óvodába be kell szoktatni. Az óvodai beíratást, a gyermek beszoktatását az óvodába a gyermek nevelője végzi. A gyermeket az óvodába gondozója vagy nevelője kíséri el. A gyermeket 3 éves kortól kötelezően óvodába kell vinni. Óvodáskorú új beutalt gyermeket lehetőség szerint, az előzőleg is igénybe vett óvodába kell járatni. A bekerülés után azonban a gyermek állapotának megfelelően kell az óvodába járást megkezdeni, hiszen időre van szüksége, az új környezet megismeréséhez, elfogadásához.

A gyermek képességeinek megfelelő iskoláztatás biztosítása a gyermekotthon feladata.

A gyermek számára, a megfelelő iskola kiválasztása nélkülözhetetlen. A gyermek iskolába kerülését megelőzően, a gyermek nevelője konzultál az óvodával, a gyermekotthon pszichológusával és fejlesztő pedagógusával, gyermekvédelmi gyámmal. Amennyiben szükséges gondozási hely szerint a gyermek képességeinek vizsgálata, a gyermek gyámjánál kezdeményezi a gyermek szakvizsgálatát, aki a Nevelési Tanácsadóban, vagy Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottságnál elindítja annak folyamatát.

A gyám a gyermek tanulási képességének, mozgásszervi, beszéd-fogyatékoságának és érzékszervi fogyatékoságának vizsgálatakor a helyszínen jelen van, a szakvélemény mihamarabbi megismerése érdekében.

A gyermekvédelmi gyám a gondozási hely, a szülő és a gyermek véleményét figyelembe véve, a rendelkezésre álló szakértői vélemény alapján választja ki a gyermek számára megfelelő oktatási intézményt.

A gyermeket az iskolakezdésre fel kell készíteni, ami a nevelőnek a feladata. Az iskolai előkészületekbe (füzetek vásárlása stb.) a gyermeket be kell vonni.

A gondozási hely vezetője gondoskodik a 12 éven aluli vagy indokolt esetben idősebb gyermek iskolába, óvodába, illetve vissza kíséréséről. A gondozási hely vezetője dönthet a gyermekvédelmi gyámmal egyeztetve, a gyermek képességeit, az iskola és a gondozási hely közötti közlekedési viszonyokat figyelembe véve a kísérés szükségességéről. A gyermek oktatási, nevelési intézménybe történő szállítása a gondozási hely feladata. Az iskolával történő kapcsolattartás a gyermekvédelmi gyám, valamint a gondozási hely feladata, egymás kölcsönös tájékoztatása elengedhetetlen. Az iskolából való engedély nélküli eltávozás az iskola felelőssége. Az iskola jelzését követően a gondozási hely, valamint a gyermekvédelmi gyám a jogszabályi előírásoknak megfelelően jár el. A gyermek kísérésének biztosítása a fentiekén túl is a gondozási hely szakmai vezetőjének felelőssége.

A gyermek, tanulmányi lemaradásainak, nehézségeinek megszüntetése, segítése a nevelő, fejlesztőpedagógus feladata, egyéni foglalkozásokkal, korrepetálásokkal, szükség esetén külső szakember bevonásával. Online oktatás ideje alatt a személyi, tárgyi feltételek biztosítottak a gyermekek részére. A csoport nevelője napi szinten ellenőrzi a gyermek iskolai feladatait, amennyiben lemaradást tapasztal, jelez a fejlesztő pedagógusnak. A szakmai vezető, nevelő és a fejlesztő pedagógus napi rendszerességgel kapcsolatot tart, megbeszéli a gyermekkel való egyéni fejleszthetőséget és annak menetét. A nevelő, illetve fejlesztőpedagógus és a gyám folyamatos kapcsolatot tart a gyermekeket nevelő – oktató pedagógusokkal.

A tehetséges gyermekek képességeinek felismeréséhez és kibontakozásához segítséget kell adni. Ennek személyi, tárgyi feltételeit meg kell teremtenünk. Az újonnan beutalt gyermek számára lehetőség szerint, előzőleg is igénybe vett iskolát kell biztosítani.

A gyermek pályaválasztása során a gyermek elképzeléseinek, képességeinek ismeretében kell kiválasztani a további iskolatípust. Szükség esetén pályaválasztási tanácsadás is igénybe vehető.

A gyermek tanulmányai megkezdéséről, egyéb iskolai fegyelmi ügyéről a gyermek gyermekvédelmi gyámját, írásban tájékoztatja a gyermekvédelmi ügyintéző.

Ideiglenes gondozás:

Az átmeneti gondozás keretében a lakóhelyéről önkényesen eltávozott vagy gondozási helyét elhagyni kényszerült gyermek számára az állapotához, a bekerülésének körülményeihez igazodó speciális ellátást, lakhatást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani.

A gyermekotthonban a gyermekkel folytatott egyéni beszélgetés során fel kell tárni a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző, illetve ideiglenes gondozását szükségessé tevő okokat.

Ha a feltárt körülmények alapján valószínűsíthető, hogy a gyermek visszakerülése a szülőhöz (törvényes képviselőhöz) ellentétes a gyermek érdekével vagy ha a gyermek nem akar visszakerülni szülőjéhez (törvényes képviselőjéhez), az ellátást nyújtó haladéktalanul megkeresi a gyámhivatalt a szükséges hatósági intézkedés megtétele céljából.

A gyermek ideiglenes gondozásra történt befogadásáról haladéktalanul tájékoztatni kell a Szakmai rendelet 57. § (4) bekezdésében megjelölt szervezetet, illetve személyeket így: a szülő lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálatot, amennyiben az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a család- és gyermekjóléti központot, továbbá értesíteni kell a szülőt (törvényes képviselőt) arról, hogy

- gyermekéről gondoskodik, vagy
- nyilatkozzon írásban arról, hogy gyermeke ideiglenes gondozását kéri, illetve abba beleegyezik, egyúttal részletezze az okokat, amelyek az ideiglenes gondozást szükségessé teszik, vagy

- Ha a feltárt körülmények alapján valószínűsíthető, hogy a gyermek visszakerülése a szülőhöz (törvényes képviselőhöz) ellentétes a gyermek érdekével vagy ha a gyermek nem akar visszakerülni szülőjéhez (törvényes képviselőjéhez) keresse fel az ügyben eljáró gyámhivatalt
- Amennyiben a szülő (törvényes képviselő) gyermekéért nem jelenik meg és nem is kéri gyermeke további átmeneti gondozását, az ideiglenes gondozást nyújtó haladéktalanul értesíti az illetékes gyámhivatalt a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából.

Utógondozás – utógondozói ellátás:

Utógondozás

Utógondozásnak van helye a Gyvt. 92. § (1) bekezdése szerint a nevelésbe vétel megszüntetését követően - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - legalább egy év időtartamra, de legfeljebb a gyermek 18. életévének betöltéséig, továbbá a nevelésbe vétel megszűnését követően a fiatal felnőtt kérelmére legfeljebb egy év időtartamra és az otthonteremtési támogatás igénylésének, felhasználásának és elszámolásának időtartamára. Az utógondozást a fiatal felnőtt tekintetében a gyermekotthon/lakásotthon működtetője látja el.

A gondozás folyamatosságának biztosítása érdekében a korábban nevelésbe vett gyermekkel, illetve fiatal felnőttel (a továbbiakban együtt: utógondozott) kapcsolatos család-, illetve utógondozási feladatokat lehetőség szerint ugyanannak a szakembernek (a továbbiakban: utógondozó) kell ellátnia., vagy ugyanannak a szakmai egységnek a nevelője, ahol korábban nevelkedett

Az utógondozási feladatok a gyermekotthonnál, a Szakmai rendelet 1. számú melléklet szerint létesített bármely felsőfokú képzéshez kötött szakmai munkakörben elláthatók. A Gyvt. 92. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti utógondozási feladatokat ellátó személy e tevékenységét egyidejűleg legfeljebb öt fiatal felnőtt vonatkozásában végezheti.

A gyámhatóság elrendeli az utógondozást az otthonteremtési támogatás iránti kérelem előterjesztésekor, valamint meghosszabbítja az utógondozást az annak időtartama alatt nyújtott otthonteremtési támogatás elszámolásának időpontjáig.

Utógondozói ellátás

A gyámhatóság a gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmére - a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám és az egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt gyermekotthon javaslatának figyelembevételével - elrendeli az

utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és

- ❖ létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy
- ❖ tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy
- ❖ szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára a befogadást vállaló gyermekotthon, működtetője (továbbiakban: utógondozói ellátást nyújtó) szükség szerinti ellátást nyújt, amelynek keretében biztosítja az intézmény szükség szerinti ellátás mértékét és módját szabályozó szabályzata alapján az

- ❖ az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,
- ❖ a tisztálkodási, mosási lehetőséget,
- ❖ az étkezést vagy a főzési lehetőséget és az ahhoz szükséges alapanyagot,
- ❖ a ruházatot,
- ❖ az elsősegélyhez szükséges felszereléseket,
- ❖ a személyre szóló pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés támogatást és segítségnyújtást.

Az utógondozói ellátást igénybe vevő fiatal felnőtt az ellátásért 2025. szeptember 1. napjától térítési díjat nem fizet.

Az utógondozói ellátást nyújtó:

- ❖ segítséget ad az utógondozói ellátás és az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelem benyújtásához, az ahhoz szükséges dokumentumok beszerzéséhez,
- ❖ a fiatal felnőtt befogadásáról és távozásáról értesíti a szakmai rendelet 113. § (3) bekezdésében a 101. § (2) bekezdésre utalva megjelölt szerveket, személyeket,
- ❖ az utógondozó személyének változása esetén gondoskodik arról, hogy a fiatal felnőtt utógondozói ellátásával kapcsolatos minden információ, irat átadásra kerüljön és erről jegyzőkönyvet készít.

Az utógondozó feladatait a gyermekotthonokban/lakásotthonokban dolgozó nevelő látja el.

Az utógondozó feladatai különösen:

- ❖ segítséget nyújt az utógondozott továbbtanulási, munkavállalási, életviteli problémái megoldásához,
- ❖ tanácsot ad munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetei megoldásához, jövedelme beosztásához,
- ❖ a jogszabályok által biztosított támogatási lehetőségek ismertetésével segíti a fiatal szociális gondjai megoldásában, kiemelten kezelve önálló lakhatásának megoldását,

- ❖ a középfokú nevelési-oktatási intézménnyel, a szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló, valamint a hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt tájékoztatása az utógondozói ellátás meghosszabbításának lehetőségéről. Az utógondozó segítséget nyújt a fiatal felnőttnek az otthonteremtési támogatás iránti kérelem elkészítéséhez és benyújtásához.
- ❖ Az utógondozó a gyámhivatal megkeresésére véleményezi a fiatal felnőtt által benyújtott kérelemben foglaltak megvalósíthatóságát, valamint azt, hogy az igényelt támogatás és annak felhasználási módja megoldja-e a fiatal felnőtt tartós lakhatását.
- ❖ Az utógondozó a gyámhivatal megkeresésére javaslatot tesz a támogatás összegével való elszámolás módjára és időpontjára.

Az utógondozó a gyámhivatal határozatában foglaltak szerint együttműködik a fiatal felnőttel a támogatás összegének célszerű felhasználásában, és erről tájékoztatja a gyámhivatalt.

Fiatal felnőtt gyermekének átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

Az gyermekotthon/lakásotthon a fiatal felnőtt kérelmére befogadhatja annak gyermekét, feltéve, hogy a gyermek törvényes képviselője ehhez hozzájárult. A fiatal felnőtt gyermekével kapcsolatos teendőkre a Szakmai rendelet 103. § (2)–(5) bekezdései az irányadók. A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve, ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

Az átmeneti gondozás keretében nyújtott ellátásról az intézményvezető és a gyermek törvényes képviselője az intézmény tárgykörben kiadott szabályzatában foglaltak szerint megállapodást köt. A fiatal felnőtt gyermekének teljes körű ellátást biztosít az Intézmény. A fiatal felnőtt saját gyermeke gondozásában részt vesz.

V.2. Külső férőhelyek, utógondozó otthon feladatellátása, szakmai tartalma, módja, köre, rendszeressége

A jogszabályi rendelkezések alapján **az igénybe vevő** az utógondozói ellátást kérő fiatal felnőtt:

- ❖ akinek a nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg, és életfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy

- ❖ tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy
- ❖ szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja,

Az utógondozói ellátás időtartama:

- ❖ Az utógondozói ellátást a fiatal felnőtt:
- ❖ ha létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, a 21. életévének, vagy ha speciális vagy különleges ellátási szükségletüként töltötte be a nagykorúságát, a 22. életévének,
- ❖ tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, a jogviszonya megszűnését követő 120. napig, de legkésőbb 24., hallgatói jogviszony fennállása esetén, de legkésőbb 25. életévének betöltéséig kérheti és tart,
- ❖ ha szociális bentlakásos intézménybe felvételét váró utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt, akkor a felvétel időpontjáig, de legkésőbb 22. életévének a betöltéséig kérheti és tart,
- ❖ az otthonteremtési támogatásban részesült fiatal felnőtt utógondozói ellátását a gyámhatóság akkor rendeli el, ha a fiatal felnőtt létfenntartását vagy lakhatását veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került, és az ellátás helyeként az Intézmény által működtetett utógondozó otthon, illetve külső férőhelyeket, határozta meg,
- ❖ Gyvt. 93.§ (9a) bekezdésében meghatározott ok miatt a 24. életévét betöltött, középfokú iskolában tanuló vagy szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló fiatal felnőtt és a 25. életévét betöltött, felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a tanulói, hallgatói jogviszonya vagy felnőttképzési jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb a 30. életévének a betöltéséig. A kérelemről az utógondozói ellátást biztosító intézmény fenntartója dönt, figyelembe véve a fiatal felnőtt tanulmányaiból hátralévő időt, a tanulmányok befejezésének esélyét, az ellátást nyújtó intézménnyel történő együttműködés készségét és rászorultságát.

Az utógondozói ellátás ismételten elrendelhető, de nincs helye az utógondozói ellátás ismételt elrendelésének, ha az utógondozói ellátás megszüntetésére a Gyvt. 93. § (10) bekezdés *b)-c), e)-g)* pontjában foglaltak miatt került sor és a megszüntető határozat véglegessé válásától számítva egy év még nem telt el.

Egészségügyi, étkezési és rekreációs szolgáltatások

Utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyen elhelyezett fiatal felnőttek részére szükség szerinti ellátást nyújt melyben, biztosítja az étkezést pénzügyi ellátmány kifizetésével. A fiatal felnőtteknek lehetőségük van az intézmény gyermekotthonában meleg étkezés vásárlására akár pihenő és ünnepnapokon is. A főzési lehetőséget utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyeken biztosítjuk

számukra, az ahhoz szükséges alapanyagokat a havi ellátmányban biztosított pénzüsszegeből maguk szerzik be a fiatal felnőttek.

Bevásárlási, főzési tanácsokkal, az egészséges étrenddel/ életvitellel kapcsolatos információk átadásával, a kulturált étkezés körülményeinek tudatosításával, gyakoroltatásával a nevelők és a gyermekvédelmi asszisztens segítik a praktikus ismereteik bővítését.

Az utógondozói ellátás igénybevétele után a tartózkodási hely bejelentését követően a fiatal felnőttek egészségügyi ellátását a körzetileg illetékes háziorvos biztosítja. A gyógyszerköltség az ellátmány összegébe került beépítésre.

A rekreációs szolgáltatások részeként a nevelők segítik a fiatalokat fizikai, szellemi, lelki erejének megújítása érdekében – a szabadidejük aktív, tartalmas eltöltését, művelődési, sportlehetőségek ajánlásával, az élmények megbeszélésével, a társadalmi beilleszkedést elősegítő kulturális és életmódbeli minták és értékek közvetítésével, pályázati lehetőségek felhasználásával.

Az önálló pénzkezelés kialakítása

A takarékoskodás formáinak megismerését érdemes gyermekkorban elkezdni, a gyermekeket be kellene vonni a mindennapi ügyeik intézésébe, hiszen ezen készségek nélkül az utógondozói ellátott fiatal felnőttek a támogatással megszerzett lakhatásukat veszélyeztethetik.

A fiatal felnőttek havi ellátmánya ad lehetőséget az önellátás gyakorlására. Amennyiben a fiatal segítséget tanácsot igényel, a nevelő az, aki iránymutatást ad a pénzfelhasználás tekintetében (közös vásárlások, tanácsadás által),

Az írásbeli beleegyezésük alapján lakásonként, - a házi pénztári összeggel - közös gazdálkodást folytatnak, ez szolgálja a közös kiadások együttes viselésének, a felelősségérzetnek a kialakulását.

Önállóságra nevelés

Az Intézmény színterein a fiatalokkal közösen kialakított Házi rendek foglalják össze a kötelezettségek teljesítésének mikéntjét, a jogok érvényesítésének lehetőségét, tartalmazzák az együttműködés kereteit, elvárt módjait. A gondozás–nevelés elemei a mindennapokban, a személyes kapcsolatokban válnak begyakorlottá.

Minden gondozási szintéren lehetőséget biztosítunk a fiataloknak a főzésre, a ruházat vásárlására, a háztartásvezetésre, a pénz beosztására, apróbb barkácsolási és javítási teendők gyakorlására, és a szabadidejük hasznos eltöltésére is.

A fiatalok napi életgyakorlatát is átszövik a központilag megállapított vagy helyben kialakított szabályok, melyeket a Házi rend tartalmaz, és amiről a fiatal felnőtteket a nevelő az utógondozói ellátásba kerülésükkor tájékoztat. A Házi rendet mindenkinek be kell tartani és tisztában kell lennie azzal, hogy annak megszegése következményekkel jár, melynek kivizsgálása és jelzése a szakmai vezető felé a nevelő feladata.

A fiatal felnőttek fejlesztésének lehetőségei:

- ❖ az önellátás képességének, az önkiszolgáló tevékenységeknek /rendrakás, takarítás, ruházat karbantartása stb./ a fejlesztése, igény szerinti közös vásárlások,
- ❖ beszélgetések, tanácsok a személyi higiénével kapcsolatosan,
- ❖ a közösségi szokásrendszerek, viselkedési minták elsajátíttatása példaadással, értékeléssel,
- ❖ a véleménynyilvánítás lehetőségének a biztosítása, az értékelés iránti érzékenység fejlesztése, fiatal felnőttek sikeres teljesítményeinek a megerősítése,
- ❖ a személyes kapcsolataik ápolásának a segítése.

Kiemelkedően fontos részét képezi e szolgáltatási körnek a tanulmányi munka, a munkavégzés segítése.

A nevelő a fiatal felnőttel együtt az utógondozói ellátás igénybevételekor Utógondozói tervet készít melyben rövid és hosszú távú célokat fogalmaznak meg, és a fiatal felnőtt, valamint a nevelő vállalásait rögzítik benne. Az állami foglalkoztatási szervek, az oktatási intézmények, a kisebbségi önkormányzatok által szervezett tanfolyamok, felzárkóztatási lehetőségek, a tanulást segítő korrepetálások ajánlásával törekszünk arra, hogy a felnőtt fiatalok a képességeiknek és a munkaerőpiacnak leginkább megfelelő végzettséget érjék el, hogy versenyképes tudással, szakismerettel rendelkezzenek, ami megkönnyíti munkába állásukat, és ennek következtében önálló életvitelük kialakítását. A célunk az, hogy a fiatalok tartós munkaviszonnyal rendelkezzenek.

Az esetkezelő módszerek

Tapasztalatunk szerint, a gondozott fiatal felnőtteknél a változás, az érzelmi-magatartásbeli zavarok, a származásukkal kapcsolatos előítéletek hátráltatják a közösségbe való beilleszkedésük- a kölcsönös függés és felelősség- folyamatát, és vezetnek a társakkal, a lakókörnyezettel való konfliktusokhoz, az iskolában, illetve a munkahelyen a képesség alatti teljesítéshez.

Szolgáltatásunk célja az, hogy segítsünk a fiatalnak megérteni és feldolgozni mindazt, ami vele és családjával történt, segítsük a munkahelyi, iskolai, partnerkapcsolati, az önazonossággal összefüggő problémáik megoldását.

Fejlesszük problémakezelésüket, támogassuk a személyes célok megalapozását, a jövő tervezését. A segítségnyújtás minden esetben egyéni megoldást igényel a mindennapi életszerű helyzetek értékelésével, a sikerek, kudarcok elemzésével, új feladatok kitűzésével.

Az esetkezelő szolgáltatások részét képezi a lelki segítségnyújtás. Amennyiben a fiatal úgy érzi, hogy problémáira nem kap megfelelő választ, lehetővé kell tenni számára a külső segítségnyújtást, az egyházak, a mentálhigiénés központok, a lelki segélyszolgálatok szolgáltatásainak igénybe vételét. A fiatal felnőttek számára

ismertté kell tenni a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások támogatási lehetőségeit, a személyre szóló pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés támogatást és segítségnyújtást.

Az Intézmény által nyújtott szolgáltatások:

1. Az utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára a befogadását vállaló utógondozó otthon, továbbá a külső férőhely működtetője (a továbbiakban együtt: utógondozói ellátást nyújtó) szükség szerinti ellátást nyújt, amelynek keretében biztosítja:

a) az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,

b) a tisztálkodási, mosási lehetőséget,

c) az étkezést vagy a főzési lehetőséget és az ahhoz szükséges alapanyagot,

d) a ruházatot,

e) az elsősegélyhez szükséges felszereléseket,

f) a személyre szóló pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés támogatást és segítségnyújtást.

2. Ha az utógondozói ellátás elrendelésére a Gyvt. 93. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyra tekintettel kerül sor, az utógondozói ellátott számára az utógondozói ellátást nyújtó biztosítja:

a) az utógondozói ellátás időtartama alatt megkezdett vagy folytatott első tanulmányának (első szakképzettség megszerzésének) teljes költségét,

b) a tankönyveket, tanszereket és egyéb, a tanulmányok végzéséhez szükséges felszereléseket, továbbá a köznevelési, felsőoktatási intézménybe, szakképző intézménybe, vagy felnőttképzőhöz járással kapcsolatban felmerülő költségeket.

3. Ha az utógondozói ellátás biztosítására a fiatal felnőtt tulajdonában vagy bérleményében lévő ingatlanban, mint külső férőhelyen kerül sor, az ellátás igénybevételéről szóló megállapodásban rögzíteni kell, hogy a külső férőhelyet működtető intézmény által rendelkezésre bocsátott pénzfedezetet a fiatal felnőtt milyen módon köteles felhasználni. A felhasználás teljesítését a külső férőhelyet működtető intézmény a Szakmai Programjában és a megállapodásban rögzített módon és gyakorisággal ellenőrzi.

4. *Az otthonteremtési támogatás felhasználásakor* a kirendelt utógondozó feladatai nem merülnek ki a felhasználás adminisztratív teendőinek koordinálásában, a jogszerű felhasználás és elszámolás folyamatának támogatásában.

Mindezek mellett kiemelt feladatai a következők:

a.) fiatal felnőtt saját erőforrásaival, természetes támogató rendszerének erőforrásaival, és szükség esetén a szociális alapellátással együttműködve,

feltérképezni és megkeresni a fiatal felnőtt szükségleteinek megfelelő és megvásárolni kívánt lakást/házat.

b.) szükség esetén hatékony konfliktuskezelés a fiatal felnőtt választott lakóköznyezetének szereplőivel,

c.) támogatás és segítségnyújtás minden olyan a nevelő szakmai kompetenciát meg nem haladó kérdésben, melynek megoldásában a fiatal felnőtt segítséget kér,

d.) a nevelő kompetenciáját meghaladó kérdésben a szükséges tájékoztatás és a problémakezelés adekvát helyszínének, szervezetének megtalálásában biztosított segítségnyújtás.

A fiatal felnőtt önálló otthonteremtésének, a tartós lakhatásának elősegítése

Az utógondozást végző szakmai tevékenységének kiemelt feladatáknak szerepel a fiatal felnőtt otthonteremtése, önálló, tartós lakhatása feltételei megvalósulásának a segítése. A nevelés egész folyamatában jelen kell, hogy legyen az önállóságra nevelés, az önálló élet megkezdésére való felkészítés. Az „előgondozás” hatékonysága az önálló otthonteremtésnek is egyik meghatározó eleme.

A fiatal felnőttek otthonteremtése érdekében szorgalmazzuk a lakáscélú elő-takarékosságot.

A pénztételek – általában - minimum négyéves futamidejű elő-takarékossági formákat biztosítanak, ezért célszerű már a nagykorúság elérésekor elkezdni a takarékoskodást.

Amennyiben a fiatal rendelkezik a szükséges anyagiakkal és az önállósodás képességével, az ingatlanvásárlás a nagykorúsága előtt is megtörténhet a törvényi szabályozásnak és a fiatal érdekének, véleményének figyelembe vételével.

A nagykorúság elérésekor a fiatal felnőttek benyújthatják az önkormányzati bérlakás iránti kérelmüket.

A kisebb településeken a fiatalok bevonásával felkutatjuk az általuk megfizethető házakat.

Alapvető követelmény, hogy az utógondozási feladatokat végző szakember az otthonteremtést segítő tevékenységét mindenkor a fiatal felnőtt beleegyezésével végezze, a fiatal szociális érettségének figyelembe vételével.

Lakás /családi ház vásárlásakor az utógondozási feladatokat végző feladata:

Tájékozódik az adott településről, a lakosság befogadó készségéről, felméri a helyi önkormányzat által nyújtott támogatási lehetőségeket, az infrastrukturális jellemzőket, a tartós munkahely létesítésének lehetőségeit.

Az előbbiek figyelembe vételével segíti az adásvételi szerződéshez szükséges dokumentumoknak, az ingatlan tulajdonjogát igazoló tulajdoni lapnak, az adó-és értékbizonyítványnak a beszerzését, az adásvételi szerződés elkészítését.

Lakásbérlet létesítése esetén az utógondozási feladatokat végző feladata

A bérleti szerződés előkészítése, a szerződésben szereplő kötelezettségek és jogok teljesítésének ellenőrzése. Figyelemmel kíséri a fiatal életvitelét, segíti beilleszkedését a lakókörnyezetbe, a település gyermekjóléti szolgálata, a helyi intézmények, a társadalmi szervezetek, a szomszédok, a baráti kör stb. bevonásával.

Az utógondozó feladata az otthonteremtési támogatás kérelmezésével, a felhasználásával, az elszámolással kapcsolatban

Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek legalább hároméves időtartamú folyamatos - gondozási helyén töltött - nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg, és készpénzének, biztosításra vagy más célból lekötött betétjének, vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének hatvanhatszerezését, azzal, hogy a szociális vetítési alapként az otthonteremtési támogatás megállapítása időpontjában érvényes szociális vetítési alap összegét kell figyelembe venni.

A készpénz vagyonba a fiatal felnőtt árvaellátásából, keresményéből származó, valamint a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény és a lakástakarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény szerinti megtakarítást nem lehet beszámítani.

A nevelésbe vétel időtartamába az ideiglenes hatályú elhelyezés időtartamát is be kell számítani, feltéve, ha a gyermeket ideiglenesen nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban helyezték el.

Akkor is jogosult a fiatal felnőtt a támogatásra, ha a három évnél rövidebb időtartamú nevelésbe vételére a Gyvt. 78. § (1) bekezdés *a)* pont *ab)*, *ac)*, *ad)* alpontjaiban és pont *ba)* alpontjában meghatározott okból került sor.

Az otthonteremtési támogatás igénylésekor az utógondozó tájékoztatja a fiatal felnőttet a támogatás odaítélésének feltételeiről, a támogatás felhasználásának a lehetőségeiről.

Az utógondozó segítséget nyújt a fiatal felnőttnek - a jogszabályban meghatározott formanyomtatványon - az otthonteremtési támogatás iránti kérelem, a pénzfelhasználási terv elkészítéséhez, segíti a kérelemhez szükséges igazolások beszerzését (a nagykorúvá vált vagyonáról szóló értesítés, a volt vagyonkezelő végszámadása, a nevelésbe vett gyermek tulajdonában álló ingatlanra vonatkozó adó – és értékbizonyítvány, tulajdoni lap igazolás, igazolás a gondozásban eltöltött időről, a megvásárolni, felújítani kívánt ingatlan adó– és értékbizonyítványa jegyzőkönyv a végszámadásról, határozat az önjogúvá válásról). A gyámhivatal megkeresésére véleményezi a kérelemben foglaltak megvalósíthatóságát, valamint azt, hogy az igényelt támogatás és annak felhasználási módja megoldja-e a fiatal felnőtt tartós lakhatását Az utógondozó a gyámhivatal megkeresésére javaslatot tesz

a támogatás összegével való elszámolás módjára és időpontjára. A támogatás elnyerése esetén ellenőrzi és segíti annak célirányos felhasználását, erről tájékoztatja a gyámhivatalt, illetve segíti a fiatalot a támogatás összegének elszámolásakor.

Az otthonteremtést célzó külső pályázati lehetőségek (szociális bérlakás, fiatalok garzonháza) esetén az utógondozó tájékoztatja és – a fentiek alapján – segíti a fiatal felnőtteket a pályázatokon való eredményes részvételben.

Az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek érdekvédelmének biztosítása:

A Gyvt. 33.§ (2) bekezdése szerint a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megkezdésekor fiatal felnőttet tájékoztatni kell az ellátás tartamáról és feltételeiről, az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról, az ellátásra jogosult fiatal felnőtt és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről, az érték- és vagyonmegőrzés módjáról, az intézmény Házirendjéről, panaszjoga gyakorlásának módjáról, a fizetendő térítési díjról, a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviselési fórumról.

Az ellátásra jogosult fiatal felnőtt köteles a (2) bekezdésben meghatározott tájékoztatás megtörténtéről nyilatkozni, ha az ellátás igénybevételéről nem kötöttek megállapodást.

A fiatal az őt ért sérelem, méltánytalanság orvoslása céljából közvetlenül fordulhat az érdek-képviselési fórum választott tagjához, a gondozási hely vezetőjéhez, a nevelőkhöz, az intézményvezetőhöz, a gyermekjogi képviselőhöz. A nevelő, szakmai vezető az intézményvezető felé továbbítja a panaszt. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselési fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról.

Az ellátottak panaszjogának érvényesítése oly módon is történhet, hogy az ellátással kapcsolatban felmerülő esetleges problémáikat név nélkül, személyiségi jogait tiszteletben tartva jelezhetik a panaszládában.

Munkakörének megfelelően minden munkatárs köteles a tudomására jutott panaszos ügyben a hatáskörében a szükséges intézkedést megtenni, vagy a bejelentést továbbítani a hatáskörrel rendelkezőnek.

Minden utógondozói ellátást biztosító gondozási helyen meg kell ismertetni a fiatal felnőttekkel az Érdek-képviselési Fórum választott tagjainak nevét, azok elérhetőségét, az érdekvédelemmel foglalkozó civil szervezetek, az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalának, a gyermekjogi képviselő, illetve az intézmény fenntartójának és a szakmai felügyeletre jogosult hatóságnak a címét. Az intézmény Érdek-képviselési Fóruma működésének szabályait annak szabályzata tartalmazza.

A fiatal felnőttek jutalmazásának az elvei és a formái

Az utógondozói ellátást biztosító gondozási helyek életének részletes szabályait a **Házirend** tartalmazza.

Jutalmat kap, aki a képességeihez mértén kiemelkedően teljesít, aki kitartó szorgalmat, példamutatást tanúsít, illetve önként vállalt feladatokat teljesít.

Fegyelmező intézkedések

A büntetés nem lehet kollektív, megszégyenítő, nem szolgálhat agresszív modellként, nem sértheti a fiatal felnőtt emberi jogait.

A fegyelmező intézkedések alkalmazásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől, indokolt esetben-a vétség súlyára tekintettel-el lehet térni.

A fegyelmező intézkedések alkalmazásakor figyelembe kell venni a fiatal felnőtt személyiségállapotát. A szankciókat a Házirend tartalmazza.

Az utógondozás kapcsolatrendszere

Az utógondozással kapcsolatos feladatok ellátása érdekében rendszeres kapcsolatban állunk:

- ❖ a gyermekotthonok, lakásotthon-hálózatok szakmai vezetőivel, a szakszolgáltatás szakembereivel,
- ❖ a fenntartó képviselőivel, a gyámhivatalokkal,
- ❖ a települési önkormányzatokkal, gyermekjóléti szolgálatokkal, a befogadó település intézményeivel,
- ❖ a fiatalok oktatási intézményeivel, a munkáltatókkal,
- ❖ a hozzátartozókkal.

Kapcsolatban állunk az állami foglalkoztatási szervekkel, a munkaerőpiaci-szolgáltatókkal, a karitatív szervezetekkel, a hajléktalanok ellátását biztosító intézményekkel, az ingatlanközvetítő irodákkal, a jogsegély szolgálatokkal, a rendőri szervekkel, a pártfogó felügyelőkkel.

Arra törekszünk, hogy munkánkhoz olyan támogatókat nyerjünk, akik segíteni tudják a gondozó- nevelő tevékenységünket, és javítani az ellátási színterek működésének feltételeit.

Utógondozó fő feladatai:

- ❖ élethelyzet folyamatos monitorozása, egyéni esetkezelés folytatása,
- ❖ rövid távú célok kitűzése a fiatal felnőttel, ellenőrzése és betartásának szorgalmazása,
- ❖ gondozási stratégia kialakítása, a tervben foglaltak folyamatos kiértékelése,
- ❖ megállapodás előkészítése,
- ❖ esetdosszié, esetnapló vezetése,
- ❖ jövedelmi helyzet vizsgálata, gazdálkodási stratégia (elő-takarékosság) megvitatása,
- ❖ egyéni megsegítés, terápia megszervezése,

- ❖ segítségnyújtás a 25. életévét betöltött, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt kérelmének benyújtásához, a jogosultság fennállásának ellenőrzése,
- ❖ otthonteremtési támogatás igénylésének segítése, felhasználásban, elszámolásban való szakmai segítségnyújtás, szükséges iratok beszerzésében való segítségnyújtás,
- ❖ gyámhivatali jelentések elkészítése, tájékoztatás az utógondozói ellátás eredményességéről,
- ❖ az utógondozói lakásotthon, külső férőhelyek rendjének ellenőrzése napi szinten, esti szűrőpróba szerinti ellenőrzések
- ❖ ellátás megszüntetés kezdeményezése együttműködés hiánya miatt,
- ❖ értékelés, lezárás.

V.3. A gyermekotthon speciális csoportjaiban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja

A korábbiakban részletezett gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok a speciális ellátási szükségletű gyermekek esetében az alábbiakkal egészülnek ki.

Fontos a folyamatos kapcsolattartás azon oktatási és képzési intézményekkel, valamint civil szervezetekkel, amelyek a hatékony és adekvát reszocializációt lehetővé teszik, illetve infrastrukturális hátterét biztosítják.

A sikeres reintegráció alapja, a személyes kompetenciák meglétén túl a megfelelő iskolai végzettség, illetve képesítés megszerzése. Ennek egyik legfontosabb előfeltétele, hogy a serdülők a beilleszkedés időszakát követően képességeikhez mérten közoktatási intézményben tanuljanak, vagy akkreditált szakmai képzésben vegyenek részt. A disszociális serdülők többségükben alaptüneteikből következően magántanulóként végzik tanulmányaikat.

A célok végrehajtásával kapcsolatban a következő tevékenységek, feladatok elvégzésére kerülhet sor:

- ❖ Magántanulói jogviszony indokoltságának felmérése,
- ❖ A serdülőkorú gyermekek képességeinek és érdeklődésének felmérése,
- ❖ A lehetséges oktatási intézmények és képzések kiválasztása gyermekvédelmi gyámmal, a gondozási hely tapasztalatinak figyelembe vételével, kapcsolatfelvétel,
- ❖ Beíratkozással kapcsolatos feladatok elvégzésének segítése (Beíratást a gyermekvédelmi gyám végzi)

A folyamat, vagyis az intézményválasztás sikerességének és az iskolalátogatás rendszerességének folyamatos nyomon követése több szinten valósulhat meg:

- ❖ A pszichológus rendszeres pályaorientációs, illetve tanulási motivációt facilitáló foglalkozásokat tart, amelyeken felméri és dokumentálja a pszichés hatásokat, esetleges problémákat, változtatási igényeket a gyermekek részéről
- ❖ A fejlesztő pedagógus tantárgyanként korrepetálja a serdülőket igény szerint, így érzékelhető és figyelemmel kísérhető a hatékonyság (a gyermek képességeinek megfelel-e az iskola, illetve a képzés)

- ❖ A nevelők folyamatos kapcsolattartása az iskolával lehetővé teszi az iskolalátogatás rendszerességének közvetlen ellenőrzését, az osztályfőnököktől, illetve a szakmai képzésben résztvevők esetében, pedig a tanfolyam vezetőitől kapott visszajelzések a folyamat diagnosztikus értékelését biztosítják.

A gyermekek esetében jutalmazni kell a képességüknek megfelelő teljesítményt, hogy ösztönző hatással legyen a további tevékenységeikre. Azonban disszociális serdülők esetében szükséges olyan adekvát, a céllal összefüggő, mégis kézzel fogható motiváció, jutalom bevezetése, amely számukra is kellő pozitív visszajelzést és elismerést nyújt a folyamat további sikeres megvalósításához és az együttműködéshez. A Szakmai Program hatékony megvalósítását segíti elő a speciális csoport civil szervezetekkel létesített kapcsolata és szoros együttműködése. Amely megnyilvánulhat mind szakmai támogatásban (szakemberek biztosítása speciális fejlesztő vagy korrekív – terápiás tevékenységhez, ismeretterjesztő, tájékoztató előadások megtartása, kiadványok terjesztése), mind tárgyi, vagy infrastrukturális eszközökben (a tehetség gondozó csoportok elindításához szükséges feltételek megteremtése, alternatív terápiás módszerek alkalmazási lehetőségének biztosítása), mind közös programok (ünnepek, kirándulások) szervezésében és projektek, pályázatok lebonyolításában.

Aki általános iskolában tanul, és megoldható az, hogy az eddigi iskolájában folytathatja tanulmányait, - távolság, ingázás áthidalható - biztosítjuk azokat a feltételeket, hogy a gyermek továbbra is a megszokott iskolában folytassa tanulmányait. Ezáltal is csökkenthető a megszokott környezetből történő kiszakítás által okozott trauma.

Ha a feltételek nem biztosíthatók, vagy éppen iskolalátogatási kötelezettségének nem tett eleget, akkor a körzetileg illetékes általános iskolába kerül beíratásra. Az otthon területén – tanulószobákban – fejlesztő-pedagógus irányításával, és a nevelők bevonásával a tantárgyi felkészítés órarend szerint történik.

Egyéni munkarend

A rendkívül súlyos magatartási és beilleszkedési zavarokkal küszködő, már több iskolából eltanácsolt, tanköteles gyermekek oktatását egyéni munkarend létesítésével próbáljuk megoldani. A fenti problémával küzdő már nem tanköteles korú gyermekek általános iskolai oktatását tagozatos általános iskolájával-ilyen iskolatípus már nincs esetleg a következő kifejezésre írható át általános iskola - felnőttképzés esti tagozaton oldjuk meg. A gyermekek felkészítése, ellenőrző feladatmegoldásokkal, az otthonban dolgozó fejlesztő pedagógus és a nevelők segítségével, irányításával valósul meg, a napirend kiemelt részeként (tanulást segítő terápia).

Szakképzés

Középiskolai, szakiskolai tanulmányokat folytató gyermekeink esetében a városban található oktatási intézményekben van lehetőség továbbtanulásra, illetve szakmaszerzésre. A tanulók felkészítése, valamint a folyamatos kapcsolattartás az iskolákkal szintén az otthonban dolgozó nevelők kiemelt feladata.

Szakmaszerzési lehetőséget jelentenek a Zala Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály által szervezett és támogatott tanfolyamok is. Ennek elősegítésére igyekszünk az oktatásból kikerült gondozottainkat regisztráltatni.

Napi szükségletek:

Biztosítani kell az életkornak megfelelő napirendet alvást, pihenést és azt, hogy a gyermekek minden évszakban kellő időt töltsenek szabad levegőn. A tanulás, a különböző munka-, kulturális stb. tevékenység segítse elő a gyermekek fejlődését és az önálló életkezdésre való felkészítését.

Szabadidő hasznos eltöltése:

A gyermekotthon speciális csoportja nagy hangsúlyt fektet az életkornak megfelelő szabadidős tevékenység kialakítására (sportolási lehetőség, könyvtárlátogatás, kulturális programokon való aktív részvétel stb.), a szabadidő hasznos eltöltésére. Az intézményben sportszoba került kialakításra, melyet a gyermekek korlátlanul használhatnak szakember felügyelete mellett. A gyermekotthonban sportpálya használata is biztosított, ahol lehetőség nyílik különböző sport tevékenységekre, csapatjátékokra.

Egyéni speciális fejlesztő programok:

Egyéni fejlesztési terv készül, ennek segítségével valósítható meg a terápia, tervezhető meg az egyéni korrekció. Az új gyermekek bekerülését követően a csoportban a gyermekek általános szomatikus, intellektuális és pszichés állapotának felmérése történik. Ezt követően a félelmek és a szorongások csökkentése, kapcsolati problémák és a kommunikációs zavarok feloldásának elősegítésére törekszünk különös tekintettel a gondozott és gondozókapcsolatra. A csoportban törekszünk a gyermekek pszichés szükségleteinek támogatására és méltóságának és egyediségének, pszichés élet minőségének javítására. Csoportos és egyéni formában, indulatkezelési technikák elsajátítására, személyiségfejlesztő játékok alkalmazására kerül sor. A csoportok célja a speciális szükségletű serdülők tüneteinek hatékony korrekciója, megoldási minták nyújtása és elsajátítása. A bemutatásra kerülő csoportok nyitottak és – a bent lét időtartamának bizonytalan hossza miatt – téma centrikusak (egy-egy problémakör viszonylag konkrét, célirányos levezetése), amely témák az előbb említett tünetek megoldását, korrekcióját tűzik ki célul, arra koncentrálnak.

Továbbá a személyzet mentálhigiénés védelme, burn-out prevenciója és folyamatosan is előtérben szerepel.

Terápiák:

Esetkezelő szolgáltatások keretében fejlesztjük a gyermek önismeretét és problémakezelési készségeit. Ezek a foglalkozások részben a csoporton belül - egyéni, csoportos elbeszélgetések - részben külső együttműködőkkel valósíthatók meg. Legcélszerűbb csoportfoglalkozások keretén belül megtervezni a gyermek problémáinak a problémakezelési készségeit, kapcsolatait, lehetséges informális és formális társas támogató rendszerének mérlegelése alapján.

Lelki segélynyújtás

Általában a gyermekek ahhoz fordulnak segítségért, akihez valamennyire érzelmileg kötődnek. Nagyon fontos ilyen esetben a személyes négy szemközti beszélgetés. A gyermek tanácsokkal való ellátása. A pszichés gondozásban fontos szerepet tölt be a pszichológus. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a napi gondozási feladatokat ellátó munkatársak (gyermekfelügyelők, pedagógusok) elakadnak a problémamegoldásban, mivel érzelmileg túlságosan bevonódtak a helyzetbe, mert eszköztelennek érzik magukat. Otthonunkban a pszichológus feladatát ilyen helyzetekben kétféle módon határoztuk meg:

- ❖ Közvetett segítség, vagyis a munkatársaknak nyújtott tanácsok, technikák, információk.
- ❖ Közvetlen segítség, vagyis a gyermekkel folytatott terápiás célú beavatkozás, konkrét problémamegoldást elősegítő eszközökkel.

Rekreációs szolgáltatások

Rekreációhoz a körülményeinkhez képest igyekszünk a legmegfelelőbb feltételeket biztosítani. Rendkívüli szerepe van a speciális csoport gondozásában-nevelésében a rekreációs tevékenységeknek, annak érdekében, hogy a gondozott gyermekek és fiatalok megtanulják, milyen fontos az ember fizikai, lelki és szellemi erejének megújítása a fáradtság, az érzelmi megterhelések, a fizikai és szellemi erők kimerülése után.

Nemcsak a stressz, a különösen megterhelő élethelyzetek elviselésekor, de életünk viszonylag nyugodt, kiegyensúlyozott szakaszaiban is. Támogatjuk iskolai kirándulásokon, táborozásokon való részvételüket. Mi is szervezünk részükre kirándulást, szabadidős programokat. Ha a gyermekek szeretnek sportolni, biztosítjuk azt, hogy az általa választott sportágat a város valamely egyesületénél gyakorolhassa. Biztosítjuk részükre a tudományos és művészeti művelődést (pl. múzeumlátogatás, tv, film).

A motivációs-érzelmi - akarati élet korrekciója és fejlesztése:

A speciális szükségletű gyermekek esetében a korrekción és fejlesztésen túl nagy hangsúlyt kell fektetni a további deviáns magatartásmódok elkerülésére, maladaptív viselkedés sémák korrekciója és társadalmilag elfogadott, helyes és követendő minták nyújtására. Az életkori sajátosságoknak megfelelő egészség centrikus nevelés módjai, formái:

- Tájékoztató, ismeretterjesztő előadások:
 - ❖ dohányzás káros következményei,
 - ❖ a kábítószerekkel kapcsolatos ismeretek és veszélyek,
 - ❖ az alkoholizmus témakörében.

Lehetőség nyílik arra, hogy gyermekotthoni szintén, a csoportok számára, korosztálynak megfelelően felvilágosító előadásokat szervezzünk külső előadók meghívásával pl.: rendőrség képviselője, orvosok.

A gyermekotthonban tartandó rendezvényeket (karácsony, gyereknap stb.) a speciális csoport bevonásával szervezzük.

- ❖ A barátság és a kortárskapcsolatok jelentőségéről
- ❖ A szexualitással kapcsolatos attitűdök, a korai szexuális élet következményei, a felelősségteljes párkapcsolat témájáról.

Egyéni és csapatjátékokra egyaránt lehetőséget biztosító sportversenyek rendszeres szervezése, a sportolási lehetőség folyamatos biztosítása mellett.

Mindamellet, hogy a foglalkozások során megismerhetik érzelmi világukat, egyéni motivációs hierarchiájukat, megtanulhatják azokat hitelesen és nyíltan, de mégis szublimáltan, a társadalmi normáknak megfelelően kifejezésre juttatni. Elsajátíthatják a hatékony agressziókezelést. A csoport elfogadása, nyitott légköre lehetővé teheti a szabad érzelemkinyilvánítást, ugyanakkor a szakember segítségével megtanulhatják gyakorlatban alkalmazni.

Az életkor sajátosságait figyelembe véve nagy hangsúlyt fektethetünk a kortárs csoport, baráti társaság, szerelem, párválasztás és a szexualitás kérdésére, a veszélyek és problémák feltárására, ismeretterjesztésre, tájékoztatásra és tanácsadásra. Az individuális motivációs struktúra megismerése és személyre szabottan való optimalizálása szintén alapját képezheti a re-szocializációs folyamatnak és az érett személyiség kialakulásának. Továbbá fontos kiemelni a felgyorsult akceleráció és a tájékozottság, valamint szocializációs hiányosságok miatt bekövetkező korai és meg gondolatlan szexuális élettel kapcsolatos problémákat, amelyek veszélyeire, következményeire és elkerülésére, valamint a felelősségteljes párkapcsolat jelentőségére kiemelt figyelmet fordítanak a szakemberek. A gyermekotthon speciális csoportjában elhelyezett fiúk közvetlen kapcsolatban állnak a többi csoportban elhelyezett korosztályukkal megegyező lányokkal. Ezért a szakemberek feladata, hogy kontrollálják a fiatalok közt kialakult kapcsolatokat. A baba-mama csoport megismertetésén keresztül a gyermekekben tudatosodjon a szexuális élet terén történő védekezés jelentősége, és a gyermeknevelés felelőssége.

Szociális készségek korrekciója és fejlesztése:

Talán a legfontosabb szempontként kellene kezelnünk a disszociális személyiségen belül a szociális szféra zavarát, mint tünetet. Ezért nagy hangsúlyt fektethetünk azon képességekre, amelyek hatékonyá tehetik a kikerülő gyermeket/fiatalt a társadalomba való beilleszkedésben, illetve a szűkebb környezetbe (család, gyermekotthon) való integrálódásban. Ezek között szerepel az empátia, tolerancia, kommunikáció és konfliktuskezelés fejlesztése, az ezekben való jártasság megszerzése, valamint a szűkebb és tágabb értelemben vett csoportban élés szabályainak (normák, versengés, kooperáció) elsajátítása.

Tanulási képességek és tanulási motiváció:

Mint azt korábban említettük, a szocializációs zavar velejárója, kísérő tünete a tanulási nehézség. A tanulási nehézség, mint tünet mögött többféle ok húzódhat meg: tanulási alapképességek nem megfelelő fejlettsége, inadekvát tanulási technikák és stratégiák, tanulásban való motiváltság zavara vagy hiánya. Ezen téma-centrikus csoport hivatott feltérképezni a tanulási nehézség mögötti okokat, hatótényezőket és kompetenssé tenni a serdülőt ezek kezelésében.

Szükség, illetve igény esetén a terápiába bevonható a család is, a gyerek leginkább tünethordozó, és eredményes re-szocializációjához elengedhetetlen a közvetlen környezet viszonylagos „egészsége”. Ennek lehetőségét a családdal való folyamatos kapcsolattartás biztosíthatja.

Önfeltárás:

Serdülőkor – önismereti készség igazi kezdete, nyitottá és motiválttá válnak ez iránt. Ennek háttérében az identitáskrízis áll, a keresés időszaka, melynek lezárása többféleképp valósulhat meg. A folyamat során olyan kérdésekre keresi a választ, mint a ki vagyok én, milyen vagyok, miért vagyok, mivé leszek.

A bekerülő, speciális szükségletű serdülők énképe, önismerete gyakran bizonytalan, irreális, téves.

Ezért lehetőséget kell biztosítani a csoportos önismeret fejlesztésére, melynek során önmagukról és társaikról hiteles, torzítatlan képet kapnak, megtanulják az egymásra való odafigyelést és elfogadást, a másik és a saját maguk személyének tiszteletben tartását.

A csoport működésének alapvető hatótényezője a serdülők természetes, életkori sajátosságként megjelenő önfeltárással irányuló igénye, valamint egy számukra fontos közösséghez való tartozás érzése.

Az életkor sajátosságait figyelembe véve nagy hangsúlyt fektetünk a kortárs csoport, baráti társaság, szerelem, párválasztás és a szexualitás kérdésére, a veszélyek és problémák feltárással, ismeretterjesztésre, tájékoztatásra és tanácsadásra (szakemberek meghívása, adott témaköröknél).

Szociális készségek korrekciójára és fejlesztésére nagy hangsúlyt kell fektetnünk, mert szükséges azon képességek kialakulása, amelyek hatékonyá teszik a kikerülő

fiatalt a társadalomba való beilleszkedésben, ill. a szűkebb környezetbe (család, lakásotthon) való integrálódásban.

Ezek között szerepel az empátia-, tolerancia-, kommunikáció és konfliktuskezelés fejlesztése, az ezekben való jártasság megszerzése, valamint a csoportban élés szabályainak elsajátítása.

Egyéni tanácsadás szerepe és jelentősége

A speciális csoport szakemberei lehetőséget biztosítanak az egyéni, négy szemközti tanácsadásra, egyrészt a gyermek igényei, másrészt a szakember (pszichiáter, pszichológus, pszichológiai tanácsadó, családgyógyász, szociális munkás, nevelő) javaslata alapján. Ezért is fontos, hogy a gyermek bekerülésekor már megismerkedjen azokkal a személyekkel, akik problémájában hatékony segítséget tudnak nyújtani, és kialakuljon a bizalmi légkör közöttük.

Az egyéni tanácsadás menete a következőkben foglalható össze:

- ❖ Anamnézis felvétele, lehetőség szerint a család, illetve a bekerült gyermek előző gondozási helyén élők bevonásával
- ❖ A serdülővel történő exploráció a problémára, a disszociális tünetek megélésére és feldolgozására vonatkozóan, az egyéni igények feltérképezése.
- ❖ Diagnosztikus eljárások alkalmazása, amely a disszociális magatartás ártalmainak, valamint a serdülő képességeinek, érdeklődési preferenciájának felmérését tűzi ki célul, egyrészt a tanácsadás további menetének, másrészt a serdülő jelen környezetbe való beilleszkedésének elősegítése és megtervezése céljából.
- ❖ Tanácsadási és terápiás módszer tervezése és megvalósítása. A tapasztalat alapján adekvát alkalmazási területek és technikák a következők: krízisintervenció, kognitív viselkedésterápia, rövid dinamikus terápiák.
- ❖ A tanácsadás és a terápia sikerességének felmérése, a szükséges változtatások megtervezése és végrehajtása.

Szükség, illetve igény esetén a terápiába bevonható a család is, hisz mint azt említettük a gyermek leginkább tünethordozó, és eredményes re-szocializációjához elengedhetetlen a közvetlen környezet viszonylagos „egészsége”. Ennek lehetőségét a családdal való folyamatos kapcsolattartás biztosíthatja.

TERÁPIAFAJTÁK

Mozgásterápiák: Ezeknél a terápiáknál a mozgás és a mozdulat csak, mint eszköz (az érzelmek és viszonyulások kifejezésének eszköze) jelenik meg. Magatartásbeli zavarok kezelésének is része a mozgásterápia. A mozgás és érzékszerveink szoros kapcsolatban vannak az érzelmi élettel, így nem mindegy milyen életkorban – milyen mértékben alkalmazzuk. A mozgás segíti a környezethez való alkalmazkodást is, hiszen aki levezeti energiafeleslegét játék vagy mozgás közben, az környezetében (iskola, otthon) sokkal nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb lesz. Közösségformáló szerepe egyértelmű, hisz következmények nélkül, egyszerű szerepcserével növekszik az empátia, a másik helyzetének megértése. A gyermekeknek lehetőségük

van korlátlanul az intézmény sport szobájának használatára, illetve a gyermekotthon udvarán található sportpályán több sportágat is kipróbálni.

Sportmozgásoknak is vannak járulékos hozadékai:

- ❖ kialakul a csapatszellem
- ❖ egymás segítése
- ❖ együttműködés készségének növelése

Ezek mind fontosak magatartászavaros gyerekeknél és így az a gyerek is sikerélményekhez juthat, aki „normál” környezetben nem domináns a csoportban, hiszen a pályán új hierarchia alakul ki, átrendeződik a csoport. Esetünkben talán legkönnyebben alkalmazhatók a labdajátékok. Használata széles skálán mozog, hisz gurítható, dobható, rúgható, pattintható és üthető.

A labda a mozgáskoordináció kiváló eszköze ezen túl fejleszti a motoros képességeket is (erő, gyorsaság, állóképesség).

A mozgásterápia (futball, kosárlabda, kerékpározás, asztalitenisz, úszás, futás, testedzés,) végrehajtásában az otthon dolgozói, helyszínei, az otthon ill. környéke, a városban található sport- és szabadidős létesítmények állnak rendelkezésre.

Problémamegoldó tréning:

Különböző, a gyerekek által már átélt konfliktushelyzetek kimunkálása. „Hat lépéses” módszer:

1. a probléma megfogalmazása,
2. megoldásra vonatkozó összes lehetséges ötlet,
3. ezek előnyeinek hátrányainak elemzése,
4. döntés,
5. aprólékos terv a végrehajtásra,
6. végrehajtás, kiértékelés.

Pszichológus, pszichiáter vezetésével valósul meg heti rendszerességgel, valamint szükség esetén.

Munkaterápia:

Főleg a munkaképesség helyreállításának eszköze, mely a gyermek szomatikus és pszichés állapotának javulását, személyiségének integrálódását és gazdagodását, munkaképességének társadalmilag elfogadott szintre emelését szolgálja a mielőbbi rehabilitáció érdekében. Segíti a fiatalok normál társadalomba való visszailleszkedését, be-integrálódását. A munka kiscsoport keretein belül folyik. A gyermekotthonban a gyermekek nevelők, gyermekvédelmi asszisztens, gyermekfelügyelők segítségével részt vesznek az épület belső, és külső munkafolyamataiban pl. fűnyírás, kerítésfestés, pakolás- így érvénysülnek a csoport dinamikai hatások. A gyermekotthon együttműködik a polgármesteri hivatallal, melynek során a gyermekek a városban lévő intézmények rendbetétele kapcsán pl.: bölcsődékben, óvodákban, iskolákban, azok belső-külső munkáiban, bizonyos helyreállítási feladatokban gyakorolják az egyes munka tevékenység helyes

megvalósítását. Ezek során, az őket nevelő felnőttek nyújtanak segítséget a balesetvédelmi előírások megismerésében, betartásában, a rendellenes feladatvégzés megakadályozásában.

Mindennapi élettevékenységek programjai:

Gyakorlati ismeretek megszerzése a háztartásvezetés, házimunka területén. Szociális jogvédelem alapelemeinek elsajátítása, szociális segélyező szolgáltatások megismerése, igénybevételükhöz szükséges teendők gyakorlása. Az otthonban dolgozók, nevelők, gyermekfelügyelők, ügyintéző irányításával valósítható meg.

Kommunikációs tréning:

A mindennapi élethelyzetekben szokásos kommunikáció gyakorlása, csiszolása (ismerkedés, randevúzás, társalgás, álláskeresés stb.). A fejlesztőpedagógus, pszichológus nyújt a gyermekeknek ebben segítséget.

Kombinált foglalkozásterápiák:

A különböző foglalkozásterápiák elemeinek - meghatározott terápiás terv szerinti – egységes egészé formálása. Ilyen pl. a zenés festés (a zeneterápia és a kreatív képzőművészeti terápiás módszerek ötvözete), az animációs csoportterápia (bábterápia, zeneterápia, mozgásterápia és kreatív terápia sajátos ötvözete) stb. Az ilyen kombinált terápiák általában egyesítik valamennyi foglalkozás-elem hatását, de ezen felül egymást erősítő hatásuk is lehet.

Játékterápiák:

Itt elsődleges cél a játszani tudás kialakítása, a játék örömeinek felfedezése, a pillanatról pillanatra változó élmények biztosítása, amelyek elsősorban aktivizálnak, érzelmeket mobilizálnak, feszültséget oldanak, kreativitást fejlesztenek, valamint a kommunikációs és a kapcsolatteremtési készségek helyreállítását szolgálják. Nevelők, és pszichológus segítségével.

Foglalkozásterápiák:

Élmény centrikus, a személyiség kreatív-alkotó erőit felébresztő, fejlesztő, az individualizáció kibontakozását és a hatékony viselkedés elsajátítását célzó eljárások, melyek sokszor épp a munka világának antiteziseként, a szabadidő tartalmas kitöltésére való felkészítést szolgálják, és segítenek kialakítani a szociálisan funkcióképes, tartósan adaptív életvitelt. A csoportdinamikai effektusokat maximálisan kihasználják, minden foglalkozás után záró megbeszélés az alkotásokról, a közös élményről. Nevelők és pszichológus segítségével gyakorolják.

Fejlesztő terápiák:

Gyermekkorban a beszéd és a kommunikáció, a mozgásfejlődés és az iskolai készségek területén elmaradt vagy kiesett készségek kiépítése, fejlesztése

pedagógiai-gyógypedagógiai módszerekkel. Pszichológus, pszichiáter, gyógypedagógus, nevelő alkalmazásával, eseti alkalmanként.

Viselkedésterápia:

Kóros, inadaptív magatartásformák kedvező irányú befolyásolása, hiányzó, de szükséges magatartásformák kialakítása, a tanulási folyamatok törvényszerűségeinek figyelembevételével, terápiás céllal történik pszichológus irányításával.

Asszertív terápia:

Célja a hatékony önérvényesítés, valamint a negatív és a pozitív érzések adekvát kifejezése. Egyidejűleg törekszik a szociális kompetencia helyreállítására, az önértékelés, a magabiztosság és a kapcsolatteremtő képesség kialakítására, melyben a pszichológus segíti a gyermekeket.

Művészetterápia:

A művészeti és esztétikai nevelés területén lehetőségünk van arra, hogy a társadalomtudományi törvényszerűségekre felhívjuk a gyerekek figyelmét. Ez a mozzanat különösen felértékelődik egy – egy irodalmi alkotás bemutatásakor (színjátzás, felolvasás), amikor élethelyzeteket elemzünk. A művészetterápiás foglalkozásokon egy hosszabb időn át tartó munka segítséget tud nyújtani a viselkedészavar gyógyításában. A művészi élmény „befogadása” – még ha az irányított is, jó hatással lehet a személyiség kialakulására.

Főzés terápia:

„Had főzzek ma magamnak”- szlogen alatt eredményesen működik a csoportban a főzésterápia. A gyerekek aktívan bekapcsolódnak a vacsora, ill. a hétvégi ebéd elkészítésébe. Felnőtt irányítása mellett és segítségével finom ételek főzését, sütését így megtanulhatják. A közös munkában folyamatosan jelen van az egymásra figyelés és az együttműködés, mint a kommunikáció alaphelyzete.

Állatterápia:

Fontos a gyermekek számára az ún. terápiás állat, aki bizonyos emberi problémákra megoldás lehet. Oldja a feszültséget, csökkenti a félelmet, javítja az ember kedvét, azaz javítja az életérzést. A gyermekek számára fontos, talán azért is, mert a kisebb rendű élőlények közelsége önbizalmat teremt belső világukban. A csoport jó kapcsolatot alakított az állatmenhellyel, ahol gyakorolhatják az együttérzés, valakiről való gondoskodás, felelősségvállalás, önbizalom kialakulásának jellemvonásait. A hétvégeken kilátogatnak a csoporttagok az állatmenhelyre a szakdolgozók irányításával.

További terápiás lehetőségek:

- ❖ tanulást segítő terápia

- ❖ dohányzás elleni terápia
- ❖ tehetséggondozás
- ❖ családterápia
- ❖ filmklub

Egészségügyi ellátás

A gyermekotthon speciális csoportjának is előírt kötelezettsége, hogy fiatalok egészségi állapotát figyelemmel kísérje (rendszeres szűrés), és megszervezze részükre a szükséges egészségügyi ellátást. A személyi higiéné fontosságára meg kell tanítani a gyermekeket és fiatalokat, és gondoskodni kell a tisztálkodási és testápolási szerekről, valamint textíliákról.

Figyelmet kell fordítani arra, hogy a gondozott gyermekek és fiatalok zavartalanul kielégíthessék az életkoruk szerinti és esetenként egyénileg eltérő alvásigényüket. Újonnan érkező gyermekeket 24 órán belül megvizsgáltatjuk orvossal.

Egészségügyi szakellátásra szoruló gyermeket mindig eljuttatjuk a számára szükséges szakrendelésre. Az orvos által előírt gyógyszereket mindig megkapja a gyermek. Ennek figyelemmel kísérésére külön gyógyszer-füzetet vezetnek a gyermekfelügyelők. Ha a gyermek kórházba kerül, nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermeket rendszeresen látogassuk, és ne hagyjuk magára. Betegségéről minden esetben életkorának és személyiségének megfelelő tájékoztatást adunk. A speciális csoportban elhelyezett gyermekek egészségügyi ellátását a házi gyermekorvos látja el.

Napi teendők

Az otthon napirendjének szabályozása a Házirendben van. A gyermekkel az otthonba kerülését követően ezt megismertetjük, amelyet aláírásukkal igazolnak.

A gyermekotthon speciális csoportjában elhelyezett gyermekeket és fiatalokat életkoruk, képességeik, érdeklődésük figyelembe vételével be kell vonni az otthon életébe. Ugyancsak életkoruk és képességeik szerint részt kell venniük az önkiszolgáló tevékenységekben (ágyazás, rendrakás, takarítás, terítés, ruházat karbantartása).

A mindennapi életrészeként a hálósobájukat felügyelet mellett tartják rendben, takarítják, bizonyos ételek elkészítését együtt közösen végzik el (főzésterápia - hadd, főzzek ma magamnak - címmel), a szobában, illetve az udvaron található növények gondozását is a gyermekek végzik. A konyhai teendők (mosogatás, étel-előkészítés) elvégzését egymás közt naponként felosztva a gondozott gyermek látja el. A gondozott gyermek és fiatalok ruházattal való ellátása a szakmai rendeletben meghatározottak figyelembevételével történik. A ruházat vásárlását minden esetben a gyermekkel együtt bonyolítjuk.

Higiéné:

A gondozást, nevelést ellátók feladata a higiénés szabályok betartása és betartatása. A rendszeres (napi) mosakodás, fürdés ellenőrzése és a szükség szerinti segítségadás

a gondozó személyzet feladata. A gondozottak minden hónap elején megkapják tisztasági csomagjukat, melynek átvételét aláírásukkal igazolják.

A takarítás minőségének és a fertőtlenítési előírások betartásának folyamatos ellenőrzése, valamint a hiányosságok megszüntetése érdekében szükséges intézkedések megtétele a speciális csoportban dolgozó kötelessége.

V.4. Lakásotthonokban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja

Csoportgazdálkodás a lakásotthonokban

A szakmai rendelet értelmében a lakásotthonban önálló csoportgazdálkodás folyik, a fenntartó által a lakásotthonok számára rendelkezésre bocsátott havi ellátmányból. A szakmai hálózatban működő lakásotthonokban elhelyezett nevelésbe vett, ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek jogszabály által előírt teljes körű ellátása, valamint a lakásotthonban utógondozói ellátás keretében elhelyezett fiatal felnőtt számára szükség szerinti ellátása csoportgazdálkodás keretein belül biztosított.

A csoportgazdálkodás pedagógiai célja a családi háztartás vezetésének modellezése annak érdekében, hogy a gondozott képessé váljon saját háztartás vezetésére. Legfontosabb feladat, hogy aktív részesévé váljanak a mindennapi munkafolyamatok előkészítésének, szervezésének, lebonyolításának, a gazdálkodási feladatoknak, tanulják meg a takarékoság fogalmát, előnyeit, vigyázzák és óvják életterük berendezéseit, értékeit.

Az utógondozó lakásotthon, külső férőhelyek gazdálkodása eltér a normál lakásotthonok gazdálkodásától, ezért annak részletes ismertetése külön fejezetben került ismertetésre.

Az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt részére a havi rendszeres ellátmány igénylése az Intézmény Ellátmány gazdálkodási és csoportgazdálkodási szabályzata melléklete szerinti nyomtatvány megfelelő rovatán történik lakásotthonban elhelyezett gyermekek teljes körű ellátására igényelt ellátmánnyal együtt.

Az ellátmány igénylésére, felhasználására és az elszámolás menetére egyebekben az Intézmény Ellátmány gazdálkodási és csoportgazdálkodási szabályzata rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

Étkezés

A szakmai egység soron következő nevelője összeállítja az egység lakásotthonaiban adott hónapban elkészítendő étlapot. Ezt a szakmai vezető kontrollálja a jogszabályi előírások, az egészséges táplálkozás szabályai alapján - valamint ellenőrzi, hogy az összeállított étlapok szerint történik-e a gyermekétkeztetés a gondozási helyeken.

A lakásotthon dolgozói azoknak a gyermekeknek, akik egészségi állapotuk miatt speciális ételmezésre szorulnak, a kezelőorvos által elrendelt diétát kötelesek biztosítani.

A gondozott gyermek számára naponta, az életkornak megfelelő, legalább ötszöri, legalább egy alkalommal meleg, az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkezést kell biztosítani, a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően. A napi ötszöri étkezésre fordított költség összege naponta nem lehet kevesebb a szociális vetítési alap összegének 2,4%-ánál. Iskolaidőben a gyermekek napközbeni étkezése az aktuális iskolában biztosított, hétvégén pedig a lakásotthonokban történik az ellátás.

Közegészségügyi okokból a lakószobákban élelmiszer tárolása tilos.

Hétfégi beosztásnak megfelelően a hétfégi bevásárlásban, étel elkészítésében, terítésben, mosogatásban a gyermekek is részt vesznek. A hétvégén nagybevásárlást végzünk, amelyet megelőz egy közös megbeszélés. Itt a hétfégi élelmiszer szükséglet listájának összeállítása történik. A nagybevásárlásban, majd az élelmiszerek tárolási helyére pakolásban minden gyermek részt vesz. Az egyéni megbízatásokkal az önállóság, a megbízhatóság és a felelősség kialakítását célozzuk meg.

Hétvégén az ételek és a hét közbeni vacsorák elkészítése a gyermekfelügyelők irányításával, folyamatos ellenőrzése mellett zajlik. A gyermekek az elkészített ételek leírását saját „receptes füzet”-ben rögzítik. Ezzel célunk, hogy az önálló életbe kikerüléskor ezt jól hasznosíthatják.

Friss zöldségek, gyümölcsök házi előállítására a konyhakert használatának megtanításával ösztönözzük a gyermekeket. Az évszaknak megfelelő teendők minden gyermek számára ajánlott tevékenységet biztosítanak.

Célunk a kulturált étkezés szokásainak kialakítása a kulturált étkezés feltételeinek biztosításával.

Az Intézmény, a lakásotthonaiban élő fiatal felnőttek szükség szerinti ellátására, havi ételmezési költséget természetben biztosít.

Egészségügyi ellátás

A gondozott gyermek egészségügyi állapotát a dolgozók kísérik figyelemmel. Iskoláskorú gyermekeink egészségi állapotát az iskolaorvos, házi orvos rendszeresen ellenőrzi. A szükséges védőoltásokat a házi orvos és az iskolaorvos biztosítja.

Állandó házi orvos és házi gyermekorvos látja el a szükséges egészségügyi teendőket. Betegsége utaló jel esetén a házi orvosi szolgálat, vagy a szakrendelés keretében biztosítunk számukra megfelelő ellátást. Egyéb kisebb panaszok esetén az otthonban házi patika áll rendelkezésre, ahol a legszükségesebb, alapvető gyógyszerek, elsősegély felszerelés megtalálható.

Minden bekerülő gyermek 24 órán belül orvosi vizsgálaton vesz részt.

Az évenkénti felülvizsgálat panaszmentesség esetén is szükséges. A házi orvos utasítására a szükséges szakellátás igénybevételeiről a lakásotthon személyzete

gondoskodik. Orvosi vizsgálatra, kezelésre a gyermekeket a gyermekfelügyelők, nevelők kísérik.

A szükséges gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök biztosítása a működtető feladata.

Külön gyógyszeres füzetben rögzítjük, hogy milyen betegsége, milyen gyógyszert, milyen mennyiségben, mikor, milyen rendszerességgel, és ki ad gyógyszert.

Nem gyógyintézeti ellátást igénylő esetekben az otthonban biztosítjuk a teljes körű ellátást. Betegség esetén a gyermek a szobájában tartózkodik. Az orvos utasításainak megfelelően ápolásáról, gondozásáról a gyermekfelügyelő gondoskodik.

A gyermekek csak az orvos által felírt gyógyszereket, és az általa megállapított adagban szedhetnek. Gyermeknél gyógyszer nem lehet. A gyógyszereket zárható szekrényben, gyermekektől elzártan tartjuk.

Más intézménybe kerüléskor az orvosi dokumentációt továbbítjuk.

Az Intézmény a lakásotthonaiban élő fiatal felnőttek gyógyszerrel való szükség szerinti ellátását természetben biztosítja.

Oktatás-iskoláztatás biztosítása

A gyermekek iskolai oktatásban-nevelésben való részvételéről a gyermekvédelmi gyám gondoskodik. Elsősorban a befogadó környezet oktatási – nevelési intézményeinek szolgáltatását vesszük igénybe, természetesen figyelembe véve a gyermek szükségleteit.

Az óvoda és a gyermekvédelmi gyám javaslatára a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság megvizsgálja a gyermeket. Ha gyógypedagógiai megsegítést javasolnak, és a gyermek fejlesztéséhez, oktatásához speciális igényeket kielégítő intézményt neveznek meg, akkor azt biztosítjuk számára.

A tanév folyamán intézménybe került tanköteles gyermekek, illetve, ha a gyermek más oktatási intézményben tanul, beíratásáról a gyám, bejárásáról a gyermekfelügyelő, és a nevelő gondoskodik. Amennyiben szükséges megvásároljuk számára az utazáshoz szükséges bérletet, jegyet, és folyamatos kapcsolatot tartunk az iskolai pedagógusokkal, hogy a gyermek iskolában való napi megjelenését kövessük.

Biztosítjuk a tanulmányaiban lemaradó gyermekek korrepetálását, felzárkóztatását a fejlesztőpedagógus és a nevelő által. Online oktatás ideje alatt a személyi tárgyi feltételek biztosítottak. A lakásotthon nevelője napi szinten ellenőrzi a gyermek iskolai feladatait, amennyiben lemaradást tapasztal, jelez a fejlesztő pedagógusnak. A szakmai vezető, nevelő és a fejlesztő pedagógus napi rendszerességgel kapcsolatot tart, megbeszéli a gyermekkel való egyéni fejleszthetőséget és annak menetét. A nevelő, illetve fejlesztőpedagógus és a gyám folyamatos kapcsolatot tart a gyermekeket nevelő – oktató pedagógusokkal.

A tehetséges gyermekek képességeinek felismeréséhez és kibontakozásához segítséget kell adni. Ennek személyi, tárgyi feltételeit meg kell teremtenünk. Az újonnan beutalt gyermek számára lehetőség szerint, előzőleg is igénybe vett iskolát kell biztosítani.

A gyermek pályaválasztása során a gyermek elképzeléseinek, képességeinek ismeretében kell kiválasztani a további iskolatípust. Szükség esetén pályaválasztási tanácsadás is igénybe vehető.

A gyermek tanulmányai megkezdéséről, egyéb iskolai fegyelmi ügyéről a gyermek gyermekvédelmi gyámját, írásban tájékoztatja a gyermekvédelmi ügyintéző.

A lakásotthon elősegíti, hogy érdeklődés szerint a gyermekek részt vehessenek az intézményi, illetve a városi sportklubok (foci, karate, íjászat, úszás), szakkörök (ének, kézműves, tűzzománc stb.) rendszeres foglalkozásain.

Az Intézmény a lakásotthonaiban élő fiatal felnőttek szükség szerinti ellátására

- ❖ a tanulói, hallgatói, vagy felnőttképzési jogviszonyban álló utógondozói ellátott fiatal felnőtt első tanulmányának általa igazolt teljes költségét,
- ❖ az első szakképzettség megszerzését követően tanulói, hallgatói, vagy felnőttképzési jogviszonyára tekintettel utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt tankönyvét, tanszerét, egyéb, a tanulmányok végzéséhez szükséges felszereléseket, továbbá a köznevelési, felnőttképzési, felsőoktatási intézménybe járással kapcsolatosan felmerülő, általa igazolt költségét természetben biztosítja.

A gondozott gyermekek ruházattal történő ellátása

Az intézmény a gyermekek számára a szakmai rendelet 77.§ (1) bekezdésében meghatározott ruházattal való ellátását biztosítja:

- ❖ 6 váltás fehérnemű,
- ❖ 3 váltás hálóruga,
- ❖ 2 váltás hétköznapi (otthoni és utcai) felsőruházat, alsóruházat és cipő az évszaknak megfelelően,
- ❖ alkalmi és sportruházat.

A vásárlást a gyermekfelügyelők, nevelők a gyermekkel közösen végzi, lehetőség szerint figyelembe vesszük az egyéni kívánságokat.

A ruhák tárolása külön szekrényben történik. Minden gyermeknek van kulccsal zárható külön szekrénye, s ennek rendben tartása a gyermek feladata.

A ruházatról nyilvántartást vezetünk a leltározási és selejtezési szabályzat szerint.

A ruházat tisztítását a lakásotthonon belül biztosítjuk, ügyelünk arra, hogy a ruházat mindig tiszta, rendes, megfelelő méretű és az évszaknak megfelelő legyen.

A nagyobb gyerekeket bevonjuk a ruhák tisztításába, javításába, vasalásába.

Az ágyneműt a gyermekfelügyelők irányításával kéthetente, illetve szükség esetén gyakrabban cserélik. A lakásotthonból eltávozó gyermek ruházatát személyes holmijaként viszi magával.

Az Intézmény a lakásotthonaiban élő fiatal felnőttek szükség szerinti ellátására ruházatra fordítható juttatást biztosít. A ruházatra fordítható ellátmány igénylésére évi négyszeri kifizetéssel van lehetőség.

Zsebpénz biztosítása

Minden ellátottunk havonta kap zsebpénzt, amely a jogszabálynak megfelelően a gyermekek életkorát figyelembe véve alakul. A zsebpénz összegét zsebpénznyilvántartó kartonon vezetjük, amelyen a gyermek, aláírásával igazolja a pénz átvételét. A zsebpénz felhasználásáról maga dönt A fejlesztő felkészítésre kötelezett gyermek, valamint a 3-6 éves korú gyermek részére a zsebpénz nem kerül kifizetésre, de biztosítani kell a személyre szóló felhasználását. A zsebpénz felhasználását a nevelő, gyermekfelügyelő segíti, oly módon, hogy a gyermek kívánságait meghallgatva megvásárolja számára a kívánt terméket, és a vásárlásról kapott blokkot egy füzetbe felvezetve elkönyveli a gyermek neve alá. A zsebpénz ésszerű, takarékos felhasználására ösztönözzük a gyermekeket.

Engedély nélküli eltávozás idejére a zsebpénz nem jár. A nevelő a következő havi zsebpénz összegét az előző hónapban engedély nélküli eltávozás miatti levonással csökkentett összeggel adja át a gyermeknek. A levont összeget pedig a következő elszámolással egy időben visszafizeti a pénztárba.

Személyi higiéné biztosítása

A személyi higiéné fontosságára kezdetektől tudatosan neveljük a gyermekeket. A szükséges tisztálkodási szerekről és textíliákról a nevelő, szakmai vezető gondoskodik.

A gyermekek életkorából adódó alvásigényt napirendben is biztosítjuk, és gondoskodunk arról, hogy hálószobánként egymás nyugalma ne háborgassák.

Az Intézmény a lakásotthonaiban élő fiatal felnőttek szükség szerinti ellátására, - tisztálkodó szerekre - fordítható juttatást természetben biztosít.

Tisztálkodás

Az egységek lakóinak és dolgozóinak törekedniük kell a higiénés követelmények betartására, illetve betartatására.

A gyermekfelügyelők kötelesek biztosítani a gyermekek életkorának, képességeinek megfelelően a szükséges segítséget a tisztálkodásban. Egyénileg kell mérlegelni a segítségnyújtás mértékét, formáját, később a kialakult szokások szerint egyre önállóan kell a tisztálkodást végezniük. A gyermekek a napirendi időpontokon túl, szükség szerint igénybe vehetik a fürdőt. A tisztálkodó/tisztítószeret szükségletek szerint biztosítjuk a gyermekek számára. A tisztítószeres szabályos tárolása a közegészségügy és munkavédelem előírásai szerint, zárható helyiségben történik. A beszerzés és szétosztás a nevelők, a gyermekfelügyelők feladata.

A takarítás minőségének és a fertőtlenítési előírások folyamatos ellenőrzése is a gyermekfelügyelők feladata. Ennek rendje a Házirendben meghatározott.

Havi egy alkalommal a hajvágás, frizurakészítés költségeit biztosítjuk a gyermekek számára.

A gyermekeket, fiatalokat életkoruk és képességeik szerint bevonjuk az otthon feladatainak elvégzésébe (háztartásvezetés, beszerzések megtervezése, apróbb javítások, tároló helyiségek rendszerezése, rendbe tétele stb.).

Önálló életre nevelés

A gyermekeket, életkoruktól függően, minden háztartási és házkörűli munkába bevonjuk. Természetesen igyekszünk figyelembe venni a munkamegosztásnál a nemek közti különbséget. Napi váltásban végzik a házimunkát, amely a hét közbeni takarításra, a hétvégi nagytakarításra, a főzésben való segédkezésre, mosogatásra, bevásárlásra terjed ki. A házkörűli munkákban is részt vesznek. Az idényjellegű munkában fűnyírást, lombgereblyézést, a felnőtt felügyeletével és segítségével végzik.

V.4.1. Utógondozás – utógondozói ellátás:

Utógondozás

Utógondozásnak van helye a Gyvt 92. § (1) bekezdése alapján

- a) a nevelésbe vétel megszüntetését követően - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - legalább egy év időtartamra, de legfeljebb a gyermek 18. életévének betöltéséig,
- b) a nevelésbe vétel megszűnését követően a fiatal felnőtt kérelmére legfeljebb egy év időtartamra
- c) az otthonteremtési támogatás igénylésének, felhasználásának és elszámolásának időtartamára Az utógondozást a fiatal felnőtt tekintetében a gyermekotthon/lakásotthon működtetője látja el.

A gondozás folyamatosságának biztosítása érdekében a korábban nevelésbe vett gyermekkel, illetve fiatal felnőttel (a továbbiakban együtt: utógondozott) kapcsolatos család-, illetve utógondozási feladatokat lehetőség szerint ugyanannak a szakembernek (a továbbiakban: utógondozó) kell ellátnia vagy ugyanannak a szakmai egységnek a nevelője, ahol korábban nevelkedett foglalkozik.

Az utógondozási feladatok a lakásotthon működtetőjénél a Szakmai rendelet 1. számú melléklet szerint létesített bármely felsőfokú képzéshez kötött szakmai munkakörben elláthatók. A Gyvt. 92. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti utógondozási feladatokat ellátó személy e tevékenységét egyidejűleg legfeljebb öt fiatal felnőtt vonatkozásában végezheti.

A gyámhatóság elrendeli az utógondozást az otthonteremtési támogatás iránti kérelem előterjesztésekor, valamint meghosszabbítja az utógondozást az annak időtartama alatt nyújtott otthonteremtési támogatás elszámolásának időpontjáig.

Az utógondozó segítséget nyújt a fiatal felnőttnek az otthonteremtési támogatás iránti kérelem elkészítéséhez és benyújtásához.

Az utógondozó a gyámhivatal megkeresésére véleményezi a fiatal felnőtt által benyújtott kérelemben foglaltak megvalósíthatóságát, valamint azt, hogy az igényelt támogatás és annak felhasználási módja megoldja-e a fiatal felnőtt tartós lakhatását.

Az utógondozó a gyámhivatal megkeresésére javaslatot tesz a támogatás összegével való elszámolás módjára és időpontjára.

Az utógondozó a gyámhivatal határozatában foglaltak szerint együttműködik a fiatal felnőttel a támogatás összegének célszerű felhasználásában, és erről tájékoztatja a gyámhivatalt.

Utógondozói ellátás

A gyámhatóság a gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmére - a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám és az egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt gyermekotthon javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és

- ❖ létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy
- ❖ tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy
- ❖ szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára a befogadást vállaló lakásotthon szükség szerinti ellátást nyújt, amelynek keretében biztosítja

- ❖ az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,
- ❖ a tisztálkodási, mosási lehetőséget,
- ❖ az étkezést vagy a főzési lehetőséget és az ahhoz szükséges alapanyagot,
- ❖ a ruházatot,
- ❖ az elsősegélyhez szükséges felszereléseket,
- ❖ a személyre szóló pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés támogatást és segítségnyújtást.

Az utógondozói ellátást nyújtó

- ❖ segítséget ad az utógondozói ellátás és az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelem benyújtásához, az ahhoz szükséges dokumentumok beszerzéséhez,
- ❖ a fiatal felnőtt befogadásáról és távozásáról értesíti a szakszolgálatot,
- ❖ az utógondozó személyének változása esetén gondoskodik arról, hogy a fiatal felnőtt utógondozói ellátásával kapcsolatos minden információ, irat átadásra kerüljön, és erről jegyzőkönyvet készít.

Az utógondozó feladatait a lakásotthonban dolgozó nevelő látja el.

Az utógondozó feladatai különösen, hogy

- ❖ segítséget nyújt az utógondozott továbbtanulási, munkavállalási, életviteli problémái megoldásához,

- ❖ tanácsot ad munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetei megoldásához, jövedelme beosztásához,
- ❖ a jogszabályok által biztosított támogatási lehetőségek ismertetésével segíti a fiatal szociális gondjai megoldásában, kiemelten kezelve önálló lakhatásának megoldását,
- ❖ a középfokú nevelési-oktatási intézménnyel, a szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló, valamint a hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt tájékoztatása az utógondozói ellátás meghosszabbításának lehetőségéről.

Az utógondozó segítséget nyújt a fiatal felnőttnek az otthonteremtési támogatás iránti kérelem elkészítéséhez és benyújtásához.

Az utógondozó a gyámhivatal megkeresésére véleményezi a fiatal felnőtt által benyújtott kérelemben foglaltak megvalósíthatóságát, valamint azt, hogy az igényelt támogatás és annak felhasználási módja megoldja-e a fiatal felnőtt tartós lakhatását.

Az utógondozó a gyámhivatal megkeresésére javaslatot tesz a támogatás összegével való elszámolás módjára és időpontjára.

Az utógondozó a gyámhivatal határozatában foglaltak szerint együttműködik a fiatal felnőttel a támogatás összegének célszerű felhasználásában, és erről tájékoztatja a gyámhivatalt.

Átmeneti gondozás a lakásotthonban

A Szakmai rendelet 57.§-a szerinti átmeneti gondozás keretében a lakóhelyéről önkényesen eltávozott vagy gondozási helyét elhagyni kényszerült gyermek számára az állapotához, a bekerülésének körülményeihez igazodó speciális ellátást, lakhatást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani. Az átmeneti gondozás során a gyermek számára az ellátást nyújtó megállapodást köt a szülővel. A lakásotthonban a gyermekkel folytatott egyéni beszélgetés során fel kell tárni a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző, illetve ideiglenes gondozását szükségessé tevő okokat.

Ha a feltárt körülmények alapján valószínűsíthető, hogy a gyermek visszakerülése a szülőhöz (törvényes képviselőhöz) ellentétes a gyermek érdekével, vagy ha a gyermek nem akar visszakerülni szülőjéhez (törvényes képviselőjéhez), az ellátást nyújtó haladéktalanul megkeresi a gyámhivatalt a szükséges hatósági intézkedés megtétele céljából.

A gyermek ideiglenes gondozásra történt befogadásáról haladéktalanul tájékoztatni kell a gyermekjóléti szolgálatot, amennyiben az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a család- és gyermekjóléti központot, továbbá értesíteni kell a szülőt (törvényes képviselőt) arról, hogy

- ❖ gyermekéről gondoskodik, vagy

- ❖ nyilatkozzon írásban arról, hogy gyermeke ideiglenes gondozását kéri, illetve abba beleegyezik, egyúttal részletezze az okokat, amelyek az ideiglenes gondozást szükségessé teszik, vagy
- ❖ a feltárt körülmények alapján valószínűsíthető, hogy a gyermek visszakerülése a szülőhöz (törvényes képviselőhöz) ellentétes a gyermek érdekével, vagy ha a gyermek nem akar visszakerülni szülőjéhez keresse fel az ügyben eljáró gyámhivatalt.

Amennyiben a szülő (törvényes képviselő) gyermekéért nem jelenik meg és nem is kéri gyermeke további átmeneti gondozását, az ellátást nyújtó haladéktalanul értesíti az illetékes gyámhivatalt a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából.

A szolgáltatást nyújtó az átmeneti gondozás megkezdésekor – ha az előre láthatólag egy hónapnál hosszabb időtartamú lesz – a gyermekjóléti szolgáltatást végző bevonásával, a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerben (továbbiakban: GYVR) harminc napon belül elkészíti a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási-nevelési tervet. A terv célja a gyermek gondozásával, nevelésével, családjába történő visszajuttatásával kapcsolatos feladatok részletes megtervezése és az abban részt vevő szakemberek közötti munkamegosztás kidolgozása.

V.5. Az átmeneti gondozás megszüntetése, illetve megszűnése esetén a gyermeket a szülőjének (törvényes képviselőjének) vagy a gyámhivatal határozatában megjelölt személynek lehet átadni. Különleges lakásotthonban folyó gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja

A különleges lakásotthoni nevelés feladatai

A nevelés feladatai a lakásotthonban a gyermek fejlődésének segítésére és a családi nevelés funkcióinak pótlására irányulnak.

Az értelmileg akadályozott gyermek fejlődésének egyéni igényét figyelembe véve határozzuk meg a lakásotthon feladatait az alábbiak szerint:

A gondozásba vétel okozta változás nehézségein való átsegítés, a hospitalizációs ártalmak csökkentése, a beilleszkedés segítése.

Környezeti nevelés feladatai:

Az otthonosság megteremtése elfogadó, családias, szeretetteljes és empatikus légkör biztosítása, valamint a szülői szerepek pótlása által.

Barátságos, esztétikus lakókörnyezet kialakítása, ezáltal biztonság- és komfortérzet fokozása.

A közvetlen lakókörnyezetben a jószomszédi kapcsolatok kialakítása. Az anyagi és érzelmi védelem biztosítása. Differenciálás, egyéni fejlettségi szintnek és egyéni szükségleteknek, igényeknek megfelelő nevelés. A mindennapi élethez szükséges praktikus ismeretek gyarapítása.

Közösségi nevelés feladatai:

Az együttműködés és tolerancia hangsúlyozása. Az egymásra utaltság, a saját élethelyzet elfogadásának hangsúlyozása. Közösségépítés.

A szociális magatartás fejlesztése:

A társadalomban elfogadott normák szerinti életmód és életritmus kialakítása és gyakoroltatása. Idegenekkel való magatartás megtanulása, lehetőség szerint gyakoroltatása.

A pozitív minta biztosításával egészséges életmódra nevelés, egészségmegőrzés és egészséges életmód iránti igény kialakítása. A gyermekek meglévő családi kapcsolatainak erősítése, ápolása. Ez magában foglalja a családot, a hozzátartozó látogatását az otthonban, és a gyermek hazalátogatásait. A családi kapcsolatok erősítése a lakásotthon gyermekeit ellátó gyermekvédelmi gyám felelőssége, aki a gyermekjóléti szolgálatok családgondozóival és a társintézmények családdal foglalkozó szakembereivel együttműködve végzi tevékenységét.

Felkészítés a lakásotthon elhagyása utáni életre.

A különleges lakásotthonban élő gyermekek fejlesztésének fontosabb területei:

- ❖ A pedagógiai célkitűzések megvalósításában a gyógypedagógiai iskolával, szakiskolával szorosan együttműködő nevelési szintér biztosítása.
- ❖ A gondozottak egyéni értelmi, érzelmi, testi és erkölcsi fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérése.
- ❖ Önkiszolgálás és munkára nevelés: egyénre szabott fejlesztés kis lépésekben.
- ❖ Személyes szféra:
 - személyes tér biztosítása, tiszteletben tartása,
 - saját tárgyainak jelentősége, rendben tartása, állagának megóvása.
- ❖ Mások tárgyainak tiszteletben tartása, a közös óvása.
- ❖ Közös elvégzendő feladatok: a napirendben meghatározott feladatok együttes elvégzése – munkamegosztás, együttélés szabályainak elfogadtatása.
- ❖ Közös szabadidős programok: kulturális programok, kapcsolattartás szülőkkel, barátokkal, szomszédokkal, kirándulások, utazások.
- ❖ Felnőtt életre való felkészítés.

A mindennapok gyakorlatában a fenti területek nem válnak külön. E tevékenységek megtervezése, megszervezése szorosan összefügg a gyermekcsoport fejlettségi szintjével, a gyermekek egyéni szükségletével.

Munkaterápia

- ❖ rendszeres iskolai felkészülés,
- ❖ takarítás, rendrakás (napirendben és heti rendben meghatározott időközönként, munkamegosztással - saját szoba, szekrény, közös helyiségek),
- ❖ saját ruhák számon tartása, kiválasztásában, rendben tartásában, aktualizálásában (téli-nyári váltás) aktív részvétel,
- ❖ ágynemű felhúzása,

- ❖ mosás, cipőtisztítás,
- ❖ varrás, ruhák javítása,
- ❖ növények gondozása,
- ❖ aktuális udvari, kerti munkák.

Lehetőség szerint önállóan, vagy a nevelő segítségével, irányításával.

Szabadidős tevékenység

- ❖ kreatív foglalkozás,
- ❖ papírból és egyéb természetes alapanyagokból alkotás, barkácsolás,
- ❖ dekoráció készítése (ünnepekhez, programokhoz kapcsolódóan),
- ❖ makramé, gyöngyfűzés, varrás, csomózás, szövés, kötés, horgolás, stb.
- ❖ zenehallgatás, televízió nézése,
- ❖ sport, mozgásos játékok, túrák, kirándulások,
- ❖ termések gyűjtése (toboz, gesztenye, falevél, kavics stb.),
- ❖ társas játékok (tábla- és kártyajátékok, szabadtéri játékok),
- ❖ diavetítés, dramatizálások,
- ❖ zenés, táncos összejövetelek,
- ❖ születésnap, névnap megünneplése,
- ❖ felkészülés a meghirdetett programokra.

Lehetőség szerint önállóan, vagy a nevelő segítségével, irányításával.

Utógondozói ellátás a különleges lakásotthonban

A gyámhatóság a gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmére - a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és

- ❖ létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy
- ❖ tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy
- ❖ szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára a befogadást vállaló különleges lakásotthon működtetője szükség szerinti ellátást nyújt, amelynek keretében biztosítja az intézmény szükség szerinti ellátás mértékét és módját szabályozó szabályzata alapján az

- ❖ az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,
- ❖ a tisztálkodási, mosási lehetőséget,
- ❖ az étkezést vagy a főzési lehetőséget és az ahhoz szükséges alapanyagot,
- ❖ a ruházatot,
- ❖ az elsősegélyhez szükséges felszereléseket,
- ❖ a személyre szóló pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés támogatást és segítségnyújtást.

Az utógondozói ellátást nyújtó különleges lakásotthon nevelője:

- ❖ segítséget ad az utógondozói ellátás és az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelem benyújtásához, az ahhoz szükséges dokumentumok beszerzéséhez,
- ❖ a fiatal felnőtt befogadásáról és távozásáról értesíti a szakszolgálatot,
- ❖ az utógondozó személyének változása esetén gondoskodik arról, hogy a fiatal felnőtt utógondozói ellátásával kapcsolatos minden információ, irat átadásra kerüljön és erről jegyzőkönyvet készít.

Az utógondozó feladatait a különleges lakásotthonban dolgozó nevelő látja el.

Az utógondozó feladatai különösen, hogy

- ❖ segítséget nyújt az utógondozott továbbtanulási, munkavállalási, életviteli problémái megoldásához,
- ❖ tanácsot ad munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetei megoldásához, jövedelme beosztásához,
- ❖ a jogszabályok által biztosított támogatási lehetőségek ismertetésével segíti a fiatal szociális gondjai megoldásában, kiemelten kezelve önálló lakhatásának megoldását,
- ❖ a középfokú nevelési-oktatási intézménnyel, a szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló, valamint a hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt tájékoztatása az utógondozói ellátás meghosszabbításának lehetőségéről.

Az önálló életre nem képes, halmozottan, vagy középsúlyos/súlyos fokban értelmi fogyatékos fiatalok utógondozói ellátását eredeti gondozási helyük a szociális otthonokba való átgondozásig biztosítja.

Ezen fiatal felnőttek befogadására a különleges lakásotthon adekvát szintér, melyet az a tény is igazol, hogy utógondozói ellátásuk során is alapvetően a gondozási műveletek, és az ezekbe ágyazottan megjelenő készségfejlesztés dominálnak.

Esetükben – amennyiben az utógondozói ellátást megelőző szakellátás nem kezdeményezte, vagy a gondozási hely módosítására tartós elhelyezést célzó folyamat lezárulta előtt kerül sor – az utógondozó feladatai kiemelten a következők a tartós elhelyezés realizálása érdekében:

már gondnokság alá helyezett fiatal esetében folyamatos szakmai együttműködés a felnőtt gondnokával, valamint a gondnokot kirendelő gyámhivatallal.

A feladatmegosztás tételes egyeztetése - a kompetenciahatárok kijelölésével - a gondnok és utógondozó között:

- ❖ a tartós elhelyezést célzó kérelem benyújtásában,
- ❖ az elhelyezést megvalósító gyámhivatali határozat realizálásában,

- ❖ a szociális szakellátás – határozatban kijelölt – intézményébe történő továbbgondozás lépéseiben,
- ❖ a tartós elhelyezést biztosító intézménybe való bekerülési költségek, valamint a térítési díj forrásainak feltérképezésében és megvalósításában,
- ❖ szükség esetén az otthonteremtési támogatás mobilizálása a férőhely egyszeri - egyösszegű - megváltása érdekében,
- ❖ Ha a gondnokság alá helyezés folyamata elkezdődött: a folyamat koordinálása, nyomon követése, a felnőtt tevőleges támogatása, kísérése a folyamatban:
- ❖ hivatalos levelek, szakvélemények együttes - fiatal belátási képességeinek megfelelő értelmezése,
- ❖ különböző, gondnokság alá helyezést megalapozó szakvéleményeket kiállító szervezetekkel való együttműködés,
- ❖ a fiatal vizsgálatokra történő elkísérése, adott esetben a gondnokság alá helyezést megalapozó előző és jelenlegi gondozási hely szakembereinek (gyógypedagógus-pszichológus) szakvéleményeinek beszerzése,
- ❖ a bírósági eljárásban való, tevőleges és támogató közreműködés, a gyámhivatal által kirendelt eseti gondnokkal, vagyonnal rendelkező fiatal felnőtt esetében az eljárás folyamatára kirendelt vagyongazdálkodóval szoros együttműködés.

VI. Az ellátás igénybe vételének módja

VI.1. Intézkedés protokollja nevelésbe vétel esetén:

A gyámhatóság a gyermeket kötelező érvényű, hatósági intézkedés alkalmazásával nevelésbe veszi, amelynek célja a gyermek otthon nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása, amíg a gyermek:

- a) családja képtessé válik a gyermek visszafogadására,
- b) számára családba fogadó gyám rendelésére kerülhet sor,
- c) örökbefogadása megtörténik, vagy
- d) eléri nagykorúságát, amennyiben a fent felsoroltak teljesülésére nincs lehetőség.

Ebben az esetben a célok kiegészülnek az önálló életre történő felkészítéssel.

A gyermekotthon/lakásotthon elsődlegesen a gyámhivatal által jóváhagyott egyéni elhelyezési terv és a gondozási hely által készített egyéni gondozási-nevelési terv szerint végzi feladatát.

1. A gyermeknek a gondozási helyre viteléről a gyámhatóság rendelkezése alapján a gyermek szülője, gyámja, a gyermeket gondozó más személy, a hálózatot működtető, a gyermekjóléti központ vagy a gyámhatóság gondoskodik.

2. A nevelő (gyermekvédelmi ügyintéző), a gyermek érkezésekor gondoskodik az iratanyag (előzményi iratok, nevelésbe vételi határozat), a személyes tárgyak (ruházat), eszközök leltár szerinti átvételéről **Az átadás megtörténtét a gondozott gyermeket átvevő személy aláírásával igazolja - az intézmény minden szakmai egységében megtalálható - erre a célra rendszeresített nyomtatványon.**
3. Az átvevő személy, az ellátás megkezdésekor tájékoztatja a gyermeket, törvényes képviselőjét, illetve a fiatal felnőttet
 - az ellátás tartamáról és feltételeiről,
 - az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
 - az ellátásra jogosult gyermek, fiatal felnőtt és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről,
 - az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,
 - az intézmény Házi rendjéről,
 - panaszjoga gyakorlásának módjáról,
 - a fizetendő gondozási díjról,
 - a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviselési fórumról,
 - a törvényes képviselő ellátásának módjáról, egyes gyámi feladatok ellátására a nevelőszülő kirendelésének lehetőségéről, az ítélőképessége birtokában lévő gyermek ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítási lehetőségéről és panaszjoga gyakorlásáról,
 - a nevelőszülőtől, gyermekotthonból történő engedély nélküli eltávozás során a gyermeket befogadó személy jogszabályban meghatározott haladéktalan jelzési kötelezettségéről, továbbá elmulasztásának szerinti jogkövetkezményéről.

A törvényes képviselőnek, a tájékoztatás megtörténtéről írásban nyilatkoznia kell, valamint a gyermek is aláírásával igazolja, hogy a tájékoztatást megkapta. Az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője, illetve a fiatal felnőtt köteles az e törvény alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni, nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról.

4. A gyermek befogadásáról haladéktalanul értesíteni kell a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formanyomtatványon:
 - a) a beutaló szervet (kivéve, ha a beutaló szerv gyámhivatal)
 - b) az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek törvényes képviselőjét (kivéve, ha a gyermekvédelmi gyám és helyettes gyermekvédelmi gyám)
 - c) a nevelésbe vett gyermek szülőjét (amennyiben szülői felügyeleti jogát nem szüntették meg, vagy az nem szűnt meg)
 - d) a szülő lakóhelye szerinti család- és gyermekjóléti központot

b) a pártfogó felügyeletet, megelőző pártfogás alatt álló gyermek, fiatal felnőtt pártfogó felügyelőjét

5. A GYVR-ben az OGYSZ nyilvántartó által rögzített hatósági döntés tartalmának ellenőrzése, elfogadása, a tényleges befogadás dátumának rögzítése történik. A gondozási hely szakmai vezetője a rendszerben haladéktalanul, de legfeljebb 2 napon belül kijelöli a feladat ellátásért felelős szakembert, és a kijelölést rögzíti a GYVR-ben.
6. A családi pótlék igénylést a szakmai vezető a gyermek felvételét követően haladéktalanul, de legkésőbb 15 napon belül benyújtja a családi pótlékot folyósító szervhez, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról szóló 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a 6. számú melléklete szerinti adattartalmú nyomtatványon.

Az intézmény előirányzat-felhasználási keretszámláját vezető pénzügyintézet neve:

Magyar Államkincstár 8900 Zalaegerszeg, Dísz tér 7.

Az intézmény előirányzat- felhasználási keretszámlájának száma: 10049006-00317588-00000000

7. A gyermekvédelmi gyám intézkedik a gyermek óvodai, iskolai beíratásáról.

A nevelő elkészíti:

- a gyermek ingóság nyilvántartását
- ruhanyilvántartást
- kapcsolattartási naplót
- zsebpénznyilvántartást
- amennyiben szükséges gyógyszernyilvántartását
- életút naplót kezd
- fényképet készít a gyermekről.

8. A nevelő, a gyermek számára dossziét nyit, amely tartalmazza:

- átvételi elismervényt,
- személyes iratainak fénymásolatát,
- bizonyítványait,
- gyámhivatali határozatait,
- amennyiben releváns egészségügyi lapját,
- Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (Zala vármegye) szakmai véleményét
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményét.

9. **„GH-1 – Egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése nevelésbe vétel esetén”**

A GYVR-ben a szakmai vezető kiszignálását követően a gondozási hely felhasználója szerepkörrel rendelkező személy végezheti (nevelő). Az adatlapot az előzményi iratok és a gyámhivatal által jóváhagyott elhelyezési javaslat és elhelyezési terv (TESZ-1) kézhezvételétől számított 30 napon belül kell kitölteni, véglegesíteni, azt

követően pedig - szükség szerint - folyamatosan bővíthető, módosítható. A rendszer jelzi a kitöltés határidejét. Az egyéni gondozási-nevelési terv célja, az egyéni elhelyezési terv megvalósulását biztosító gondozással, neveléssel kapcsolatos feladatok részletes megtervezése és az abban részt vevő szakemberek közötti munkamegosztás meghatározása.

Az egyéni gondozási-nevelési tervet a gyermekotthon szakmai vezetője, nevelője és a gyermekvédelmi gyám készíti el. Más bentlakásos intézményben gondozott gyermek esetén a gyermek gondozója véleményének figyelembevételével a gyermekvédelmi gyám készíti el. Az egyéni gondozási-nevelési terv elkészítésébe be kell vonni az ítélőképessége birtokában lévő gondozott gyermeket, annak szülőjét, kivéve, ha szülői felügyeleti jogát megszüntették vagy az megszűnt, és a terv végrehajtásában érintett szakembereket.

A „GH-1 adatlap elkészítésekor figyelemmel kell lenni különösen:

- a) a család- és gyermekjóléti központ által a védelembé vétel során készített egyéni gondozási-nevelési tervre,
- b) a gyermekvédelmi gondoskodást szükségessé tevő okokra,
- c) a gondozott gyermek, - gondozási helyének kijelölése tárgyában - készített elhelyezési javaslatra, ezen belül kiemelten a gyermek személyiségvizsgálatának eredményére, illetve az egyéb szaktevéleményekre,
- d) az egyéni elhelyezési tervre,
- e) a gyermek nevelésében, gondozásában korábban részt vett szakemberek véleményére,
- f) a gondozott gyermekkel és szülőjével folytatott személyes beszélgetés során szerzett tapasztalatokra,
- g) egyéb, a gondozott gyermek nevelése, gondozása szempontjából jelentős körülményre.

10. A gyermekorvosnál a gyermek státuszának meghatározása, állapot felmérés. Amennyiben szükséges pszichológiai megsegítés, kapcsolatfelvétel az intézmény pszichológusával.

Az egyéni gondozási-nevelési tervben történik meg a képességfelmérés és fejlesztés tervezése. A Képesség- és tehetséggondozás a gyermekvédelmi szakellátásban módszertan ehhez a tervezéshez ad támogatást a fizikai képességek, pszichológiai képességek, szociológiai jellemzők kategóriái szerint. Itt kell megtervezni a feladatokat,

a felelőst, az időpontokat és a megvalósítás módját. A meglévő információkból kell kiindulni. A felmérés és fejlesztés kiemelt szempontja, a gondozási hely általi megvalósíthatóság. A módszertan ennek következtében, csak olyan eszközöket és módszereket ajánl, amelyek a gondozási hely által megvalósíthatóak.

A felsorolt képességek mindegyikét kötelező mérni.

A méréshez az egyes képességeknél kötelezően megjelölt eszközöket kell használni.

A kötelezően meghatározott eszközökön túl lehet más, az eszközlístában megjelölt eszközt is használni, de kizárólag a kötelezően megjelölt eszköz mellett.

Figyelemmel kell lenni ugyanakkor az alapelvre, hogy – amennyiben lehetőség van rá – összetett felmérést kell végezni, vagyis több eszköz használata ajánlott. A gondozási hely által megvalósítható fejlesztés minden esetben a gazdagítás módszere.

A fejlesztési és gondozási tevékenység tervezést, a tervezés az elvégzett felmérések eredményei és az eredmények alapján megfogalmazott fejlesztési tevékenységek írásos rögzítését igényli.

Az írásbeli rögzítés GYVR-ben a GH-1 adatlap külön menüpontjában történik.

VI.2. A csoportok belső életének megszervezése

A szakmai egység egész életét és működését úgy kell megszervezni, olyan körülményeket kell biztosítani, amelyek kedveznek a megfelelő személyi kapcsolatok kialakításának és a gyermek aktivitási lehetőségei kibontakozásának.

Napirend

A csoportok napirendjét az adott csoport gyermekeinek életkora, fejlettsége határozza meg. 0-3 éves korosztály esetén különösen fontos, hogy a gyermek szükségleteinek megfelelően kialakított napirendben, az események, azok ideje és sorrendje ismétlődjön, ez megkönnyíti a gyermek életét, alkalmazkodását, így biztonságban érezheti magát.

A csoport napirendjét a nevelő és gyermekfelügyelők, gyermekvédelmi asszisztensek állítják össze. A napirend nem statikus, hanem változik a csoport szükségleteinek megfelelően.

Egységes technika

A gyermek akkor tud beilleszkedni a körülötte lévő világba, ha környezetének minél több tényezője állandó, tehát ha a módszer is ahogyan foglalkoznak vele részleteiben is megegyezik. Az egységes technika csak részletes és folyamatos egyeztetéssel valósítható meg.

A különböző gondozók, ha kevesen vannak is, különböző dolgokat másképpen csinálnak. Ezért el kell érni, hogy a csoport gondozói és nevelői között a lehető legnagyobb egyöntetűség legyen a gondozásban és nevelésben egyaránt. Ezt biztosítja a csoportmegbeszélés, a napirend kialakítása.

Kimenő biztosítása

A gyermekek csak a nevelő, gondozó - egyéni elbírálás szerinti- engedélyével hagyhatják el a gondozási hely területét.

Az engedély megadása a kimenőre, a nyomtatvány kitöltésével, aláírásával történik. Ha a gyermek szeretné elhagyni a lakásotthon területét, köteles engedélyt kérni, és a kimenő nyilvántartás szerint megbeszélte kimenőt betartani!

Megfelelő közlekedési ismeretekkel rendelkező, 14 éven felüli gyermek egyéni kimenőre is mehet. Ezen ismeretekkel nem rendelkezők, és a 14 éven aluli gyermekek csak nagyobb társaik kíséretében vagy csoportos kimenőn vehetnek részt.

Csoportos kimenő: közös programok esetén a gyermekfelügyelők, a nevelők, vagy a szakmai egység vezető kíséretével történik.

Az egyéni kimenőt, csak a kötelességek teljesítése után lehet kérni.

Amennyiben a gyerek a kimenőről nem, vagy késve érkezik, annak eljárás rendjét a Házirend és az „engedély nélküli eltávozás” esetén történő teendők határozzák meg.

Feladatok engedély nélküli eltávozás esetén

Amennyiben a gondozott engedély nélkül eltávozik a gondozási helyéről, vagy a számára előírt időpontban nem tér vissza, a gondozási hely munkatársa haladéktalanul értesíti a gyermekvédelmi gyámot.

A gondozási hely dolgozója a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve megkísérli felkutatni a gyermek vélhető tartózkodási helyét.

Engedély nélküli eltávozás esetén, a körözés elrendelése előtt, az alapellátás szakembereivel együttműködve, a gyermek kapcsolatrendszerének ismerete alapján mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy megkeressék a gyermeket.

Ha az eltűnt gyermek 14 éven aluli, vagy betegsége, fogyatékossága, terhessége miatt magáról gondoskodni nem tud, haladéktalanul, egyéb esetben 24 órán belül a gondozási hely dolgozójának be kell jelenteni a rendőrségre, amelynek során közli a gyermek személyes adatait, eltűnésének idejét, eltávozás körülményeit, kiváltó okait, részletes személyleírást ad a gyermekről, az azonosítására alkalmas jellegzetességeiről (így különösen sebhely, műtéti heg, tetoválás, anyajegy, beszédhiba, terhesség), az eltűnés idején viselt ruházatáról, vélhető tartózkodási helyéről, ismert telefonszámokról, email címekről, facebook megjelölésével, fényképpel, az eltűnt gyermek felkutatása érdekében. („Felkérés körözés kiadására” c. nyomtatvány tartalma alapján). A telefonos bejelentést követően kitölti a körözést elrendelő nyomtatványt, amelynek a rendőrségre történő továbbításáról elektronikus úton a legközelebbi munkanap reggelén gondoskodik (eljuttatja a szakmai vezetőnek/ gyermekvédelmi ügyintézőnek a körözés elrendelése céljából).

Az ellátást nyújtó értesíti az egyéb okból ellátásra befogadott, engedély nélkül eltávozott gyermek szülőjét, más törvényes képviselőjét.

A gyermek eltűnésével kapcsolatos adatokat (eltűnés ideje, eltávozás körülményei, kiváltó okai, részletes személyleírás, az eltűnés idejében viselt ruházat, vélhető tartózkodási hely(ek), ismert telefonszámok, email címek, facebook megjelölésével) az **eseménynaplóban** is rögzíteni kell.

A gyermek megkerüléséről legkésőbb 24 órán belül értesíteni kell a gyermekvédelmi gyámot, önkéntes visszatérés esetén, amennyiben a rendőrségnek telefonon bejelentés történt, a gyermek visszaérkezésének idejéről, körülményeiről, állapotáról a rendőrséget telefonon (112) tájékoztatni kell, majd e-mail-ben visszavonni a körözést.

A gyermek megkerülését követően, annak gondozási helyre szállításáról a gyám gondoskodik.

Amint a gyermek visszaérkezett, a jogszabályi előírásoknak megfelelően, méltóságát megőrizve, lehetőleg a **gyermekvédelmi gyám bevonásával** folytatott egyéni beszélgetés keretében, fel kell tárni eltűnése okát és körülményeit, valamint az eltávozás alatt vele történeteket, tartózkodása helyét, megélhetése forrásait. A beszélgetés megtörténtét és tartalmának lényegét írásban dokumentálni kell, és a szükséges intézkedéseket meg kell tenni. Amennyiben a gyermekvédelmi gyám nem tud jelen lenni, annak okát fel kell tüntetni a feljegyzésben, és a feljegyzés egy másolati példányát továbbítani kell a gyermekvédelmi gyám felé.

Az engedély nélküli eltávozás megelőzése érdekében egyéni elbírálás alapján a Házirend szabályait betartva a következő lehetőségeket alkalmazzuk a gondozási helyen, amennyiben a segítő beszélgetés egyáltalán nem célravezető:

- Szóbeli figyelmeztetés, megrovás
- Eltiltás valamely programtól
- Tv-nézés, számítógéphasználat korlátozása
- Kimenőmegvonás meghatározott időre
- Jutalommegvonás
- Fegyelmi tárgyalás
- Esetmegbeszélés
- Érdekképviselői Fórum összehívása

Az engedély nélküli eltávozások nyilvántartó lapot minden hónap első munkanapján a gyermekvédelmi ügyintézőnek be kell mutatni, hogy arról a hónap során történt eltávozásokat átvezesse a szakmai egység nyilvántartásába.

Az Engedély nélküli eltávozások nyilvántartási dosszié tartalma telephelyenként

Teendő engedély nélküli eltávozás esetén 14 év alatti és 14 év feletti gyermekek esetében leírás a dolgozónak:

- Engedély nélküli eltávozások nyilvántartó lap – folyamatosan vezetni, hónapot le kell zárni egy vonallal.
- Üres bejelentő adatlap.
- Kitöltött, e-mailben beküldött bejelentő lap.
- Üres eltávozást lemondó adatlap.
- Kitöltött, e-mail-ben elküldött lemondó lap.
- Üres meghallgatási jegyzőkönyv nyomtatvány.
- Kitöltött, aláírt meghallgatási jegyzőkönyv.

Az engedély nélkül eltávozott gyermekről az intézményvezető nyilvántartást vezet, - a szakmai vezetők által az OGYSZ-hez beküldött nyilvántartásokból származó adatokkal.

Az SZGYF Integrált Adatkezelő Rendszerbe (SZIA) rendszerbe munkanapokon 10 óráig kerül rögzítésre az engedély nélküli eltávozás a gyermekvédelmi ügyintéző által.

A gyermekotthon folyamatosan figyelemmel kíséri a gondozott gyermek engedély nélküli tartós távollétének időtartamát, és haladéktalanul kezdeményezi a gyámhivatalnál a nevelésbe vétel felülvizsgálatát, ha az meghaladja a hat hónapot. Gondozási helyen lévő gyermekként kell figyelembe venni azt a gyermeket is, aki átmenetileg tartózkodik a gondozási helyén kívül, így különösen, ha letartóztatásban van, illetve szabadságvesztését egyéb büntetését tölti, a gondozási helyéről engedély nélkül eltávozott, feltéve, hogy a távolléte a három hónapot nem haladja meg. Ha a távollét a három hónapot meghaladja, a távollét idejére a gondozási helyen – ideiglenes hatállyal vagy nevelésbe vétel elrendelésével egyidejűleg, ideiglenes gondozási hely kijelölésével – más gyermek helyezhető el. A három hónapos időtartam számítása során azt kell vizsgálni, hogy az engedély nélkül eltávozott gyermek három hónapon belül visszatér-e a gondozási helyére úgy, hogy a gondozási helyén való tartózkodása meghaladja alkalmanként a 3 napot, összességében pedig a 30 napot. A gondozási helyéről három hónapot meghaladóan engedély nélkül eltávozott gyermekkel esik egy tekintet alá továbbá az a gyermek, akinek tényleges befogadására a gondozási helyét kijelölő gyámhatósági határozat véglegessé válásától számított három hónapon belül nem kerül sor.

VI.3. A gyermek távozása:

A gondozási folyamat záró szakaszában - a hazakerülés előkészítéseként - kezdetét veszi a gondozási-nevelési felelősség és szerepek fokozatosan megvalósuló teljes körű átadása a szülőnek, egyben lezajlik a gyermek érzelmi leválása a gondozási hely szereplőiről és tárgyi környezetéről.

A gyermek távozása történhet gondozási hely változása miatt, családba fogadás, nevelőszülőhöz kerülés, hazagondozás, örökbefogadás, esetleg nagykorúvá válás miatt.

A speciális ellátást igénylő gyermek szükségleteinek megfelelő gondozási helyre történő áthelyezésének folyamata. A speciális gondozó hely fogadja a gyermeket, beilleszti az otthon életébe és haladéktalanul megkezdí a gyermek terápiás célú gondozását.

A tevékenység célja:

Jellemző, hogy fel kell készíteni a távozásra az érintett gyereket, és a közösséget is. A vérszerinti családba távozó gyermeknél, mind a szülő és a gyermek felkészítése a család újraegyesítésére fontos feladat. A szülő-gyermek közötti interakció elmélyítése, családi kötelek megerősítése. A szülő át tudja venni a gyermeke nevelését. A gyermek és a szülő képessé váljon alkalmazkodni az új élethelyzethez. Az elbocsátás a lehető legkisebb érzelmi megterhelést okozza a gyermeknek. A gyermek megőrzi a gyermekotthonban töltött életszakaszának pozitív emlékeit.

A tevékenység részletes leírása:

1. A szülő helyzetében, a szülő-gyermek kapcsolatban bekövetkező pozitív változások alapján mérlegelendő a gyermek nevelésbe vételének megszüntetése, a családba visszakerülés előkészítése.
2. A gondozási hely team tagjai megbeszélés keretében egyeztetik a gyermekkel kapcsolatos véleményüket, javaslataikat.
3. A gondozási hely nevelője és a gyám egyezteti a gyermekkel és lehetőség szerint a szülővel is, hogy pontosan milyen feltételek teljesülésével javasolhatják a hazakerülést.
4. A gondozási hely nevelője és a gyermekjóléti szolgálat családgondozója egyeztetett munkamegosztás alapján intenzív kapcsolatot tart a családdal, segíti és kontrollálja a szülő gyermekével való bánásmódját.
5. Konkrét feladatmegosztás és határidők kerülnek meghatározásra – minden érintett fél számára. A gyermeket és a szülőt is teljes mértékig bevonják a tervezésbe, ők határozzák meg az előkészítés menetét.
6. A segítő szakemberek a gyermeket és a szülőt egyaránt pozitívan megerősítik, sikeres feladatteljesítéseiket, jó megoldásaikat folyamatosan visszajelzik.
7. A családba való sikeres visszailleszkedés és az újra egyesült családi együttélés érdekében a legszorosabb, minél gyakoribb kapcsolattartást, otthon tartózkodást szorgalmazzák, hogy a szülő és a gyermek összeszokjon, a szerepeiket újra tanulják.
8. Az elért eredményekről tájékoztatja a gyermekvédelmi gyám a gyámhivatalt.
9. A gyermekcsoport valamennyi tagját felkészíti a nevelő, a gyám a távozásra, a változásra. Csoportos és egyéni beszélgetéseket tartanak a többi gyermekkel is.
10. Az elhelyezési tárgyaláson egyeztetik a szükséges lépéseket, a család további támogatását a gyermek visszakerülése után.
11. A gyermek életkorához, személyiségállapotához igazodó módon az otthonban eltöltött időszakot összefoglalják, átbeszélnek.
12. A távozás ünnepi körülmények között történik, amely az élet fontos fordulópontja, egy szakasz lezárása és valami új kezdete.
13. Elvárható, hogy a szülő lehetővé tegye a gyermeke számára a volt gondozási helyre való visszalátogatást, találkozást a régi gondozókkal, társakkal, környezettel.

VI.4. Speciális szükséglet esetén gondozási hely váltásánál:

- 1) A gondozási hely változtatását, speciális szükséglet megállapításával kezdeményezi a gyám, ha a gyermek mentális, viselkedési problémája olyan jellegű, amely akadályozza beilleszkedését, elfogadását, tartósan sérti a többi gondozott gyermek alapvető jogait, valamint, ha a gyermek szükségleteit jelenlegi gondozási helye nem tudja maradéktalanul kielégíteni.

- 2) A szakszolgálat elhelyezési bizottsága a gyámhivatal megkeresésére, a GYVR tervező és értékelő alrendszerben elkészíti az elhelyezési tervet, felkéri a Szakértői bizottságot a gyermek szükségleteinek, állapotának felmérésére.
- 3) Az otthon szakmai teamje átfogó, részletes életút elemzését, esetelemzést készít, melyben ismertetik a gyermek problémáinak megnyilvánulási formáit, a problémák elmélyülésének folyamatát, bemutatják és értékelik a megtett beavatkozásokat, intézkedéseket. Ezt a dokumentumot a GYVR rendszerben hozzáférhetővé teszi a gyermekvédelmi szakértői bizottság részére.
- 4) A speciális ellátási igény, gondozási hely változás felmerülése esetén a gyám/gondozó beszél a gyermekkel, hogy miért tartják fontosnak, hogy megvizsgálják. A gyám/gondozó gondoskodik arról, hogy a gyermek felkészülten - ismerve annak célját és mindazt, ami ott történni fog - részt vegyen a gyermekvédelmi szakértői bizottság vizsgálatán.
- 5) Az elhelyezési bizottság elkészíti a szakértői vélemény alapján a gyermek szükségleteihez igazodó elhelyezési javaslatot, melyet a GYVR rendszerben véglegesít.
- 6) A gyámhivatal tárgyalást hív össze a gyermek sorsának rendezése végett. A gyám/gondozó a gyermeket, a családgondozó a szülőt tájékoztatja az értekezlet céljáról, szereplőiről, menetéről.
- 7) Az elhelyezési tárgyaláson a gyermek és a szülő megismerkedik a leendő gondozási hely képviselőjével, akitől tájékoztatást kapnak a speciális otthonban folyó életről.
- 8) A gyám/gondozó törekszik segíteni a gyermeket, hogy megértse, elfogadja, miért szükséges a gondozási hely váltása.
- 9) A gyám/nevelő elkíséri a gyermeket a leendő gondozási helyére, ahol a gyermek megismeri az új helyét, valamint a leendő társakat és a gondozókat.
- 10) A gyermekotthon pszichológusa támogatást nyújt a gyermek számára, segíti feldolgozni a változással, az új élethelyzet feldolgozásával járó feszültséget, szorongást, frusztrációt, gyászreakciót.
- 11) A gyám/gondozó megfelelő körülményeket teremtve biztosítja, hogy a távozó gyermek elköszönjön társaitól.
- 12) A gyermek távozását megelőzően a volt gondozó átadja a gyermek személyes tárgyait. Fontos, hogy az új gondozási helyen (is) a gyermek személyes tárgyait jelentőségüknek megfelelően kezeljék.
- 13) A gyermek új gondozási helyére történő költöztetéséről a gyermek korábbi gyámja/gondozója gondoskodik. Átadja a gyermek személyes iratait, a gyámhivatali határozatokat, valamint a gyermek ellátásával összefüggően keletkezett teljes dokumentációt.
- 14) Célszerű, ha a szülő is elkíséri gyermekét a speciális otthonba.

- 15) Amennyiben a szülő nem vesz részt a gyermeke új gondozási helyre történő elkísérésében, a volt gondozó - írásban - értesíti a szülőt arról, hogy a gyermek speciális otthonba helyezése megtörtént, s az értesítés tartalmazza az új gondozási hely elérhetőségét is.

VI.5. *Intézkedés protokollja távozás esetén*

1. Aktuális „GH-3” adatlapot a GYVR rendszerbe kell feltölteni, a feltöltésről tájékoztató e-mail megküldése történik.
2. Távozás okai:
 - azonnali gondozási hely változás,
 - nevelőszülőhöz, másik lakásonthoz/gyermekotthonba való elhelyezés,
 - családba fogadás,
 - nagykorúság elérése,
 - hazagondozás,
 - örökbefogadás.
3. Elhelyezési tárgyalás, amelyen a részt vesz a gondozási hely képviselője. Határozat születik a gondozási hely változtatásáról. A gyámhivatal határozatában kerül megállapításra a távozás időpontja.
4. A gyermek és a csoport felkészítése a távozásra (pszichológus bevonásával, gondozási hely váltás esetén kapcsolatfelvétel a leendő gondozási hellyel, előzetes ellátogatás)
5. Leltár elkészítése (ruházat, egyéb ingó vagyontárgyak) az átadás – átvétel nyomtatványon, amely tartalmazza a hivatalos iratok, egészségügyi dokumentumok listáját is.
6. A gyermek ruházatának felülvizsgálata, szükség esetén pótlása, átadása.
7. A gyermek személyes tulajdonának átadásával egyidejűleg az életút napló, valamint a róla készült fényképek átadásra kerülnek.
8. Az átadás megtörténtét, a gondozott gyermeket átvevő személy aláírásával igazolja.
9. A gyermek távozásáról haladéktalanul értesíteni kell a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formában:
 - A szülő lakóhelye szerinti család- és gyermekjóléti központot
 - A pártfogó felügyelőt, megelőző pártfogás alatt álló gyermeket, fiatal felnőtt pártfogó felügyelőjét
10. Családi pótlék lemondása szükséges a szakmai vezető által.
11. GH-1 lezárása a GYVR rendszerben.
12. Házi orvos értesítése a gyermek távozásáról.
13. Iskola váltás esetén, az oktatási intézmény értesítése a szakmai vezető részéről a gyermekvédelmi gyámmal közösen.
14. A gyermek - gondozási idő alatt - keletkezett dokumentációjának irattárba helyezése.

VI.6. *Fiatal felnőtt távozása az otthonból:*

A gyámhatóság az utógondozói **ellátást megszünteti**, ha a fiatal felnőtt:

- 1) utógondozói ellátásának jogosultsági feltételei már nem állnak fenn,
- 2) a nevelőszülőjével, az utógondozói ellátást nyújtó intézmény munkatársával, illetve az intézményben ellátott társával szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít,
- 3) a Házi rendet többször súlyosan megsérti,
- 4) azt kéri,
- 5) a Gyvt. 93. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján elrendelt utógondozói ellátás esetén a tanulmányi vagy vizsgakötelezettségét önhibájából nem teljesíti,
- 6) az ellátás megállapításáról szóló gyámhatósági határozat közlésétől számított 15 napon belül az ellátást nem vette igénybe és ennek okáról önhibájából nem értesítette az ellátást nyújtót,
- 7) az ellátás igénybe vételéről szóló megállapodásban foglaltakat súlyosan megszegi.

Megszűnik az utógondozói ellátás, ha a fiatal felnőtt

- a) a létfenntartását önállóan biztosítani nem képes fiatal felnőtt esetében az utógondozói ellátás elrendelésének oka megszűnik, illetve legkésőbb a fiatal felnőtt 21. életévének betöltésével, vagy ha speciális vagy különleges ellátási szükségletüként érte el nagykorúságát, a 22. életévének betöltésével,
- b) ha a tanulói jogviszony, a hallgatói jogviszony vagy a felnőttképzési jogviszony megszűnését követő 120. napon, de a tanulói jogviszony vagy a felnőttképzési jogviszony fennállása esetén - legkésőbb a 24., hallgatói jogviszony fennállása esetén legkésőbb a 25. életévének betöltésével,
- c) a szociális intézménybe való felvételével, de legkésőbb a 22. életévének betöltésével.
- d) a 24. életévét betöltött, középfokú iskolában tanuló vagy szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló fiatal felnőtt és a 25. életévét betöltött, felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb a 30. életévének betöltéséig. A kérelemről az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartója dönt a fiatal felnőtt tanulmányaiból hátralévő időtartamra, a tanulmányok befejezésének esélyére, a fiatal felnőttnek az utógondozói ellátást nyújtó intézménnyel történő együttműködési készségére és a rászorultságára tekintettel.

VI.7. *Utógondozói ellátás igénybe vételének módja gyermekotthoni csoportban és lakásotthonokban*

1. lépés: gyermekvédelmi gyámmal történt megbeszélés

- ❖ A fiatal előéletének részletesebb megismerése a cél, az eddigi életutat, jelenlegi helyzetet feltáró beszélgetés alapjául szolgál.
- ❖ Az esettanulmány az alábbi területekre terjed ki:
 - a szakellátásba kerülés okai,
 - a szakellátás helyszínei, az eltöltött idő,
 - családi kapcsolatok, rokoni háló,
 - partnerkapcsolatok, baráti kör,
 - iskolai pályafutás, végzettségek,
 - munkavállalói tapasztalatok, eddigi munkahelyek,
 - vagyoni helyzet (családi pótlék, árvaellátás összege, otthonteremtési támogatás, ingó, ingatlanvagyon),
 - egészségi állapot, személyiségállapot,
 - devianciák: alkohol, drog, bűnöző karrier,
 - jelenlegi helyzet, a felvételi kérelem okai, motivációi,
 - önálló életvitelhez szükséges készségek, felszerelés,
 - jövőbeli tervek.
- ❖ Információkból írásos összefoglaló anyag készül, mely alapjául szolgál majd az utógondozói ellátás iránti kérelem szöveges indoklásának, az ellátás szükségességének megalapozásához.
- ❖ A felvételi kérelmek dossziében a többi felvételi dokumentummal együtt el kell helyezni.

2. lépés: Jelentkezés

- ❖ A nagykorúvá válás előtt álló gyermeknek meg kell adni a tájékoztatást nagykorúvá válása előtt legalább fél évvel, ennek eredményeként tud jelentkezni, hogy igénybe kívánja venni ezt az ellátást. A tájékoztatás megtörténtét dokumentálni kell.
- ❖ Ha a tizenhetedik életévét már betöltött gyermek cselekvőképességének hiánya, vagy a fiatal felnőtt cselekvőképességének teljes vagy részleges korlátozottsága miatt gondnokság alá helyezése és szociális bentlakásos intézményi elhelyezése látszik indokoltnak, a gyámhivatal megvizsgálja a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezés iránti perindítás szükségességét.
- ❖ A fiatal felnőtt/gyermek önként kinyilvánított kérésnek megfelelően kívánja igénybe venni az ellátást, az ellátás biztosításának helyszínétől függetlenül.
- ❖ A fiatal felnőttel kapcsolatba lépő szakember a jelentkezési döntéshez szükséges teljes körű információt köteles megadni. Az illetékességet meghaladó esetben is köteles felvilágosítást, tájékoztatást nyújtani a további segítségnyújtás formáiról, igénybevételük módjáról.
- ❖ A teljes körű információ magában foglalja:
 - az utógondozói ellátásra jogosultság ismertetését,
 - az otthonteremtési támogatás igényléséhez szükséges feltételek ismertetését,
 - a jogosultságot igazoló dokumentumok körének ismertetését, mint:

- a köznevelési vagy felsőoktatási intézményben meglévő tanulói, hallgatói jogviszony esetében a diákigazolvány vagy az arról szóló igazolás másolatát vagy a felnőttképzési intézménnyel kötött felnőttképzési szerződés másolatát, vagy munkaszerződés, munkáltatói igazolás, vagy egyéb, munkavégzésre irányuló tevékenységet igazoló okirat szükségességét,
 - Az állami foglalkoztatási szolgálat által kiadott igazolás a regisztrált munkanélküliségről,
 - a különböző élethelyzetekhez kapcsolódó ellátás mértékének ismertetését,
 - az írásbeli megállapodás formájának, annak szükségességének ismertetését,
 - az utógondozóval kötött megállapodás formájának ismertetését,
 - intézményes ellátás keretében az ellátást nyújtó szolgáltató általános működési rendjének - Házi rend - szabályainak ismertetését (vendégfogadás, közös helységek használata, panaszjog érvényesítése, érdek-képviselési fórum),
 - az intézményes ellátás során nyilvántartott adatok körét és módját, valamint az ehhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettséget.
- ❖ Amennyiben a jelentkező fiatal felnőtt a megkapott teljes körű információ birtokában a felvételi kérelem mellett dönt, gyermekvédelmi gyám felé kérelmet terjeszt elő.

3. lépés: Az utógondozói ellátás iránti kérelem benyújtása, elrendelése

- ❖ A jelentkező fiatal felnőtt gyermekvédelmi gyámja a leendő utógondozó kijelöléséig – elutasítás esetén az elutasítás közléséig – az illetékes szakember.
- ❖ A gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmet ír nagykorúságának elérése előtt 2 hónappal a gyermekvédelmi gyám, illetőleg a Gyámhivatal felé az utógondozói ellátás elrendeléséért. Az ellátás elrendeléséről a gyámhivatal határozatban rendelkezik.
- ❖ Az utógondozói ellátás elrendelésének kezdeményezéséhez:
 - A gyermek gyermekvédelmi gyámja javaslattal él a gyámhivatal felé, a gyermek kérésének figyelembevételével indokolja az ellátás szükségességét, az élethelyzet, a jogviszony megjelölésével.
 - beszerzi a fiatal felnőtt kitöltött – illetékes gyámhivatalhoz címzett – kérelmét,
 - csatolja a jogosultságról szóló igazolásokat, amennyiben a fiatal felnőtt azokat nem, illetve hiányosan csatolta
 - A gyermekvédelmi gyám beszerzi a leendő ellátási hely szakmai vezetőjétől a Befogadó nyilatkozatot.
 - tájékozik az illetékes gyámhivaltól.
- ❖ Az összeállított iratanyagot átadja a szakmai adminisztrációt végző munkatársnak további ügyintézés (iktatás, postázás) céljából.
- ❖ A fiatal felnőttet értesíti a Befogadás tényéről.

- ❖ A beutaló határozat megérkezéséig folyamatos kapcsolatot tart az illetékes gyámhivatallal.
- ❖ Legkésőbb a nagykorúvá válás napján, a Gyámhivatal által kiküldött nevelésbe vétel megszüntetése, utógondozói ellátás elrendelése végzés alapján, az OGYSZ nyilvántartó GYVR rendszerben történő rögzítését a szakmai vezető ellenőrzi, a tényleges befogadás napját beírja, majd rögzíti a feladatot.
- ❖ A nevelésbe vétel megszüntetéséről értesíteni kell a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formában, a szakmai rendelet 101.§ (2) bekezdésében felsoroltakat.
- ❖ Az utógondozói ellátásra történő befogadásról értesíteni kell a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formában értesíti a szakszolgálatot.
- ❖ A szakmai vezető a gyámhivatal felkérése alapján megjelöli az utógondozó személyét.
- ❖ Olyan nagykorúvá váló fiatal esetében, ahol az utógondozói ellátás színtere nem a régi gondozási hely, a gyámmal egyeztetni kell a költöztetés részleteit.

A 24. életévét betöltött, középfokú iskolában tanuló vagy szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló fiatal felnőtt és a 25. életévét betöltött, felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb a 30. életévének betöltéséig. A fiatal felnőtt az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelmet 24. vagy a 25. életévének betöltését megelőző két hónappal nyújtja be a szolgáltatást nyújtó intézmény fenntartója felé.

A kérelemhez csatolnia kell:

- a tanulói vagy hallgatói jogviszony fennállásának igazolásaként a nyilatkozatát, amely tartalmazza az érvényes diákigazolványa számát, valamint azt, hogy mely oktatási intézménnyel áll jogviszonyban, vagy
- a felsőoktatási intézmény döntését a felvételtől vagy átvételtől, vagy
- a képzési, felnőttképzési jogviszonyának fennállásáról szóló igazolást és
- az utógondozói ellátást nyújtó befogadó nyilatkozatát.

Az ellátást nyújtó szakmai egységnek tájékoztatást kell adnia a tanulmányok befejezésének esélyéről, a fiatal felnőttnek az ellátást nyújtó intézménnyel való együttműködési készségéről, amelyről a jellemzést az utógondozó készíti elő az intézményvezetőnek aláírásra. Az intézményvezető gondoskodik a jellemzés fenntartó felé történő továbbításáról.

Az utógondozói ellátás feltételének folyamatos kontrollálása:

- a fiatal felnőtt köteles félévente bemutatni a hallgatói jogviszony igazolást az utógondozónak, és megküldeni az intézmény fenntartója felé.
- az utógondozó, a fiatal felnőtt utógondozói ellátás ideje alatt a felsőoktatási intézménnyel folyamatos kapcsolatban van, figyelemmel kíséri a fiatal felnőtt

előmenetelét.

4. lépés: Az utógondozói ellátásban a megállapodások előkészítése

A Megállapodás a fiatal felnőttel folytatott utógondozói munka kerete. Az egyéni együttműködési megállapodás célja, az utógondozói ellátás keretében folytatott segítő tevékenység tervezhetősége, nyomon követhetősége, értékelhetősége.

- ❖ Az egyéni együttműködési megállapodás elkészítése, működtetése az utógondozó munkaköri kötelessége.
- ❖ Az egyéni együttműködési megállapodás elkészítésében, működtetésében való közreműködés, együttműködés az utógondozói ellátás biztosításának feltétele.
- ❖ Az egyéni együttműködési megállapodás időtartamának alkalmazkodnia kell a fiatal felnőtt tervezési, belátási képességéhez, személyiségállapotához.
- ❖ Az egyéni együttműködési megállapodásnak naprakészen kell tükröznie a fiatal felnőtt aktuális élethelyzetét, minden élethelyzetet érintő lényeges változás esetén annak módosítása szükséges.
- ❖ Az egyéni együttműködési megállapodás keretében meg kell állapodni a következőkben:
 - Az utógondozói ellátásból adódó kötelezettségek teljesítésének módjáról, annak következményeiről
 - Az ellátmány – különösen a ruházati támogatás – felhasználás nyomon követésének módjáról.
 - Meglévő ingó/ingatlan vagyon esetében a vagyon megőrzésének, védelmének módjáról.
- ❖ Új megállapodás megkötése szükséges, ha előzőleg már elrendelték az utógondozói ellátást, csak másik gondozási helyről érkezik a fiatal, vagy ha az ellátásban, ellátás jogcímében, a fiatal felnőtt adataiban változás történik.
- ❖ Frissen önjogúvá váló, vagy előző gondozási helyről érkező fiatal felnőtt esetében a leendő utógondozó köteles egyeztetni a módosítás/elrendelés, beköltözés lépéseit, és a feladatmegosztást az előző gondozási hely nevelőjével/utógondozójával.

VI.8. A gyermekotthon speciális csoportjaiban történő ellátás igénybevételének módja

A gyermekotthon speciális csoportjába kerülés feltételei:

A speciális csoport, annak a 12. életévét, kivételesen indokolt esetben 10. életévét betöltött, nevelésbe vett gyermeknek biztosít átmeneti időre speciális ellátást, akinek gondozási helyéül a gyámhivatal, a nevelésbe vételi, illetve a gondozási hely megváltoztatására irányuló eljárás során, a gyermek gondozási helyeként a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (Zala vármegye) szakmai előkészítése és javaslata alapján, a speciális csoportot javasolta, kivéve, ha a gyámhivatal határozatát

jogorvoslati jogával élve, az arra jogosult személy, vagy szervezet megtámadta, ebben az esetben az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság szakvéleményét kell figyelembe venni.

A speciális csoport feladatkörébe tartozik a gyermekről való gondoskodás, szocializáció, reszocializáció, rehabilitáció és rehabilitáció is.

A gondozott gyermek elhelyezéséről problémátípusának figyelembevételével kell gondoskodni.

Személyi szabadság korlátozása

Személyes szabadság korlátozására abból a célból kerülhet sor, hogy a gyermek képessé váljon részt venni a gyermekotthon speciális csoportjában folyó terápiás munkában.

A személyes szabadság korlátozása keretében a gyermek

a) a gyermekotthon területét nem hagyhatja el,

b) köteles a szakmai vezető által kijelölt, a speciális csoportban elkülönítés céljából kialakított helyiségben tartózkodni.

A gyermek személyes szabadságának korlátozása csak kivételesen, a cél eléréséhez szükséges időtartamra rendelheti el a gyermekotthon szakmai vezetője, írásban.

Az elrendeléséről, annak okáról, módjáról és időtartamáról tájékoztatni kell a gondozott gyermeket is.

Legfeljebb negyvennyolc óra időtartamra korlátozható a gyermek személyes szabadsága:

- ❖ ha a gyermek speciális ellátása a gyermek együttműködési problémája miatt nem kezdhető meg vagy megszakad, és ez a gyermek egészségi vagy pszichés állapotát veszélyezteti.
- ❖ ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapota következtében saját vagy mások életét, egészségét közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít és ez csak teljes körű ellátásának azonnali, zárt körülmények közötti felügyeletével hárítható el.

Ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapota tette szükségessé a személyes szabadság korlátozását, a gyermekotthon szakmai vezetője haladéktalanul gondoskodik a gyermek orvosi vizsgálatáról és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájárulásáról.

A személyes szabadság korlátozásának elrendeléséről a szakmai vezető haladéktalanul, de legkésőbb harminchat órán belül értesíti a gyermekvédelmi gyámot, a gyermekjogi képviselőt, a megyei gyermekvédelmi szakértői bizottságot és a gyámhatóságot.

A gyermekotthon vezetője biztosítja, hogy a gyermekjogi képviselő és a gyermekvédelmi gyám a személyes szabadságában korlátozott gyermekkel találkozhatson, ügyében tájékozódjon.

A gyermek, a gyermekvédelmi gyám vagy a gyermekjogi képviselő panasszal élhet a személyes szabadság korlátozásával szemben a fenntartónál (Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Vármegyei Kirendeltség 8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 10. Telefon: 06/92/770 004). A gyermekvédelmi gyám és a gyermekjogi képviselő a panaszt annak megtételével egyidejűleg tájékoztatásul megküldi a gyámhatóságnak.

Ha a gyermek személyes szabadságának korlátozására négy héten belül legalább két alkalommal sor kerül, a gyámhatóság hivatalból megvizsgálja a nevelési felügyelet elrendelésének szükségességét.

Nevelési felügyelet

Ha a gyermek személyes szabadságának korlátozása előreláthatólag negyvennyolc órát meghaladóan szükséges, a gyermekotthon szakmai vezetője írásban kezdeményezi a gyámhatóságnál a gyermek nevelési felügyeletének elrendelését. Tájékoztatást nyújt a gyámhivatalnak a gyermek aktuális személyiségállapotáról, a nevelési felügyelet elrendelését megalapozó okról, és javaslatot tesz a nevelési felügyelet időtartamára. A kérelmet egyidejűleg megküldi a gyermekjogi képviselőnek, a gyermekvédelmi gyámnak és a vármegyei gyermekvédelmi szakértői bizottságnak is.

A gyámhatósági határozat meghozataláig elsősorban a gyermek kivizsgálására, a veszélyeztető magatartás megszüntetésére és a gyors állapotromlás megelőzésére kell törekedni.

A gyámhatóság nevelési felügyeletet rendel el, ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapotának zavara következtében olyan magatartást tanúsít, amely saját vagy mások életére, testi épségére jelentős veszélyt jelenthet vagy közvetlen és súlyos veszélyt jelent, és a veszélyhelyzet kizárólag a gyermek negyvennyolc órát meghaladó időtartamban zárt körülmények között biztosított teljes körű ellátásával, kivizsgálásával és terápiájával hárítható el.

A gyámhatóság a nevelési felügyelet céljának elősegítése érdekében elrendelheti, hogy a gyermek

- ❖ a meghatározott helyiségeiben tartózkodjék,
- ❖ meghatározott ideig hozzátartozóival a kapcsolattartását csak korlátozott módon gyakorolhassa, vagy
- ❖ a gyermekvédelmi gyám egyetértésével meghatározott gyógykezelésnek vagy gyógyító eljárásnak vesse alá magát.

A nevelési felügyelet időtartama nem haladhatja meg a két hónapot.

A nevelési felügyelet időtartama alatt a szakmai rendelet 126/B.§ (8) bekezdése alapján a nevelési felügyelet alatt a gyermekotthon vezetője gondoskodik a nevelési felügyeletet elrendelő határozatban foglaltak végrehajtásáról, valamint a gyámhivatal felkérésére biztosítja a gyermek gyermekotthonban történő meghallgatásának feltételeit.

Családokkal való kapcsolattartás

A családdal és az eredeti környezettel való együttműködés formái, a bekerüléstől az utánkövetésig.

Kapcsolattartás

A családdal való szoros együttműködés és a folyamatos kapcsolattartásnak kiemelt jelentősége van, hiszen mind a bekerülés folyamán, a gyermeknek a speciális csoportba, mint új környezetbe való sikeres beilleszkedésének előfeltétele és elősegítője lehet az, ha a család ismeri és támogatja a serdülő fejlődését célzó szakmai tevékenységet.

Ezért fontos, hogy ezen időszakban nem csupán, mint „információforrás” legyen jelen a család, hanem mint „megismerő” is. A serdülő bent tartózkodása alatti rendszeres kapcsolattartás pedig facilitálja mind a terápiás folyamatok, mind a reintegráció lehetőségének sikerességét is.

A kapcsolattartásra jogosult és a gondozott gyermek kapcsolattartását a gyámhivatal határozata alapozza meg. Az ellátást nyújtó elősegíti a gondozott gyermeknek hozzátartozójával való folyamatos kapcsolattartását. A gondozott gyermek, illetve a hozzátartozó kérésére indokolt esetben gondoskodik a gyermeknek a hozzátartozóhoz történő el- és visszakísérésről. A szülővel való kapcsolattartást elő kell segíteni abban az esetben is, ha a szülő előzetes letartóztatásban van, vagy szabadságvesztés büntetését tölti, feltéve, hogy ez megfelel a gyámhivatal döntésének. A gondozott gyermeket a kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója a gyámhivatal, illetve a bíróság döntésének megfelelően látogathatja a gondozás helyszínén. A kapcsolattartás megvalósulásáról a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formai és tartalmi követelményeknek megfelelő kapcsolattartási naplót kell vezetni. A látogatás alkalmával gondoskodni kell arról, hogy a gondozott gyermek és a hozzátartozó találkozására, valamint a látogatás alatti együttlétre kulturált formában és zavartalan körülmények között kerüljön sor. A levelezés és a telefonkapcsolat lehetőségét biztosítani kell úgy, hogy a levéltitokhoz, illetve a magántitokhoz való jog ne sérüljön. Az ellátást nyújtó a kapcsolattartás során folyamatosan tájékoztatja a hozzátartozót a gondozott gyermek neveléséről, fejlődéséről és a vele kapcsolatos fontosabb eseményekről.

A Házirend kitér a kapcsolattartásra is.

A családi kapcsolatokat erősíti a nevelő, a gyermekvédelmi gyám, aki a gyermekjóléti szolgálat családgondozójával, valamint a társintézmények családdal foglalkozó szakembereivel együttműködve végzi tevékenységét.

A gyermekotthon speciális csoportjának kapcsolatrendszere

Feladatai ellátása érdekében folyamatos és szervezetszerű kapcsolatot tart a fenntartóval, gyámhivatalokkal, a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatással, a gondozott gyermekek oktatási intézményeivel, gondozásba bevont egyéb szolgálatokkal (pl.: nevelési tanácsadók, egészségügyi intézmények, - rendszeresen előadásokat tartanak gyermekeinknek), rendőrséggel, a gondozott gyermekek és fiatalok hozzátartozóival, foglalkoztatási osztály, kisebbségi érdekképviselettel, egyházakkal stb.

Kimenet a speciális csoportból

A speciális csoportba való felvétel pillanatától az elbocsátásig minden tevékenység alapvetően a társadalomba történő eredményes visszahelyezésnek van alárendelve. Már a befogadó eljárás során a gyermekekkel együtt meg kell keresni, fel kell tárni a magatartási hiányosságok, viselkedéstorzulások mögött álló okokat, amelyek alapján a korrekciós személyiségfejlesztés megtervezhető.

A speciális ellátás ideje alatt a gyermekek olyan értelmi, érzelmi és jellembeli átalakuláson mennek keresztül, amelynek alapján a speciális nevelést átmeneti formának tekintjük, a magasabb alkalmazkodási forma felé.

Ez a nevelési szakasz szembeállítja a gyermeket korábbi életmódjával, negatív kapcsolataival (káros szerek használata, kriminális cselekmények elkövetése, szervezett prostitúció stb.).

A nevelés olyan erkölcsi egyensúly kialakítását eredményezi, amely alapot ad a társadalom normarendszerének elfogadására.

A nevelés ezen átmeneti rövid szakasza azonban nem képes az egész személyiséget teljes mértékben megváltoztatni, azonban megalapozza annak lehetőségét, hogy a magasabb szintű szocializáltsággal, a normák helyes követésével, az önálló életvezetés, a társadalmi beilleszkedés eredményesebbé váljon. Feladatunk minden gyermekünkénél a családdal, hozzátartozókkal való kapcsolatok rendezése, ezáltal a fiatalok kapaszkodási vágyát, hovatartozását, esetenként jövőbeli életterének megoldását is elősegítjük.

Törekszünk arra, hogy gyermekeink családtagjait megismerjük. Ez feladata a csoportnevelőnek, de minden, a gyermekkel közvetlenül foglalkozó felnőttnek is. Célunk a „Családi nap” elnevezésű rendezvényünk keretében egy közös délután eltöltése az összes gondozásunkra bízott gyermek vérszerinti hozzátartozójával a gondozási helyen, természetesen a Gyámhivatali kapcsolattartás leszabályozása alapján. A szülőknek és a gyermekeknek lehetőséget biztosítunk egy kötetlenebb légkörű beszélgetésre a gyermekeket nevelő szakemberekkel.

A gyermekek múltjának, előző kapcsolatainak, kötődéseinek pontos megismerése céljából, a személyiségükben beállt változásokról való tájékoztatás és perspektívájuk megvalósításának elősegítése érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk a gyámmal, gyámhivatalokkal és azon szakemberekkel, akik a bekerülést megelőző időszakból

már jól ismerik a gyermeket, így a családgondozókkal, utógondozókkal, pártfogókkal.

A speciális csoport, a nevelésbe vett gyermeknek az ott történő elhelyezését szükségessé tevő ok megszűnéséig, de legfeljebb 2 évig biztosít speciális ellátást.

Ettől eltérően a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (Zala vármegye) javaslatot tehet arra, hogy a gyermek teljes körű speciális ellátása a gyermekotthon speciális csoportjában haladja meg a 2 évet akkor, ha a szakvélemény szerinti terápiája nem fejeződött be, és személyiségállapota miatt nem alkalmas a normál gyermekotthonban a többi gyermekkel való együttélésre.

Ha a nevelésbe vett gyermeknek a speciális csoportban történő elhelyezése nagykorúvá válását követően is indokolt, - a terápia további folytatása, vagy tanulmányai befejezése érdekében - kérelmére, az intézmény biztosítja utógondozói ellátását.

A Szakmai Program azokat a sajátos helyi eljárásokat, módszereket, eszközöket fogalmazza meg, amelyek biztosítják az elhelyezett speciális szükségletű gyermekek szükségleteihez igazodó terápiás folyamatban való kompenzáló – korrigáló - szocializációs nevelését, oktatását, képzését, eredményes speciális ellátását.

A speciális ellátás megszűnik:

- ❖ Családba történő visszahelyezés esetén
- ❖ Önálló élet megkezdésével a nagykorúság elérésekor
- ❖ Más gyermekvédelmi otthont nyújtó intézménybe kerülés esetén
- ❖ Szociális törvény hatálya alá tartozó bentlakásos intézménybe kerülés esetén

Bármilyen okból szűnik meg a gyermek speciális csoportban történő elhelyezése, ez az élethelyzetében jelentős változást okoz. Ahhoz igazodva, hogy mi az elhelyezés megszüntetésének oka, elő kell őt arra készíteni (előgondozás), ugyanakkor életkorához és személyiségállapotához igazodó módon értékelni kell vele az otthonban eltöltött időszakot is.

Amennyiben szüksége van rá, segíteni kell a jövője tervezésében.

Az egyes gyermekek és fiatalok elbocsátására az itt maradókat is fel kell készíteni. Ha a speciális ellátás maximális időtartamának lejártá után a gondozási hely nem változik meg, abban az esetben módosítani kell az egyéni gondozási –nevelési tervet.

VI.9. Ellátás igénybe vételének módja utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyeken

Az intézményes keretek közötti utógondozói ellátás biztosítása során érvényesülő szakmai folyamatok általános leírása

Előkészítés

A szükségletorientáció, az ellátás színvonalának biztosítása, az önállósodás folyamatos, tervezett felkészítése érdekében: az egységes szakmai protokoll szerint a gyermek 16 éves korától, félévente, a gondozását - nevelést végző szakemberek -

orientációs beszélgetés keretében –méri fel a nagykorúsága elérését követő elképzeléseit, véleményezik azok realitását.

A beszélgetés során készült adatlapot és a feljegyzést megküldik a tervezett utógondozói ellátást végző egység szakmai vezetőjének.

Jelentkezés:

A gyermek/ fiatal felnőtt önként kívánja igénybe venni az ellátást, az ellátás biztosításának helyszínétől függetlenül.

A nagykorúvá válás előtt álló gyermeknek meg kell adni a tájékoztatást nagykorúvá válása előtt legalább fél évvel, ennek eredményeként tud felelős döntést hozva jelentkezni, hogy igénybe kívánja venni ezt az ellátást.

Az utógondozást végző szakember **tájékoztodik** a gyermekvédelmi gyámmal, az elhelyezési szintér szakembereivel való konzultáció, illetve a fiatallal történő beszélgetés során a fiatal életútjáról, szomatikus, mentális fejlettségi szintjéről, családi, kortárs kapcsolatairól, anyagi helyzetéről.

A fiatal felnőttel kapcsolatba lépő szakember a jelentkezési döntéshez szükséges teljes körű információt köteles megadni. Az illetékességet meghaladó esetben is köteles felvilágosítást, tájékoztatást nyújtani a további segítségnyújtás formáiról, igénybevitelük módjáról.

A teljes körű információ magában foglalja:

- ❖ az utógondozói ellátásra jogosultság ismertetését,
- ❖ az otthonteremtési támogatás igényléséhez szükséges feltételek ismertetését,
- ❖ a jogosultságot igazoló dokumentumok körének ismertetését, mint:
 - a köznevelési vagy felsőoktatási intézményben meglévő tanulói, hallgatói jogviszony esetében a diákigazolvány vagy az arról szóló igazolás másolatát vagy a felnőttképzési intézménnyel kötött felnőttképzési szerződés másolatát vagy munkaszerződés, munkáltatói igazolás, vagy egyéb, munkavégzésre irányuló tevékenységet igazoló okirat szükségességét,
 - állami foglalkoztatási szerv által kiadott igazolás a regisztrált munkanélküliségről,
- ❖ a különböző élethelyzetekhez kapcsolódó ellátás mértékének ismertetését,
- ❖ az írásbeli megállapodás formájának, annak szükségességének ismertetését,
- ❖ az utógondozóval kötött egyéni együttműködési megállapodás formájának ismertetését,
- ❖ intézményes ellátás keretében az ellátást nyújtó szolgáltató általános működési rendjének - Házirend - szabályainak ismertetését (vendégfogadás, közös helységek használata, panaszjog érvényesítése, érdekképviseleti fórum),
- ❖ az intézményes ellátás során nyilvántartott adatok körét és módját, valamint az ehhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettséget.

- ❖ amennyiben a jelentkező fiatal felnőtt a megkapott teljes körű információ birtokában a felvételi kérelem mellett dönt, gyermekvédelmi gyám felé kérelmet terjeszt elő
- ❖ amennyiben a fiatal a saját családjába szeretne visszatérni- az illetékes gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az utógondozó tájékozik a család körülményeiről, a külső segítőkről.

Gyermekvédelmi gyámmal történt megbeszélés tartalma:

A fiatal felnőtt előéletének részletesebb megismerése a cél, az eddigi életutat, jelenlegi helyzetet feltáró beszélgetés alapjául szolgál. Az esetmegbeszélés az alábbi területekre terjed ki:

- ❖ a szakellátásba kerülés okai,
- ❖ a szakellátás helyszínei, az eltöltött idő,
- ❖ családi kapcsolatok, rokon háló,
- ❖ partnerkapcsolatok, baráti kör,
- ❖ iskolai pályafutás, végzettségek,
- ❖ munkavállalói tapasztalatok, eddigi munkahelyek,
- ❖ vagyoni helyzet (családi pótlék, árvaellátás összege, otthonteremtési támogatás, ingó, ingatlanvagyon),
- ❖ egészségi állapot, személyiségállapot,
- ❖ devianciák: alkohol, drog, bűnöző karrier,
- ❖ jelenlegi helyzet, a felvételi kérelem okai, motivációi,
- ❖ önálló életvitelhez szükséges készségek, felszerelés,
- ❖ jövőbeli tervek.

Információkból írásos anyag készül, melyet a felvételi kérelmek dossziéban a többi felvételi dokumentummal együtt elhelyez.

Amennyiben a fiatal a saját családjába szeretne visszatérni- az illetékes gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az utógondozó tájékozik a család körülményeiről, a külső segítőkről.

Az utógondozói ellátás iránti kérelmek ügyintézése

A gyermekvédelmi gyám a gyermek nagykorúságának elérése előtt legalább két hónappal felterjeszti a gyámhivatalnak a gyermek kérelmét, az utógondozói ellátásra vonatkozó javaslatát és a szükséges igazolásokat:

- ❖ jövedelemnyilatkozatát az azt alátámasztó igazolásokkal együtt, vagy igazolást az álláskeresőként való nyilvántartásba vételéről ,
- ❖ a köznevelési vagy felsőoktatási intézményben meglévő tanulói, hallgatói jogviszony esetében a diákigazolvány vagy az arról szóló igazolás másolatát vagy a felnőttképzési intézménnyel kötött felnőttképzési szerződés másolatát,,

- ❖ a szociális bentlakásos intézménybe történő elhelyezéséről szóló határozatot vagy a szociális bentlakásos intézmény értesítését a felvétel várható időpontjáról,
- ❖ az utógondozó otthon vagy a külső férőhelyet működtető befogadó nyilatkozatát, vagy a befogadás megtagadásáról szóló nyilatkozatot.
- ❖ a külső férőhelyet működtető fenntartó nyilatkozatát az ellátás pénzügyi fedezetének biztosításáról, ha a fiatal felnőtt utógondozói ellátására a saját tulajdonát vagy bérleményét képező ingatlanban kerül sor.

Amennyiben a fiatal felnőtt már korábban kikerült a gyermekvédelmi gondoskodásból, de újra kéri az utógondozói ellátást, a gyámhivatalhoz nyújt be kérelmet.

A 24. életévét betöltött, középfokú iskolában tanuló vagy szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló fiatal felnőtt és a 25. életévét betöltött, felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb a 30. életévének betöltéséig. A fiatal felnőtt az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelmet a 24. vagy 25. életévének betöltését megelőző két hónappal nyújtja be a szolgáltatást nyújtó intézmény fenntartója felé. A kérelemhez csatolnia kell:

- ❖ a tanulói vagy hallgatói jogviszony fennállásának igazolásaként a nyilatkozatát, amely tartalmazza az érvényes diákigazolványa számát, valamint azt, hogy mely oktatási intézménnyel áll jogviszonyban, vagy a felsőoktatási intézmény döntését a felvételtől vagy átvételtől, vagy a képzési, felnőttképzési jogviszonyának fennállásáról szóló igazolást és az utógondozói ellátást nyújtó befogadó nyilatkozatát.

Az ellátást nyújtó szakmai egységnek tájékoztatását kell adnia a tanulmányok befejezésének esélyéről, a fiatal felnőttnek az ellátást nyújtó intézménnyel való együttműködési készségéről, amelyről a jellemzést az utógondozó készíti elő az intézményvezetőnek aláírásra. Az intézményvezető gondoskodik a jellemzés fenntartó felé történő továbbításáról.

Az utógondozói ellátás feltételének folyamatos kontrollálása:

- ❖ a fiatal felnőtt köteles félévente bemutatni a hallgatói jogviszony igazolást az utógondozónak, és megküldeni az intézmény fenntartója felé.
- ❖ az utógondozó a fiatal felnőtt utógondozói ellátás ideje alatt a felsőoktatási intézménnyel folyamatos kapcsolatban van, figyelemmel kíséri a fiatal felnőtt előmenetelét.

A felvételi értesítés (felvétel vagy elutasítás)

A jelentkező fiatal felnőtt gyermekvédelmi gyámja a leendő utógondozó kijelöléséig – elutasítás esetén az elutasítás közléséig – az illetékes szakember. Előkészíti az iratanyagot az utógondozói ellátás elrendelésének kezdeményezéséhez, ezen belül:

- ❖ tájékozódik az illetékes gyámhivaltól,
- ❖ beszerzi a fiatal felnőtt kitöltött – illetékes gyámhivatalhoz címzett – kérelmét, csatolja a jogosultságról szóló igazolásokat
- ❖ beszerzi a befogadó nyilatkozatot,
- ❖ fiatal felnőtt értesítése a Befogadásról,
- ❖ az összeállított iratanyagot átadja a szakmai adminisztrációt végző munkatársnak további ügyintézés (iktatás, postázás) céljából,
- ❖ a beutaló határozat megérkezéséig folyamatos kapcsolatot tart az illetékes gyámhivatallal.

Az utógondozói ellátást igénybe vevő fiatal felnőttnek nyújtott tájékoztatás

A fiatal felnőtt kérelme, illetve a gyámhivatal határozata alapján az utógondozói ellátás megkezdésekor az ellátásra jogosult fiatal felnőttet (törvényes képviselőjét), az utógondozói ellátásra kijelölt szakmai egység nevelője tájékoztatja:

- ❖ az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- ❖ a fiatal felnőttől vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
- ❖ a fiatal felnőtt és a hozzátartozói közötti kapcsolattartás rendjéről,
- ❖ az érték-és vagyonmegőrzés módjáról,
- ❖ a Házi rendről,
- ❖ a panaszjoga gyakorlásának módjáról,
- ❖ a jogait és érdekeit képviselő érdekképviseleti fórumról.

A fiatal felnőtt a tájékoztatás megtörténtéről az ellátás mértékét, módját tartalmazó megállapodásban nyilatkozik. A fiatal felnőtt köteles az intézményi nyilvántartáshoz adatokat szolgáltatni, nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a természetes személyazonosító adataiban beállott változásokról.

Az utógondozói terv elkészítése

Az utógondozó – a gyámmal történő együttműködés keretében- a fiatal felnőtt aktív közreműködésével-írásban- **utógondozói tervet** készít, mely tartalmazza:

- ❖ a fiatal elképzelését a lakhatás, a tanulmányi tevékenység, az elhelyezkedés, a munkavégzés, és
- ❖ a család-és párkapcsolatok vonatkozásában,
- ❖ a fiatal rövid és hosszú távú céljairól,
- ❖ a gondozási szintér szakembereinek elképzelését (ill. külső támogatókét),
- ❖ a terv készítésének dátumát,
- ❖ a felülvizsgálat dátumát,
- ❖ a fiatal felnőtt és az utógondozó aláírását.

Az utógondozó a feltételek figyelembe vételével értékeli, összegezi, a fiatal felnőttel meghatározzák a teljesítendő feladatokat, az ellenőrzésük idejét, módját.

Fontos, hogy a tervezés, a célmegjelölés feleljen meg a realitás, az elérhetőség, a megvalósíthatóság kritériumának.

A terv teljesítését szükség szerint, de legalább 3 havonta át kell tekinteni és értékelni, illetve rögzíteni a változtatásokat.

Megállapodás

Az utógondozói ellátást nyújtó az ellátás igénybevételekor megállapodást köt a fiatal felnőttel az utógondozói ellátás konkrét formájáról, módjáról és mértékéről.

A megállapodások előkészítése

- ❖ Az egyéni együttműködési megállapodás a fiatal felnőttel folytatott utógondozói munka kerete. Az egyéni együttműködési megállapodás célja az utógondozói ellátás keretében folytatott segítő tevékenység tervezhetőségének, nyomon követhetőségének, értékelhetőségének.
- ❖ Az egyéni együttműködési megállapodás előkészítése, működtetése az utógondozó munkaköri kötelessége. Az egyéni együttműködési megállapodás elkészítésében, működtetésében való közreműködés, együttműködés az utógondozói ellátás biztosításának feltétele. Az egyéni együttműködési megállapodás elkészítése, működtetése során a szociális munka szakmai minimumai az irányadóak. Az egyéni együttműködési megállapodás időtartamának alkalmazkodnia kell a fiatal felnőtt tervezési, belátási képességéhez, személyiségállapotához. Az egyéni együttműködési megállapodásnak naprakészen kell tükröznie a fiatal felnőtt aktuális élethelyzetét - minden élethelyzetet érintő lényeges változás esetén annak módosítása szükséges – és az intézmény által számára nyújtott ellátás elemeit, mértékét.

Az egyéni együttműködési megállapodás keretében meg kell állapodni a következőkben:

- ❖ Az utógondozói ellátásból adódó kötelezettségek teljesítésének módjában, annak következményeiről
- ❖ Az ellátmány – különösen a ruházati támogatás – felhasználás nyomon követésének módjában.
- ❖ Meglévő ingó/ingatlan vagyon esetében a vagyon megőrzésének, védelmének módjában.

Az ellátás tartalmát, mértékét az Intézmény mindenkor érvényes utógondozói ellátás keretében nyújtott szükség szerinti ellátásról szóló szabályzata határozza meg.

Az utógondozói ellátást nyújtó szintér szakmai vezetője a fiatal felnőtt befogadásáról értesíti a Szakmai rendelet - 113. § (3) bekezdés alapján - a 101. § (2) bekezdésében meghatározott szerveket, személyeket.

Szükség szerinti ellátást az utógondozói ellátást nyújtó biztosítja, melyek a következők:

- ❖ az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,
- ❖ a tisztálkodási, mosási lehetőséget,
- ❖ az étkezést vagy a főzési lehetőséget és az ahhoz szükséges alapanyagot,
- ❖ a ruházatot,
- ❖ az elsősegélyhez szükséges felszereléseket,
- ❖ a személyre szóló pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés támogatást és segítségnyújtást.

Ha az utógondozói ellátás elrendelésére a Gyvt. 93. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott ok miatt került sor, az utógondozott számára az utógondozói ellátást nyújtó biztosítja

a) az utógondozói ellátás időtartama alatt megkezdett vagy folytatott első tanulmányának teljes költségét,

b) a tankönyveket, tanszereket és egyéb, a tanulmányok végzéséhez szükséges felszereléseket, továbbá a köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménybe járással kapcsolatban felmerülő költségeket.

A fenti ellátást természetben, illetve havonta egy összegben kifizetett ellátmányból biztosítjuk.

Feladatok

Az utógondozást végző nevelő feladata a megállapodással és az abban foglaltakkal kapcsolatosan:

- ❖ a megállapodások megkötésének előkészítése,
- ❖ a jogszabályban és a megállapodásban rögzített ellátások megvalósulásának, a kötelezettségek teljesítésének rendszeres ellenőrzése,
- ❖ a jogosultsági feltételekben bekövetkező változások jelzése az illetékes gyámhivatal felé, a megállapodás módosításának előkészítése,
- ❖ szükség esetén a pénzügyi juttatások beosztásának segítése.

Az utógondozói ellátmányok megigénylését a szakmai vezető végzi az intézmény tárgykörben kiadott szabályzatainak megfelelően.

Baleset megelőzés

A fiatalokra vonatkozó egészségügyi- és balesetvédelmi előírásokról az utógondozói ellátásban részesülők az ellátás kezdetekor az utógondozó /nevelő részéről tájékoztatást kapnak.

A veszélyforrásokról, a rendkívüli esemény esetén szükséges teendők megismeréséről a baleseti- és tűzvédelmi jegyzőkönyv aláírásával nyilatkoznak.

Nyilvántartásokkal kapcsolatos feladatok

Az utógondozó/nevelő naprakészen vezeti a Gyvt. 139. § alapján az utógondozottakkal kapcsolatos nyilvántartást (személyi adatok, gondozási szintér, megállapodás stb.).

A szakmai egység vezetőjének jelzi az adatváltozásokat, a gondozási szintér változását.

A megállapodás megkötésekor, az ellátást nyújtóval együttműködve nyilvántartásba veszi a fiatal felnőtt ingó és ingatlan vagyonát, folyamatosan figyelemmel kíséri és bejegyzi a változásokat.

Az utógondozónak/nevelőnek az ügyintézővel kapcsolatos levelezés másolatát a fiatal felnőtt iratanyagában kell elhelyeznie.

Minden hónap elején a szakmai vezető az OGYSZ részére megküldi az utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyeken élő fiatal felnőttek gondozási napjairól készült jelentését, amely tartalmazza az üres férőhelyekre, fiatalok esetleges lakcímváltozására vonatkozó adatokat is.

Az utógondozói ellátásban az egyéni dosszié vezetése, dokumentálás (a nevelő folyamatos feladata)

Az egyéni dosszié a következőket tartalmazza:

- ❖ a felvételi dokumentáció másolata,
- ❖ a gyámhivatali határozatok másolatai,
- ❖ a fiatal felnőtt személyi azonosító igazolványának másolata,
- ❖ iskolai végzettségét igazoló okiratainak másolata,
- ❖ szükség szerint egészségi állapotát, személyiségállapotát tükröző szakvélemények, zárójelentések másolata,
- ❖ vagyoni helyzetét tükröző dokumentumok, iratok másolata,
- ❖ az előtörténet dokumentumainak másolata (a fiatal felnőtt beleegyezésével),
- ❖ az utógondozói ellátásra való jogosultság igazolásának másolatai,
- ❖ az egyéni együttműködési megállapodások,
- ❖ a gyámhivatal felé benyújtott utógondozói jelentések másolatai,
- ❖ intézményes keretek közötti ellátás esetén Házi rendsértések, együttműködési hiányosságok következményeként keletkező intézményi dokumentumok (írásbeli figyelmeztetések, határozatok),
- ❖ minden olyan irat, amely az utógondozói ellátás ideje alatt – az utógondozói ellátással összefüggésben – keletkezik, illetve a fiatal felnőtt élethelyzetének változásait tükrözi,
- ❖ az utógondozói ellátás, az egyéni esetvitel lezárásának, értékelésének a dokumentumai.

Az egyéni dosszié kezelése során az adatkezelés szabályait, a titoktartás kötelezettségét be kell tartani. Az egyéni dossziékat iktatva, elzártan kell tárolni, hogy illetéktelen személy hozzá ne férhessen, a tárolási hely területéről kivinni nem lehet, az egyéni dossziéból oda elhelyezett iratot eltávolítani nem lehet, az egyéni dossziéból nyert információt illetéktelenül, illetve a fiatal felnőtt tudomása és

beleegyezése nélkül felhasználni nem lehet. Ez utóbbi alól kivétel, ha az információ elhallgatása a fiatal felnőtt egészségi vagy pszichés állapotára nézve súlyosan veszélyeztető, vagy visszafordíthatatlan következményekkel járna.

Utógondozó nevelő adminisztrációs feladatai:

- ❖ élethelyzet folyamatos monitorozása, egyéni esetkezelés folytatása,
- ❖ rövid távú célok kitűzése a fiatal felnőttel, ellenőrzése és betartásának szorgalmazása
- ❖ gondozási stratégia kialakítása, a tervben foglaltak folyamatos kiértékelése,
- ❖ együttműködési megállapodás előkészítése,
- ❖ a fiatal felnőtt életkörülményeinek változásakor (pl. munkahelyváltás, tanulmányok megkezdése/befejezése) kezdeményezi a megállapodás szükséges módosítását és annak dokumentálását.
- ❖ esetdosszié, esetnapló vezetése,
- ❖ jövedelmi helyzet vizsgálata, gazdálkodási stratégia (elő-takarékosság) megvitatása,
- ❖ egyéni megsegítés, terápia megszervezése,
- ❖ otthonteremtési támogatás igénylésének segítése, felhasználásban, elszámolásban való szakmai segítségnyújtás, szükséges iratok beszerzésében való segítségnyújtás,
- ❖ gyámhivatali jelentések elkészítése, tájékoztatás az utógondozói ellátás eredményességéről,
- ❖ Utógondozó lakáson, külső férőhelyek rendjének ellenőrzése napi szinten, eseti szűrőpróba szerinti ellenőrzések,
- ❖ bűncselekmény vagy a megállapodás súlyos megsértésének gyanúja merül fel haladéktalanul írásban tájékoztatja az intézményvezetőt, a gyámhivatalt, vagy a rendőrséget rendszeres, meghatározott időközönként (pl. negyedévente vagy félévente) szakmai beszámolót készít a fiatal felnőtt helyzetének alakulásáról az intézmény vezetőjének vagy a fenntartónak.
- ❖ környezettanulmányok: Külső férőhely esetén adminisztratív felkészülés a fiatal lakhatási körülményeinek ellenőrzésére és a látogatások dokumentálása.
- ❖ ellátás megszüntetésének kezdeményezése együttműködés hiánya miatt,
- ❖ értékelés, lezárás.

Utógondozói ellátás megszűnése

A Gyvt. 93. §-a alapján megszűnik a fiatal felnőtt utógondozói ellátása:

- ❖ ha a fiatal felnőtt a Gyvt. 93.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti ok miatt (létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja) részesül ellátásban a 21. életévének, vagy ha speciális vagy különleges ellátási szükségletüként érte el a nagykorúságát, a 22. életévének betöltésével,
- ❖ ha az Gyvt. 93.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti ok miatt (ha tanulói, hallgatói jogviszonyban áll, a tanulói, hallgatói, vagy felnőttképzési jogviszony megszűnését követő 120. napon, de tanulói vagy felnőttképzési jogviszony

- fennállása esetén a – a Gyvt. 93.§ (9a) bekezdésben foglalt kivétellel – legkésőbb a 24. életévének, hallgatói jogviszony fennállása esetén a Gyvt. 93.§ (9a) bekezdésben foglalt kivétellel – legkésőbb a 25. életévének betöltésével,
- ❖ ha a fiatal felnőtt a Gyvt. 93.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti ok miatt (szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja) részesül ellátásban a szociális intézménybe való felvételével, de legkésőbb a 22. életévének a betöltésével,
 - ❖ a 24. életévét betöltött, középfokú iskolában tanuló vagy szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló fiatal felnőtt és a 25. életévét betöltött, felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb a 30. életévének betöltéséig (*Gyvt. 93.§ (9a) bekezdés*).

A gyámhatóság az ellátást megszünteti, ha a fiatal felnőtt:

- ❖ ellátásának jogosultsági feltételei már nem állnak fenn,
- ❖ az utógondozói ellátást nyújtó intézmény munkatársával, illetve az intézményben ellátott társával szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít,
- ❖ azt kéri,
- ❖ a Gyvt.93. § (1) bekezdés b) pontja alapján (tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll) elrendelt utógondozói ellátás esetén a tanulmányi vagy vizsgakötelezettségét önhibájából nem teljesíti,
- ❖ az ellátás megállapításáról szóló gyámhatósági közléstől számított 15 napon belül az ellátást nem vette igénybe és ennek okáról önhibájából nem értesítette az ellátást nyújtót.
- ❖ az ellátás igénybevételeéről szóló megállapodásban foglaltakat súlyosan megszegi.

Nincs helye az utógondozói ellátás ismételt elrendelésének, ha az utógondozói ellátás megszüntetésére az alábbi okok miatt került sor:

- ❖ az utógondozói ellátást nyújtó intézmény munkatársával, illetve az intézményben ellátott társával szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít,
- ❖ a Házi rendet többször súlyosan megsérti,
- ❖ a Gyvt. 93.§ (1) bekezdés b) pontja alapján elrendelt utógondozói ellátás esetén a tanulmányi vagy vizsgakötelezettségét önhibájából nem teljesíti,
- ❖ az ellátás megállapításáról szóló gyámhatósági határozat közlésétől számított 15 napon belül az ellátást nem vette igénybe és ennek okáról önhibájából nem értesítette az ellátást nyújtót,
- ❖ az ellátás igénybevételeéről szóló megállapodásban foglaltakat súlyosan megszegi.

és ha a megszüntető határozat véglegessé válástól számítva egy év még nem telt el.

Ha az utógondozói ellátás megállapítására azért került sor, mert a fiatal felnőtt létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja vagy szociális fentlakásos intézménybe felvételét várja, akkor az elrendelt utógondozói ellátásban részesülő munkaképes fiatal felnőtt köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

Az utógondozó nevelő az utógondozói ellátás eredményéről a gyámhivatalnak beszámolót készít. Összeállítja a megszüntetés iránti kérelmet és benyújtja az illetékes gyámhivatalnak.

A dokumentáció részei:

- ❖ megszüntetés iránti kérelem,
- ❖ fegyelmi tárgyalás esetén a jegyzőkönyvek és a fegyelmi határozat,
- ❖ sorozatos házirendsértés esetében az írásbeli figyelmeztetések és egyéb Házirendben foglalt szankciók értesítései,
- ❖ elfogadhatatlan magatartás esetében a kifogásolt viselkedést, kommunikációt tanúsító feljegyzések, jegyzőkönyvek,
- ❖ együttműködés hiánya esetében az együttműködési megállapodás, felszólítások,
- ❖ a fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszüntetési kérelme.

A gyámhatóság elrendeli az utógondozást az otthonteremtési támogatás iránti kérelem előterjesztésekor, valamint meghosszabbítja az utógondozást az annak időtartama alatt nyújtott otthonteremtési támogatás elszámolásának időpontjáig (*Gyvt. 92.§ (3) bekezdés*).

Az otthonteremtési támogatás céljának megvalósulásához az intézmény a támogatással való elszámolásig segítséget nyújt, kivéve, ha az otthonteremtési támogatás célja lakás-előtakarékossági programban való részvétel. Lakás-előtakarékossági programban való részvétel esetén az utógondozást biztosító intézmény szükség esetén a Gyvt. 26/B. § (3) és (7) bekezdése szerinti esetben nyújt segítséget.

A szakmai vezető az utógondozás megszűnésével, megszüntetésével kapcsolatosan egyeztet a fiatal felnőttel, az utógondozást végző nevelővel, valamint a gyámhivatallal.

A gondozási hely a fiatal távozásáról értesíti a szülő lakóhelye szerinti család – és gyermekjóléti központot, illetve a fiatal felnőtt pártfogó felügyelőjét.

VI.10. Dokumentálás az ellátás időtartama alatt gyermekotthonokban, lakásotthonokban, utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyen

A GYVR rendszerben kerül rögzítésre. A gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás vezetője, szakmai munkakörben

foglalkoztatott munkatársa, a gyermekvédelmi gyám és helyettes gyermekvédelmi gyám, valamint a vármegyei, fővárosi és országos gyermek

védelmi szakértői bizottság az adatok átadását a GYVR rendszer használatával teljesítik, és a gyámhatóság felé is ennek alkalmazásával szolgáltatnak adatot.

A GYVR rendszerben:

- a Gyvt. 135. § (2) bekezdés a)-c) pontjai szerinti adatok rögzítése a törzsadat alrendszerben,
a tervező és értékelő alrendszerben a gyermekvédelmi szakellátás esetén az elhelyezési javaslat, egyéni elhelyezési terv és egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése, valamint a gondozási-nevelési tevékenység megvalósításának értékelése,
- a nevelésbe vett gyermekeket fogadó gyermekotthonban, az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek vagy utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek ellátását biztosító gyermekotthonban lévő üres férőhelyek rögzítése a gondozási helyek férőhely-nyilvántartási alrendszerében történik.
- „GH-1”Egyéni gondozási- nevelési terv nevelésbe vétel esetén.

Az ellátás megkezdésekor a rendelkezésre álló dokumentáció alapján, a GYVR rendszerben el kell készíteni a gondozott gyermekre vonatkozó egyéni gondozási-nevelési programot tartalmazó egyéni gondozási-nevelési tervet. Célja az egyéni elhelyezési terv megvalósulását biztosító gondozással, neveléssel kapcsolatos feladatok részletes megtervezése és az abban részt vevő szakemberek közötti munkamegosztás meghatározása. A feladatok változása a megfelelő rubrikában dátummal együtt rögzítendő, illetve pótlapon csatolandó.

Az egyéni gondozási-nevelési tervben történik meg a képességfelmérés és fejlesztés tervezése a Képesség- és tehetség gondozás a gyermekvédelmi szakellátásban módszertan alapján. A módszertan ehhez a tervezéshez ad támogatást a fizikai képességek, pszichológiai képességek, szociológiai jellemzők kategóriái szerint. A felsorolt képességek mindegyikét kötelező mérni. A méréshez az egyes képességeknél kötelezően megjelölt eszközöket kell használni. A fejlesztési és gondozási tevékenység tervezést, a tervezés az elvégzett felmérések eredményei és az eredmények alapján megfogalmazott fejlesztési tevékenységek írásos rögzítését igényli. Az írásbeli rögzítés a GYVR-ben a GH-1 adatlap külön menüpontjában történik

A miniszter a módszertant az általa vezetett minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzéteszi, valamint gondoskodik annak folyamatos frissítéséről.

Az adatlap kitöltője a gyermekotthon szakmai vezetője, a gyermek nevelője és a gyermekvédelmi gyám.

A kitöltés ideje az adatlap a gyámhivatal által jóváhagyott elhelyezési javaslat és elhelyezési terv (TESZ-1) kézhezvételétől számított 30 napon belül kitöltendő, lezárandó azt követően pedig - szükség szerint - folyamatosan bővíthető, módosítható.

„GH-3”: – Helyzetértékelés

Az adatlap funkciója a nevelésbe vett gyermeket gondozó személy, intézmény felülvizsgálat előtti beszámolója. Az egyéni gondozási-nevelési tervben megfogalmazott feladatok értékelése történik az adatlapon

Az adatlap kitöltője: a gyermeket gondozó intézmény.

A kitöltés ideje: a nevelésbe vétel felülvizsgálati időpontját megelőzően tizenöt nappal, a gyámhivatal felkérésére 15 napon belül.

Egyéb dokumentum: Házi rend

A Házi rendnek vonatkoznia kell: a gyermekotthonokban, lakásotthonokban élő gyermekekre, fiatal felnőttekre, utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyen élő fiatal felnőttekre, a szakdolgozókra, a látogatás - és egyéb célból belépő személyekre. A gyermekotthon/lakásotthon/külső férőhely belső életének rendjét, a gyermek, fiatal felnőtt jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait a Házi rend tartalmazza.

A Házi rendben kell megállapítani különösen:

- a napirendből adódó feladatokra,
- a gyermek, fiatal felnőtt viselkedésére, továbbá a gyermekeknek, fiatal felnőtteknek egymással, valamint a gyermekotthon dolgozóival szemben tanúsítandó magatartására,
- a gyermeknek, fiatal felnőttnek a hozzátartozókkal, illetve más személyekkel történő kapcsolattartására, a látogatás rendjére, a gondozási helyről történő eltávozás és visszatérés rendjére,
- a panaszjog érvényesítésének módjára,
- az érdek-képviselői fórum véleményezési és egyetértési jogának gyakorlására,
- az irányított tevékenység nélküli szabad levegőn tartózkodás biztosítására vonatkozó előírásokat.

A Házi rendet az intézmény vezetője, a nevelőtestület, a gyermekönkormányzat véleményének figyelembevételével, valamint az érdekképviselői fórum egyetértésével hagyja jóvá.

A dokumentumot úgy kell megfogalmazni, hogy az minden gyermek, fiatal felnőtt számára érthető legyen.

A Házi rendet minden gyermekkel, fiatal felnőttel és kapcsolattartásra jogosult személlyel **meg kell ismertetni**, - melyet aláírásával igazol - **és jól látható helyen a gondozási helyen ki kell függeszteni**.

Gyermekenkénti dokumentáció a gyermekotthonokban, a lakásotthon-hálózatok székhelyén

A lakásotthon-hálózat/gyermekotthon irodájában minden gyermekről és fiatal felnőttéről külön dossziét vezetünk. Ebben megtalálhatóak a következő dokumentumok:

- ❖ a Gyvt. 139. §-a által előírt nyilvántartás,
- ❖ átvételi elismervény
- ❖ az OGYSZ által megküldött előzményi iratanyagok,
- ❖ személyes okmányok (személyi igazolvány, lakcímkártya, TAJ kártya, adókártya, közgyógyellátási igazolvány száma, diákigazolvány, bizonyítványok stb.) másolatai,
- ❖ gyámhivatali határozatok,
- ❖ Értesítés befogadásról/távozásról nyomtatvány,
- ❖ a törvényes képviselő, illetve a fiatal felnőtt nyilatkozata az ellátás megkezdésekor a tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről,
- ❖ egyéb hatósági iratok: pártfogói felügyelet elrendeléséről/ megszüntetéséről szóló végzés, pártfogói felügyelő által kiadott igazoló kártya (az igazoló kártya a gyermeknél/ fiatalnál személyes használatban van),
- ❖ egészségügyi törzslap, pszichológiai és más szakértői bizottsági vizsgálatok dokumentumai, szakvélemények,
- ❖ hivatalos értesítések,
- ❖ egyéb társintézményekkel kapcsolatos iratok (rendőrségi feljegyzések stb.),
- ❖ engedély nélküli eltávozás nyilvántartás

A gondozási helyeken a fent felsoroltakon kívül megtalálhatóak még az alábbi nyilvántartások:

- ❖ egészségügyi ellátással kapcsolatos iratok, (pl.: státuszlap, zárójelentések, gyógyszerelés, terápia, gyógytorna, /testsúly, testmagasság változás stb./, egészségügyi füzet,
- ❖ a gyerekek napi tevékenységét /munka, tanulás, szabadidős programok stb./ a nevelő által vezetett csoportnapló feljegyzéseiben követhetjük nyomon,
- ❖ zsebpénz-nyilvántartás,
- ❖ kimenő nyilvántartást,
- ❖ gondozottak ruházat nyilvántartása, selejtezési javaslat-ruházat,
- ❖ kapcsolattartási napló,
- ❖ eseménynapló- átadó füzet,
- ❖ életvezetési napló,
- ❖ gondozottak ingó tulajdonának nyilvántartása
- ❖ átadás-átvétel osztálypénz/csoportpénz

Gondozott gyermekek vagyontárgyainak kezelése és nyilvántartása a gondozási helyeken

Új gyermek felvételekor végzendő teendők:

Felvételnél a leendő gondozott törvényes képviselője tájékoztatást kap a behozott, személyes használatra szánt dolgokról, a tárolás-megőrzés lehetőségeiről és szabályairól, igény szerint egyeztet a szakmai vezetővel.

Felvételnél a behozott ingóságait a gyermek/ fiatal felnőtt jelenlétében (hozzátartozója, törvényes képviselője jelenlétében) tételesen fel kell leltározni. Ismételten fel kell hívni a figyelmét arra, hogy a magánál tartott holmikért elsősorban önmaga felel.

Leltár készül: a gyermek/utógondozói ellátott személyes használatában tartott értékekről, holmikról. A leltár elfogadását, a felelősség tudomásul vételét a gyermek/törvényes képviselője, illetve az utógondozói ellátott fiatal aláírásával igazolja, a leltárív egy példányát átveszi. A leltár egy példányát a gondozott személyi anyagában kell tartani.

Ingatlan vagyon nyilvántartása utógondozói ellátás esetén

Az utógondozói ellátott/vagy gondnoka nyilatkozata alapján a gondozott ingatlan tulajdonát nyilvántartásba kell venni.

Ingó vagyontárgyak kezelése, nyilvántartása gyermekotthonokban, lakásotthonokban, utógondozói lakásotthonban, külső férőhelyen

A gyermekek, utógondozói ellátottak szakmai egységbe, megőrzésre, raktárba leadott ingó tulajdonát nyomtatványon tartja nyilván. A nyilvántartást a szakmai egység nevelője vezeti. Ha az utógondozói ellátott hosszabb időre távozik, az általa az egységből kivitt ingóságokat tételesen fel kell jegyezni az eltávozási lapon, vagy az erre a célra rendszeresített sorszámozott füzetben. A gyermek/ fiatal felnőtt a leltár elfogadását aláírásával igazolja. Visszaérkezésekor a visszahozott és elvitt ingóságokat leltárának egyeztetése után az eltérést jegyzőkönyvben kell rögzíteni, majd ennek megfelelően módosítani kell a nyilvántartást.

Ingó tulajdonban bekövetkező rendkívüli esemény esetén (pl. megrongálódott, elveszett stb.) minden alkalommal jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet két tanúval és a gyermekkel, törvényes képviselőjével, fiatal felnőttel is alá kell írni, ez alapján kell a nyilvántartásban vezetni a változást.

Az utógondozói ellátás megszűnésekor a gondozott tulajdonában lévő ingóságokat leltár szerint kell átadni. Az ingóságok átadásáról-átvételéről 2 példányban jegyzőkönyvet kell kiállítani. A jegyzőkönyvnek minden esetben tartalmaznia kell az átadó, átvevő adatait, az ingóságok felsorolását (beazonosítható módon) és aláírását, valamint a dátumot is.

Leltár készítése a gondozottak ingóságairól

A Leltározási Szabályzatban előírtak szerint a gyermekek és az utógondozói ellátottak ingóságait évente leltározni kell mennyiségi felvétellel, a nyilvántartás egyeztetésével.

Külön kell a költségvetésből, és az adományokból beszerzett, kapott ingóságokat, használati tárgyakat, ruhaneműket a leltári nyomtatványokra felvezetni.

A leltározás előtt, a Selejtezési Szabályzatban foglaltak szerint, elhasználódott személyes holmikát selejtezésre kell javasolni a szakmai vezető felé. A selejtezést a szakmai vezető hagyja jóvá, a selejtezésre elkülönített, elhasználódott ingóságokkal együtt. A selejtezést a Selejtezési Bizottság végzi.

Zsebpénz-nyilvántartás a gondozási helyeken

Az intézmény minden 3 éven felüli gondozott gyermek részére zsebpénzt biztosít, mely jogszabályban meghatározottak szerint történik. A gondozottak igényeik szerint gazdálkodhatnak vele.

Minden gondozott számára biztosítjuk a rendszeres zsebpénzhez jutást havi rendszerességgel. Korcsoport és egyéni képességek alapján segítséget kell nyújtani a zsebpénz felhasználásában, a nevelő által. A miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formában kell vezetni a telephelyeken a zsebpénz forgalmát, és havi egyenleget is rögzíteni szükséges rajta. A nyilvántartást a gyermek is aláírásával látja el. Az írásképtelen gyermek esetén megjegyzésbe szükséges feltüntetni, hogy a gyermek aláírásra képtelen, valamint a zsebpénzének felhasználásáért felelős dolgozó nevét, munkakörét. A felhasználás igazolása érdekében a vásárlásról szóló bizonylatokat nyilván kell tartani, meg kell őrizni.

Egészségügyi nyilvántartások a gondozási helyeken:

- ❖ egészségügyi törzslap,
- ❖ védőoltások nyilvántartása, - oltási könyvben
- ❖ „betegfüzet”.
- ❖ gyógyszer nyilvántartás

Kapcsolattartási napló vezetése a gondozási helyeken:

A kapcsolattartás megvalósulásáról a gondozási hely a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formában kapcsolattartási naplót vezet. Bejegyeznek minden, gyermeket érintő eseményt (látogatás, telefon, csomag).

Kapcsolattartási alkalmakkor vezet a jelen lévő dolgozó. A gondozási hely a helyzetértékelés véglegesítését megelőzően a kapcsolattartási naplót feltölti a GYVR dokumentumtárába.

Egyéni feljegyzések vezetése (életút-napló), fotók tárolása a gondozási helyeken:

A nevelő vagy a gyermekfelügyelő gyermekenként egy erre a célra rendszeresített füzetbe bejegyzi a gyermek életének mindennapi és jeles eseményeit havonta legalább egy alkalommal. E füzetbe vagy külön fotóalbumba gyűjti a gyermek (társairól) életéről készült fotókat, évente legalább 4-5 képet.

Utógondozói ellátottak dokumentációja:

Az utógondozó/nevelő naprakészen vezeti az utógondozottakkal kapcsolatos nyilvántartást: személyi adatok, gondozási szintér, megállapodás.

Az utógondozói ellátásra kijelölt szintér nevelőjének jelzésére, a szakmai vezető jelzi az adatváltozásokat, a gondozási szintér változását az intézmény vezetője felé.

A megállapodás megkötésekor az ellátást nyújtóval együttműködve nyilvántartásba veszi a fiatal felnőtt ingó- és ingatlan vagyonát, folyamatosan figyelemmel kíséri és bejegyzi a változásokat.

Az utógondozónak/nevelőnek az ügyintézővel kapcsolatos levelezés iktatott másolatát a fiatal felnőtt iratanyagában kell elhelyeznie.

A gondozási helyektől megkapott havi jelentések alapján az OGYSZ nyilvántartást vezet az egyes szinterek üres férőhelyeiről.

Havonta utógondozó/nevelő beszámolót küld az OGYSZ vezetőjének az intézményben utógondozói ellátásban részesülő Utógondozói ellátottak gondozási napjainak számáról, a férőhelyek kihasználtságáról, a fiatal felnőttek lakcíméről.

Dokumentáció: (minden iktatott)

- ❖ a felvételi dokumentáció másolata,
- ❖ a gyámhivatali határozatok másolatai,
- ❖ a fiatal felnőtt személyi azonosító igazolványának másolata,
- ❖ iskolai végzettségét igazoló okiratainak másolata,
- ❖ szükség szerint egészségi állapotát, személyiségállapotát tükröző szakvélemények, zárójelentések másolata,
- ❖ vagyoni helyzetét tükröző dokumentumok, iratok másolata,
- ❖ az előtörténet dokumentumainak másolata (a fiatal felnőtt beleegyezésével),
- ❖ az utógondozói ellátásra való jogosultság igazolásának másolatai,
- ❖ megállapodások,
- ❖ a gyámhivatal felé benyújtott utógondozói jelentések másolatai,
- ❖ minden olyan irat, amely az utógondozói ellátás ideje alatt – az utógondozói ellátással összefüggésben – keletkezik, illetve a fiatal felnőtt élethelyzetének változásait tükrözi,
- ❖ az utógondozói ellátás, az egyéni esetvitel lezárásának, értékelésének a dokumentumai,
- ❖ folyamatosan vezetett, értékelt utógondozói terv a fiatal felnőtt vállalásairól, terveiről, a terv megvalósulásához szükséges feladatokról, a feladatok megvalósításának határidejéről,
- ❖ ingó- és vagyontárgyak leltárba vétele,
- ❖ Házi rend megismerésének nyilatkozata,

- ❖ baleseti- tűzvédelmi, házon belüli eszközök, gépek kezelésének megismerésének nyilatkozata,
- ❖ lakás, - szoba kulcs átadás-átvételének nyilatkozata.

VII. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja

Az intézmény az általa nyújtott szolgáltatásokat, az igénybevétel lehetőségeit és feltételeit az ellátási területén élők, valamint más érintettek számára is elérhető módon és helyen nyilvánosságra hozza. Annak érdekében, hogy az intézmény szolgáltatásait a lakosság minél szélesebb körben megismerhesse, szoros kapcsolatot tart más szociális, gyermekvédelmi és egészségügyi szolgáltatókkal, oktatási-nevelési intézményekkel, egyéb a gyermekek fejlődését elősegítő szervezetekkel, egyházakkal.

Az intézmény honlapja folyamatosan naprakész információkat tartalmaz, amely mindenki számára hozzáférhető a www.zmgvyk.hu weboldalon.

VIII. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A gyermek jogai, kötelezettségei

A nevelésbe vett gyermek joga különösen, hogy életkorához, egészségi állapotához, fejlettségéhez, valamint egyéb szükségleteihez igazodóan:

- ❖ állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban, gondozásban részesüljön, - nemzetiségi, etnikai és vallási hovatartozást figyelembe vevő – megfelelő nevelésben, oktatásban és érdekei érvényesítésére megfelelő törvényes képviselőben részesüljön,
- ❖ érdeklődésének megfelelő szabadidős programokon, felzárkóztató és tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozáson vegyen részt,
- ❖ vallási vagy lelkiismereti meggyőződését szabadon megválaszthassa, kinyilváníthassa és gyakorolhassa, hitoktatáson vegyen részt,
- ❖ támogatást kapjon gondozójától, törvényes képviselőjétől családi környezetébe való visszatéréséhez,
- ❖ személyes kapcsolatait ápolhassa,
- ❖ a személyes tulajdon szokásos tárgyaihoz fűződő jogait gyakorolhassa,
- ❖ utógondozásban részesüljön,
- ❖ gondozási helyének megváltoztatását, gyermekével, testvéreivel való együttes elhelyezését kezdeményezze,
- ❖ a családi környezetébe való visszatérését kezdeményezze,
- ❖ véleményt nyilvánítson a részére biztosított nevelésről, ellátásról, személyét érintő kérdésekben meghallgassák, tájékoztassák,
- ❖ érdekei képviselőjére gyermekönkormányzat létrehozását kezdeményezze,

- ❖ a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- ❖ emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.
- ❖ a védelme érdekében eljáró szakemberek - különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.
- ❖ a médiában fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen, továbbá, hogy védelmet élvezzen az olyan káros hatásokkal szemben, mint a gyűlöletkeltés, az erőszak és a pornográfia.
- ❖ tudatos és felelősségteljes internet-, valamint médiahasználatot – ideértve a zaklatás internetes formáival szembeni hatékony fellépést – biztosító nevelésben, oktatásban és képzésben részesüljön.
- ❖ a fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.
- ❖ örökbefogadó családban vagy más családot pótló ellátás formájában - a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez. A gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását elsősorban befogadó szülőnél kell biztosítani. A tizenkét év alatti gyermek befogadó szülőnél történő elhelyezésétől kizárólag akkor lehet eltekinteni, a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, továbbá gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.
- ❖ tiszteletben kell tartani lelkiismereti és vallásszabadságát, továbbá figyelemmel kell lenni nemzetiségi, etnikai és kulturális hovatartozására.
- ❖ vér szerinti családja megismeréséhez és a kapcsolattartáshoz.
- ❖ a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék,
- ❖ az őt érintő ügyekben a törvényben meghatározott fórumoknál panasszal éljen,
- ❖ alapvető joga megsértése esetén bíróságnál és törvényben meghatározott más szerveknél eljárást kezdeményezzen.

Ha a gyermek személyes kapcsolatainak ápolása a személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolja, a szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult közeli hozzátartozó kapcsolattartási joga korlátozható, megvonható vagy szüneteltethető.

A gyermek kötelessége különösen, hogy:

- ❖ gondozása és nevelése érdekében szülőjével vagy más törvényes képviselőjével, gondozójával együttműködjön,
- ❖ képességeinek megfelelően tegyen eleget tanulmányi kötelezettségének,
- ❖ tartózkodjék a saját és a többi gyermek test, lelki egészségét veszélyeztető magatartástól vagy azt károsító életmód gyakorlásától és az egészséget károsító szerek használatától,
- ❖ a véleménynyilvánítás szabadságához való jogának gyakorlása során - ideértve, ha az internet- vagy médiaszolgáltatás igénybevételével történik - tiszteletben tartsa a többi gyermek emberi méltóságát.

A gondozási hely - a külön jogszabályban meghatározottak szerint elkészített - Házirendjét mindenki által jól látható helyen ki kell függeszteni. Ennek megismerése joga és kötelessége a gyermeknek, fiatal felnőtteknek.

A Házirend a gyermek, fiatal felnőtt életkorához, egészségi állapotához, fejlettségi szintjéhez igazodva állapítja meg a gyermekek, fiatal felnőttek jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait.

A nevelésbe vett gyermek szülője köteles és jogosult

Ha szülői felügyeleti joga nem szűnt meg, jogosult arra, hogy

- ❖ gyermeke gondozójától, gyermekvédelmi gyámjától, a gyermekek elhelyezéséről, neveléséről, fejlődéséről rendszeres tájékoztatást kapjon, a kapcsolattartáshoz segítséget kapjon,
- ❖ a gyámhivataltól gyermeke gondozási helyének megváltoztatását kérje,
- ❖ gyermeke családba való visszahelyezése érdekében a települési önkormányzattól – a nevelésbe vétel okának elhárításához, a körülmények rendezéséhez, a gyermeke családba való visszailleszkedéséhez – segítséget kapjon,
- ❖ a gyermeke sorsát érintő lényeges kérdésekben – a gyermek nevének meghatározásáról, illetve megváltoztatásáról, tartózkodási helyének kijelöléséről, iskolájának, valamint életpályájának megválasztásáról – meghallgassák,
- ❖ a gyermeke gondozását ellátó személyekkel, intézményekkel – a nevelés érdekében – együttműködni,
- ❖ gyermekével – törvényben, gyámhivatal döntésében meghatározott módon – kapcsolatot tartani,
- ❖ gyermekével együttműködni, és emberi méltóságát tiszteletben tartani,
- ❖ gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztatni, véleményét figyelembe venni,
- ❖ gyermekének jogai gyakorlásához iránymutatást, tanácsot és segítséget adni,
- ❖ gyermeke jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni,
- ❖ gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervezetekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni,

- ❖ minden tőle telhetőt megtenni gyermeke családba történő visszahelyezésére,
- ❖ tiszteletben tartani a lakásotthonban dolgozó személyeket, valamint köteles betartani az intézmény rendjét,
- ❖ gyermek ellátásáért gondozási díjat fizetni, ha a gyámhivatal fizetési kötelezettséget állapított meg.

A közösségi együttélés normáinak elfogadását, folyamatos biztosítását célzó tájékoztatási kötelezettség

Az intézményi ellátás feltételeiről a befogadáskor tájékoztatjuk a gyermeket, a fiatal felnőttet, szülőjét, törvényes képviselőjét:

- ❖ az intézményi ellátás tartalmáról és feltételeiről,
- ❖ az intézmény által vezetett nyilvántartásokról, gyermekre/ fiatal felnőttre vonatkozó nyilvántartásokról,
- ❖ a gyermek és hozzátartozója kapcsolattartásának módjáról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről,
- ❖ a panaszjog gyakorlásának módjáról,
- ❖ az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,
- ❖ az intézmény Házirendjéről,
- ❖ a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviselési fórumról,

A Házirendet jól látható és mindenki számára elérhető helyen, a bejárat mellé függesztjük ki.

A panaszjog gyakorlásának módja

A gyermekek/ fiatal felnőttek panaszaikkal az intézmény vezetőjéhez, és az érdekképviselési fórumhoz fordulhatnak. Ez történhet közvetlen, vagy közvetetten a nevelőn, szakmai vezetőn keresztül, akik továbbítják a panaszt az illetékeseknek.

Panaszt a gyermek/ fiatal felnőtt szóban és írásban is előterjesztheti. A szóban előadott panaszról jegyzőkönyv készül.

Az intézmény a panaszok ügyintézésére vonatkozóan külön szabállyal rendelkezik.

A gyermek/ a fiatal felnőtt, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselési és szakmai szervek a Házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselési fórumánál:

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségsszegése esetén,
- és a szülő az intézményi nyilvántartásba történő betekintésének megtagadása esetén.

Az ellátottak panaszjogukat oly módon is érvényesíthetik, hogy az ellátásukkal kapcsolatban felmerülő esetleges problémáikat név nélkül, személyiségi jogait tiszteletben tartva jelezhetik a lakásotthonban elhelyezett panaszládában.

A panaszláda tartalmát a nevelők napi szinten ellenőrzik, és azonnal eljuttatják a címzettnek.

Évente elégedettségi kérdőív formájában is sor kerül a gyermekek/ fiatal felnőttek ellátással való elégedettségének mérésére.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, illetőleg tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. Ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld írásban értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy a megtett intézkedéssel nem ért egyet, a panasszal élő a fenntartóhoz (Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Vármegyei Kirendeltség 8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 10. Telefon: 06/92/770 004) és /vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat.

Érdekképviselői Fórum

A lakásotthonban élők érdekvédelmét az érdekképviselői fórum képviseli. Az érdekképviselői fórum szavazati joggal rendelkező választott tagjai:

- ❖ gyermekönkormányzat képviselői
- ❖ ellátásban részesülők törvényes képviselői, illetve fiatal felnőttek képviselői
- ❖ az intézmény dolgozóinak képviselői
- ❖ fenntartó képviselője.

A Fórum tagjainak névsorát és elérhetőségét az intézményben jól látható helyen kell kifüggeszteni.

Az Érdekképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekvédelmi gyámnál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Az Érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról.

Az Érdekképviselői Fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál. A szakmai vezető az általa elkészített, vagy felülvizsgált házirend tervezetét a nevelőtestület, valamint a gyermekönkormányzat véleményezését követően megküldi az intézmény vezetőnek, aki az Érdekképviselői Fórum elnökéhez továbbítja a tervezetet, és felkéri annak megtárgyalására. Az elnök a benyújtott dokumentumot 5 napon belül a fórum tagoknak megismerésre rendelkezésre bocsátja, majd a házi rend tervezetét a fórum 15 napon belül megtárgyalja és egyetértés esetén a Fórum elnöke a dokumentum végén lévő nyilatkozatot aláírja.

Amennyiben nem ért egyet a Fórum a Tervezettel, akkor visszaküldi azt az intézményvezetőnek, aki megvizsgálja a fórum által kifogásolt pontot. Amennyiben azt jogosnak találja, visszaadja a szakmai vezetőnek javításra, majd a nevelőtestület, gyermekönkormányzat véleményezését követően újra küldi a Fórumnak megtárgyalásra. Az elnök a benyújtott dokumentumot 5 napon belül a fórum

tagoknak megismerésre rendelkezésre bocsátja, majd a házi rend tervezetét a fórum 15 napon belül megtárgyalja, és a Fórum elnöke egyetértési jogot gyakorol a dokumentum végén lévő nyilatkozat aláírásával.

Az Érdekképviselői Fórumnál a gyermek, a gyermek szülője, törvényes képviselője, a fiatal felnőtt, a gyermekönkormányzat írásban panasszal élhet az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, illetve a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozóinak kötelelességének esetein.

Panasz esetén az elnök, a kezdeményezés, illetve a panasz kézhezvételét követő 5 napon belül, a kézhezvételtől számított legalább 8. napra köteles az Érdekképviselői Fórum ülését összehívni.

Az ülés a tagok 2/3-nak jelenléte esetén határozatképes. Az Érdekképviselői Fórum határozatait szavazás útján egyszerű többséggel hozza, bármely tag indítványára kötelező a titkos szavazás elrendelése.

Az Érdekképviselői Fórum üléseiről minden esetben, az ülést követő 8 napon belül készül jegyzőkönyv, mely tartalmazza az Érdekképviselői Fórum döntéseit, és amelyet a fenntartónak 1 példányban át kell adni.

Az Érdekképviselői Fórumnak a bejelentést a beérkezést követően vizsgálnia kell, és a vizsgálat eredményéről, valamint a megtett intézkedésekről a panasztevőt értesíteni kell 15 napon belül. A szükséges intézkedések megtételével egyidejűleg felhívja a figyelmet a sérelem orvoslásának más módjára is.

A panasztevő az intézmény fenntartójához, vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az Érdekképviselői Fórum az általa beterjesztett panaszra 15 napon belül nem küld értesítést, vagy az intézkedéssel nem ért egyet.

Az Érdekképviselői Fórum ülésére tanácskozási joggal meg kell hívni a gyermekjogi képviselőt.

Az elnök a fórum üléseinek időpontjáról minden esetben kiértesíti az ellátottakat egy írásos értesítésben.

A házirend betartása és betartatása minden felnőtt és gyermek részére kötelező, ettől eltérni csak indokolt esetben lehet, a szakmai vezető engedélyével.

A gyermekönkormányzat

- ❖ A lakásotthonban, gyermekotthonban elhelyezett gyermekek érdekeik képviselőjére gyermekönkormányzatot hoztak létre. Tagjait a gyermekek több, mint 50%-a választotta meg.
- ❖ Egy alulról építkező közösségi szervezet, amelynek tevékenysége a gyermekeket, fiatalokat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
- ❖ Legfontosabb feladatának a gyermekek érdekeinek képviselőjét, másrészt a lakásotthoni, gyermekotthoni lakóegységei közösségi életének szervezésében történő segítségnyújtást tartja.
- ❖ A gyermekeket jogaik gyakorlásában és képviselőjében a gyermekönkormányzat segíti.

- ❖ A gyermekönkormányzat nem politikai közösségi szervezet, nem kíván semmilyen iskolán kívüli egyesülés, egyesület, szervezet részeként tevékenykedni szervezetének és működésének rendjét a gyermekönkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata részletesen tartalmazza, amelyet a választó gyermekközösség fogadott el és az intézményvezető hagyott jóvá.
- ❖ A gyermekönkormányzat véleményt nyilváníthat az intézmény vezetőjénél a hálózat működésével és a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi kérdésben, amelyet az intézmény vezetőjének figyelembe kell venni.

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelme

A szociális szolgáltatást végzők jogainak védelmére folyamatosan figyelemmel kísérjük és betartjuk a Kjt.-t és annak végrehajtási rendeletét. A foglalkoztatottak testi-lelki egészségének védelme érdekében megfelelő munkakörülményeket, jó munkahelyi légkört biztosítunk, segítjük a dolgozókat problémáik megoldásában. A munka zavartalan végzése érdekében, a balesetvédelmi - munkavédelmi, tűzvédelmi - előírások betartása, és a rendszeres oktatás feladat.

A munkáltató szükség esetén védőeszközzel látja el a munkatársakat. Személyiségi jogaik, emberi méltóságuk tiszteletben tartása közérdek, melyet betartunk, és az ellátottak részéről elvárunk.

A gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatott Gyvt. 15.§ (7) bekezdésében meghatározott személyi kör, a meghatározott feladatai ellátása során közfeladatot ellátó személynek minősül, ezáltal fokozott büntetőjogi védelemben részesül.

Közalkalmazotti Tanács

A közalkalmazotti tanács a megválasztását követő tizenöt napon belül összeül, és az első ülésen – tagjai közül – elnököt választ. Működésének szabályait ügyrendje állapítja meg.

A közalkalmazotti tanács feladata, a közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozó szabályok megtartásának figyelemmel kísérése, tájékoztatás kérés és az ok megjelölésével tárgyalás kezdeményezése a munkáltatónál.

A munkáltató legalább félévente tájékoztatja a közalkalmazotti tanácsot:

- ❖ a gazdasági helyzetét érintő kérdésekről,
- ❖ a munkabérek/illetmények változásáról, a bérkifizetéssel összefüggő likviditásról, a foglalkoztatás jellemzőiről, a munkaidő felhasználásáról, a munkafeltételek jellemzőiről,
- ❖ a munkáltatónál foglalkoztatott munkavállalók számáról és munkakörük megnevezéséről.
- ❖ a részmunkaidős és a határozott időre szóló foglalkoztatás helyzetének alakulásáról.

VIII.1. Együttdöntési jog

A munkáltató és a közalkalmazotti tanács közösen dönt a jóléti célú pénzeszközök felhasználása tekintetében.

VIII.2. A munkáltató véleménykérési kötelezettsége

A munkáltató döntése előtt legalább tizenöt nappal kikéri a közalkalmazotti tanács véleményét a közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő munkáltatói intézkedések és szabályzatok tervezetéről (ld. Mt. 264.§ (2) bekezdés).

VIII.3. Tartózkodás a sztrájktól

A közalkalmazotti tanács a munkáltatónál szervezett sztrájjal kapcsolatban pártatlan magatartásra köteles, sztrájkot nem szervezhet, a sztrájkot nem támogathatja, és nem akadályozhatja. A közalkalmazotti tanács sztrájkban részt vevő tagjának megbízatása a sztrájk idejére szünetel.

IX. A közalkalmazotti szabályzat

A közalkalmazotti tanács a Kjt.-ben meghatározott jogai körében a munkáltatóval együttesen megalkotja a közalkalmazotti szabályzatot. A közalkalmazotti tanács és a munkáltató kapcsolatrendszerét érintő egyes kérdések a közalkalmazotti szabályzatban állapíthatók meg.

X. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái

X.1. A minőségbiztosítás elemei

A szakmai értékek, az etikai alapelvek támpontot adnak munkánkhoz. A szakemberek munkájukat a munkaköri leírásukban megfogalmazottak szerint, a gondozó-nevelő személyzet magatartási szabályai és titoktartási kötelezettsége, valamint a szociális munka etikai kódexében megfogalmazottak szerint végzik.

A szakmai egységek működésének eredményességét megalapozhatja a munkatársak szakmai felkészültsége, mentális állapota. Köztudott, hogy az otthont nyújtó munkakörök ellátása a személyes kapcsolatokra épül, a gyermekvédelmi szakember a személyiségével dolgozik. A lélektelen munkavégzés rontja a tevékenység hatásfokát, ezért ki kell építeni azt az alapvető feltételrendszert, amivel ellensúlyozni lehet a káros jelenségek kialakulását. Ezt szolgálják a rendszeres és alkalomszerű team-megbeszélések, esetmegbeszélések, munkaértekezletek a már megtörtént események kiértékelésével, szakszerű feldolgozásával, a várható következményekre való felkészüléssel. A különböző szituációkban gyorsan kell dönteni, nincs idő hosszas mérlegelésre. Ezek a szituációk érzelmileg is igen megterhelők. Hamar bekövetkezhet a munkatársak elfáradása, „kiegése”. Mindezek lélektelen, monoton munkavégzéshez vezetnek, rontják a tevékenység hatásfokát.

A szakmai tudatosság növelését rendszeres önképzéssel, az intézményi továbbképzési lehetőségek kiaknázásával segítjük. A szakmai vezető a szabadságolások egyeztetésével, a helyettesítések megszervezésével biztosítja a szakmai munka folyamatosságát, a közvetett és közvetlen ellenőrzésekkel a hatékonyság vizsgálatát.

A szakmai vezetők vezetésével, havi egy alkalommal megbeszélést tartanak a szakmai egységek, melyen az aktuális feladatokon kívül lehetőség van a szupervízióra, belső szakmai továbbképzésre, esetmegbeszélésre. Az esetmegbeszélések során a már megtörtént események kiértékelésével, szakszerű feldolgozásával, másfelől az esetek várható következményeire való felkészüléssel próbáljuk növelni az egyéni szakmai tudatosságot, és formálni az egységes és következetes nevelői stílust.

Biztosítjuk a szakmai munka és a nevelők lélektani támogatását jelentő szupervízió lehetőségének megteremtését is. Mindez segíti a segítő foglalkozású munkatársak személyiségének karbantartását, és védelmet nyújt a nagy érzelmi megterhelések ellensúlyozására, a kiegésző megelőzése érdekében.

A minőségbiztosítás eleme a munkatársak rendszeres szakmai továbbképzése is, valamint a szakszolgáltatás munkatársainak segítsége is.

A speciális csoportban szakmai munkakörben foglalkoztatott személyes gondoskodást nyújtó személyek a foglalkoztatás megkezdésétől számított 6 hónapon belül speciális gyermekotthoni feladatellátásra felkészítő képzésen kell részt venniük.

A fentiekén túl a minőségi munkavégzést a felhasználói elégedettség elve és "a párbeszédben kikristályosodó minőség" (felhasználó- szolgáltató- fenntartó- működtető) alapján biztosítjuk.

A működési nyilvántartásban minden személyes gondoskodást végző dolgozó nyilvántartási szám alatt szerepel. Az új dolgozó bejelentése a munkáltató által történik. A nyilvántartási szám kézhezvételét követően a dolgozók továbbképzését a szakmai egység és a munkáltató közösen szervezi.

X.2. Rendszeres szakmai továbbképzések

Minden szakmai munkakörben dolgozó továbbképzése, beiskolázása folyamatos. Minden évben elkészítjük a szakmai egységben dolgozó, személyes gondoskodást végző személyek szakmai továbbképzésének tervét. A továbbképzési terv alapja a továbbképzési kötelezettség teljesítésének személyenkénti aktuális állapota, a személyes gondoskodás területén eltöltött idő, és a kiegésző szintje.

Az intézmény által szervezett továbbképzések témáit oly módon állítjuk össze, hogy egyaránt helyet kapjanak benne pedagógiai és szociális jellegű ismeretek is, kellő teherbírást és önismeretet szerezzenek, személyiségük alakulása megfeleljen a feladatnak. Ezek szükségesek a szakmai ismeretek nyomon követéséhez, szakmai tudatosság kialakításához, a pedagógiai és gyermekvédelmi látókör kiszélesítéséhez. A belső továbbképzéseinket az Intézmény pszichológusainak, és egyéb

mentálhigiénés szakemberek meghívásával bonyolítjuk le. Külső, nem az intézmény által szervezett továbbképzési lehetőségeknél figyelembe vesszük a pályázati forrásból, ingyen igénybe vehető lehetőségeket.

Részt veszünk a különböző szervezetek, intézmények, szolgálatok által meghirdetett továbbképzési lehetőségeken, konferenciákon. Ezek a találkozások lehetőséget nyújtanak arra, hogy az egyéni tapasztalatokat, és a szakmára széles körben jellemző problémákat felvessük, megvitassuk, s közösen keressük rá a válaszokat.

X.3. Szakmai folyóiratok:

A szakmai egységekben, igény felmérést követően, olyan szakmai folyóiratok állnak rendelkezésre, melyek a szakemberek szakmai tájékozottságát, felkészültségét, megújulását szolgálják, vagy csak hasznos és érdekes lehet számukra.

X.4. Esetmegbeszélések

Az esetmegbeszélések rendszerét kialakítottuk: rendszeresen – kéthetenként, szükség szerint – alkalmyszerűen valósulnak meg. Ezek alkalmával a megtörtént eseményeket kiértékeljük, szakszerűen feldolgozzuk, a várható következményeit számba vesszük. Célunk, hogy szakmai tudatosságot, egységes nevelői stílust alakítsunk ki.

X.5. Szupervízió

A gondozó-nevelő személyzet, a felnőtt közösség és az egyén számára nem csak fizikai, szellemi többlet lehet jelent az otthont nyújtó intézményekben elhelyezett gyermekek nevelése, gondozása, hanem lelkiileg is lényegesen nagyobb a megterhelés. Állandó, teljes személyiséget érintő készenléteket igényel, hiszen munkaidejüknek nagyobb részében egyedül kell helytállni, számos döntési helyzetet megoldani, s felelősséget vállalni. A szoros gyermek-felnőtt együttélés gyakran teremt olyan szituációkat, melyben a felnőtt felvállalja a szülői szerepet, s az ebből következő esetleges kudarckokat sajátjaként éli meg. A szupervízió biztosításának célja e nagy teher, esetleges felgyülemelő belső feszültség feltárása, tisztázása, levezetése. Az érzelmi megterhelések ellensúlyozása, „kiegészítés” megelőzése. A szupervízió hatékonyságának feltételei: a megfelelő szupervízor kiválasztása, a szupervízió folyamatossága és rendszeressége. A gondozási helyeken havi 1 alkalommal lehetőséget biztosítunk a személyzet részére szupervíziós találkozásokra.

Személyiségfejlesztő, önismereti tréningeken, foglalkozásokon vehetnek részt munkatársaink.

A munkánk eredményességét jelzi, amennyiben a fiatal felnőtteknek hosszú távon sikeres az önálló életvitele, és nem jelennek meg a szociális ellátórendszerben. (után követés)

Az utógondozás ideje alatt elégedettségüket kérdőíves módszerrel, a fiatal felnőttek számára időszakonként szervezett fórumokkal, az ott elhangzottakkal mérjük. Hasonlóképpen értékeljük a programban dolgozók elégedettségét is.

A fentiekkel kapcsolatosan jelzés szintűek az Érdek-képviselői Fórumhoz e tárgykörbe beérkezett panaszok, javaslatok is.

X.6. Hatékonyság vizsgálatok, ellenőrzési feladatok:

A csoport nevelője ellenőrzi: az egységben folyó gondozási-nevelési feladatok megvalósulását.

Ellenőrzésének alapja:

- ❖ a Szakmai Programban meghatározott szakmai elvek, szabályok,
- ❖ a Házirend,
- ❖ a dolgozók munkaköri leírása.

Ellenőrzés területei folyamatosan:

- ❖ a gondozó-nevelő munka, napi gyakorlatát,
- ❖ a dokumentáció vezetését,
- ❖ az egyéni gondozási-nevelési terv betartását,
- ❖ szakmai elveknek és belső szabályzatoknak megfelelő munkavégzést,
- ❖ meghallgatja a gyermekek gondozást-nevelést, kapcsolattartást érintő panaszait, véleményét,
- ❖ évenként: a gyermekek elégedettségi vizsgálata kérdőív formájában.

A szakmai vezető ellenőrzi: az egységekben folyó gondozó-nevelő munkát, a csoportgazdálkodási feladatok megvalósulását, hatékonyságát, színvonalát.

Ellenőrzésének alapja:

- ❖ a Szakmai Programban meghatározott szakmai elvek, szabályok,
- ❖ a Házirend,
- ❖ a dolgozók munkaköri leírása,
- ❖ gazdálkodási és helyi szabályzatok.

A félévenként átfogó szakmai ellenőrzés területei:

- ❖ a dokumentáció vezetését, az egyéni gondozási-nevelési terv betartását,
- ❖ szakmai elveknek és belső szabályzatoknak megfelelő munkavégzést,
- ❖ csoportgazdálkodás hatékonyságát,
- ❖ szakmai beszámolót kér a lakásotthon nevelőktől a munkaterv és Szakmai Program megvalósulásáról,
- ❖ folyamatosan meghallgatja a gyermekek gondozást-nevelést, kapcsolattartást érintő panaszait, véleményét.

X.7. Vezetői ellenőrzés dokumentálása:

Az éves ellenőrzési tervnek megfelelően.

❖ módszerei:

- dokumentumelemzés
- látogatás
- beszámoltatás
- jogszabály- és dokumentumelemzés.

- ❖ Formái: az ellenőrzés szempontjainak, tartalmának megfelelően
 - Az ellenőrzött dokumentumot kézjeggyével, dátummal látja el.
 - Az ellenőrzésről feljegyzés készül, az ellenőrzés tapasztalatairól, feltárt hiányosságokról, megteendő intézkedésekről felelősök és határidők megjelölésével.

X.8. Szakmai egység szintű értekezlet

Havonta, a szakmai egységek - gyermekotthonok, hálózatok szakmai vezetője hívja össze.

Résztevői: a szakmai egységenként a szakmai munkakörben foglalkoztatott munkavállalók.

Célja: A szakfeladat megvalósításában résztvevő szakemberek értekezlete, információátadás, tájékoztatás, szakmai problémák megtárgyalása, jó gyakorlatok átadása, a közvetlen munkafolyamatok elemzése, értékelése, javaslattevés, információ csere, esetmegbeszélés.

Az értekezleten jelenléti ívet kell vezetni, és emlékeztető készül az elhangzottakról.

X.9. Valamennyi gyermekekkel foglalkozó munkatárs szakmai feladatai

A gyermekek életének figyelemmel kísérése és irányítása, az általános viselkedési normák közvetítése és betartatása.

A gyermekek jó fizikai, érzelmi és közösségi életre alkalmas állapotának biztosítása.

A gyermekek fizikai, szellemi, érzelmi és szociális fejlődésének ösztönzése.

A gyermek értő meghallgatása, a csupán számára fontosnak vélt dolgokban is „szólni” tudás a gyermekhez.

A gyermek bizalmának növeléséhez, felelősségérzetének, szociális kompetenciájának fejlődéséhez alkalmas környezet biztosítása.

A gyermek „jóakaró ügyvédjeként”, még a legproblémásabbnak vélt esetben is mindenkire hatni tudás a csoporton belül, és még inkább kívül is.

A nevelési feladatok végrehajtásához aktuálisan szükséges eszközök, módszerek megtalálása és megfelelő alkalmazása.

Közreműködés a gyermek egyéni gondozási-nevelése tervének elkészítésében.

Szükséges feljegyzések vezetése a gyermekről, jellemzések, jelentések elkészítése.

Annak biztosítása, hogy a *gyermek pozitív erőforrásai* fejlődjenek, és az összes kidolgozott terv és megkezdett nevelési akció teljes körűen, megfelelően a gyermekek érdekeinek.

Arra, hogy a gyermek zökkenőmentesen tudjon elválni a lakásotthoni/gyermekotthoni környezettől, előre fel kell készíteni.

A nevelési folyamatban a pedagógus saját személyisége a legfontosabb lélektani munkaeszköz. Ezt formálni, fejleszteni kell. A jó pedagógus személyiségjegye az átlagosnál gazdagabb. Empatikus, kommunikációja hatékony.

Tilos a gyermekeket dolgoztatni, bántalmazni, kitenni erőszaknak és háborúnak, szexuálisan zaklatni.

Az intézmény valamennyi dolgozójának és gondozott lakójának egymáshoz való viszonya a személyiség tiszteletére épül. Elvárja a kölcsönös tapintatot, udvariasságot, megértést és ésszerű határokig a toleranciát.

X.10. Általános elvárások:

A dolgozó külső megjelenésére (öltözék), személyi higiéniájére fordítson kiemelt figyelmet.

A gondozás-nevelést végző személyek legfontosabb személyiségjegyei:

- ❖ jó megfigyelőképesség, mely a gondozási- nevelési folyamat végrehajtásához elengedhetetlen,
- ❖ szakismereten alapuló logikus gondolkodás,
- ❖ fontossági sorrend tartása (a feladatokat megfelelő módon és időben kell teljesíteni)
- ❖ megbízhatóság,
- ❖ együttműködési készség.
- ❖ felelősség
- ❖ tapintatosság
- ❖ pártatlanság empátia készség
- ❖ önfegyelem
- ❖ pozitív hozzáállás.

A gondozó-nevelő személyek eredményes munkájának feltétele a saját egészsége. Kötelező az időszakos foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálatokon való részvétel. Fertőző betegségben szenvedő munkatárs az intézményben nem tartózkodhat, munkát nem végezhet.

A lelki egészség megőrzése nélkülözhetetlen. Fáradtan, kimerülten nem lehet megfelelően gondozni, nevelni.

A gondozó- nevelő személyek munkáját a munkaköri leírásban foglaltak alapján, az intézmény munkarendje, szabályzatai és a szakma általános elvei szerint köteles végezni.

A gyermekvédelmi személyes gondoskodás egyes formáiban csak az adott tevékenység folytatására jogosító szakképesítéssel rendelkező személy végezhet munkát.

A gondozó - nevelő személyek az intézmény ellátási kötelezettségére tekintettel, a folyamatos ellátás érdekében - a munkáltató rendelkezése szerint (a Mt. , illetve a Kjt. szóló törvényben foglaltakkal összhangban) rendkívüli munkaidőben is köteles munkaköri feladatainak ellátására.

A gondozás-nevelés során a gondozott korának, egészségi és pszichés állapotának (fogyatékoságának) megfelelő ellátását „csak” indokolt mértékű segítséget kell nyújtani.

A gondozó- nevelő személyek munka közben adódó szabadidejét köteles a gyermekek körében tölteni.

Munkavállaló az intézmények területén nem dohányozhat, dohányzást helyettesítő eszközt nem használhat és nem fogyaszthat alkoholt.

X.11. Szakma etikai szempontok

Az intézmény valamennyi dolgozójának és gondozott lakójának egymáshoz való viszonya a személyiség tiszteletére épül. Elvárja a kölcsönös tapintatot, udvariasságot, megértést, és ésszerű határokig a toleranciát.

Fontos, hogy ezt az intézmény valamennyi dolgozója ismerje, elfogadja és betartsa.

Az intézmény szakembere minden szakmai tevékenységében a pedagógusok, illetve a szociális munkások etikai kódexe szerint jár el.

Az intézmény dolgozója tevékenységét csak a gyermekek és munkatársai személyhez fűződő jogainak és vagyoni érdekeinek messzemenő figyelembe vételével végezheti.

A személyzet gondozó-nevelő tevékenysége során a gyermek személyes szabadságát és szeméremérzetét köteles tiszteletben tartani.

Az intézmény dolgozója munkahelyi és munkaidőn kívüli viselkedésével sem a gyermekek emberi méltóságát, sem az intézmény jó hírét nem sértheti.

Az intézmény dolgozója az általa végzett tevékenységért, okozott kárért, mulasztásért felelősséggel tartozik.

Az intézmény dolgozója, valamint a közös háztartásban élő közeli hozzátartozója a nevelésére bízott gyermek, illetve törvényes képviselője által kötött biztosítás kedvezményezettje nem lehet, illetve vagyonából hasznot nem húzhat.

Szakmai felelősséggel tartozik a munkája során vele kapcsolatba kerülő személyek életére (életvitélükre, társadalmi helyzetükre, személyiségük fejlődésére).

Tevékenységét mindenkor a korszerű tudományokra alapozva, legjobb meggyőződése szerint, a törvényi keretek között, az etikai elvek megtartásával végzi, alkalmazza az elsajátított szakszerű gondozási-nevelési terápiás technikákat.

Törekszik a saját és rokon szakterületek szakembereivel való együttműködésre. Köteles az együttműködésre, ha felismeri saját szakmai illetékességének korlátozottságát, valamint azt a jogszabály előírja.

Törekszik munkatársaival a kölcsönösen segítő viszony kialakítására.

Módszereinek, eljárásainak megválasztásában érvényesíti szakmai autonómiáját, de ismeri és tekintetbe veszi saját illetékességének határait.

Tekintettel van a gyermekek és családok emberi méltóságára, törekszik a tárgyilagosságra.

X.12. Titoktartási kötelezettség

Az intézmény dolgozóját a gyermek és hozzátartozói egészségi állapotával-, családi-, vagyoni és egyéb körülményeivel kapcsolatban tudomására jutott adat, tény vonatkozásában időbeli korlátozás nélkül titoktartási kötelezettség terheli, függetlenül attól, hogy az információkat milyen módon ismerte meg.

XI. Záró rendelkezések

Jelen Szakmai Program 2025. szeptember 15. napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti 2024. december 1. napján jóváhagyott 92007-A/347-3/2024 iktatószámú Szakmai Program.

Kelt: Zalaegerszeg, 2025. szeptember 16.

.....
Horváth Gyöngy
intézményvezető
Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye
1.
Zalaegerszeg *

Záradék:

A Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye Szakmai programját a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Kiadmányozás rendjéről szóló 13/2021.(XI. 26.) SZGYF Szabályzatában kapott felhatalmazás és a Zala Vármegyei Kirendeltség ügyrendjében meghatározott feladat- és hatáskör alapján jóváhagyom.

Kelt: Zalaegerszeg, 2025. szeptember 15.

.....
Zimborás Béla
igazgató
Szociális és Gyermekvédelmi
Főigazgatóság
Zala Vármegyei Kirendeltség

Jelen Szakmai Program 2 eredeti példányban készült, amelynek 1 példánya a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Vármegyei Kirendeltségén (8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi Dezső utca 10.), 1 példánya a Gyermekvédelmi Központ Zala Vármegye székhelyén (8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út 35.) van elhelyezve.

XI.1. SZAKMAI PROGRAM MELLÉKLETEI:

1. **számú melléklet: Utógondozói megállapodás**
2. **számú melléklet: Házirend – Űrhajós Gyermekotthon Nagykanizsa**
3. **számú melléklet: Házirend – székhelyen működő gyermekotthon Zalaegerszeg**
4. **számú melléklet: Házirend – I. számú Lakásotthon-hálózat**
5. **számú melléklet: Házirend – II. számú Lakásotthon-hálózat**
6. **számú melléklet: Házirend – III. számú Lakásotthon-hálózat**
7. **számú melléklet: Házirend – IV. számú Utógondozói- hálózat**
8. **számú melléklet: Házirend – Külső férőhely**
9. **számú melléklet: SZMSZ**